مۇھەممەدئەزىز ساك

- ✓ ئىنگلىز تىلىدىكى پىشلىمگەن سىرلارنىڭ ئاچقۇچى.
- ✓ ئىنگلىز تىلى دۇنياسىغا كىرىشنىڭ دەرۋازىسى.
- ✓ ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشنىڭ تەسقا يول خەرىتىسى.
- ✓ ئىنگلىز تىلى دەرىخىنىڭ يىلتىزى.
- ✓ ئىنگلىز تىلى بىناسىنىڭ ئۇلى.

ئىنگلىز تىلىنىڭ سىرى

the Secret of English

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

ئىنگلىز تىلىنىڭ سىرى

the Secret of English

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

باش لايىھىلىگۈچى : مۇھەممەدئەزىز ساك

كومپيۇتېر مەشغۇلاتىدا: ئەخمەتجان تېكىن

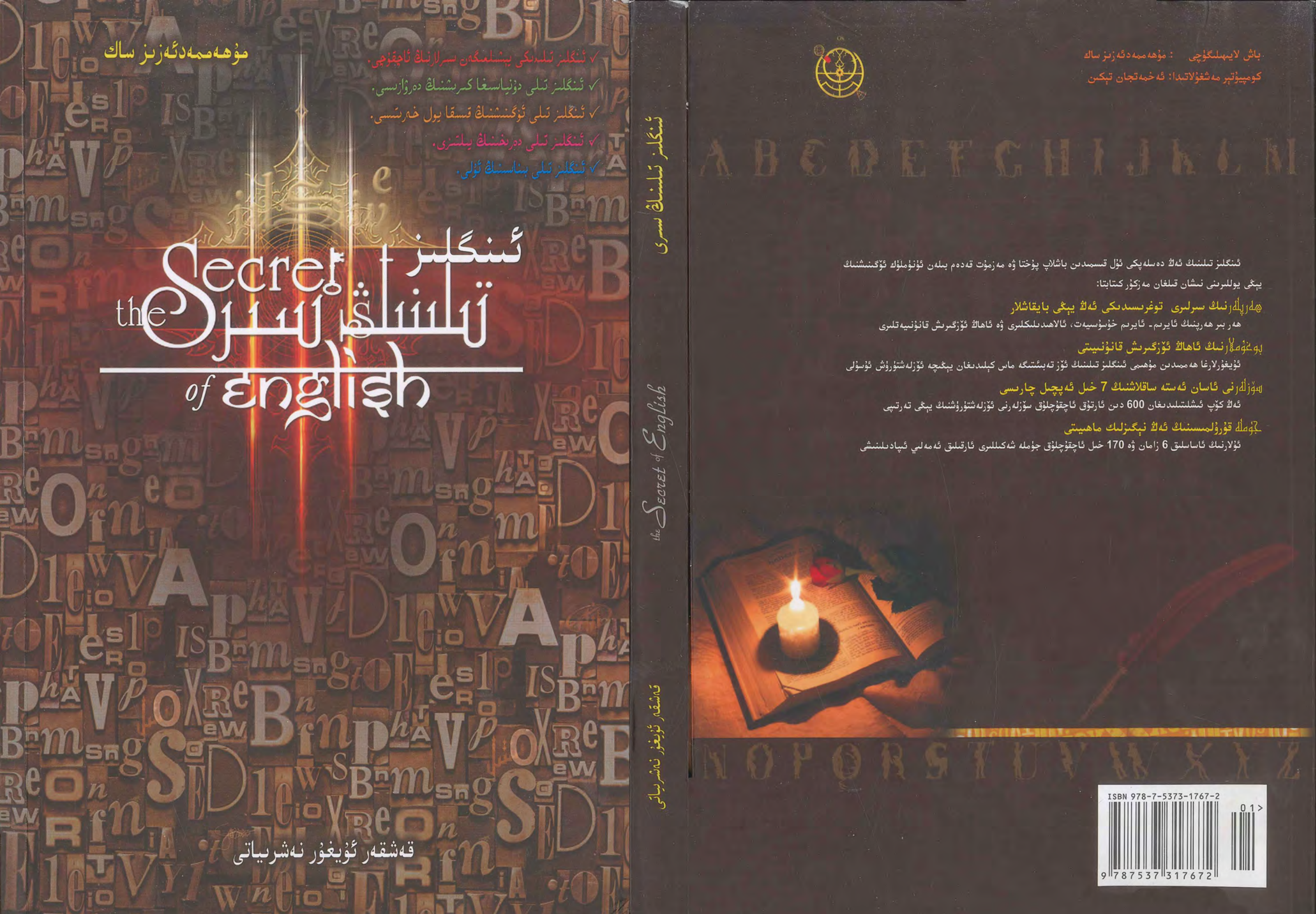

ئىنگلىز تىلىنىڭ ئەڭ دەسلەپكى ئۇل قىسمىدىن باشلاپ پۈختا ۋە مەزمۇت قەدەم بىلەن ئۇنۇملۈك ئۆگىنىشنىڭ يېڭى يوللىرىنى نىشان قىلغان مەزكۇر كىتابتا:

ھەرپلەرنىڭ سىرلىرى توغرىسىدىكى ئەڭ يېڭى بايقاشلار

ھەر بىر ھەرپنىڭ ئايرىم- ئايرىم خۇسۇسىيەت، ئالاھىدىلىكلىرى ۋە ئاھاڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيەتلىرى

يوغۇملارنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتى

ئۇيغۇرلارغا ھەممىدىن مۇھىمى ئىنگلىز تىلىنىڭ ئۆز تەبىئىتىگە ماس كېلىدىغان يېڭىچە ئۆزلەشتۈرۈش ئۇسۇلى

سۆزلەرنى ئاسان ئەستە ساقلاشنىڭ 7 خىل ئەپچىل چارىسى

ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان 600 دىن ئارتۇق ئاچقۇچلۇق سۆزلەرنى ئۆزلەشتۈرۈشنىڭ يېڭى تەرتىپى

جۈملە قۇرۇلمىسىنىڭ ئەڭ نېگىزلىك ماھىيىتى

ئۇلارنىڭ ئاساسلىق 6 زامان ۋە 170 خىل ئاچقۇچلۇق جۈملە شەكىللىرى ئارقىلىق ئەمەلىي ئىپادىلىنىشى

ISBN 978-7-5373-1767-2

ئۇيغۇرچە كىتابلار تورى www.uyghurkitap.com

مانا بۇ ئىنگلىز تىلى

A بۈگۈنكى دۇنيادا ئىنسانلار ئىشلىتىۋاتقان تىللارنىڭ ئۈمۈمىي سانى 5561 گە يېتىدىغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھېچقايسى بىر تىل ئىنگلىز تىلىدەك ئۇنچە زور تەسىرگە ئىگە ئەمەس.

B بۈگۈنكى دۇنيادا قاپلىنىش جەھەتتە ئەڭ ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان تىل- ئىنگلىز تىلى.

C بۈگۈنكى دۇنيادا ئەڭ ئالدىنقى قاتاردا تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ دۆلەت تىلى- ئىنگلىز تىلى.

D بۈگۈنكى دۇنيادا باشقا يەنە 54 دۆلەتنىڭ ھۆكۈمەت تىلى- ئىنگلىز تىلى.

E بۈگۈنكى دۇنيادا، بولۇپمۇ ئاسىيا ۋە ئافرىقىدىكى نۇرغۇن دۆلەتلەرنىڭ ئىككىنچى دۆلەت تىلى- ئىنگلىز تىلى.

F بۈگۈنكى دۇنيادا ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا بەش دۆلەتنىڭ ئاساسلىق تىلى- ئىنگلىز تىلى.

G بۈگۈنكى دۇنيادىكى 12 دۆلەتتە 400 مىليوندىن ئارتۇق كىشىنىڭ تۇنجى ئانا تىلى- ئىنگلىز تىلى.

H بۈگۈنكى دۇنيادىكى 60 نەچچە دۆلەتتە 370 مىليوندىن ئارتۇق كىشىنىڭ ئىككىنچى ئانا تىلى- ئىنگلىز تىلى.

I بۈگۈنكى دۇنيادا ھازىر 80% تىن ئارتۇق ئىلمىي ماقالە ئالدى بىلەن ئىنگلىز تىلىدا ئېلان قىلىنىدۇ.

J بۈگۈنكى دۇنيادا بارلىق پوچتا ۋە ئېلېكترونلۇق يوللانمىلارنىڭ 75% ىدىن كۆپرەكى ئىنگلىز تىلىدا.

K بۈگۈنكى دۇنيادا زور كۆپچىلىك كىشىلەر تور ئالاقىدە ئىشلىتىدىغان ئاساسلىق تىل- ئىنگلىز تىلى.

L بۈگۈنكى دۇنيادىكى كومپيۇتېردا ساقلىنىۋاتقان بارلىق ماتېرىياللار ۋە يۆمشاق دېتاللارنىڭ 80% ىدىن كۆپرەكى ئىنگلىز تىلىدا.

M بۈگۈنكى دۇنيادا بېسىلىۋاتقان بارلىق كىتاب، گېزىت- ژۇرناللارنىڭ يېرىمىدىن كۆپرەكى ئىنگلىز تىلىدا.

N بۈگۈنكى دۇنيادىكى بارلىق رادىئو- تېلېۋىزىيە ئىستانسىلىرى پروگراممىلىرىنىڭ 2/3 قىسمى ئىنگلىز تىلىدا.

O بۈگۈنكى دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەر ئىچىدە ئىنگلىزچە تېلېۋىزىيە پروگراممىسى بولمىغان بىرمۇ دۆلەت يوق.

P بۈگۈنكى دۇنيادىكى 95% دۆلەتنىڭ ئاساسىي ماتارىپىدىكى چەت ئەل تىلى دەرسلىكى دەل ئىنگلىز تىلى.

Q بۈگۈنكى دۇنيادا 1 مىليارد 500 مىليوندىن ئارتۇق كىشىلەر سۆزلەيدىغان تىل- ئىنگلىز تىلى.

R بۈگۈنكى دۇنيادا ئاز دېگەندە 1/3 ئادەم مەلۇم نىسبەتتە ئىنگلىز تىلى سەۋىيىسىگە ئىگە ۋە ئىنگلىز تىلىدا ئالاقە قىلالايدۇ.

S بۈگۈنكى دۇنيادىكى ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىۋاتقانلارنىڭ سانى 1 مىلياردتىن ئارتۇق بولۇپ، دۇنيادا بىرىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ.

T بۈگۈنكى دۇنيادىكى 250 مىليوندىن ئارتۇق جوڭگۇلۇق ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىۋاتقان بولۇپ، بۇ سان ئامېرىكا ئۇمۇمىي نوپۇسىدىنمۇ كۆپ.

U بۈگۈنكى دۇنيادىكى خەلقئارالىق سودا، ئېلانچىلىق، ئاۋىئاتسىيە، مېدىتسىنا، ئېلېكترون ۋە ساياھەتچىلىك كەسىپلىرىنىڭ ئاساسلىق تىلى ئىنگلىز تىلى.

V ئىنگلىز تىلى يەنە بۈگۈنكى دۇنيادىكى خەلقئارالىق پەن ماتارىپ تەشكىلاتى ۋە ب د ت نىڭ ھۆكۈمەت تىلى بولۇپلا قالماستىن، بەلكى يەنە نۇرغۇنلىغان خەلقئارالىق مۇناسىۋەت، يىغىلىش، مۇراسىم ۋە تەشكىلاتلارنىڭ ئورتاق تىلى.

W ئۇنىڭ ئۈستىگە ئامېرىكىنىڭ ھەرخىل خەلقئارالىق چوڭ شىركەت- گۇرۇھلىرى، ھوللىۋۇد فىلىملىرى، ناخشا- مۇزىكىلىرى ۋە باشقا ھەرخىل كۆپ ۋاستىلىك كۆڭۈل ئېچىش ۋاستىلىرى ئىنگلىز تىلىنىڭ پۈتۈن دۇنياغا بولغان تەسىرىنى كۈندىن- كۈنگە كۈچەيتىۋەتمەكتە...

X ئېسىڭىزدە بولسۇن، ئىنگلىز تىلى بۈگۈنكى دۇنيادىكى بىر شەكىلسىز بايلىق.

سىزمۇ يەرشارى كەنتىنىڭ بىر ئەزاسى بولۇش سۈپىتىڭىز بىلەن بۇ خىل بايلىقتىن تەڭ بەھرىلىنىشكە ھوقۇقلۇقسىز.

Y سىز ئىنگلىز تىلىدىن ئىبارەت بۇ كۆزۈك ئارقىلىق ئۆزىڭىزنى ۋە ئۆزگىنى تونۇك، ئۆز- ئۆزىڭىزنى يۈكسەلدۈرۈك.

Z بىر كۈن ئىچىدىكى سىز ئانچە ئېتىبارغا ئېلىپ كەتمەيدىغان ئاشۇ ئۇششاق- چۈششەك ۋاقىتلار ئېھتىمال سىزنىڭ ئاشۇ كۆزۈكتىن ئۆتۈش جەريانىدا باسقان قەدەملىرىڭىز بولۇپ قالار.

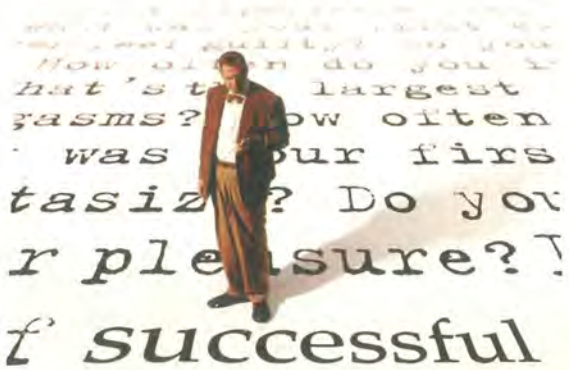

پۈتۈن ئىنگلىز تىلىنى تەشكىل قىلغۇچى ئاساسىي تەركىب 26 ھەرپ.
ئىنگلىز تىلىدىكى بوغۇملارنىڭ سىرلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىشىنى پەيدا قىلغۇچى 26 ھەرپ.
قولىڭىزدىكى كىتاب ئۆز ئىچىگە ئالغان دەرس مەزمۇنىمۇ دەل 26 دەرس بولۇپ، ھەر بىر دەرستىكى 26 خىل چوڭ - كىچىك سەھىپىلەر ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپنىڭلا ئەمەس، بەلكى يەنە بوغۇم، سۆز ۋە جۈملىلەرنىڭ 26 خىل ئاچقۇچلۇق سىرىنى ئېچىپ بېرىدۇ، شۇنىڭدەك يەنە كىتابتىكى ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشىدە زۆرۈر بولغان 26 خىل مەسلىھەت، ئىنگلىز تىلى بىلەن ئۇيغۇر تىلى ئوتتۇرىسىدىكى 26 نېگىزلىك پەرق، ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 پېئىل، 26 ئىسىم، 26 سۈپەت، 26 رەۋىش، 26 سۆز ئالدى يارەمچىلىرى ... سىزنى سىستېمىلىق، پىنىك ھەم سالماق قەدەملەر بىلەن ئىنگلىز تىلىدىن ئىبارەت پېئگى بىر دۇنياغا باشلاپ كىرىدۇ.

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېقى تۈرسى

مۇھەممەدئەزىز سالى

ئىنگلىز تىلىنىڭ سىرى

the Secret of English

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

英语的奥秘：维、英/麦麦提艾则孜·萨克编著
—喀什：喀什维吾尔文出版社，2009.11
(2015.12重印)
ISBN 978-7-5373-1767-2

Ⅰ. ①英… Ⅱ. ①麦… Ⅲ. ①英语—自学参考资料
Ⅳ. ①H31

中国版本图书馆CIP数据核字(2015)第295296号

责任编辑：阿布拉江·色依提
责任校对：拜合提亚尔·阿布力米提

英语的奥秘

编者：麦麦提艾则孜·萨克

喀什维吾尔文出版社出版发行
(喀什市塔吾古孜路14号 邮编：844000)
各地新华书店经销
克拉玛依市独山子天利人印务有限公司印刷
787×1092 毫米 1/16 开本 15.125印张
2009年11月第1版 2015年12月第2次印刷
印数：1 —— 1000 定价：58.00 元

如有质量问题，请与我联系调换 电话：13579098787

ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

مەندىن بىر تىلەك

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، سۆيۈملۈك ئەۋلاد:

ئىنگلىز تىلى ئۆگەنمەكچى بولۇۋاتامسىز؟ ئەگەر راستىنلا شۇنداق بولسا، «ئىنگلىز تىلىنىڭ سىرى» ناملىق بۇ دەرسلىك كىتابنىڭ بېشىدىكى مۇشۇ ئىلاۋەمگە كۆزىڭىز چۈشۈشى مۇمكىن.

ئالدى بىلەن سىزنىڭ بۇ تاللىشىڭىزنى مۇبارەكلەيمەن. بۈيۈمنىڭ ئەلىشىر نەۋائى «ئىنسان قەلبىدىن ئىبارەت تۆگمەس خەزىنىنىڭ قۇلۇپىمۇ تىل، ئاچقۇچىمۇ تىل» دېگەنىدى. بۈيۈمنىڭ ئىنسان قەلبىنىڭ ئاجايىپ سىرلىرىنى ئەينى زامانىنىڭ گۈزەل ئۇيغۇر تىلى بىلەن يېشىپ، ساناقسىز مەنە دۇردانىلىرىنى قالدۇرۇپ كەتكەنىدى. ئۇ يەنە پارس، ئەرەب تىلىنىڭ خەزىنىسىگە كىرىپ، ئۇز ئانا تىلىنى بېيىتقانىدى.

ئەي، قەدىرلىك ئەۋلاد، ئاددىي چاغلىماڭكى، سىزمۇ بىر خەزىنە، تۇغۇلۇشىڭىزدىنلا سىز بىر مۇجىزە. چۈنكى، سىز بىكاردىنلا يارىتىلغان ئەمەس. سىز بۇ دۇنياغا قانداق كەلگەنلىكىڭىزنى، قەيەردىن كېلىپ، قەيەرگە بارىدىغانلىقىڭىزنى ئويلاپ بېتەلمىسىڭىزلا، ئۆمرىڭىزدە نېمە قىلىش كېرەكلىكى توغرىسىدا چوڭقۇر چۈشەنچىگە ئېرىشەلەيسىز. سىزنىڭ تۇنجى زاتىڭىز يارىتىلغاندا، سىزگە دۇنيادىكى بارلىق مەۋجۇداتلارنىڭ نامىنى بىلدۈرگەنىدى، ھەتتا پەرىشتىلەرنىڭمۇ سىزگە سەجدە قىلىشى بويرۇلغانىدى. دېمەك، سىز ئەسلىدىنلا ئەزىز بولۇپ يارالغانىدىڭىز.

سىز ئۆزىڭىزنىڭ كىملىكى، قەدىر - قىممىتى، بۇرچى توغرىسىدا تونۇش ھاسىل قىلماي تۇرۇپ، قانچە خىل تىل ئۆگىنىشىڭىزدىن قەتئىينەزەر، ئۆگەنگەن ئاشۇ تىلىڭىزنىڭ ئەركىن ئىشلەتكۈچىسى بولالمايسىز. شۇنچە تىل بىلسىڭ تۇرۇپمۇ، يەنىلا تەنەپە- تەمىرەپە يۇرىسىز . قاراپ بېقىڭ، ئەتراپىڭىزدا بۇنداق ئادەملەر خېلى بار. سىز باشقا بىر تىلنىڭ ئىگىسى بولۇشتىن ئاۋۋال غۇرۇر ۋە شان - شەرىپىڭىزنىڭ يىلتىزى بولغان ئانا تىلىڭىزنىڭ ھەقىقىي ۋارىسى بولۇڭ. سىز «روھى گاس ئادەمنىڭ تىلى كېكەچ بولىدۇ» دېگەن مەشھۇر سۆزنى ئاڭلىغانمۇ؟!

كۆپ تىللىق بولۇش بۈگۈنكى كۈندە نورمال ئىش بولۇپ قالدى. كىشىلەرنىڭ بىلىدىغان تىلى كۆپەيگەنسېرى، ئىلگىرىلەش يولىدىكى توسالغۇلار ئازراق بولىدۇ. كۆپ تىل بىلگەن كىشىلەر ئۆزلىرىنى دۇنياغا باشقىلار ئارقىلىق ئەمەس، بىۋاستە ئۆزى ئارقىلىق دەل، توغرا چۈشەندۈرۈش پۈرسىتىگە ئېرىشەلەيدۇ. خەنزۇ يازغۇچىسى ۋاڭ مېڭ (王蒙) نىڭ سۆزى بويىچە ئېيتقاندا، «بىر تىلنى ئارتۇق بىلىش بىر جۈپ كۆز، بىر جۈپ قۇلاق، بىر تىل ۋە بىر مېڭىگە ئوسۇلىپ ئېرىشكەنگە باراۋەر». سۆزلەش پۈرسىتىگە كۆپرەك ئېرىشكىنىڭ سىزگە خوجايىنلىق ھۇزۇرىنى بېرىدۇ. بۇ دۇنيادا سىزنىڭمۇ ھەققىڭىز بار، شۇنىڭ ئۈچۈن كۆپرەك تىل ئۆگىنىڭ.

ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشىنىڭ نەدەر ئەھمىيەتلىك ئىش ئىكەنلىكى ھەققىدە مۇھەممەدئەزىز كىتابىنىڭ «مانا بۇ ئىنگلىز تىلى» ناملىق سەھىپىسىدە يېتەرلىك دەلىللەرنى كۆرسىتىۋىتىپتۇ. ئىنگلىز تىلىنى ئۆگىنىشىنىڭ ئەھمىيىتى توغرىسىدا يەنە دەۋەت قىلىپ ئولتۇرۇشنى ئارتۇقچە بولۇپلا قالماي، كۆلكىلىكتۇر. چۈنكى، سىزنىڭ ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشىڭىز قانداقتۇر ئالدىن ماڭارلىق بولماستىن، دەۋر تەلىپىنى ئاخىر چۈشەنگىنىڭىز بولۇپ ھېسابلىنىدۇ .

ئات ئورۇق، يول تېيىلغاق، مەنزىل يىراق.
قەتئىي ئىرادە بولسىلا كەلگۈسىمىز پارلاق!

2010- يىل يانۋار، ئۈرۈمچى

ئابدۇغادىر جالالىدىن

(شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى ئەدەبىيات ئىنستىتۇتىنىڭ پروفېسسورى)

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى

Well begun is half done.

ئىنگلىز تىلىنى غەلىبىلىك ئۆگىنىش ـ ھەربىر ئوقۇغۇچىدىن ئۈزلۈكسىز تىرىشچانلىق كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلىدىغان جەريان بولۇپلا قالماستىن، يەنە ئۆزىگە ماس كېلىدىغان ئۆگىنىش ئۇسۇلىنى توغرا تاللاشنى تەلەپ قىلىدىغان مۇرەككەپ بىر جەريان.

دوستۇم مۇھەممەدئەزىز ئۆزىنىڭ ئۆزگىچە يېڭىلىق يارىتىش ۋە ئۈزلۈكسىز ئالغا ئىلگىرىلەش روھى، شۇنىڭدەك زور تىرىشچانلىق بىلەن ئۇزاق يىل ئىزدىنىپ ئۆزىگە خاس ئۇنۇملۇك ئۆگىنىش ئۇسۇلىنى يارىتىپ، نۇرغۇنلىغان ياشلارنىڭ ئىنگلىز تىلىدىن ئىبارەت بۇ خەلقئارالىق ئالاقە قورالىغا ئىگە بولۇشى ئۈچۈن زور تۆھپىلەرنى قوشتى.

مەن مۇھەممەدئەزىزنىڭ بۇ كىتابىنى كۆرۈپ چىققاندىن كېيىن شۇنى ھېس قىلدىمكى، مۇھەممەدئەزىزنىڭ ئۇزاق يىللىق ئىنگلىز تىلى ئوقۇتۇش تەجرىبىسى مەزكۇر كىتابقا ناھايىتى چوڭقۇر سىڭگەن بولۇپ، بۇ ئىنگلىز تىلىنى يېڭىدىن ئۆگەنگۈچى ھەر خىل ياشتىكىلەر ئۈچۈن ئەڭ ئۇنۇملۇك ۋە توغرا باشلىنىش نۇقتىسى بولۇپ قالغۇسى.

2009- يىل 11- ئاينىڭ 27- كۈنى (ئۈرۈمچى)

First things first.

تۇنجى باسقۇچ ـ ئەڭ مۇھىم باسقۇچ.

بۇ كىتابنىڭ كىتاب بولۇپ چىقىشىغا ئەمەلىيەتتە ئون نەچچە يىلدىن بۇيان مەندىن توختاۋسىز سوئال سوراپ تۇرىدىغان كەپسىز ئوقۇغۇچىلىرىم ھەمدە ئۇلارنىڭ ئىنگلىز تىلىنى ئۆگىنىشكە تۇنجى كىرىشكەندىكى تۆگمەس «نېمە ئۈچۈن ...» لىرى سەۋەب بولغان.

مەسىلەن: ئىنگلىز تىلى ئۆگەنگۈچىلەر ئارىسىدا ئەڭ ئومۇملاشقان «يېڭى ئۇقۇم ئىنگلىز تىلى» دېگەن كىتابنىڭ تۇنجى دەرسىدىلا ئۇلار ئارقا- ئارقىدىن تۆۋەندىكىدەك بىر تالاي سوئاللارنى ياغدۇرۇۋېتەتتى.

نېمە ئۈچۈن a ھەرپىنى handbag سۆزىدە بىرخىل، pardon سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن e ھەرپىنى yes سۆزىدە بىرخىل، me سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن i ھەرپىنى it سۆزىدە بىرخىل، I سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن o ھەرپىنى no سۆزىدە بىرخىل، pardon سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن u ھەرپىنى excuse سۆزىدە بىرخىل، much سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن th ھەرپىنى this سۆزىدە بىرخىل، thank سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن s ھەرپىنى is سۆزىدە بىرخىل، this سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن c ھەرپىنى excuse سۆزىدە بىرخىل، pencil سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن y ھەرپىنى yes سۆزىدە بىرخىل، very سۆزىدە يەنە بىر خىل ئوقۇيمىز؟

نېمە ئۈچۈن سۆز ئاخىردا كەلگەن e ھەرپىنى me سۆزىدە ئوقۇيمىز، بىراق excuse سۆزىدە ئوقۇمايمىز؟

beg سۆزى بىلەن bag سۆزىدىكى سوزۇق تاۋۇشنىڭ زادى قايسىنى «نە» ئوقۇيمىز؟

ماۋۇ it سۆزىنى زادى «ئۇ» دەمدۇق ياكى «بۇ» دەمدۇق؟ راست يەنە ماۋۇ the دېگەن سۆزچۇ؟

th نى تەلەپپۇز قىلىش نېمانداق تەس، ئىنگلىز تىلى دېگەن مۇشۇنداق ئادەمنىڭ تىلى كەلمەيدىغان تىل ئوخشمامدۇ؟

خەنزۇچە خەتنى ئوقۇشنى ئۆگىنىش ئۈچۈن پىنيىن ئۆگەنمىسەك زادى بولمايدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدەك 26 ھەرپتىن تۈزۈلگەن يېزىقنى ئوقۇش ئۈچۈن يەنە شۇنىڭغا ئوخشاپ كېتىدىغان 48 ھەرپتىن تۈزۈلگەن ئوقۇلۇش بەلگىلىرىنى زادى ئۆگەنمىسەك بولمامدۇ؟

ئىنگلىزچە ھەرپلەرنىڭ ۋە بوغۇملارنىڭ زادى ئېنىق بىر ئوقۇلۇش قائىدە- قانۇنىيىتى يوقمۇ؟

ئىنگلىز تىلىنىڭ ھېشى بۇنداق ئېلىشمان بولسا، ئاخىرى قانچە تەسلىشىپ كېتەر- ھە؟

...

گەرچە يۇقىردا تىلغا ئېلىنغان «يېڭى ئۇقۇم ئىنگلىز تىلى»، «كەمبرىج ئىنگلىز تىلى» ... دېگەنگە ئوخشاش كىتابلار خەلقئارادىكى خېلى نوپۇزلۇق دەرسلىكلەر بولسىمۇ، بىراق بۇ كىتابلارنىڭ ھەممىسىنىڭ تۇنجى قىسمى، تۇنجى دەرسى يەنىلا يۇقىرىقىدەك جاۋابسىز قالغان سوئاللار بىلەن ياكى ئىنگلىز تىلىنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدا ئوقۇغۇچىلار قوبۇل قىلالمايدىغان كاج يەردىنلا باشلىنىپ كېتىدۇ.

ئەمەلىيەتتە ئىنگلىز تىلىنىڭ بۇنداق ھالەتتە باشلىنىشى ئەڭ ياخشى باشلىنىش ئەمەس، بولۇپمۇ كاللىسىدا ھەرپ، بوغۇم ... چۈشەنچىسى ئېنىق ئۈيغۇرلار ئۈچۈن تېخىمۇ شۇنداق. چۈنكى، ئىنگلىز تىلى بىلەن ئۈيغۇر تىلى كىشىنى ھەيران قالدۇرغۇدەك دەرىجىدە نۇرغۇن ئورتاقلىقلارغا ئىگە بولۇپ، ناۋادا ئىنگلىز تىلى ئۆگەنگۈچىلەر دەسلەپكى قەدەمنى ئۈيغۇرلارنى ۋە ئۈيغۇر تىلىنى بىلمەيدىغانلار كۆرسىتىپ بەرگەن يول بىلەن ئەمەس، بەلكى ئىككى تىل ئوتتۇرىسىدا ئەزەلدىنلا بار بولغان ئورتاق تەرتىپ:

ھەرپ← بوغۇم← سۆز← جۈملە← يۆنىلىشى بويىچە باسىدىغان بولسا، ئېنىقكى ئۈيغۇر ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىنگلىز تىلىغا بولغان چۆشەنچىسى، ئىنگلىز تىلىغا بولغان قىزغىنلىقى ئۆسكەن بولاتتى، ھەممىدىن مۇھىمى ئۇلارنىڭ ئۆگىنىش ئۈنۈمى نەچچە ھەسسە ئاشقان بولاتتى. ئەپسۇس، ئەتراپىمىزدىكى دەرسلىكلەرنىڭ ھەممىسىدىلا دېگۈدەك يۇقىرىقى تەرتىپنىڭ بىرىنچى ۋە ئىككىنچى قەدىمىنى باسمايلا ياكى چالا- بۇلا دەسسەپلا ئۇچىنچى قەدەمگە، يەنى سۆز باسقۇچىغا ئۆتۈپ قالىدىغان ئەھۋاللار مەۋجۇت. ئېھتىمال بۇخىل ئۆگىنىش ئۇسۇلى باشقا تىلدىكىلەرگە ماس كېلىپ قالار، بىراق ئۈيغۇر تىلىدىكىلەرگە ھەرگىز ماس كەلمەيدۇ. تۇنجى باسقۇچتىلا بېسىلغان بۇ خىل ناتوغرا قەدەم ئوقۇغۇچىلارنىڭ نۇرغۇن ۋاقتى ۋە زېھنىي قۇۋۋىتىنى ئىسراپ قىلىپلا قالماستىن، بەلكى يەنە ئۇلارنىڭ ئىنگلىز تىلىغا بولغان قىزغىنلىقىنمۇ زور دەرىجىدە سۇسلاشتۇرۇۋېتىدۇ.

www.uyghurkitap.com

هەممىزگە مەلۇم، ئەمەلىيەتتە ھەرقانداق بىر تىلنىڭ ئۇل قىسمى بەلكىمۇ ھەم روز قىزغىنلىق بىلەن ئۆگىنىشنىڭ تۈنجى قەدىمىنى بېسىۋاتقانلار سورىغان يۇقىرىقىدەك سوئاللارغا ماھىيەتىنى كۆرسىتىپ بېرىلا يەكگىنە كىلىك بىلەن «ئىنگلىزلار شۇنداق سۆزلىگەنلىكى ئۈچۈن بىزمۇ مۇشۇنداق ئوقۇيمىز...» دېگەندەك تومتاق جاۋاب بېرىش ھارمىزمۇ ئىلمىي ئۆگىنىش ئۇسۇلى ئەمەس.

يەنە بەزى ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئەڭ باشتىن باشلىدۇق دەپ، كىتابنى ئېچىشتىن بۇرۇن 26 ھەرپنى ئوقۇتۇپ بولۇشقا 48 تاۋۇشنى مەشىق قىلدۇرۇپ، يەنە ئارقىدىنلا كىتابقا كەلدۇق دەپ بىراقلا ئىنگلىزچە سۆزلەرنى، بېقىنىغا «ئوقۇلۇشى ئاۋۇ» دەپ يا بىراقلا يەرقىلەنمەيدىغان، يا بىراقلا ئوخشاپ كەتمەيدىغان يەنە بىر خىل ھەرپ دۆۋىسىنى تاشلىشى كۆزۈرۈك ئۆينىڭگە يەنە بىر كۆزۈك سالغاندەك بىمەنە بىر ئىش. ئىنگلىزلارنىڭ ئۆزلىرىمۇ قوللانمايدىغان ھەم قوللىنالمايدىغان بۇ خىل ئۇسۇلنىڭ ئوقۇغۇچىلارغا، ئۆچۈن يەنى ئۇيغۇرچە ھەرپلەر ۋە پىنيىن ھەرپلىرى ئۈستىگە ھەم ئىنگلىزچە ھەرپلەرنى، ھەم تاۋۇش بەلگىلىرىنى دەستىلۇالغان ئۇيغۇرلارغا ئوقۇغۇچىلىرى ئۈچۈن قوللىنىلىشى تېخىمۇ خەتەرلىك. چۈنكى، ئۇلار ئىنگلىز تىلىنى باشلا- باشلىمايلا ھەرپ، بوغۇم قانۇنىيىتى توغرىسىدا ئۇرغۇلىغان قايمۇقتۇرۇشلارغا دۇچ كېلىدۇ- دە، ئۇلارنىڭ ئېڭىدا «ئىنگلىز تىلى زادى مۇشۇنداق چۈۋالچاق تىل ئوخشايدۇ» دەيدىغان خاتا چۈشەنچە شەكىللىنىدۇ، ئۇرغۇلىغان پىسخىك ۋە روھىي بېسىملار پەيدا بولىدۇ. ئاقىۋەتتە ئۇلار ئىنگلىز تىلىدىن بىزارلىق ھېس قىلىدىغان ياكى بىراقلا يالتىيىدىغان ئەھۋاللار كېلىپ چىقىدۇ.

ئۇزاق ۋاقىتتىن بۇيانقى ئىنگلىز تىلىنى باشلىغانلار ناھايىتى كۆپ بولۇش، ئاخىرىغا چىقارغانلار ناھايىتى ئاز بولۇش، بۇنىڭ تەسىرى بىلەن «ئىنگلىز تىلى تەسكەن» دېگەنگە ئوخشاش خاتا يەكۈننىڭ پەيدا بولۇپ قېلىشىدەك بۇخىل كىشىنى ئەپسۇسلاندۇرىدىغان ئەھۋالنىڭ كېلىپ چىقىشىنى يۇقىرىقى سەۋەبلەردىن ئەمەس دېگىلى بولمايدۇ. ئاشۇ ئوقۇغۇچىلار گەرچە كىتابنىڭ بىرىنچى بېتىگە قاراپلا «مەن ئىنگلىز تىلىنى ئەڭ بېشىدىن باشلىدىم» دەپ ئويلىغان بولسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇلار ئىنگلىز تىلىنىڭ ھەقىقىي بېشىدىن باشلىيالماي، توككىدە سۆز، جۈملە ئارىسىغا كېلىپ قېلىپ، ئالدى- كەينىگە مېڭىشنى بىلەلمەي تەمتىرەپ قالغان. بىز ئوقۇغۇچىلار دۇچ كېلىۋاتقان يۇقىرىقىدەك مەسىللەر ئۈستىدە كۆپ ئىزدىنىش ۋە ئۇلارغا ئەمەلىي تەجرىبە قىلىش ئارقىلىق ئاخىر ئەمەلىي سىناقتىن ئۆتكەن مەزكۇر دەرسلىكنى تەييارلىدۇق.

دەرسلىكتە خەلقئارادىكى نوپۇزلۇق تىلشۇناسلارنىڭ «جەت ئەل تىلى ئۆگىنىشنىڭ تۈنجى باسقۇچىدىكى ئەڭ تېز ھەم ئەڭ ئۈنۈملۈك ئۇسۇل ئۆز ئانا تىلىنى كۆزۈرۈك قىلىپ ئۆرۈپ كېيىنكى تىلغا ئۆتۈش» دېگەن يەكۈنى ئاساسىدا، سېلىشتۇرۇپ ۋە يەرقىلەندۇرۈپ ئۆگىنىش، يېنىك ۋە سىڭىشلىك ئۆگىنىش، ماھىيەت ۋە قانۇنىيەتنى چۈشىنىپ ئۆگىنىش، مەزمۇت ۋە مۇستەھكەم ئۆگىنىش ئۈستىدە كۆپ ئىزدەندۇق.

كىتابتا ھەرپلەرنىڭ ھەرخىل ئاھاڭ ئۆزگىرىشى ۋە سۆز ئىچىدىكى مەنىسى تەپسىلىي بايان قىلىنىپ، ئۇلار مەلۇم دەرىجىدە جانلىقلاشتۇرۇلدى ۋە ئوبرازلاشتۇرۇلدى.

بوغۇملارنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتى توغرىسىدا يېڭىچە يول تۇتۇلۇپ، ئۇيغۇر تىلى ئېلىپبەسىنى ئۆگىنىش قائىدىسى، شۇنداقلا ئىنگلىزلارنىڭ ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنى ئۆگىنىش قائىدىسى بويىچە تەبىئىي ئۆزلەشتۇرۇشنى ئەڭ توغرا ۋە ئۇنۇملۇك ئۇسۇل دەپ قارىدۇق.

سۆزلەرنى ئەستە ساقلاش ئۈستىدە كۆپ ئىزدىنىپ، بەزىبىر ئوخشىمايدىغان ئۇسۇل، رەڭ، رەسىم، قوشاق ... لاردىن پايدىلاندۇق. ھەتتا ئەستە ساقلاشقا كېرەكلىك «زەنجىر- ھالقا» ياساش ئۆچۈن، بەزى «تاقما- تۇقما» قوشاقلىرىمىزدا ئۇيغۇر ئېغىز تىلىغىمۇ يول قويۇپ قالدۇق.

جۈملىلەرنىڭ قۇرۇلمىسى توغرىسىدا ئاز سۆزلەشتە چەك تۇرۇپ، ئوقۇغۇچىلارغا ئاساسلىق ماھىيەت ۋە تۈپكى قانۇنىيەتنى كۆرسىتىپ بېرىشكە ۋە ئۇنى چۈشىنىپ ئۆزلەشتۇرۇشكە تىرىشتۇق. مىسال ئۈچۈن ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان جۈملە ۋە جۈملە شەكىللىرىنى قايتا- قايتا تاللاپ بېكىتتۇق.

يۇقىرىقىلاردىن باشقا، ئوقۇغۇچىلاردا ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىش بىلەن بىرگە باشقىچە تەپەككۇر ئەندىزىسى ۋە ئەركىن تەسەۋۋۇر ئادىتىنى پېتىلدۇرۇش مەقسىتىدە بەزى ئۆزگىچە رەسىم ۋە مەزمۇنلارنى قىستۇرۇپ ئۆتتۇق. ئوقۇغۇچىلارنىڭ بۇلارنى توغرا چۈشە - ندىغانلىقىغا ئىشىنىمىز.

ھەممىزگە مەلۇم، كونا يولدا مېڭىۋېرىشتىن يېڭى يولنى ئىزدەپ تېپىش ۋە تۈزلەپ مېڭىش ھەقىقەتەن قىيىن. ناۋادا كىتاب يۇزىدە بەزىبىر ئوڭغۇل- دوڭغۇل يوللارنى بېسىپ قالغۇدەك بولساق، بۇلارنىڭ ھەممىسى يېڭى ئۆگەنگۈچىلەر ئۈچۈن پېقىن يول ئىزدەش، ئۈدۈل يول ئىزدەش ۋە راۋان يول ئىزدەش يولىدا ياسقان قەدەملەردۇر. شۇڭا، كىتابتىن پايدىلانغۇچىلارنىڭ بىزنى توغرا چۈشىنىپ، بىزگە توغرا تەكلىپ- پىكىر بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپ

ئىنگلىز تىلىدا 26 ھەرپ بار بولۇپ، ئۇلارنى يەككە ھالەتتە ئايرىم- ئايرىم ئوقۇيالىغانلىق ھەرگىز ھەرپلەرنى تولۇق بىلگەنلىك ھېسابلانمايدۇ. چۈنكى، ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپلەرنىڭ ئۈيغۇر تىلىدىكىدەك بىرلا خىل ئوقۇلۇش شەكلى بولماستىن، بىرنەچچە خىل، بەزى سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ھەتتا 10 نەچچە خىل ئوقۇلۇش شەكلى بار. شۇڭا، ئۇلارنىڭ ئايرىم ئوقۇلۇش شەكلىنى بىلىش بىلەن بىرگە، ھەممىدىن مۇھىمى ئۇلارنىڭ قانداق ئەھۋالدا ئاشۇنداق ئاھاڭ ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىدىغانلىقىنى بىلۈۋىلىش ھەممىدىن مۇھىم.

قولىگىزدىكى كىتاب دەل ئىنگلىز تىلىدىكى بارلىق قىيىنچىلىقلارنىڭ يىلتىزى دەپ قارالغان ھەريىتىن ئىبارەت ئەڭ دەسلەپكى تېلېمېنتلارنى دەل ئەكسىچە بارلىق قىيىنچىلىقلارنىڭ ئاچقۇچى قىلىدۇ. ئۇلارغا باشقىدىن جان كىرگۈزۈپ، سىزنىڭ ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشىگىزدىكى ھەمراھلىرىڭىزغا ئايلاندۇرىدۇ. مانا ئەمدى ئۇلار قەغەز يۈزىدىكى ئۆلۈك يېزىق ئەمەس، بەلكى ھەر بىرى ئۆزگىچە مىجەز- خاراكتېرگە، شۇنىڭدەك ئۆزىگە خاس ھەرخىل لەقەم- ئىسىملارغا ئىگە جانلىق ئوبرازلارغا ئۆزگىرىدۇ. سىزمۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىغا كىرىپ، گاھ بەزى ھەرپلەرنىڭ پىداكارلىقىغا قايىل بولىسىڭىز، گاھ بەزى ھەرپلەرنىڭ ئاجىزلىقىغا ھېسداشلىق قىلىسىز. ئۇلار بىلەن سىردىشىسىز، ئۇلار ئوتتۇرىسىدىكى ھەرخىل مۇناسىۋەتلەرنى ئۇلار بىلەن تەڭ تۇرۇپ ھەل قىلىسىز ھەمدە ئۆزىڭىزمۇ بىلمەيلا ئىنگلىز تىلى دۇنياسىغا ئىچكىرىلەپ كىرىپ قالىسىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى يوغۇم

ئىنگلىز تىلىدا 100 دىن ئارتۇق يوغۇم شەكىللىرى بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئۈيغۇر تىلىدىكى يوغۇملارغا ئوخشىمايدىغان يېرى: بەزى شەكلى ئوخشاش يوغۇملار ئۇرغۇ چۈشكەنلىكى سەۋەبىدىن كۆچمىپ باشقىچە ئاھاڭدا كەلسە، يەنە بەزى يوغۇملار ئۇرغۇ چۈشمىگەنلىكى سەۋەبىدىن ئاجىزلاپ يەنە باشقىچە ئوقۇلىدۇ. يەنە بەزى قىسمەن شەكلى ئوخشاش بولمىغان ئىككى خىل يوغۇملارنىڭ ئاھاڭى بەزىدە ئوپمۇئوخشاش ئوقۇلىدۇ. شۇڭا، ئۇچرىغان سۆزلەرنى توغرا ئوقۇيالايدىغان بولۇش ئۈچۈن چوقۇم يوغۇملارنىڭ ھەرخىل ئاھاڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتىنى بىلىۋېلىش كېرەك. ئاۋادا بۇ خىل ئوقۇلۇش قائىدىلىرىنى ئۆزلەشتۈرمەيلا، تەسۈرىي يېزىق ئۈگەنگەندەك ھەربىر يېڭى سۆزگە دۈچ كەلگەندە ئۇنىڭ ئۆزىگە قارىماي، بەلكى بېقىنىغا قاراپ ئۇنىڭ ئوقۇلۇشىنى ئىزدەش بىر خىل بىھۇدە ۋاقىت ۋە زېھنىي ئىسراپچىلىق.

قولىگىزدىكى بۇ كىتاب نەچچە ۋاقىتتىن بېرى دۆلىتىمىز ۋە رايونىمىز دائىرىسى ئىچىدە ئومۇملىشىپ قالغان ئىنگلىز تىلى بىلەن تەڭ خەلقئارا ئوقۇلۇش بەلگىلىرىنى ئۆگىنىش ئۈستىدە باشقىچە يول تۇتۇپ ھەمدە ئۇلارنى قاچان ئۆگىنىش ۋە قانداق ئۆگىنىش مەسىلىسى ئۈستىدە باشقىچە بىر يولنى، يەنى ئىنگلىزلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىش ئۈسۇلىنى ئۈيغۇرلارنىڭ ئانا تىل ئۆگىنىش ئادىتىگە بىرلەشتۈرگەن ئاساستا ئەمەلىي تەجرىبىدىن ئۆتكەن بىچىكچە بىر ئۇنۇملۇك فونېتىكا ئۆگىنىش ئۈسۈلىنى قوللانغان. ئاۋادا سىز بۇ خىل ئۈسۈلنى تولۇق ئۆزلەشتۈرۈۋالمىدىكەنسىز، ئۇنداقتا ئالدىڭىزغا ئۇچرىغان يېڭى سۆزلەرنىمۇ «خەلقئارا ئاۋۇش بەلگىلىرى» دىن ئىبارەت بۇ «كۆزەينەك» نى تاقىمايمۇ بۇلاستە ئوقۇيالايدىغان بولىسىز...

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

ئىنگلىز تىلىدىكى سۆز

ئىنگلىز تىلىدا ياشىغۇچىلار سەۋىيىتىدىكى كىشىلەر تېخى بىلىدىغان سۆز سانى 10 مىڭ ئەتراپىدا بولۇپ، كىشىلەر كۈندىلىك تۇرمۇشىدا ئىشلىتىدىغان سۆز سانى 2000 دىن ئاشمايدۇ. ئاۋاتا سۆز تۈزۈلۈشى ئىنچىكە بولغان كىشىلەر 850 نى چىقە سۆزنى ئىشلەتكەن تەقدىردىمۇ قارشى تەرەپنىڭ تۇرمۇشىنى نورمال چۈشىنىشى مۇمكىن. مۇھىم ئىنگلىزچە ئىپادىلەشكە تېگىشلىك ئاساسلىق سۆزلەرنىڭ سانى 400 دىن ئاشمايدۇ. ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلۈكلەرنىڭ قوزغىلىشى ئاساسلىقى ئىككى يۈز يىلدىن بۇيان ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلۈكلەرنىڭ كۆپىنچىسى ئەسلى ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلەر ئەمەس، بەلكى باشقا تىللاردىن ئېلىنغان سۆزلەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە فرانسۇز تىلىدىكى سۆزلەر ئەڭ كۆپ ئورۇندا تۇرىدۇ. ئىنگلىز تىلىدىكى «سۆز بانكىسى» ئەھمىيىتى ئىنتايىن زور بولۇپ، ئۇنىڭ ئىچىدە ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلەرنىڭ ئاساسلىق قىسمىنى تەشكىل قىلىدىغان ئاساسلىق سۆزلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئىشلىتىلىش ئۇسۇللىرى خاتىرىلەنگەن. ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلەرنىڭ كۆپىنچىسى ئىككى ياكى ئۈچ بوغۇمدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىر بوغۇملۇق سۆزلەر ئاساسلىقىنى ئىگەللەيدۇ. مەسىلەن: «سۆز زاۋۇتى» سۆزلۈكىدە بىر بوغۇملۇق سۆزلەر 1000 دىن ئارتۇق بولۇپ، ئىككى بوغۇملۇق سۆزلەر 800 دىن ئارتۇق، ئۈچ بوغۇملۇق سۆزلەر 600 دىن ئارتۇق، تۆت بوغۇملۇق سۆزلەر 400 دىن ئارتۇق بولۇپ، بەش بوغۇملۇق سۆزلەر 200 دىن ئارتۇق بولىدۇ. ئالتە بوغۇملۇق سۆزلەر ئاساسەن ئىنگلىز تىلىدىكى ئىلمىي ئاتالغۇلار بولۇپ، ئادەتتە كۈندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىلمەيدۇ. مەسىلەن: «تىل ماتېماتىكا فورمۇلىسى» دېگەن سۆزلەر ئالتە بوغۇملۇق سۆزلەر بولىدۇ. «ئەستە ساقلاشنىڭ يەتتە ھالقىسى» دېگەن ئاتالغۇ يەتتە بوغۇملۇق سۆزلەر بولىدۇ. ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلەرنىڭ ئىچىدە يەتتە بوغۇملۇق سۆزلەر ئەڭ ئاز بولۇپ، ئۇلار ئاساسەن ئىلمىي ئاتالغۇلار بولىدۇ. ئادەتتە كۈندىلىك تۇرمۇشتا ئىشلىتىلمەيدۇ.

ئىنگلىز تىلىدىكى جۈملە

ئىنگلىز تىلىدا 16 خىل زامان ۋە بۇلارغا قوشۇلۇپ يەنە 10 نەچچە خىل تۈسلۈك بىلىللىق مەركىزىي جۈملە قېلىپلىرى بولۇپ، ئۇلارنى شاتۇتتەك ئەسلىي ماھىيەتنى جۈشەنمەي قارىسىغىلا گاھ ئۇ جۈملىنى، گاھ بۇ جۈملىنى يادلاپ ئۆگىنىش ناھايىتى زور كۈچ تەلەپ قىلىدىغان بىر خىل ئىپتىدائىي ۋە قالاق تىل ئۆگىنىش ئۇسۇلىدۇر. بولۇپمۇ ئۇ ئىنگلىز تىلى بىلەن ئۇرغۇن تۇرتاقلىقلارغا ئىگە ئۇيغۇر تىلىدىن ئىبارەت بۇ بىناكىرلار ئۈچۈن ھەر ۋاقىت بىرمۇنچە ئىشلىتىشكەرتىپى كۆلۈپ ئۇرغان رەت- رەت كىشىلەك ھاتىرىياللارەۋر.

قولىڭىزدىكى بۇ كىتاب ئىنگلىز تىلىدىكى ئاساسلىق 6 زامان، 12 خىل تۈسلۈك بىلىللىق جۈملە ۋە 170 نەچچە خىل ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان جۈملە شەكىللىرىنى قۇرۇق نەزەرىيىدىن پۈتۈنلەي خالىي ھالدا ئۇيغۇر تىلى بىلەن سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق، ئۇلارنى خۇددى ئۆز ئانا تىلىڭىزنى ئۆگەنگەندەكلا يېنىك ۋە مۇستەھكەم ئۆزلەشتۈرۈۋېلىشىڭىزغا تولۇق يارەدەم بېرىدۇ ھەمدە سىزنى يەنە «جۈملە ئوردىسى» غا باشلاپ كىرىپ، ھەرخىل يارەدەمچى پېئىل ۋەزىرلىرى بىلەن تونۇشتۇرغاچ، ئىنگلىز تىلىدىكى ئاساسلىق جۈملە قۇرۇلمىسىنىڭ ئېگىرلىك ماھىيىتىنى سىزگە ئېچىپ بېرىدۇ.

(كۆك رەڭدىكىسى ھەرخىل سەھىپە ناملىرىدۇر)

مۇندەرىجە

0 ئىنگلىز تىلى قۇرۇلمىسى
1 ... ئېلىپبەسىنىڭ ئورتاقلىقى ۋە پەرقى
2 ھەرپلەرنىڭ چوڭ ياكى كىچىك يېزىلىشى ABC ناخشىسى
3
4
5
6 1ـ ھالقا: ئاھاڭداش سۆزلەر ...
7
8 2ـ ھالقا: ھەرپ شەكلى ياكى ...
9
10
11
12 3ـ ھالقا: قاپىيداش سۆزلەر ...
13
14
15
16
17
18 4ـ ھالقا: ئاجرىتىپ ۋە قوراشتۇرۇپ ...
19
20
21
22 5ـ ھالقا: سۆز بىرىكمىسى ياكى ...
23
24 6ـ ھالقا: قارشى مەنىلىك ياكى ...
25 ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان 6 خىل ...
26 7ـ ھالقا: بىر جەمەتتىكى تۇغقان ...

www.uyghurkitap.com

8	«ئىنگلىز تىلى» مۇ ياكى «پىنيين»	8	I = مەن = man	7	ئىنگلىز تىلىدىكى سۆز، جۇملە	6	ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپ، يېزىغۇزۇم	4	OK سۆزى
16	John مۇ ياكى john	16	8 ئۇنسۇر	15	ئىزاھ جۇملە- بايان شەكلى	14	ھەرپلەر، سۆز ئۆزگىچە ئەقلىي	12	ABC سۆزى
24	dad مۇ ياكى dead	24	c ۋە g	23	ئىزاھ جۇملە- سوئال شەكلى	22	كۆپ ئىشلىتىلىدىغان 26 ئىسىم	20	@ بەلگىسى
32	«كۆمە» مۇ ياكى «كۆمە»	32	you نى ئەستە تۇتۇش	31	ئىزاھ جۇملە- ئۇچىنچى شەخس	30	بىر جۈپ ھەرپلەر/ سىمۋال سۆزلەر	28	# ھەرپى
40	mad مۇ ياكى made	40	سۆز مەنىسىنى ئاھاڭدىن	39	بۇيرۇق جۇملە- ئىككىنچى شەخس	38	26 ئالدى يارىدەمچى	36	@ بەلگىسى
48	I hope مۇ ياكى I hop	48	پىداكار ھەرپ e	47	ئىزاھ جۇملە- بولۇشسىز ...	46	V + ing =	44	China سۆزى
56	girl مۇ ياكى grill	56	قاراۋۇل قوش ئۇستى پەش	55	ئىزاھ جۇملە- بىرلىك ۋە كۆپلۈك	54	V + er =	52	A ۋە U، T ...
64	wine ... مۇ ياكى vine	64	ئىشچان ھەرپ y	63	بولۇشسىز بۇيرۇق جۇملە	62	26 پېئىل	60	N/Y ھەرپلىرى
72	black مۇ ياكى «بىلەك»	72	ئىنگلىز تىلىدىكى ئەلگ	71	تۇسلۇك پېئىللىق جۇملە	70	قوش مەنىلىك سۆزلەر (2)	68	HB، 2B ...
80	Thank مۇ ياكى Sink	80	يۆلەنچۈكلۈك ئورۇندۇق h	79	ئىزاھ جۇملە- كۆپلۈك	78	ئالماشلار	76	o'clock سۆزى
88	How مۇ ياكى Who	88	u + u = w	87	ئالاھىدە سوئال جۇملە	86	سۆيەت دەرىجىلىرى	84	www
96	«ياق» مۇ ياكى «ياق»	96	سۆز مەنىسىنى شەكىلدىن	95	داۋاملىشۇاتقان ھازىرقى زامان	94	ئاھاڭداش سۆزلەر	92	XL، L، M، S
104	peace مۇ ياكى piss	104	شېئىرىي شەكىلنى ئەسرىي	103	// // بولۇشسىز شەكلى	102	تاققا- تۇققا، زەنجىر- ھالقا	100	Mrs، Mr ...
112	like ... مۇ ياكى are like	112	تىل ماتېماتىكىسى	111	// // سوئال شەكلى	110	قوش مەنىلىك سۆزلەر(2)	108	J، Q ۋە K ...
120	(كىچىك لۇغەت تۈزۈلۈك)	120	يۇمشاق تاۋۇز o	119	داۋاملىشۇاتقان ۋە ئاددىي ھازىرقى	118	قارشى مەنىلىك پېئىللار	116	® بەلگىسى
128	«بالىلار» مۇ ياكى «بالىلا»	128	بويسۇندۇرغۇچى r	127	ئاددىي ھازىرقى ۋە ئاددىي كەلگۈسى	126	26 سۆيەت	124	F ھەرپى
136	(What is it?)	136	ھەربىر سۆزدە بىر ھېكمەت	135	// // بولۇشسىز شەكلى	134	تاققا- تۇققا، زەنجىر- ھالقا	132	✓ بەلگىسى
144	cats and dogs	144	i بىلەن y	143	// // سوئال شەكلى	142	قارشى مەنىلىك سۆيەتلەر	140	e-mail ...
152	(rap) ۋە گەپ	152	چېپىلغاق قۇرت s	151	// ئالاھىدە سوئال شەكلى	150	قۇيرۇقلۇق سۆزلەر	148	© بەلگىسى
160	full مۇ ياكى fool	160	يۇمشاق t ۋە d	159	ئاددىي ھازىرقى ۋە ئاددىي ئۆتكەن	158	قائىدىلىك پېئىللار	156	№ بەلگىسى
168	(قائىدىسىز پېئىللار ھەققىدە قوشاق)	168	ئىنگلىز تىلىنىڭ چاقچىقى	167	ئاددىي ھازىرقى ۋە ئاددىي ئۆتكەن	166	قائىدىسىز پېئىللار	164	P ھەرپى
176	(Rain, rain, go away)	176	ھەرپلەر داستىنىدىكى ...	175	// // بولۇشسىز شەكلى	174	قۇيرۇقلۇق سۆزلەر	172	× بەلگىسى
184	agree مۇ ياكى angry	184	كاج سۆزلەر	183	// // سوئال شەكلى	182	بىرىككەن سۆزلەر	180	$ بەلگىسى
192	مەخپىي رېتسېپ C_3H_3	192	خەت ئىچىدە خەت بار	191	ئۇچىنچى شەخس بىرلىك شەكلى	190	سانلار	188	SOS ...
200	coming مۇ ياكى combing	200	ئەپسانە رىۋايەت	199	داۋاملىشۇاتقان ھازىرقى ۋە ئۆتكەنكى	198	خەتەرلىك 13 تاۋۇش	196	com ...
208	تاۋۇش بەلگىلىرى بىر كۆزەينەك	208	مۇۋاپىقسىيەت فورمۇلىسى	207	// // بولۇشسىز شەكلى	206	ياسالما سۆيەتلەر	204	% بەلگىسى
218	(خەلقئارا تاۋۇش- بەلگىلىرى)	216	مەنىسىنى يىلتىزىدىن	215	// // سوئال شەكلى	214	ياسالما ئىسىملار	212	? بەلگىسى

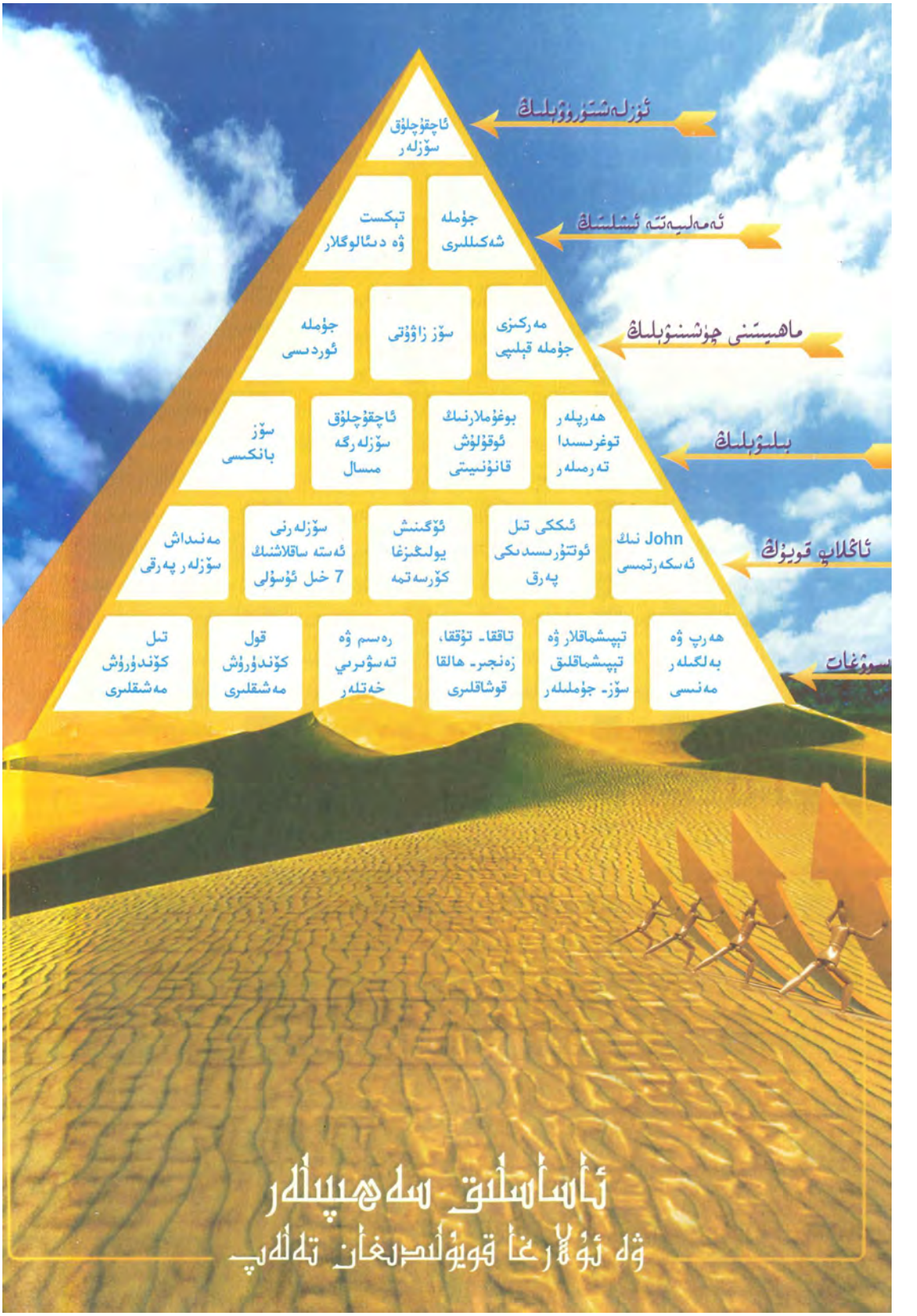
ئۇزلەشتۇرۇۋېلىش
ئاچقۇچلۇق سۆزلەر
ئەملىيەتتە ئىشلىتىش
جۈملە شەكىللىرى
تېكست ۋە دىئالوگلار
ماھىيىتىنى چۈشىنىۋېلىش
مەركىزى جۈملە قېلىپى
سۆز زاۋۇتى
جۈملە ئوردىسى
بىلىۋېلىش
ھەرپلەر توغرىسىدا تەرمىلەر
بوغۇملارنىڭ ئوقۇلۇش قانۇنىيىتى
ئاچقۇچلۇق سۆزلەرگە مىسال
سۆز بانكىسى
ئاڭلاپ قويۇش
John نىڭ ئەسكەرتمىسى
ئىككى تىل ئوتتۇرىسىدىكى پەرق
ئۆگىنىش يولىنىڭغا كۆرسەتمە
سۆزلەرنى ئەستە ساقلاشنىڭ 7 خىل ئۇسۇلى
مەندىش سۆزلەر پەرقى
سۆزلەش
ھەرپ ۋە بەلگىلەر مەنىسى
تېپىشماقلار ۋە تېپىشماقلىق سۆز- جۈملىلەر
تاققا- تۇققا، زەنجىر- ھالقا قوشاقلىرى
رەسىم ۋە تەسۋىرىي خەتلەر
قول كۆندۈرۈش مەشقلىرى
تىل كۆندۈرۈش مەشقلىرى
ئاساسلىق سەھىپىلەر
ۋە ئۇيغۇرغا قويۇلىدىغان تەلەپ

ئۇيغۇرچە كىتابلار تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنى بېپىن تارتىپسى

دۇنيادىكى ھەرقانداق بىر ئالەمشۇمۇل كاتتا ئەسەر نۇرغۇنلىغان ئايرىم ئابزاسلاردىن تەركىب تاپىدۇ. ئاشۇ ئابزاسلارنىڭ ھەر بىرى ئايرىم-ئايرىم جۈملىلەردىن تەركىب تاپىدۇ. ئاشۇ جۈملىلەر ئايرىم-ئايرىم سۆزلەردىن تەركىب تاپىدۇ. ئاشۇ سۆزلەرنىڭ ھەر بىرى دەل شۇ دانە- دانە 26 ھەرپنىڭ بىرىكىشىدىن تەركىب تاپىدۇ.

the Secret of English

ئىنگلىز تىلى قۇرۇلمىسى

ئىنگلىز تىلى- بىر بىنا.
ھەربىر تېكىست ۋە ئابزاس - بىر پۈتۈن تام.
تېكىست ئىچىدىكى ھەربىر جۈملە - بىر قۇر تام.
جۈملە ئىچىدىكى ھەربىر سۆز- بىر خىش، كېسەك.
سۆزنى تەشكىل قىلغۇچى بوغۇملار- خىش قۇيىدىغان لاي.
بوغۇمنى تەشكىل قىلغۇچى ھەرپلەر- خىش لېيىنىك ئەسلىي ماتېرىيالى- قۇم- توپىلاردۇر.

text → تېكىست
sentence → جۈملە
word → سۆز
syllable → بوغۇم
letter → ھەرپ

ئىنگلىز تىلى بىنايىغىزنىڭ تېخىمۇ ئېگىز، تېخىمۇ مۇستەھكەم پۈتۈپ چىقىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا كېرەكلىك ماتېرىيالالارنىڭ سۈپىتىنى باش مەنبەدىن باشلاپ ئەستايىدىل تەكشۈرۈڭ ۋە بىنا ئۇلىنى باشتىن پۈختا سېلىڭ ...

A B C D E F G
H I J K L M N
O P Q R S T
U V W X Y Z .
X Y Z now you see,
I can sing my ABC

ئى ـ e بىلەن ئاھاڭداش ھەرپلەر: b c d e g p t v z

ئەي ـ a بىلەن ئاھاڭداش ھەرپلەر: a j k h

ئە ـ بىلەن ئاھاڭداش ھەرپلەر: f l m n s x

ئاي ـ i بىلەن ئاھاڭداش ھەرپلەر: i y

يۇ ـ u بىلەن ئاھاڭداش ھەرپلەر: u q w

ئۆزگىچە ئاھاڭلىق ھەرپلەر: o r

a __ i	c __ s	g __ j	e __ i
h __ k	p __ f	a __ r	d __ t
c __ z	v __ w	u __ w	k __ x
i __ y	m __ n	b __ p	o __ q

READ 'N' REPEAT

ABC	DVD	PM	VCD
AM	ID	PRC	VIP
ASAP	ISBN	RMB	VOA
BBC	ISO	UFO	WC
CCTV	MTV	UN	WHO

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

ئۇيغۇر تىلى ئېلىپبەسى بىلەن ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ

ئورتاقلىقى ۋە پەرقى

1 . ئۇيغۇر تىلى بىلەن ئىنگلىز تىلى ھەر ئىككىلىسى ھەرپلىك يېزىقتا ئىگە ئېلىپبەلىك تىللار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسىدە جۈملە سۆزلەردىن، سۆز بوغۇملاردىن، بوغۇم ھەرپلەردىن تەركىب تاپىدۇ.

2 . ئۇيغۇر تىلىدىكى 32 ھەرپنىڭ سەككىزى سوزۇق تاۋۇش بولغىنىدەك، ئىنگلىز تىلىدىكى 26 ھەرپنىڭ بەشى سوزۇق تاۋۇش، بىراق ئاشۇ 26 ھەرپ ئىچىدە يەنە ھەم سوزۇق تاۋۇشلۇق، ھەم ئۇزۇك تاۋۇشلۇق خۇسۇسىيەتكە ئىگە y ۋە w غا ئوخشاش ھەرپلەرمۇ بار.

مەسىلەن: you ← ي ؛ family ← ى ؛ my ← اي.

3 . ئۇيغۇر تىلىدىكى ھەرپلەر باش «ئا»، ئاياغ «ا»، يالغۇز «ا» ... دېگەنگە ئوخشاش ئايرىلسا، ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپلەر چوڭ A، كىچىك a، چوڭ B، كىچىك b ... دەپ ئىككىگە ئايرىلىدۇ.

مەسىلەن: A a ؛ B b ؛ C c ؛ D d ؛ E e ...

4 . ئۇيغۇر تىلىدىكى ھەربىر ھەرپ ئېلىپبە تەرتىپىدە قانداق ئوقۇلغان بولسا، سۆز ئارىسىدىمۇ شۇنداق ئوقۇلىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى ھەرپلەرنىڭ ئېلىپبە تەرتىپىدىكى «ئىسمى» بىلەن سۆز ئارىسىدىكى «ئوقۇلۇشى» ئوخشىمايدۇ.

مەسىلەن: h ← hat, r ← radio, s ← student, w ← now

5 . ئۇيغۇر تىلىدىكى ھەرقانداق ھەرپنىڭ پەقەت بىر خىلا ئوقۇلۇشى بولىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپلەر سۆزلەرنىڭ ئارىسىدا كېلىپ بىرنەچچە خىل ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: bank — n, radio — a, sister — i, English — sh, music — u, student — u

6 . ئۇيغۇر تىلىدا قوشما ھەرپلەر بولمايدۇ. لېكىن، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى بىرقانچە ھەرپلەر بىرلىشىپ قوشما ئۇزۇك تاۋۇش ۋە قوشما سوزۇق تاۋۇشلارنى شەكىللەندۈرىدۇ.

مەسىلەن: ch — China, ee — see, ou — you, sh — English, ng — sing

7 . ئۇيغۇر تىلىدا يېزىلغان ھەرپلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك چوقۇم ئوقۇلىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى ھەرپلەر يېزىلسىمۇ، بىراق ئوقۇلمايدۇ.

مەسىلەن: e — you, e — plane, e — made

8 . ئۇيغۇر تىلىدىكى بارلىق تاۋۇشلارنىڭ ئاھاڭى ئېلىپبەدىكى 32 ھەرپنىڭ ئاھاڭى بىلەنلا چەكلىنىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدا بەزى ھەرپلەر بىرلىشىپ، يېنىدىكى ھەرىكە تەسىر كۆرسىتىپ، 26 ھەرپ ئىچىدە بولمىغان باشقا تاۋۇشلارنىڭ ئاھاڭىنىمۇ شەكىللەندۈرىدۇ.

مەسىلەن: n — bank, er — sister, sh — English

9 . ئۇيغۇر تىلىدىكى ھەربىر بوغۇمدا پەقەت بىرلا سوزۇق تاۋۇش بولىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى بوغۇملاردا ئىككى، بەزىدە ئۈچ سوزۇق تاۋۇشنىڭ بىرىككەن قوشما سوزۇق تاۋۇش بولىدۇ.

مەسىلەن: ee — see, ou — you

I
ABC
TV
WTO
USA
OK
ID

no
so
go

bank
family
radio
computer

English
sister
student
music

my
you

(ئۇيغۇر تىلى بىلەن ئىنگلىز تىلى ئوتتۇرىسىدىكى باشقا ئوخشاشلىق ۋە پەرقلەرنى كېيىنكى ھەربىر دەرسنىڭ «قوش تىل كۆۋرۈكى» سەھىپىسىدىن كۆرۈۋېلىڭ).

A B C D E F G H I J K L M

مەن
ئېلىپبە
تېلېۋىزور
دۇنيا سودا تەشكىلاتى
ئامېرىكا
بولىدۇ
كىملىك

ياق
شۇڭا
بارماق

بانكا
ئائىلە
رادىئو
كومپيۇتېر

ئىنگلىز تىلى
ئاچا- سىڭىل
ئوقۇغۇچى
مۇزىكا

مېنىڭ
سەن، سىلەر

I'm happy to hear that

OK سۆزىنىڭ كېلىش مەنبەسى توغرىسىدا بەزىلەر بۇنى ئامېرىكىنىڭ 8- نۆۋەتلىك زۇڭتۇڭى Martin Van Buren نىڭ قوللىغۇچىلىرى. ئۇ تۇغۇلغان يېرت Old Kinderhook ناسىدا O K كۆلۈپىنى تۇرغان بولۇپ. ئۇلار داۋاملىق كوچىلارغا چقىپ « ... !OK! OK» دەپ ۋارقىرىشاتتى. بۇ سۆز دەل شۇنىڭدىن كېلىگەن دېيىشىدۇ.

يەنە بەزىلەر بولسا بۇنى ئىنگلىز تىلىدىكى all correct دېگەن ئىككى سۆزنىڭ دەسلەپكى ھەرپلىرىنىڭ ئاھاڭ بويىچە قىسقارتىلمىسى دەپ قارىشىدۇ...

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاپ تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېشقەدەم تارقىتىش بازىسى

N O P Q R S T U V W X Y Z

A B C D E F G H I J K L M

N O P Q R S T U V W X Y Z

a c e i m n o r s u v w x z

b d h k l f g p q y j

The quick brown fox jumps over the lazy dog.

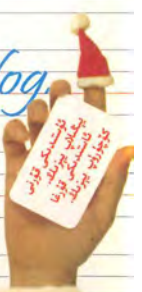

DIFFER

ئادەتتە ئىنگلىز تىلىدىكى سۆز- جۈملىلەر كىچىك ھەرپلەر بىلەن يېزىلىدۇ.
بىراق، تۆۋەندىكى ئەھۋال ئاستىدىلا سۆز- جۈملىلەر چوڭ ھەرپ بىلەن باشلىنىدۇ.
① جۈملە بېشىدىكى تۇنجى ھەرپ.
② خاس ئىسىملار ـ ئادەم، ئىدارە- ئورگان، ئەشكىلات ۋە باشقا پەر- جاي ناملىرى.
③ ھۆرمەت ناملىرىـــ ئەڭرىم، ئەپەندى، خانىم، دوختۇر، قەدىرلىك...
دېگەندەك نوخشاش ئاتالغۇلار.
④ ھەر قايسى يەر ۋە جۈغراپىيىلىك ئاتالغۇلار.
⑤ قىسقارتىلغان سۆزلەر.
⑥ يىل، ئاي، كۈن ۋە باشقا ئالاھىدە بايرام- مۇناسىۋەت ناملىرى.
⑦ جۈملىنىڭ ھەرقاتارقى بىرىنچى كىلىشتىن قەتئىينەزەر، چوقۇم چوڭ
يېزىلىدىغان بىردىنبىر سۆز ـ I.

Go!

ھەرپلەر نىڭ سىرى نەدە

a ھەرپى 11، 16، 67، 88، 91، 179. بەتلەردە
b ھەرپى 11، 14، 94، 131 .... بەتلەردە
c ھەرپى 11، 30، 14، 24، 94 . بەتلەردە
d ھەرپى 11، 14، 131، 160 ... بەتلەردە
e ھەرپى 16، 19، 43، 48، 72، 99، 187 ...
f ھەرپى 19، 30، 93 ..... بەتلەردە
g ھەرپى 19، 24، 30، 131 .... بەتلەردە
h ھەرپى 19، 75، 79، 80، 88، 131. بەتلەردە
i ھەرپى 8، 16، 27، 72، 94، 107، 139، 179.
j ھەرپى 27، 30 ..... بەتلەردە
k ھەرپى 27، 30، 85، 131 ..... بەتلەردە
l ھەرپى 14، 27، 53، 71، 131 ... بەتلەردە
m ھەرپى 14، 35، 94 ..... بەتلەردە

n ھەرپى 14، 30، 35 ..... بەتلەردە
o ھەرپى 16، 35، 88، 94، 115، 120، 195
p ھەرپى 14، 35، 69، 79 ..... بەتلەردە
q ھەرپى 35، 37 ..... بەتلەردە
r ھەرپى 16،51، 67، 88، 94، 101، 123، 128
s ھەرپى 30، 51، 79، 152 ..... بەتلەردە
t ھەرپى 51، 75، 79، 94، 131، 160.....
u ھەرپى 16، 32، 51، 88، 94، 131، 155
v ھەرپى 14، 59، 64، 88 ..... بەتلەردە
w ھەرپى 16، 59، 64، 83، 88، 131 .....
x ھەرپى 30، 59، 60 ..... بەتلەردە
y ھەرپى 16، 59، 64، 94، 139، 144. بەتلەردە
z ھەرپى 14، 30، 59 ..... بەتلەردە
ھەرپ لەقەملىرى 14 ..... بەتلەردە
قوشما ھەرپلەر 79، 147، 171 ..... بەتلەردە

يوغۇم ۋە تاۋۇشلار نىڭ سىرى نەدە

- ئىنگلىز تىلىدىكى ئاساسلىق بوغۇملارنىڭ ئوقۇلۇش قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز ھەر بىر دەرسىكى Read 'n' Repeat سەھىپىسىگە قارالا.
- ئۇرغۇ ۋە بوغۇم قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز 179، 184، 187 ۋە 195- بەتكە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىدىكى ئالاھىدە بوغۇملار قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز 211- بەتكە قارالا.
- سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئۇرغۇسىز بوغۇملاردىكى ئاجىزلىشىش قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز 19، 22، 23 ۋە 24. دەرسلەرگە قارالا.
- ھەقىقىي ئەجنەبىي تاۋۇش- th نىڭ ئۆلچەملىك تەلەپپۇز قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز 75- بەتكە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىدىكى خەتەرلىك 13 تاۋۇشنىڭ ئۆلچەملىك تەلەپپۇز قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز 198- بەتكە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىنىڭ خەلقئارا تاۋۇش بەلگىلىرىنىڭ ئىپادىلىنىشىنى ئىزدىسىڭىز 216 ۋە 217- بەتكە قارالا.

ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

سۆزلەر نىڭ سىرى ئادە

ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان سۆزلەر 72- بەتتە
// // // // 26 ئىسىم 22- بەتتە
// // // // 26 پېئىل 62- بەتتە
// // // 26 ئالدى يارىدەمچى 38- بەتتە
// // // // // 26 سۈپەت 126- بەتتە
// // // // // سانلار 190- بەتتە
// // // // // مىقدار سۆزلەر 30- بەتتە
// // // // // 26 ئالماشلار 78- بەتتە
// // // // سۈپەت دەرىجىلىرى 86- بەتتە
// // // // ئاھانگداش سۆزلەر 94- بەتتە
// // // // قۇيرۇقلۇق سۆزلەر 150، 174- بەتتە
// // // // بىرىككەن سۆزلەر 182- بەتتە
// // قارشى مەنىلىك سۆزلەر 118، 142- بەتتە
// // قوش مەنىلىك سۆزلەر 70، 110- بەتتە

قائىدىلىك ئۆتكەن زامان پېئىللىرى 158- بەتتە
قائىدىسىز ئۆتكەن زامان پېئىللىرى 166- بەتتە
سۆز تۈركۈملىرىنىڭ ئۆز ئارا ئالماشىش 203- بەتتە
v+ing شەكىللىك سۆزلەر 46- بەتتە
v+er شەكىللىك سۈسمىلار 54- بەتتە
ياسالما سۈپەتلەر 206- بەتتە
ياسالما ئىسىملار 214- بەتتە
سۆز تۈركۈملىرى ئىچىدىكى كاج سۆزلەر 184- بەتتە
سۆز مەنىسىنى ئاھانگدىن ئىزدەڭ 40- بەتتە
شەيتان لۇغەت 102، 134- بەتتە
سۆز مەنىسىنى شەكلىدىن ئىزدەڭ 96- بەتتە
سۆزلەر توغرىسىدىكى ھېكايەت 176- بەتتە
يارىدەمچى پېئىللارنىڭ جۈملىدىكى ئورنى 25- بەتتە
سۆزلەرنى ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا 9، 49، 65، 97، 113، 145، 177، 193، 209- بەتتە

جۈملىلەر نىڭ سىرى ئادە

- ئۇيغۇر تىلى بىلەن ئىنگلىز تىلىنىڭ مەركىزىي جۈملە قۇرۇلمىسىنى سېلىشتۇرماقچى بولسىڭىز 33، 104- بەتلەرگە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىدىكى ئاچقۇچلۇق جۈملە تۈزۈلۈشى قانۇنىيىتىنى ئىزدىسىڭىز ھەر بىر دەرسىتىكى Sentence Center سەھىپىسىگە قارالا.
- يارىدەمچى پېئىللارنىڭ جۈملىدىكى ئورنى ۋە ۋەزىپىسىنى ئىزدىسىڭىز 25، 41، 57، 73، 89، 105، 121، 129، 137، 153، 169، 185- بەتلەردىكى «جۈملە ئوردىسى» سەھىپىسىگە قارالا.
- ئادەتتە ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان جۈملە شەكىللىرىنى مەشق قىلاي دېسىڭىز، ھەر بىر دەرسىتىكى Practice Makes Perfect سەھىپىسىگە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان 6 خىل زاماننىڭ ئۆز ئارا سېلىشتۇرما پەرقىنى بىلەي دېسىڭىز 201- بەتكە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىدىكى ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان ئاچقۇچلۇق جۈملە شەكىللىرىنىڭ قانۇنىيىتىنى بىلەي دېسىڭىز كىتاب ئوتتۇرى ۋە ئاخىرىدىكى زاپاس بەتكە قارالا.
- ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان 99 جۈملىنى ئىزدىسىڭىز كىتاب ئوتتۇرىدىكى زاپاس بەتكە قارالا.

from Word to the World

man = مەن = I =

بۈگۈن مەن ئاخىر ئىنگلىز تىلىنى ئۆگىنىشنى باشلىدىم. I سۆزىدىن باشلىدىم. بۇنىڭدىن كېيىن مەنمۇ ھەممىنى «مەن» دىن باشلايمەن.

I ھەرپىنىڭ شەكلى— *1* گە ئوخشايدۇ. شۇنداق، ئەمەلىيەتتە ئۇ دەل *0* گە ئوخشاش نەتىجىسىزلا ئايلىنىپ يۈرۈشتىن ھالقىپ چىقىپ، ئەمەلىي باشلىنىش نۇقتىسى *1* گە قەدەم بېسىشتۇر.

I ھەرپىنىڭ خۇسۇسىيىتى— ئىنگلىزچە ھەرپلەر ئىچىدىكى ئېنىق سۆز مەنىسىگە ئىگە دەپ ئېتىراپ قىلىنغان بىردىنبىر ھەرپ، شۇنداقلا ئىنگلىز تىلىدىكى ئالاھىدە يىغىنچاق، ئەلا تۇز ۋە ئۈدۈل ھەرپ. كۆپىنچە ئىنگلىزلار I ھەرپىدەك «تۇز، ئۈدۈل» بولۇشنى خالايدىكەن.

I ھەرپىنىڭ ئاھانگى— «ئاي» غا ئوخشايدۇ. شۇنداق، ئەمەلىيەتتە ئۇ دەل دەك تەدرىلىك. شۇڭا، ئۇ جۇملىنىڭ قايسى يېرىدە بولۇشتىن قەتئىينەزەر، زادى كىچىك يېزىلمايدۇ، چوڭ يېزىلىدۇ. بۇ ئۇنىڭ ئۆز- ئۆزىنى قەدىرلىشى بولۇپ، ھەرگىز «چوڭ» چىلىقى ئەمەس.

I سۆزىنىڭ ئالاھىدىلىكى— ئىنگلىزچە سۆزلەر ئىچىدىكى باشقا ھەرپلەرگە ئىلتىجا قىلمايدىغان، ئۆزى ئايرىم مەنە ئىپادىلىيەلەيدىغان بىردىنبىر مەزمۇن سۆز. ئاڭلىسام، كۆپىنچە ئىنگلىزلار ئۆزمۇنتا I سۆزىدەك ئەتراپىنكىلەرگە كۆپ يولسۇنالغاي، ئۆزى مۇستەقىل بىر مەنە تەپسىتقا ئىنتىلىدىكەن.

I ھەرپىنىڭ مەنىسى— «مەن» دېگەنلىكتۇر. شۇنداق، ئەمەلىيەتتە «مەن» يالغۇز مۇزۇيىيەتىيەت ۋە مەغلۇبىيەتلەرنىڭ سەۋەبچىسى، شۇنداقلا مەنبەسى. شۇڭا، «مەن» نى مۇھىم دەپ قارايدىغان «مەنمەنچى» لىك ئەمەس، بەلكى ئۆ «ئۆزىنى تونۇش» ۋە «ئۆزىنى تونۇتۇش» تۇر.

I سۆزىنىڭ خىلىسى— ئۇ جۇملىدە ئۆزى بىلەن تەڭداش مەنىلىك باشقا ئىسىم ۋە ئالماشلار بىلەن بىللە جۇملىنىڭ ئىگىسى بولۇپ كەلسە، چوقۇم ھەممىنىڭ كەينىدە كېلىدىكەن. دېمەك، ئۇ «ئۆزىنى كۆرسىتىش» ۋە «چوڭچىلىق» تىن خىلىلا نېرى تۇرىدىكەن. «مەن» سۆزىنىڭ ئىنگلىز تىلىدىكى ئاھانگى— *man*. شۇنداق، «مەن» دېمەك «ئەر» دېمەكتۇر. «ئەر كىشى» دېگەن باشقىلار قىلالىغانلىق قىلالايدۇ. باشقىلار ئۆگەنگەن ئىنگلىز تىلىنى مەنمۇ ئۆگىنەلەيمەن.

I ھەرپىدىن كېيىن مېنىڭ ئۆنچى ئۆگەنگەن جۇملەم،

شۇنداقلا ئۆز- ئۆزۈمگە بەرگەن ۋەدەم- I can...

A.I.

John: ئىنگلىز تىلىدىكى بۇ ھەرپلەر سىزگە تونۇشلۇقمۇ؟

Ahmet: شۇنداق، تونۇپ باقايمۇ، تا، بو ...

John: ياق! ياق! ياق! a دېگەن a، ھەرگىز «ئا» ئەمەس. x دېگەن x، ھەرگىز «ش» ئەمەس. q دېگەن q، «چ» ئەمەس. w دېگەن w، ھەرگىز «ۋۇ» ئەمەس. سىزنىڭ ئۆگىنىۋاتقىنىڭىز پىنيىن ئەمەس، ئۇيغۇر يېزىقى يېزىقمۇ ئەمەس، بەلكى ئىنگلىز تىلى.

گەرچە ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپلەر خەنزۇ تىلى پىنيىنى بىلەن شەكىل جەھەتتىن كۆپ ئوخشىسىمۇ، بىراق ئۇلار ئوقۇلۇش ۋە باشقا خۇسۇسىيەت جەھەتلەردىن يەنىلا پەرقلىنىدۇ. شۇنداق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى ھەرپلەرنىڭ ئوقۇلۇشى ئۇيغۇر تىلىدىكى بەزى ھەرپلەرنىڭ ئوقۇلۇشى بىلەن ئوخشاش. مەسىلەن: b، c، d، e، g، p، t، v، z لارنىڭ ئوقۇلۇشى ئۇيغۇر تىلىدىكى «ب، س، د، ى، ج، پ، ت، ۋ، ز» لارنىڭ ئوقۇلۇشى بىلەن ئوخشاش. يەنە گەرچە f، l، m، n، s، j، k، h لارنىڭ ئېلىپبە تەرتىپىدىكى نامى باشقىچە بولسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ سۆز تارىسىدىكى ئوقۇلۇشى ئۇيغۇر تىلىدىكى «ف، ل، م، ن، س، ج، ك، خ» لارنىڭ ئوقۇلۇشى بىلەن ئوخشاش. ئۇنىڭدىن باشقا، قوشما ئۇزۇك تاۋۇشلاردىن sh، ch، ng، ph، ck لارنىڭ ئوقۇلۇشى ئۇيغۇر تىلىدىكى «ش، چ، ڭ، ف، ك» لارنىڭ ئوقۇلۇشى بىلەن ئوخشاش.

بىراق، ئىسكىزدە بولسۇن. مەيلى ئىنگلىز تىلى، مەيلى ئۇيغۇر تىلى ۋە ياكى خەنزۇ تىلى پىنيىنى بولسۇن، ئېھتىمال ئۇلار ئوتتۇرىسىدا بەزىبىر ئوخشاشلىقلار بولۇشى مۇمكىن. بىراق، ئۇلار يەنىلا باشقا- باشقا تىل. باشقا- باشقا يېزىقلاردۇر.

John says not English is CRAZY

www.uyghurkitap.com

from 0 to 1

بەزىلەر مەلۇم بىر ئىشنى قىلمەن دەيدۇ، لېكىن قىلالمايدۇ. ئەمەلىيەتتە رەسمىي قىلالمايدۇ رەسمىي كۈل تېقىپ ئىشلىمەيدۇ. ئەكسىچە، «ۋاقتىم چىقمايۋاتىدۇ»، «قايسى كۈنۈمنى باشلىسام بولار؟»، «قايسى كىتابتىن باشلىسام بولار؟...» دېگەندەك ئەمەلىي ھەرىكىتى يوق خام خىيال، قۇرۇق گەپلەر بىلەن ئۆز كۆڭلىگە ئۆزى باھانە- سەۋەب ئىزدەپ، ھورۇن ئاجىزلىق ئۆزىدەكلا نەتىجىسىز ئايلىنىپ يۈرىدۇ.

بىراق، سىز ئاخىر نۇللۇك چەمبىرىكىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ، ئەمەلىي باشلىنىش يولى 1 گە قەدەم باستىڭىز. ئەمدى سىز شېرىن ئازراق، خام خىيال ئىچىدە ئەمەس، بەلكى ئەمەلىي ھەرىكەت، ئېنىق پىلان ئىچىدە ياشاysiz!

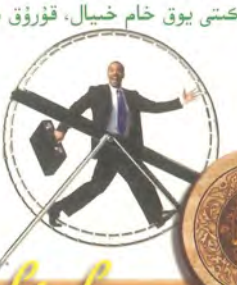

the Secret of English

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى

ئۇلۇغ تېز، ئۇلۇغ ئادەتلەر ۋە ئۇلۇغ ئۇنۇملۇك

ئۇستە ساقلاشنىڭ 7 ھالقا

7 ھالقا

ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپ باش مەنبە، جۈملە ئاخىرقى نىشان بولۇپ، سۆزلۈك بولسا مەركىزىي ھالقا، شۇنداقلا ئۇ ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشتىكى ئەڭ كۆپ ۋاقىت ۋە زېھنىي كۈچ تەلەپ قىلىدىغان بىر ئۇزۇن جەريان. ئۆگىنىش جەريانىدىكى يېڭى سۆزلەرنى ئۆگىنىپ بولغۇچە كونا سۆزلەرنى ئۇنتۇپ قېلىش مەسىلىسى بولسا ئوقۇغۇچىلار دۇچ كېلىدىغان مۇھىم بىر باش ئاغرىقى. ناۋادا بىز بۇ خىل باش ئاغرىقنى ساقايتىشنىڭ ئۇنۇملۇك ئۇسۇلىنى تېپىۋالساق، تىل ئۆگىنىشتىكى چوڭ بىر توسالغۇنى بۆسۈپ ئۆتۈپ، ئۆگىنىش ئۇنۇممىز، شۇنداقلا ئۆگىنىش سۈرئىتىمىزنىمۇ زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرەلەيمىز.

يېڭى سۆزلەرنى ئەستە ساقلاش ئەمەلىيەتتە ئۇلارنى ئەسلىدىكى مېڭىمىزدە بار بولغان كونا سۆزلەر بىلەن باغلاپ تەسەۋۋۇر قىلىش جەريانى بولۇپ، مېڭە ئامبىرىمىزدا ساقلاقلىق ئاشۇ كونا سۆزلەر مەيلى ئىنگلىزچە، مەيلى ئۇ ئۇيغۇرچە ۋە ھەتتا خەنزۇچە بولسۇن، ئۇلار يېڭى سۆزلەرنى باغلاپ مېڭىمىزگە ئېلىپ كىرىشتىكى ئەڭ مۇھىم ھالقا ــ ئەڭ مۇھىم ۋاستە.

ئەمدى سىز تۆۋەندىكى 7 خىل ھالقا بىلەن تونۇشۇپ چىقىڭ ۋە ئۇلارنىڭ خاراكتېر- ئالاھىدىلىكىنى ئىگىلىۋېلىڭ، ئاندىن سىز ئۆچراتقان يېڭى سۆزلەرنى ئۇ ھالقىلارنىڭ قايسىسىگە ھەمىدىن بەك ماس كېلىدىغانلىقىنى تاللاڭ. شۇنداقلا سىز ئۇلارنى باغلاپ مېڭىگىزگە ئېلىپ كىرەلەيسىز.

ئەمەلىيەتتە سىز ئىلگىرى «ئېسىمدە قالمايۋاتىدۇ» دېگەن سۆزلەر دەل شۇ زەنجىر- ھالقىلارنىڭ بىرەرسىگىمۇ باغلانمىغاي، مېڭە ئامبىرىگىزغا تولۇق كىرەلمىگەن نەتىجىدە ئۇزاققا قالمايلا مېڭىگىزدىن چۈشۈپ قالغان ... بۇنىڭدىن كېيىن سىز ئۆچراتقان ھەرقانداق بىر سۆزنىڭ مەنىسى، شەكلى، ئاھاڭى ۋە ئىشلىتىلىشىنى تولۇق ئىگىلىۋېلىش بىلەن بىرگە، ئۇنى تۆۋەندىكى ھالقىلارنىڭ مۇۋاپىق بىرىنى ئارقىلىق مېڭىگىزگە ئىلناشتۇرۇۋېلىڭ. ئۇلار سىزنىڭ مېڭە ئامبىرىگىزدا مەڭگۈ ساقلىنىپ قالىدۇ.

1. ھالقا: ئاھاڭداش سۆز بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش (49- بەتكە قارالا).
2. ھالقا: ھەرپ شەكلى ياكى مەنىسىگە باغلاپ ئەستە ساقلاش (65- بەتكە قارالا).
3. ھالقا: قاپىيداش سۆز بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش (97- بەتكە قارالا).
* ئەستە ساقلاشقا پايدىلىق ئامىللار (113- بەتكە قارالا).
4. ھالقا: ئاجرىتىپ ۋە باشقىدىن قۇراشتۇرۇپ ئەستە ساقلاش (145- بەتكە قارالا).
5. ھالقا: لەقەم، سۆز بىرىكمىسى ياكى جۈملە بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش (177- بەتكە قارالا).
6. ھالقا: قارشى مەنىلىك ياكى مەنىداش سۆز بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش (193- بەتكە قارالا).
7. ھالقا: ئۆز جەمەتىدىكى تۇغقان سۆزلەر بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش (209- بەتكە قارالا).

ئەينەك = made ≠ mad ≠ بەش

I am Ahmet·
I am Uyghur·
I am a student·
I am an English student·
I can sing ABC·
I can bake,
so I am glad·

back __ bake	mad __ made	cat __ Kate	pan __ pane	cat
lack __ lake	bad __ bade	fat __ fate	plan __ plane	can
whack __ wake	lad __ lade	hat __ hate	man __ mane	computer
tack __ take	sad __ spade	mat __ mate	can __ cane	cut
rack __ rake	tap __ tape	rat __ rate	van __ vane	cup
shack _ shake	rap __ rape	Sam __ same	san __ sane	class
snack __ snake	cap __ cape	gam __ game	fan __ fane	back
black __ Blake	gap __ gape	jam __ jame	wag __ wage	music
Jack __ Jake	sap __ shape	lamb __ blame	stag __ stage	Victo

center	city	spicy
cement	circle	Nancy

READ 'N' REPEAT

I'm a fat cat,
so I am glad.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

A ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئەينەك» سۆزىدىكى [ئەي] بوغۇمىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئارىسىدا كەلگەندە ھەر خىل تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. مەسىلەن، ئەگەر a نىڭ كەينىگە ئۇزۇك تاۋۇش كەلسە (يىپىق بوغۇم بولغاندا)، ئۇ چاغدا خۇددى قوينىڭ مەرىگىنىدەك ئېچىك تولۇق پەسكە چۈشۈپ سوزۇپراق[ئــە] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. e بىلەن ئاخىرلاشقان (ئوچۇق بوغۇملۇق) سۆزلەردە ئەسلىدىكى ھالىتى بويىچە [ئەي] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

B **D** ۋە لار ئېلىپبە تەرتىپىدىمۇ، شۇنداقلا سۆز ئارىسىدىمۇ ئوخشاشلا خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى [ب] ۋە [د] گە ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

C ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە ئۇيغۇر تىلىدىكى [س] گە ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ i، e، y لارنىڭ ئالدىدا كەلسە [س] دەپ تەلەپپۇز قىلىنسا a، o، u لارنىڭ ئالدىدا، شۇنداقلا خالىغان بىر ئۇزۇك تاۋۇشنىڭ ئالدىدا كەلسە [ك] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

ئاچقۇچلۇق سۆزلەرنى پۈختا ئۆزلەشتۈرۈش ئۈچۈن

1. قەدەمدە: ئىنگلىزچىسىگە قاراپ ئۇيغۇرچىسىنى دېيەلەيدىغان بولۇڭ.
2. قەدەمدە: ئۇيغۇرچىسىگە قاراپ ئىنگلىزچىسىنى دېيەلەيدىغان بولۇڭ.
3. قەدەمدە: ئۇيغۇرچىسىنى ئاڭلاپ ئىنگلىزچىسىنى دېيەلەيدىغان بولۇڭ.

a ھەرپى توغرىسىدا يەنە 16، 67، 88، 91، 179- بەتلەرگە قارالا.

c ھەرپى توغرىسىدا يەنە 24- بەتكە قارالا.

d ھەرپى توغرىسىدا يەنە 131، 160- بەتلەرگە قارالا.

USE it or LOSE it

a TV / **a** bank / **a** family / **a** radio / **a** music / **a** sister / **a** cat / **a** plan;
an ABC music / I am **an** English student.
I **am** a student. / I **am** a dad. / I **am** Sam.
/ I **am** glad. / I **am** fat. / I **am** a baker.
I **can** see. / I **can** say. / I **can** go.
You **can** sing. / You **can** go. / You **can** plan.
my **dad** / a glad **dad** / a sad **dad** / a fat **dad**
a **sad** cat / a **sad** student / a **sad** music
a **glad** student / a **glad** dad / my **glad** dad
a fat **cat** / a mad **cat** / a sad **cat**
my **hat** / an English **hat**
a **fat** cat / a **fat** student / a **fat** dad / my **fat** sister
a **mad** cat / a **mad** music / a **mad** plan
made in USA. /**made** in China
same music / **same** bank / **same** family / **same** student
a family **plan** / an USA **plan** / a mad **plan** / my **plan**
I can **plan**. / You can **plan**. / My dad can **plan**.
an English **plane** / an USA **plane** / a family **plane**
my **back** / go **back** / You can go **back**.
I can **bake**. / You can **bake**. / My dad can **bake**.
an English **page** / a music **page** / same **page**
I can **change**. / My dad can **change**. / You can **change** my plan.

سۆز بىرىكمىسى تۈزۈۋېلىش — سۆزلەرنى سۆزلەرگە ئۇلاپ، ئۇلارنى مېڭە تومۇرلىرىمىزغا ئىلىۋېلىشتۇر.
سۆز بىرىكمىسى ئارقىلىق ئەھلي ئىشلىتىلىدىغان جۈملىلەرنى تۈزۈۋېلىش — بىر- بىرىگە ئۇلانغان بىر توپ سۆزلەرنى مېڭە تومۇرلىرىمىزغا چىگىۋېلىشتۇر.
ئۆگەنگەن سۆزلەرنى بىرەر قېتىم بولسىمۇ، چالا- پۈچۈق بولسىمۇ چوقۇم ئىشلىتىۋېتىڭ. بولمىسا ئۇلار مېڭە تومۇرلىرىڭىزغا سۈركەشمەيلا غېلا قىلىپ قېچىپ كېتىدۇ.

بىر
بولسام
... ،المساق ... ،ەلمەك
دادا
چۈشكۈن
خۇشال

مۇشۈك
شىلە پە
سېمىز

سارالىق
ياسالغان، ياسىغان

سەم (ئادەم ئىسمى)
ئوخشاش

پىلان
ئايروپىلان

دۇمبە، ئارقىسى(دا)
پىشۇرماق

پىشى
بەت
ئۆزگەرتمەك

ABC ئىنگلىز تىلىدىكى 26 ھەرپىنىڭ باشتىكى ئۈچ ھەرپىنى بىلدۈرۈش بىلەن بىرگە «باشلىنىشى: كىرىش قىسمى: ئۆلچى: ئاساسى» دېگەندەك كۆچمە مەنىلەرنىمۇ بىلدۈرىدۇ.
ئوخشىمىدەك from A to Z نىڭ «باشتىن- ئاخىرغىچە؛ پۈتۈنلەي» دېگەندەك مەنىسىمۇ بار.

ئۇيغۇرچە كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

1 PRACTICE makes PERFECT.

1 I can *v* مەن ... (ئىشنى) ئالايمەن.

I can go.

2 I am *n* / *adj* / ئورۇن مەن بولسام ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن)

I am a baker.

ھەربىر جۈملە قېلىپى- ئىنگلىز تىلىدىكى مۇھىم بىر فورمۇلا.
سىز ئۆزىڭىزنىڭ ھەربىر يېڭى سۆزنى ئاشۇ فورمۇلىلارغا سېلىپ ئىسپاتلاپ تۇرۇڭ.
ھەربىر جۈملە قېلىپى- ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشنىڭ بىر ئاچقۇچى.
سىز ئۆچراتقان ھەربىر ئاچقۇچنى مېڭىڭىزدە ساقلاپ مېڭىڭ.
ھەربىر جۈملە قېلىپى- ئىنگلىز تىلى زاۋۇتىدىكى
يېڭى مەھسۇلات قېلىپى.
سىز ئالدىڭىزغا دۇچ كەلگەن ھەربىر «خام» سۆزنى
بۇ قېلىپتىن ئۆتكۈزۈپ «پىششىق»لاپ مېڭىڭ.
پەقەت قايتا- قايتا مەشق قىلىشلا مۇكەممەللىكنى
ھاسىل قىلىدۇ.

DIFFER

a بىلەن *an* ھەر ئىككىلىسى بىر دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان بولۇپ،
a ئۈنۈشى تاۋۇش بىلەن باشلانغان سۆزلەرنىڭ ئالدىدا، *an* بولسا
سوزۇق تاۋۇش بىلەن باشلانغان سۆزلەرنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ.

a بىلەن *an* خاس نىسىملارنىڭ ئالدىدا كەلمەيدۇ.
a بىلەن *an* ئىنگلىزچە ئالماشلار بىلەن بىللە كەلمەيدۇ.

can سۆزى بارەمچى پېئىل بولۇپ، ئۇ بايان جۈملىدە باشقا پېئىللارنىڭ
ئالدىدا كېلىپ، ئۈيغۇر تىلىدىكى «...ئالىمەن» بوغۇمىنى بىلدۈرىدۇ، خەنزۇ تىلىدىكى 能 خېتى بىلەن ئوخشاش مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

SENTENCE CENTER

مەن (بولسام) سەم.
مەن (بولسام) نۇرگۈل.

مەن (بولسام) خۇشال.
مەن (بولسام) سېمىز.
مەن (بولسام) چۈشكۈن.

مەن (بولسام) ببر دادا.
مەن (بولسام) ببر ئوقۇغۇچى.

مەن (بولسام) ببر خۇشال دادا.
مەن (بولسام) ببر سېمىز مۇشۇك

مەن بوسام سارالڭ.
I am mad.

(ئىنگلىز تىلىدىكى مەنىسىگە ئاساسەن)		(شەكلى پاكى ئۇيغۇر تىلىدىكى ئاۋالقا ئاساسەن)
a	جاۋاب	ئەينەك
b	قارا	بولقا
c	ئەمەلدىن قالدۇرۇش	ئورغاق، تېلېفون
d	دىسكا	دەرمال
e	ئېلخەت	تاق كۆز، كىچىك دۆگىلەك
f	قەۋەت	قىلىچ
g	گرام	كۆزەينەك، 9
h	قاتتىق	ئورۇندۇق
i	ئۆچۈر	مەن، كىچىك
j	پەقەت	جەينەك
k	شاھ	بايراقچى
l	كىچىك	ئىلمەك، 1
m	ئوتتۇرا	مۇشت، ئىشىك
n	ياق	down تاقا
o	نۆل	0، يۇمىلاق تاۋۇز
p	ماشىنا توختىتىش	پالتا
q	سوئال	9
r	ئەنگە ئېلىنغان	توغرا
s	كىچىك	قۇرت
t	كالتە يەلگە مايكا	سۇنۇق پىچاق، +
u	سىز	up تاقا
v	غەلىبە	ۋارونكا، دۇم 7
w	www	ھەرە چىشى
x	بەلگە چولگە	خاتالىق، ×
y	ھەئە	رەگەتكە، ئاچا
z	خورەك	زىمغزىق، 2

(65 ۋە 96- بەتلەرگە قارالا)

ئۇيغۇر كىتاب تورى بىكىتى
www.uyghurkitap.com

Actions speak louder than words.

ئىزاھ جۈملە ـ بىرىنچى شەخس بايان شەكلى

I am Sam.
I am Nurgul.

I am glad.
I am fat.
I am sad.

I am a dad.
I am a student.

I am a glad dad.
I am a fat cat.

ئۇيغۇر تىلى بىلەن ئىنگلىز تىلىدىكى ئىزاھ جۈملىنىڭ بايان شەكلى ئوخشاش بولۇپ، جۈملىدىكى ھەرقايسى سۆزلەرنىڭ كېلىش تەرتىپى تامامەن ئوخشاش. پەرق، ئۇيغۇر تىلىدىكى ئىزاھ جۈملىدە «بولسا، بولسام ...» سۆزلىرىنى ئالمىساقمۇ بولىدۇ. لېكىن، ئىنگلىز تىلىدىكى ئىزاھ جۈملىدە «am، is، are ...» لارنى ئالمىساق بولمايدۇ.

Bilingual Bridge

ئىنگلىز تىلىنى تەس دېيىشىدۇ. ئەمەلىيەتتە ئىنگلىز تىلى تەس ئەمەس، بەلكى ئۇلارغا ئىنگلىز تىلىنى تەس كۆرسەتكىنى ئۇنىك ئوقۇلۇشى ـــ فونېتىكىسى. ئوقۇلۇشنى تەس قىلىۋەتكىنى پەقەت سەككىز تال ھەرپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ بەشى سوزۇق تاۋۇش، ئىككىسى ئۈزۈك تاۋۇش (w بىلەن r)، يەنە بىرسى ھەم سوزۇق تاۋۇشقىمۇ، ھەم ئۈزۈك تاۋۇشقىمۇ تەۋە ھەرپ، ئۇ بولسىمۇ ـــ y.

ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ئۈزۈك تاۋۇشلارنىڭ مەقسىتى سوزۇق تاۋۇشلارغا تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇلارنىڭ ئاھالگ ئۈزگىرىشىگە سەۋەب بولۇش. سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ مەقسىتىمۇ دەل ئۈزۈك تاۋۇشلارنىڭ تەسىر كۆرسىتىشىگە تاقابىل تۇرۇش.

ناۋادا سىز ئۇلارنىڭ ئۈزۈكلا تەسىر كۆرسىتىش ۋە ئاھالگ ئۈزگىرىش ماھىيىتىنى بىلمۇالسىڭىزلا، ئۇلار ھەرگىز سىزنىڭ كۆز تالدىڭىزدىن قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ، ئىنگلىز تىلىمۇ سىزگە ئۇنچە سىرلىق تۇيۇلمايدۇ. ئېسىڭىزدە بولسۇن، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى

a ھەرپى ھەممىدىن بەكرەك w ھەرپىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدۇ (83-، 88- بەتكە قارالا).

e ھەرپى ھەممىدىن پىداكار ھەرپ بولۇپ، باشقا سەپداشلىرىنىڭ (سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ) ئەسلى ئاھالگى بويىچە ئوقۇلۇشىغا تۈرتكە بولىدۇ (48- بەتكە قارالا).

i ھەرپى w دىن قورقمايدۇ، پەقەت r نىڭ تەسىرىگىلا ئۇچرايدۇ (160، 123- بەتكە قارالا).

بەزىدە ئۇ ئۈزۈكنىڭ قوشمىقى **y** ھەرپى بىلەنمۇ بەك ماسلىشىدۇ (139-، 144- بەتكە قارالا).

o ھەرپى سوزۇق تاۋۇشلار ئىچىدىكى ئەڭ كۆپ ئۆزگىرىشچان سوزۇق تاۋۇش بولۇپ، مۇقىم ئاھالگى يوق، دوسلاپلا يۇرىدۇ (115، 160 - بەتكە قارالا).

u ھەرپى خۇددى i ھەرپىگە ئوخشاش w دىن قورقمايدۇ. پەقەت r نىڭلا تەسىرىگە ئۇچرايدۇ.

w ھەرپى i بىلەن u ھەرپىدىن باشقا ھەممە سوزۇق تاۋۇشلارغا تەسىر كۆرسىتىپ باقىدۇ (83-، 88- بەتكە قارالا).

r ھەرپى سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ھەممىسىگە تەسىر كۆرسىتىپلا قالماي، ئۈزۈك تاۋۇشلاردىن t بىلەن d گىمۇ تەسىر كۆرسىتەلەيدۇ (160- بەتكە قارالا).

John : ئاپلا. قارىگە سىزنى. قاراپ تۇرۇپ ئىسىمىنى John دەپ يازماي، john دەپ يازغىنىڭىز نېمىسى؟

Ahmet : ناھايىتى شۇ باش ھەرپى كىچىك بولۇپ قاپتۇغۇ، ئۇنىڭ «ئاپلا» دېگۈدەك نېمە چوڭ پەرقى بار؟

John : ئەلۋەتتە بار. خۇددى سىزنىڭ ئىسىمىڭىزدىكى «ت» ھەرپىنىڭ بېشىغا سەل ئىلمەك چىقىرىۋەتسەك، سىز «ئەخمەت» بولماي، «ئەخمەق» بولۇپ قالمىسىز. مېنىڭ ئىسىمىمنىمۇ ئاۋادا كىچىك ھەرپتە يازسىڭىز، مەن «ھاجەتخانا» غا ئۆزگىرىپ قالمەن...

Ahmet : ۋاي، ئاپلا. كەچۈرۈڭ، بىلمەپتىمەن...

John : ھېچقىسى يوق. سىز قاچان مېنى john دەپ يازسىڭىز، مەنمۇ سىزنى «ئەخمەق» دەپ يازمەن.

ئىسىڭىزدە بولسۇن، ئىنگلىز تىلىدا كىچىك ھەرىلەرنى چوڭ ھەرپ قىلىپ يازسىڭىز بولۇۋېرىدۇ. بىراق، چوڭ ھەرىلەرنى كىچىك ھەرىلەر بىلەن بىرىپ قويسىڭىز، بەزى جاغلاردا يۇقىرىقىدەك مەنە ئۆزگىرىش پەيدا قىلىپ قويىدۇ.

مەسىلەن: US (ئامېرىكا) ـ us (بىزنى)، NO (نومۇر) ـ no (ياق). ئامېرىكا زۇكۇنۇكى ۋە باشقا چوڭ ئەربابلار نامىدىن ...

Bush (بوش ئەپەندى) ـ bush (چاتقاللىق)، Bill Clinton (بىل كلىنتون) ـ bill Clinton (تۆمۈشۇق كلىنتون)، Rice (رايس خانىم) ـ rice (گۈرۈچ)، Bill Gates (بىل گەيتس) ـ bill gates (تۆمۈشۇق دەرۋازىلار).

دۆلەت نامىلىرىدىن... China (جوڭگۇ) ـ china (قاچا قۇچا)، Turkey (تۈركىيە) ـ turkey (گۈش توخۇسى).

دېمەك، چوڭ ھەرىنىڭ رولىغا ھەرگىز سەل قارىماڭ. ناۋادا سىز بۇنىڭدىن كېيىن يەنە ئىسىمىڭىز John دېمەي، john دەپ يازسىڭىز، مەنمۇ سىزنىڭ ئىسىمىڭىزنى «ئەخمەت» دېمەي، «ئەخمەق» دەپ يازمەن...

---

mad دېگەن «مەجنۇن» ئەمەس، «سارىڭ» دېگەن گەپ.
sad دېگەن «سەت» ئەمەس، «چۈشكۈن» دېگەن گەپ.

made نى «ماۋى» دېمەيمەن، *plan* نى «پىلان».
USA نى «ئۇسا» دېمەيمەن، *Sam* نى «سام».
bank نى «بانكا» دېمەيمەن، *family* نى «فامىلە».
change نى 零钱 دېمەيدىكەنمەن ئەمدى مەن ئۇقسام.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار تورى

تىل ئۆگىنىشنىڭ تۇنجى قەدىمى ـ تەقلىد قىلىش.
تەقلىد قىلغاندىمۇ ھەربىر ئىنچىكە نۇقتىلارغىچە،
مۇئەللىمگە ئوخشىشى، لېنتىدىكىگە ئوخشىشى،
ئامېرىكىلىقلارنىڭ ئۆزىگە ئوخشىشى
قايتا-قايتا مەشىق قىلىش.

the Secret of English

2

ئىسىم (noun)

سۆز تۈركۈملىرى

ئىنگلىز تىلىدىكى ئىسىملار ئۇيغۇر تىلىدىكى ئىسىملارغا ئوخشاش چوڭ جەھەتتىن بىرلىك ئىسىملار ۋە كۆپلۈك ئىسىملار دەپ ئىككىگە بۆلۈنىدۇ.

1. ئادەتتە بىرلىك ئىسىملارنىڭ كەينىگە s قوشۇش ئارقىلىق كۆپلۈك ئىسىملار ياسىلىدۇ.

مەسىلەن: a cat — ten cats　　a gate — seven gates
a plane — six planes　　an egg — ten eggs

2. o ~، ch ~، s ~، x ~ بىلەن ئاخىرلاشقان ئىسىملارنىڭ كەينىگە es قوشۇش ئارقىلىق كۆپلۈك ئىسىملار ياسىلىدۇ.

مەسىلەن: a dish — dishes　　a box — boxes
a bus — buses　　a watch — wathes

3. y بىلەن ئاخىرلاشقان ھەمدە ئۇ سوزۇق تاۋۇشلۇق خۇسۇسىيەتتە كېلىپ [ئى] دەپ تەلەپپۇز قىلىنغان ئىسىملارنىڭ كەينىدىكى y بولسا i غا ئالماشتۇرۇلغاندىن كېيىن، es نى قوشۇش ئارقىلىق كۆپلۈك ئىسىمغا ئۆزگىرىدۇ.

مەسىلەن: a family — families　　a baby — babies
a day — days　　a boy — boys

4. قائىدىسىز ئىسىملار

قائىدىسىز ئىسىملار ناھايىتى ئاز ساندا بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە s(es) قوشۇلۇش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى ھەرخىل شەكىللەردە كېلىدۇ.

مەسىلەن: a child — children　　a man — men
a person — people　　a foot — feet

ئەسكەرتىش:

ئىنگلىز تىلىدا بەزى سانغىلى بولمايدىغان نەرسىلەرنىڭ ئىسىملىرى بولۇپ، ئادەتتە ئۇلارنىڭ كۆپلۈك شەكىللىرى بولمايدۇ. شۇڭا، ئۇلارنىڭ ئالدى يېكى كەينىگە a يېكى s لەرنى قوشۇشقا بولمايدۇ.

مەسىلەن: water, sand, meat, tea ...

(ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 ئىسىم 22- بەتتە)

Hey Jack, I am back.
I made a gate for Kate
and I am late, sorry.
So, let me bake a cake.

He, she and me,
we can be a family.

Sam and Jane
can plan a plane.

Let me change my wet bed
and let me get a red bed.

be __ bed __ bad __ bade		pet __ pat ___ plate	
be __ bet ___ bat ___ bate		led __ lad ___ lade	
he __ hen __ hat ___ hate		pen __ pan __ pane	
me __ met __ mat __ mate		ten __ tan ___ take	
we __ wet __ wag __ waste		red __ rat ___ rate	
me __ men __ man __ mane		tell __ tap ___ tape	
see __ set ___ sat ___ sate		let __ lat __ late	
lee __ let ___ lat ___ late		test __ task __ taste	
be __ beck __back __ bake		beg __ bag __ cage	

READ 'N' REPEAT

Hasan is a mad and bad man.
Husan is a fat and glad man.

I am Husan.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب ئۇيغۇرچە كىتاب ساتىدىغان تۇنجى تور بېكىتى

we
wet

he
help

she
shelf

me
men
man

be
bed
bad

red
rat

end
and

ten
pen

get
gate

let
late

E ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئىمىن» سۆزىدىكى [ئى] گە ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئاربىسىدا كەلسە ھەرخىل ئوقۇلىدۇ. مۇنبىلە ئۇ ئەگەر ئۇ بىر بوغۇملۇق سۆزلەردىكى ئاساسلىق بوغۇم بولۇپ كەلسە، شۇنداقلا ئۇنىڭ كەينىگە ھەرپ قوشۇلمىسا، ئەسلىدىكى خۇسۇسىيتى بويىچە [ئى] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. ئەگەر ئۇ ئۇزۇك تاۋۇش بىلەن ئاخىرلاشقان بىر بوغۇملۇق سۆزلەردە بولسا، ئۇيغۇر تىلىدىكى نورمال [ئە] گە يېقىن تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يەنە سۆزلەرنىڭ كەينىدە كەلسە تەلەپپۇز قىلىنمايدۇ.

F ھەرپى بولسا ئېلىپبە تەرتىپىدە [ئەف] دەپ ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئاربىسىدا كەلسە، ئۇيغۇر تىلىدىكى [ف] ھەرپى بىلەن ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

G ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە [ج] دەپ ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئاربىسىدا كەلسە، بولۇپمۇ e، i، y ھەرپىنىڭ ئالدىدا كەلسە [ج] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. ئەگەر ئۇ بىر بوغۇمنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ھەرپى بولسا [گ] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

H ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە [ئەيچ] دەپ ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئاربىسىدا كەلسە، ئۇيغۇر تىلىدىكى [ھ] غا مايىل [خ] تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يەنە c بىلەن بىللە كېلىپ [ch ـ چ]، قىسمەن چاغلاردا [ch ـ ش] دەپ تەلەپپۇز قىلىنسا، s بىلەن بىللە كېلىپ [sh ـ ش] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

g ھەرپى توغرىسىدا يەنە 43، 48، 72، 99، 187- بەتلەرگە قارالا.

g ھەرپى توغرىسىدا يەنە 24، 30، 131- بەتلەرگە قارالا.

h ھەرپى توغرىسىدا يەنە 79، 80، 131- بەتلەرگە قارالا.

بىز
ھۆل

ئۇ (ئەر)
ياردەم (قىلماق)

ئۇ (ئايال)
تەكچە

مېنى، ماڭا
ئەرلەر
ئەركىشى

بولماق
كارىۋات
ئەسكى

قىزىل
چاشقان

تامام (لىماق)
ۋە، بىلەن

ئون
قەلەم

قولغا كەلتۈرمەك
دەرۋازا

لاي (لى)
كېچىككەن

USE it or LOSE it

We can see· / We can say· / We can help you· / We can get·
a **wet** cat / a **wet** hat / a **wet** page / a **wet** bed / a **wet** shelf
He can help me· / He can get a pen· / He can sing·
Let me **help** you· / Can I **help** you? / Can you **help** me?
She can plan· / Can she sing? / She is my sister·
a red **shelf** / a TV **shelf**
Help **me**! /Sing **me**! / Get **me** a bed!
a **man** and ten **men** / fat **men** ≠ a fat **man** / a man **and** a cat
I can **be** a baker· / She can **be** my sister· / You can **be** my cat·

HELP

bed

a red **bed** / a shelf and a **bed** / a bad **bed**
a **bad** man / a **bad** cat / a **bad** plan / a **bad** student
a **red** plane / a **red** page / a **red** pen / a **red** gate
a bad **rat** / a fat **rat** / a cat and a **rat** / We can **end**· / **End**·
a bed **and** a shelf / a TV **and** a radio / my dad **and** my sister·
ten students / **ten** cats / **ten** hats / **ten** pages / **ten** men
my **pen** /a red **pen** / Can you get a **pen**?
OK, let me **get** a pen! / I can **get** an A· / My **gate** is red·
Let me bake· / **Let me** change my plan·
Let's go! / **Let's** sing! / **Let's** plan! / **Let's** help!
I am **late**· / Am I **late**?

تۆۋەندىكى سۆزلەردىن خالىغان بىر ھەرپنى ئېلىۋېتىپ، ئۇنى ئۆزۈڭلارغا تونۇشلۇق بولغان سۆزلەرگە ئايلاندۇرۇڭلار.

can	made	page	plane
___	____	____	_____
Sam	wet	she	men
___	___	___	___

MAD E

& بەلگىسى ئەسلىدە لاتىن تىلىدىكى «ۋە، بىلەن، يەنە ...» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان et سۆزىنىڭ ئۆلاشتۇرۇپ يېزىلىشى بولۇپ، ئادەتتە ئۇ بالكىنى ئىنگلىزچە سۆزلەر ئىچىدىمۇ ئۇچرىتىمىز. ئۇ چاغدا ئۇنىڭ مەنىسى يۇقىرىقى ئەسلى مەنىسى بىلەن ئوخشاش بولۇپ، ئوقۇغاندا «and» دەپ ئوقۇيمىز. ئۇ ئادەتتە جۈملە ئىچىدە كەلمەي، ماركا، ماۋزۇ ۋە باشقا خاس ئىسىملاردىكى سۆز تاجى كەلمىگەن ئىككى ئىسىمنىڭ ئوتتۇرىدا كېلىدۇ.

I'm happy to help that

www.uygurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

2 PRACTICE makes PERFECT.

1 Let me *v* ... (پ) ماي/ەي.

Let me go.

2 Let's *v* ... (پ) ايلى/ەيلى.

Let's get a pen.

3 I can *v* مەن ...(پ) الايمەن.

I can change.

4 Can I *v* ... (پ) المدىمەن؟

Can I change?

5 I am *n* / *adj* مەن بولسام ... (ئى/ س/ ئو) ئورۇن

I am glad.

6 Am I *n* / *adj* مەن ... (ئى/ س/ ئو) مۇ؟ ئورۇن

Am I fat?

she، ئۇ- شىرىنجان،
he، ئۇ- خىلىلجان.
بىر- بىرىگە ئوخشىماس،
it، ئۇ- ئىت، ھايۋان.

DIFFER

she، *he* ۋە *it* لارنىڭ ھەممىسى ئۈچىنچى شەخس بىرلىك ھەنىسىنى بىلدۈرسىمۇ بولۇپ، ئوخشاشلا ئۇ دەپ تەرجىمە قىلىنىدۇ. بىراق *he*- ئەرلەرنى، *she*- ئاياللارنى، *it*- ئەسىلەتنى ۋە ھايۋانلارنى بىلدۈرىدۇ. بەزى چاغلاردا ھايۋانلارغا *he* ياكى *she* مۇ ئىشلىتىلىدۇ.

man بىرلىك ئىسىم بولۇپ، ئادەم، ئەركىشى دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.
men كۆپلۈك ئىسىم بولۇپ ئەرلەر، كىشىلەر دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

SENTENCE CENTER

A	time ۋاقىت
B	person كىشى
C	year يىل
D	way يول
E	day كۈن
F	thing نەرسە
G	man ئەر كىشى
H	world دۇنيا
I	life تۇرمۇش
J	hand قول
K	part بۆلەك
L	child بالا
M	eye كۆز
N	woman ئايال
O	place ئورۇن
P	work خىزمەت قىلماق
Q	week ھەپتە
R	case ئەھۋال
S	point نۇقتا
T	government ھۆكۈمەت
U	company شىركەت
V	number نومۇر
W	group گۇرۇپپا
X	problem مەسىلە
Y	fact ئەمەلىيەت
Z	face يۈز

مەن (بولسام) دىلنۇر.

مەن (بولسام) دىلنۇرمۇ؟

مەن (بولسام) ئەسكىمۇ؟

مەن (بولسام) كېچىكتىممۇ؟

مەن (بولسام) بىر ئەر كىشىمۇ؟

مەن (بولسام) بىر چاشقانمۇ؟

مەن (بولسام) بىر سېمىز ئەر كىشىمۇ؟

مەن (بولسام) بىر ئەسكى دادىمۇ؟

I mad ?

I am mad.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتاپلار پەقەت شۇ يەردىلا

Better to do well than to say well.

ئىزاھ جۈملە ـــ بىرىنچى شەخس سوئال شەكلى

I am Dilnur.
Am I Dilnur?

Am I bad?
Am I late?

Am I a man?
Am I a rat?

Am I a fat man?
Am I a bad dad?

ئۇيغۇر تىلىدىكى بايان جۈملىنى سوئال جۈملىگە ئايلاندۇرۇشتا ئەسلىدىكى بايان جۈملىنىڭ ئاخىرىغا «... **مۇ؟**» قوشۇمچىسى قوشۇلسا، ئىنگلىز تىلىدىكى بايان جۈملىنى سوئال جۈملىگە ئايلاندۇرۇشتا ئەسلىدىكى بايان جۈملىدىكى يارده‌مچى پېئىل ئىگىسىنىڭ ئالدىغا ئۆتىدۇ.

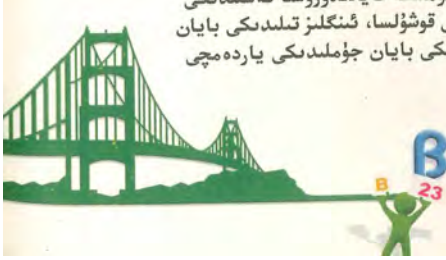

Bilingual Bridge

قوش بىسلىق ئۈزۈك تاۋۇش g ۋە c

ئىنگلىز تىلىدىكى ئۈزۈك تاۋۇشلار گە رچە سوزۇق تاۋۇشلاردەك ئۇنچە كۆپ خىل ئوقۇلۇش شەكلىگە ئىگە بولمىسىمۇ، بىراق ئۇلارنىڭ زور كۆپچىلىكى يەنىلا ئۆز پېتىدىكى سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ تەسىردە بىرنەچچە خىل ئاھالگە ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىدۇ. بۇلارنىڭ ئىچىدە c بىلەن g نىڭ ئاھالگە ئۆزگىرىش قانۇنىيىتى نۇرغۇن ئورتاقلىقلارغا ئىگە.

مەسىلەن، ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسى ئوخشاشلا سوزۇق تاۋۇشلاردىن a، o، u لارنىڭ ئالدىدا ياكى باشقا بىر ئۈزۈك تاۋۇشنىڭ ئالدىدا كەلسە، شۇنىڭدەك يەنە بوغۇم ئاخىرىدىكى ئاخىرقى ھەرپ بولۇپ كەلسە ئۇنداقتا ئۇلار ئېلىپبە تەرتىپىدىكى ئەسلىي ئاھانىسى ئۆزگەرتىپ [ك] ۋە [گ] دەپ ئوقۇلىدۇ.

gate, game
go, good
guitar, gun
glad, grape
big, egg, bag

cat, can
computer
cut, cup
class, back
music, Victor

مەسىلەن، ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسى ئوخشاشلا سوزۇق تاۋۇشلاردىن e، i، y لارنىڭ ئالدىدا كەلسە، ئۇلارنىڭ تۇرتكىسىدە ئېلىپبە تەرتىپىدىكى ئەسلىي ئاھانى بويىچە [س] ۋە [ج] دەپ ئوقۇلىدۇ.

gene, page
ginger, giant
gym, Gypsy

center, cement
city, cirle
spicy, Nancy

قىسمەن سۆزلەردە g ھەرپى يۇقىرىقى قائىدىگە بويسۇنماي، e، i، y لارنىڭ ئالدىدا كېلىپمۇ يەنىلا [گ] دەپ ئوقۇلىدۇ.

get, Gerry give, girl baggy

John: خۇداغا شۈكرى، ھەر نېمە بولسا مەن سىزنىڭ دادىڭىز بولۇپ قالماپتىمەن.

Ahmet: نېمىشقا ئۇنداق دەيسىز؟

John: قاپىگە سىزنى، تۇنۇگۈندىن بۇيان مەن «dada، dada، dada...» دەپ ئۇگەتسەم، بۈگۈن سىز «تۆلۈك، تۆلۈك، تۆلۈك» دەپ ئوقۇۋاتىسىز.

Ahmet: ھەي، مەن a ھەرپىنى يەنە قىسقا ئوقۇپ قاپتىمەن-دە.

John: شۇنداق، يەنە سەمىگىزدە بولسۇنكى، «dada». يەنى dad سۆزى ئېگەك تولۇق يەسكە چۈشكەن ھالدا سوزۇپ ئوقۇلىدۇ. «تۆلۈك»، يەنى dead سۆزى بايا سىز ئوقۇغاندەكلا قىسقا ئوقۇلىدۇ، ئېگەكمۇ تولۇق يەسكە چۈشمەيدۇ. شۇڭا، ئۇيغۇر تىلىدا ئوخشىشى كېتىدىكەن دەيلا، بىر- بىرىدىن يەرقلىق ئىككى سۆزنى بىراقلا ئوخشىتىپ قويىسىگىز. خۇددى بايا ئېيتقىنىگىزدەك، «تىرىك» دادىگىزنى «تۆلۈك» كە، «تەسكى» bad نى «كارىۋات» bed كە ئايلاندۇرۇپ قويىسىز، شۇنىڭدەك «ۋە»- and دەيمەن دەپ، «تامام»- end دەپ گېپىگىزنى پىرىم يولدىلا توختىتىپ قويىسىز. «بىر ئادەم»- man نى «ئورغۇن ئادەم»- men گە ئايلاندۇرۇپ قويىسىز. ھەتتا «چاشقان»- rat نى «قىزىل»- red قىلىپ قويىسىز.

راست، يادىگىزدا بارمىكىن، ئۆتكەندە مەن ئالدىراپلا ئۇيغۇرچە «ئىتتىك يۈگۈرۈڭ!» دەيمەن دەپ، «ئىتتەك يۈگۈرۈڭ!» دېسەم كەچكىچە كۈلگەنتىگىز. دېمەك، يۇقىرىقى ئىنگلىزچە سۆزلەرمۇ مۇشۇنىڭغا ئوخشاشلا بىر- بىرىدىن يەرقلىنىدۇ.

English is not CRAZY

www.uyghurkitap.com

خىيالىي تەسەۋۋۇرىڭىز ئەركىن بولسۇن.
ئەقلىي تەپەككۇرىڭىز ئەركىن بولسۇن.
تىل مۇسكۇللىرىڭىز ئەركىن بولسۇن.
ھەر بىر مېڭە ھۈجەيرىلىرىڭىز ئەركىن بولسۇن.
مانا ئەمدى ئۆگىنىشىڭىزنى ئازادە باشلىسىڭىز بولىدۇ.

the Secret of English

جۈملە ئوردىسى

ئىنگلىز تىلىدىكى ياردەمچى پېئىللار

ئىنگلىز تىلىدا 14 كە يېقىن ياردەمچى پېئىل بار بولۇپ، ئۇلار كۆپىنچە جۈملىلەردە خۇددى شاھمات تاختىسىدىكى شاھنى قوغداپ تۇرىدىغان ئوڭۇقلايدەك مەلۇم بىر ئاساسلىق پېئىلنىڭ ئالدىدا كېلىپ ھەرخىل مەنە ۋە مەجۇرىيەتلەرنى ئۆتەيدۇ.

ئۇلارنىڭ جۈملىدىكى ئورنىغا ئالاھىدىلىكى:

ئۇلار ئادەتتە بايان جۈملىلەردە ئاساسلىق پېئىلنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ.

ئۇلار ئىگىنىڭ ئالدىغا ئۆتۈلۈش ئارقىلىق ئەسلىدىكى بايان جۈملە سوئال جۈملىگە ئۆزگىرىدۇ.

ئۇلارنىڭ كەينىگە not سۆزىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئەسلىدىكى بولۇشلۇق جۈملە بولۇشسىز جۈملىگە ئۆزگىرىدۇ.

بەزى ياردەمچى پېئىللار قىسمەن چاغلاردا جۈملىدىكى ئاساسلىق پېئىل بولۇپمۇ كېلىپ باشقا مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ.

بۇيرۇقچى ۋەزىر	let	
ئىشەنچىلىك ۋەزىر	must	
تەستىقچى ۋەزىر	may	
دائىمىي ۋەزىر	do	
بىشارەتچى ۋەزىر	will	
قابىل ۋەزىر	can	
ئەمەسلەتچى ۋەزىر	be	
مەسلىھەتچى ۋەزىر	should	
پەرەزچى ۋەزىر	might	
تارىخچى ۋەزىر	did	
سىپايە ۋەزىر	would	
ئىلگىركى قابىل ۋەزىر	could	

مەزكۇر سەپسىمزدە ياردەمچى پېئىللارنى پەقەت ئوبرازلىق ئىپادىلەش مەقسىتىدىلا ئۇلارنىڭ ئۆز ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن ۋاقتىلىق ھەر خىل ئىسىملارنى قويۇپ چىقتۇق.

we = win mess ≠ miss win ≠ wine

I am Jeff. I am ten.
I can help my dad.
My dad is a baker.
He can help my sister and me.
My sister Kate is bad.
She can change my plan.
Now she is in bed.
Oh, I am late.
Let me make a big mess.
Let me sit on her bed and let me sing
"A wet cat and a mad rat".

lite —	lit —	let —	lat —	late	we
bite —	bit —	bet —	bat —	bate	wet
site —	sit —	set —	sat —	state	win
ride —	rid —	red —	rat —	rate	wine
fine —	fin —	fen —	fan —	fane	wife
mine —	min —	men —	man —	mane	will
pine —	pin —	pen —	pan —	pane	well
type —	tip —	step —	tap —	tape	
mice —	miss —	mess —	mass —	mace	
tile —	till —	tell —	tan —	tale	
ine —	win —	when —	wag —	wake	
e —	rip —	rep —	rap —	rape	
ite —	mitt —	met —	mat —	mate	

READ 'N' REPEAT

My life is my wife and my knife.
His life is his wife and his wife.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاپ تور بېكىتى

I ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئاي» دېگەن سۆزگە ئوخشاش [ئاي] دەپ ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئارىسىدا كەلگەندە قىسمەن ئۆزگىرىدۇ. مەسىلەن، زور كۆپچىلىك ئوچۇق بوغۇملۇق سۆزلەردە [ئاي]، يىپىق بوغۇملۇق سۆزلەردە [ئى] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

J ھەرپى بولسا ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «جەينەك» دېگەن سۆزدىكى [جەي] گە ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئارىسىدا كەلسە [ج] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

K ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئايىغىڭنى كەي!» دېگەن جۈملىدىكى [كەي] سۆزىگە ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئارىسىدا كەلسە ئۇيغۇر تىلىدىكى [ك] ھەرپى بىلەن ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. k ھەرپى يەنە n ھەرپىنىڭ ئالدىدا كەلسە ئوقۇلمايدۇ. (131-بەتكە قارالسۇن.)

L ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئەل- ۋەتەن» سۆزىدىكى [ئەل] گە ئوخشاشراق ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئارىسىدا كەلگەندە تىل كەينىگە تارتىلىپ تۇرۇپ يۇمشاقراق [ل] تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

is
his
him

in
win
wine
if
wife
life
knife

it
sit
set

miss
mess

will
well

lift
left

big
egg
bag

i ھەرپى توغرىسىدا يەنە 8، 16، 72، 94، 139، 179- بەتلەرگە قارالسۇن.

بولسا
ئۇ (ئە ر) نىڭ
ئۇنى، ئۇنىڭغا

ئىچىدە
يەڭمەك
ھاراق
ئەگەر
ئايالى
تۇرمۇش
پىچاق

ئۇ (نە رسىلەر)، ئۇنى
ئولتۇرماق
ئورۇنلاشتۇرماق

سېغىنماق
قالايمىقانچىلىق

ئىرادە (كەلگۈسى زامانغا بېلگۈرندۈ)
ياخشى

لىفت
سول

چوڭ
تۇخۇم
سومكا

USE it or LOSE it

He **is** glad. / She **is** my wife. / It **is** her bag. / Adil **is** a student.
his computer / **his** family / **his** plan / **his** age / **his** help / **his** pen / **his** wife
I miss **him**. / I can help **him**. / You can win **him**. / His wife can change **him**.
in my life / **in** my bag / **in** a plane / **in** his family / **in** his computer
We can **win**. / I will **win**. / If you can **win**, you can go.
red **wine** / his **wine** / **Wine** is bad. / He can get **wine**.
If he is glad, I am glad. / **If** I can help, I will help you.
She is my **wife**. / His **wife** is fat. / I miss my **wife**.
She can change my **life**. / He can get a good wife in his **life**.
Let's change his **knife**. / A **knife** can help me.
I get **it**. / **It** is bad. / I made **it**. / We can change **it**.
Let's **sit**! / I will **sit** in my bed. / **Sit** back.
Help me and **set** my shelf. / Can you **set** his TV?
I **miss** you? / **Miss** me! / We will **miss** him.
Oh, it is a **mess**. / **Messy** bag / **messy** student
We **will** go back now. / **Will** you change it? / I'll be back.
Set it **well**, ok? / He can bake **well**.

Help me and **lift** my shelf.
a **big** knife / a **big** family / a **big** gate
Go **left**!
an **egg** / a big **egg** / a red **egg** /
Can you bake my **eggs**?
His pen is in my **bag**. /
My **bag** is so big.

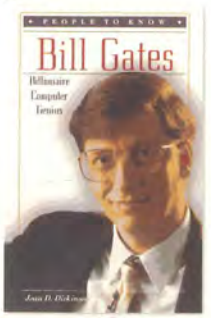

تۆۋەندىكى سۆزلەردىكى خالىغان بىر ھەرپىنى باشقا ھەرپكە ئالماشتۇرۇپ، ئۆزۈڭلەرگە تونۇشلۇق باشقا سۆزگە ئايلاندۇرۇڭلار:

bank	end	cat	rat	dad	bed	man
___	___	__	__	__	___	___
bag	set	it	his	wife	mess	will
__	__	__	__	___	___	___

I'm happy to hear that

V ھەرپى ئىنگلىز تىلىدىكى victory (غەلبە) سۆزىنىڭ باش ھەرپى بولۇپ، 2- دۇنيا ئۇرۇشى مەزگىلىدە ئەنگلىيەدىكى كىشىلەر ئۆزىنىڭ غەلبىسىگە بولغان تولۇق ئىشەنچىسىنى بىلدۈرۈش مەقسىتىدە تاملارغا، دەرەخلەرگە، ھەتتا گېرمانىيە قوشۇنلىرىنىڭ چېدىر، قارۇلخانىلىرىغا يېزىپ قويۇپ، ئۆلارنىڭ يۈرىكىنى ساراسىمگە سالغان. مانا بۈگۈنكى كۈنگە كەلگەندە ئۇ ھەرپ ئىنگلىز بارماق ئىشارىلى بىلەن ئىپادىلىنىپ، دۇنيانىڭ ھەممە جايلىرىدا بىر خىل مودىغا ئايلاندى.

ئۇيغۇرچە كىتاب تورى بېكىتى
www.uygurkitap.com

3 PRACTICE makes PERFECT.

1 I will *v* — مەن ... (پ) مەن

I will miss you.

2 He will *v* — ئۇ ... (پىئېل) ۇ.

He will set.

3 He can *v* — ئۇ ... (پىئېل) الايدۇ.

He can win me.

4 He is *n* / *adj* / ئورۇن — ئۇ بولسا ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن)

He is in USA.

5 Is he *n* / *adj* / ئورۇن — ئۇ ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن) مۇ؟

Is he in USA?

6 It is *n* / *adj* / ئورۇن — ئۇ بولسا ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن)

It is an egg.

DIFFER

am، *is*، ۋە *are* لار پېئىل *be* نىڭ ئۆڭ خىل شەكلى بولۇپ، *am* بولسا بىرىنچى شەخس بىرلىك نالماشتىن كېيىن كېلىدىغان بولۇپ، بولسام دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.
is بولسا، ئۈچىنچى شەخس بىرلىك نالماشتىن كېيىن كېلىدىغان بولۇپ، بولسا دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

he، *his*، *him* لارنىڭ ھەممىسى ئەرلەرگە قارىتىلغان ئۈچىنچى شەخس بىرلىك ھەققىنى بىلدۈرىدۇ. لېكىن، ئۇلار ئوخشاش بولمىغان كېلىشلەردە كېلىدۇ.
he ياش كېلىشتە كېلىدىغان بولۇپ، ئۇ دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.
his ئىگىلىك كېلىشتە كېلىدىغان بولۇپ، ئۇنىڭ دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.
him چۈشۈم كېلىش ۋە يۆنىلىش كېلىشتە كېلىدىغان بولۇپ، ئۇنى، ئۇنىڭغا دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ.

c بىلەن s بەزىدە [س] ئوقۇلىدۇ.
f بىلەن ph بەزىدە [ف] ئوقۇلىدۇ.
g بىلەن j بەزىدە [ج] ئوقۇلىدۇ.
k بىلەن c بەزىدە [ك] ئوقۇلىدۇ.
e بىلەن i بەزىدە [ى] ئوقۇلىدۇ.
i بىلەن y بەزىدە [اي] ئوقۇلىدۇ.
z بىلەن s بەزىدە [ز] ئوقۇلىدۇ.
ee بىلەن ea بەزىدە [ـى] ئوقۇلىدۇ.
oo بىلەن ou بەزىدە [ۇ] ئوقۇلىدۇ.
u بىلەن w بەزىدە [يۇ] ئوقۇلىدۇ.
x بىلەن ks بەزىدە [كس] ئوقۇلىدۇ.
x بىلەن gz بەزىدە [گز] ئوقۇلىدۇ.
n بىلەن ng بەزىدە [ڭ] ئوقۇلىدۇ.
sh بىلەن ch بەزىدە [ش] ئوقۇلىدۇ.
er بىلەن ur، ir ھەتتا بەزىدە
سۆزكەينىدە كەلگەن or ۋە ar مۇ
ئوخشاشلا [ɔ:] ئوقۇلىدۇ.

a lot of *n*	نۇرغۇن، كۆپ
a piece of *n*	بىر پارچە
a cup of *n*	بىر پىيالە
a glass of *n*	بىر ئىستاكان
a box of *n*	بىر يەشىك
a bag of *n*	بىر سومكا
a pound of *n*	بىر قاداق
a pair of *n*	بىر جۈپ
a couple of *n*	ئىككى- ئۇچ
a kind of *n*	بىر خىل
a set of *n*	بىر يۈرۈش
a pile of *n*	بىر دۆۋە

pp, tt, ss, rr, ll, gg, ff, dd, bb

SENTENCE CENTER

ئۇ (بولسا) بىر دادا.
ئۇ (بولسا) ئۇنىڭ ئايالى.
ئۇ (بولسا) مېنىڭ سومكام.

ھېنرى (بولسا) بىر دادا.
كەيت (بولسا) ئۇنىڭ ئايالى.
مېنىڭ سومكام (بولسا) چوڭ.

ھېنرى (بولسا) بىر دادىمۇ؟
كەيت (بولسا) ئۇنىڭ ئايالىمۇ؟
مېنىڭ سومكام (بولسا) چوڭمۇ؟

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېقى ئادرېسى

Caution is the parent of safety.

ئىزاھ جۈملە ــ ئۆچمىچى شەخس بىرلىك بايان ۋە سوئال شەكلى

He is a dad.
She is his wife.
It is my bag.

Henry is a dad.
Kate is his wife.
My bag is big.

Is Henry a dad?
Is Kate his wife?
Is my bag big?

ئۇيغۇر تىلىدىكى سۆز ئۇچىدە قاتار تەكرارلىنىپ كەلگەن ئۇزۇك تاۋۇشنىڭ ھەر ئىككىسى ئوقۇلىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى قاتار تەكرارلىنىپ كەلگەن ئۇزۇك تاۋۇشلارنىڭ ئادەتتە ئالدىنقىسى ئوقۇلمايدۇ. مەسىلەن:

ئۇيغۇر تىلىدا: كالا ــ كالا، كۆمە ــ كۆمە، ئوتا ــ ئوتا.

ئىنگلىز تىلىدا: bigger, sitting ,happy ,well ,will.

ئەلگە كۆپ ئۇچرايدىغان تەكرارلانمائۇزۇك تاۋۇشلار:
pp, tt, ss, rr, ll, gg, ff, dd, cc, bb (32-بەتكە قارالسۇن)

Bilingual Bridge

ئەسسە تۆتۇش بۇيرۇقى

ئىسمى ــ you.
سۆز تۈركۈمى ــ ئالماش.
ئاھاڭداش ھەرپى ــ u.
مەنىسى ــ ئاز دېگەندە 12 خىل، ئۇ. ئىنگلىز تىلىدىكى ئاق كۆڭۈل خىل مەنە تەرجىمىسىگە ئىگە ئالماش.

يەنى سەن، سىز، سىلە، سىلى، سېنى، سىزنى، سىلەرنى، سىلىنى، ساڭا، سىزگە، سىلەرگە، سىلىگە.
ئارتۇقچىلىقى ــ ھەمىگە تەڭداش، مەيلى بىر ئادەم بولسۇن، مەيلى مىليون ئادەم بولسۇن، ھەممىلا كىشىنى ئوخشاش you دەيدۇ. يەنى ئۇ ھەم سىز ھەم سىلە بولالايدۇ.
ھەمىگە باراۋەر، مەيلى باي، مەيلى كەمبەغەل، مەيلى شاھ، مەيلى گادا ... بولسۇن، ھەممىلا كىشىنى ئوخشاش you دەيدۇ. يەنى ئۇ ھەم سەن ھەم سىلى بولالايدۇ.
ئۇ ھەر خىل كىشىلىرىگە ئىگە. ئۇ گاھىدا جۇملىنىڭ بېشىدا ئىگە بولۇپ باش كىلىشتە كەلسە، گاھىدا جۇملىنىڭ كەينىدە تولۇرغۇچى بولۇپ چۈشۈم كىلىشتە كېلىدۇ.
يەنى ئۇ ھەم سەن، سىز، سىلە، ھەم سېنى، سىزنى، سىلەرنى بولالايدۇ.
ئۇ ھەتتا from، of، for، to دېگەندەك ئۇلانمىلار بىلەن بىرلىشىپ كېلىپ، ئۇيغۇر تىلىدىكى باشقا كىلىشلەرنىمۇ ئىپادىلىيەلەيدۇ.
يەنىمۇ ئۇنىڭ كەينىگە r ھەرپى قوشۇلغاندىن كېيىنلا ئاندىن ئۇ your بولۇپ ئىگىلىك كىلىش مەنىسىنى ئىپادىلەيدۇ.
يەنى سېنىڭ، سىزنىڭ، سىلەرنىڭ، بىلەمسىز، ئۇ سىزگە ھەقىقەتەن كۆڭۈل ئۆچرايدۇ. سىز ئەمەس، you ئۇ يەردە.

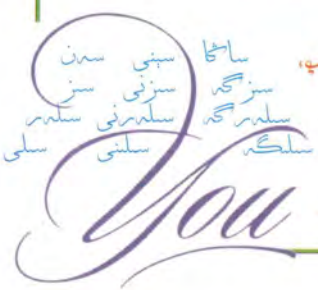

Ahmet : winner سۆزىدىكى ئىككى n نىڭ بىرسىنى نېمە ئۈچۈن ئوقۇمايمىز؟

John : چۈنكى، بىزنىڭ ئاتا- بوۋىلىرىمىز ئوقۇمايتىكەن (چاقچاق). شۇنداق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى سۆزلەر يېزىلغىنى بىلەن، بىراق ئېغىزدا ئوقۇلمايدۇ. بۇ جەھەتتە ئۇيغۇر تىلىدىن قېسىمەن پەرقلىنىپ تۇرىدۇ.

Ahmet : توغرا ئېيتتىڭىز، ئۇيغۇر تىلىدا يازغان ھەرىنىڭ ھەممىسىنى تولۇق ئوقۇمساق بولمايدۇ. ئىنگلىز تىلىدا ئوخشاش بىر ئۈزۈك تاۋۇش تەكرارلىنىپ كەلسە ئادەتتە دەسلەپكىسى ئوقۇلمايدىكەن. بىراق، ئۇيغۇر تىلىدا «كاللاك ئىشلەيدۇ» دېگەن جۇملىدىكى ئىككى «ل» نىڭ بىرسىنى ئوقۇمساق، ئۇ پۈتۈنلەي باشقا مەنىدە «كالاك ئىشلەيدۇ» دېگەننى بىلدۈرىدۇ.

يەنە «نەمما، بىراق» تېكى ئىككى «م» نىڭ بىرسىنىلا ئوقۇساق، ئۇمۇ پۈتۈنلەي باشقا مەنىدە «نەما، قارىغۇ» غا ئۆزگىرىپ قالىدۇ ...

John : ھە، ئەمدى بىلدىم، مەنمۇ دەسلەپ ئۇيغۇرچە ساناقنى ئوگەنگەندە بىلىپ- بىلمەيلا ئىنگلىز تىلىغا تارتىپ، «ئىككى» دېمەي «ئىكى»، «يەتتە» دېمەي، «يەتە»، «توققۇز» دېمەي، «توقۇز» دېگىنىمىزدە، شۇڭا ھەممەيلەن كۈلۈشۈپ كېتىپتىكەن- دە...

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تورى

ئىنگلىز تىلى ئۆگەنگەندە ھەممىدىن مۇھىم نۇقتا قايسى؟

مۇھىمى- تۈزۈلۈشى. يەنى كۆپ ئاڭلاش. چۈنكى، كۆپ ئاڭلىغاندىلا تۈزۈلۈش پىشىپ، توغرا سۆزلەشنىڭ ئاساسىنى ھازىرلىغىلى بولىدۇ.

مۇھىمىنى مۇھىمى- ئېغىز. يەنى كۆپ سۆزلەش. چۈنكى، كۆپ سۆزلىگەندىلا ئۆگەنگەن سۆز- جۈملىلەر ئەمەلىيەتتىن ئوتتۇپ، ئېغىز ئۈزىمىزگە بولغان ئىشەنچ ۋە كۆتۈرەڭگۈ روھ پەيدا بولىدۇ.

ھەممىدىن مۇھىمى يەنىلا يۈرەك. يەنى خاتا سۆزلەپ قېلىشتىن قورقماسلىق. چۈنكى، يۈرەكلىك بولغاندىلا ئېغىز ھەرىكەتكە كېلىدۇ.

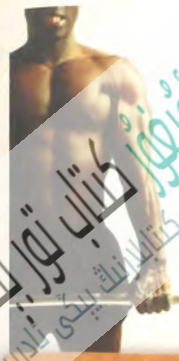

the Secret of English

4

ئۇيغۇر تىلى ۋە ئىنگلىز تىلىنىڭ

مەركىزى جۈملە قۇرۇلمىسى

ئۇيغۇرچە

جۈملە پەلەمپىيى

(ئۈستىدىكى جۈملە بۆلەكلىرى تەرتىپى قىسمەن چاغلاردا ئۆزگىرىپمۇ قالىدۇ.)

ئىنگلىزچە

جۈملە پەلەمپىيى

Look at my cat Arslan.
He is a cute cat.
He can help me.
He can get me my pen.
He is fat but he can run quickly.
He can go to my school alone.
He is quiet but he can lift my bag.
He can do a lot. He is cool.
I am glad. It can change my life.
Look! Now he is on my computer.

book	do	no	not	change	quiz
look	to	go	God	China	quit
took	too	so	lot	teach	quilt
cook	cool	of	job	school	quid
foot	fool	hope	jog	chemistry	quite
good	food	home	hot	stomach	quiet
wood	room	Rome	top	chef	queen
woman	school	alone	stop	Chicago	quickly
	fool	phone	cop	machine	quest

Read 'n' Repeat

He is a fool but
his school is cool.

www.uyghurkitap.com

M ۋە **N** ھەرپلىرى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئە مىم» دېگەن سۆزدىكى [ئەم] ۋە «ئەنۋەر» دېگەن سۆزدىكى [ئەن] بوغۇملىرىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. سۆز ئارىسىدا كەلسىمۇ ئاساسەن [م] ۋە [ن] لار بىلەن ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. **n** ھەرپى بەزىدە [k] ياكى [g] قاتارلىق ئۈزۈك تاۋۇشلارنىڭ ئالدىدا كېلىپ [ڭ] تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

O ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە [ئە] بىلەن [ۇ] نىڭ بىر گەۋدىسى بولۇپ، [ئەۇ] غا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئارىسىدا كەلسە [ئەۇ] دەپ تەلەپپۇز قىلىنغاندىن باشقا، يەنە [ۇ] ۋە ئۇيغۇر تىلىدىكى [ئا] غا مايىل [ئو] تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

P ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە، شۇنداقلا سۆز ئارىسىدىمۇ ئۇيغۇر تىلىدىكى [پ] بىلەن ئاساسەن ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. ئەگەر ئۇ **h** بىلەن قوشۇلۇپ **ph** بولۇپ كەلسە، بۇلار [ف] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

Q ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە [كيۇ] دەپ ئوقۇلىدۇ. سۆز ئارىسىدا كەلسە ئۇ ئادەتتە **u** نى قوشۇۋېلىپ، ئۇيغۇر تىلىدىكى [كو] ياكى [كۇ] بوغۇمىغا ئوخشاشراق تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

on
front
from

hot
lot

too
book
look
good
food
foot
fool
cool
school

to
do

of
off

phone
alone

quickly
quiet

ھەرپى توغرىسىدا يەنە 115، 120، 195- بەتلەرگە قارالا.

ئۇستىدە؛ دا، دە، تا، تە
ئالدى
دىن، تىن

قىزىق، ئىسسىق
كۆپ، نۇرغۇن

بەك؛ ھەم
كىتاب
قارىماق
ياخشى
تاماق، پىمەكلىك
پۇت
ئەخمەق
سالقىن
مەكتەپ

... غا، قا، گە، كە
قىلماق، ئىشلىمەك

... نىڭ
ئۆچۈك، تاقاق

تېلېفون (قىلماق)
يالغۇز

تېز
تىنچ، جىم

USE it or LOSE it

My pen is in my book, his pen is **on** his book.
She is in **front** of me. / Sam is in **front** of his gate.
I will go to Urumchy **from** Kashgar.
She is **from** USA. / I am **from** Qumul.

a **hot** egg / **Hot** food is good. / Oh, I am **hot**!
a **lot** of books / a **lot** of eggs / a **lot** of cats / a **lot** of students
I am **too** fat. / He is **too** glad. / His cat is **too** wet. / Sam is **too** late.
too hot / My bag is **too** big. / an English **book**

Look at his book. / **Look**, it is a good book.
A **good** student can be a **good** man. /
Adil is a **good** student.

Let's get some **food**! / I can get some good **food**.
My left **foot** is big. / He is on **foot**. / Let's go on **foot**.
He is a **fool**.
cool, I'll do it! / Hey look, his hat is **cool**.
I go **to** a good school. / I go **to** Kashgar. / I go **to** bed. / He can do it A **to** Z.
You can **do** it. / My sister can **do** it.
Bank **of** China is good. / a page **of** my book / phone number **of** my school.
Now he is alone, go **quickly**!
a **quiet** man / a **quiet** life / Be **quiet**!

@ بەلگىسى ئەسلىيەتتە ئىنگلىز تىلىدا «دا، دە، تا، تە، دېكى» دېگەندەك مەنىلەرنى بىلدۈرىدىغان at سۆزىنىڭ يېغىنچاق ئىپادىلىنىشى بولۇپ، ئۇ ئادەتتە at دەپ ئوقۇلىدۇ ھەمدە ئۇ كومپيۇتېردا ۋە كومپيۇتېر تورىغا مۇناسىۋەتلىك ئۇچۇرلاردا كۆپ ئۇچرايدۇ.

I'm happy to hear that

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

4 PRACTICE makes PERFECT.

1 V ... ... (پىئىل) ۋە ... / ... (پىئىل) ۋە ...

Go!

2 I'm going to V مەن ... (پىئىل) مەكچى.

I'm going to lift it.

3 I can V مەن ... (پىئىل) بالايمەن.

I can do.

ئىنگلىز تىلىدا دائىم سۆزنى ئەگىشىۋېلا يۆرۈيدىغان ھەرپ قايسى؟

4 I will V مەن ... (پىئىل) مەن.

I will help you.

5 Let me V ... (پىئىل) بالاي / ەلەي.

Let me sit.

6 I am glad to V مەن ... (پىئىل) گە خۇشالمەن.

I am glad to win him.

7 Is it OK if I V ? ناۋادا مەن ... (پىئىل) سام، چاتاق يوقتۇ؟

Is it OK if I look?

DIFFER

گەرچە بىلەن good بىلەن well نىڭ ھەر ئىككىلىسى ياخشى دېگەن مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى تەۋە بولغان سۆز تۈركۈمى ئوخشىمايدۇ. good سۈپەت بولۇپ، ئىسىملارنى ئېنىقلاپ، ئۇلارنىڭ نالدىدا كېلىدۇ. well ھەۋىش بولۇپ، پېئىللاردىن كېيىن كېلىدۇ.

of بىلەن off ھەيلى ھەنە جەھەتتىن بولسۇن، ھەيلى ناھاق جەھەتتىن بولسۇن بىر- بىرىگە بىلەن ئۆپتە يەرقلىنىدۇ. of بولسا نېگە دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان بولۇپ، ئىسىملارنىڭ نالدىدا كېلىدۇ. off بولسا پېئىللارنىڭ كەينىگە ئولىشىپ كېلىپ، ئىش- ھەرىكەتنىڭ ئۆزلىگەنلىكىنى، ئوختىغانلىقنى بىلدۈرىدۇ.

A	of	نىڭ
B	in	ئىچىدە
C	to	غا، قا، گە، كە
D	for	ئۈچۈن
E	on	ئۈستىدە
F	with	بىلەن
G	at	دا، تە، تا، تە
H	by	ئارقىلىق
I	from	دىن، تىن
J	about	توغرىسىدا
K	like	دەك، تەك
L	between	ئوتتۇرىسىدا
M	after	دىن كېيىن
N	over	ئۈستىدە
O	under	ئاستىدا
P	before	ئىلگىرى
Q	without	سىز
R	during	جەريانىدا
S	off	ئۆچۈك
T	around	ئەتراپىدا
U	across	قارشىسىدا
V	behind	كەينىدە
W	except	دىن باشقا
X	out	سىرتتا
Y	than	گە قارىغاندا
Z	instead	نىڭ ئورنىغا

ياردەم قىلىڭ (لار)!
ماڭا ياردەم قىلىڭ (لار)!
ماڭا تېزدىن ياردەم قىلىڭ (لار)!
خاپا بولماي ماڭا ياردەم قىلىڭ (لار)!

قاراڭ (لار)!
ئۇنىڭغا قاراڭ (لار)!
ئۇنىڭغا ياخشىراق قاراڭ (لار)!

تىنچ بولۇڭ (لار)!
خاپا بولماي تىنچ بولۇڭ (لار)!

(you غا قارىتىلغان بۇيرۇق جۈملە چوقۇم پېئىل بىلەن باشلىنىدۇ، ھەمدە you سۆزى يوشۇرۇن بولىدۇ)

Help me quickly!

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تورى بىكى ئادرېسى

Doing is better than saying.

بۇيرۇق جۈملە — ئىككىنچى شەخس

Help!
Help me!
Help me quickly!
Help me quickly, please!

Look!
Look at him!
Look at him well!

Be quiet!
Be quiet, please!

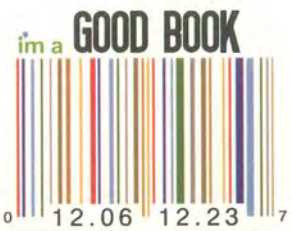

ئۇيغۇر تىلىدىكى ئىسىملارغا قوشۇلۇپ كېلىدىغان كېلىش قوشۇمچىلىرى ۋە باشقا باغلىغۇچىلار ئىسىمنىڭ كەينىگە قوشۇلۇپ كەلسە، ئىنگلىز تىلىدا بولسا كۆپىنچە ئىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ. مەسىلەن:

ئۇيغۇر تىلىدا — جۇڭگۇغا، جۇڭگۇنىڭ، جۇڭگۇدىن، جۇڭگۇ ئۈچۈن، جۇڭگۇ بىلەن

ئىنگلىز تىلىدا — in China, for China, from China, of China, to China

Bilingual Bridge

تاقا- تۇقا زەنجىر- ھالقا

سىز ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلەرنى «**قانداق ئېسىدە ساقلايمەن**» دەپ ھەرگىز غەم يېمەڭ. ناۋادا سىز ئاشۇ سۆزلەرنىڭ ئاھاڭلىرىغا پۈتۈن دىققىتىڭىزنى بىلەن «دىققەت قىلىڭ، ئەسلىدىنلا ئۈيغۇر تىلى بىلەن ھېچقانداق ئۇرۇق- تۇغقانچىلىقى يوق بۇ سۆزلەر خۇددى ئۈيغۇر تىلىدىكى سىرغە تونۇشلۇق تۇيۇلىدۇ. بىر سۆزلەرنىڭ ئاھاڭى بىلەن ئوخشاشلىقىنى ئاڭلىسىڭىز، بۇ ناھايىتى ياخشى پۈرسەت. چاقماق تېزلىكىدە تۇلۇقسىزغا ئاڭلانغان بۇ سۆزلەرنىڭ مەنىسىنى سىز بىقىن دەپ ئويلىغان ئۈيغۇر تىلىدىكى سۆزنىڭ مەنىسى بىلەن سېلىشتۇرۇپ بېقىڭ ھەمدە بۇ ئىككى تىلدىكى بۇ ئىككى سۆزنىڭ مەنىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئەڭ يېقىنچاق، ئەڭ ئۆزگىچە ۋە ئەڭ خىيالىي جۈملىدىن بىرنى تاللاپ ئۆزىڭىزگە قالمايدۇ.

نەتىجىدە سىزنىڭ ئېسىڭىزدە قالمايدىغان ئاشۇ بىر سۆز سىز تۇرۇۋالغان تىلىدىكى تاقا- تۇقا جۈملىلەر مېڭە تومۇر- لىرىڭىزغا زەنجىر- ھالقىلاردەك مۇستەھكەم ئۇلىنىۋېلىدۇ. ھەرگىز چۈشۈپ قالمايدۇ.

بۇنىڭ ئۈچۈن سىز قۇلاق پەردىلىرىڭىزنى يوغان ئېچىپ بىلەن بىرگە، تەسەۋۋۇر قاناتلىرىڭىزنى بوغۇۋالماي ئەركىن- ئازادە، كەڭ- كۇشادە قويۇۋېتىڭ. خىيالىڭىزغا كەلگەن جۈملىلەرنى تاقا- تۇقا دەپ غەم يېمەڭ، ئېسىڭىزدە بولسۇن، سىز تۇرۇۋالغان جۈملە قانچىكى غەلىتە بولسا ئۇنىڭ ئېسىڭىزدە قېلىش نىسبىتىمۇ شۇنچىكى يۇقىرى بولىدۇ. (49- بەتكە قارالا)

ئىنگلىزچە سۆز	=	ئۇيغۇرچە مەنىسى	+	ئۇيغۇرچە ئاھاڭدىشى
back		كەينىگە يان تەخىمۇ **بەك**،		
black		قارا تۇرىدىغۇ بۇ **بىلەك**.		
bad		ئەسكى دېگەن **بەد** قىلىق،		
bed		كارىۋات رەڭگى **بەد** رەڭ قېنىق.		
pen		قەلەم ئۇ pen، مىسالى ئىلىم- **پەن**،		
ten		ئون دېگەن ten، گۈللىنەر ۋە **تەن**.		
cat		ھەي، مۇشۇك، مالۇ نېرى **كەت**،		
rat		مۇشۇك دېگەن چاشقاننى قىلمايدۇ **رەت**.		
cut		كەس دېسە، كېسىلمەيدۇ **كات- كات**،		
cup		بىراق پىيالە بولسا تۇتۇۋالىدۇ **كاپ- كاپ**.		
I		مەن بولسام كۆكتىكى بىر **ئاي**،		
my		مېنىڭ يەيدىغىنىم يەنە شۇ **ماي**.		
sit		ئولتۇرۇۋال، ھېلى دەپ قالسەن ئىسىت،		
it		ئۇ ئولتۇرمىسا مەيلى، ئۇ دېگەن بىر **ئىت**.		
set		قانداق ئورۇنلاشتۇرۇش بۇ، نېمىدېگەن **سەت**،		
pet		ئەرمەك ھايۋان بولالماس ئۇلۇپەت.		
on		توقۇزنىڭ ئۈستىدىكى ئەلۋەتتە **ئون**،		
John		بۇنى بىلمەيدۇ كالۋا **جون**.		
school		ئاقىلساق مەكتەپتە سالىدىكەن ئوكۇل،		
fool		ئەخمەقلا ئالالماس ھېچقانداق ھوسۇل.		
rest		ئارام ئالمەن دەپ ئۇ قاتارلىق كوچا- **رەستە**،		
test		سىناق ئىمتىھانىنى بەردى ئۇ مىك **تەستە**.		
foot		دېگەن ئۆتۈك ئىچىدىكى بىر **پوت**،		
boot		دېگەن دەل ئۆتۈك شۇ، ئەمەستۇر بىر **بوت**.		

(ئاخىرى 102- ۋە 134- بەتلەردە)

Ahmet : سىلەر ئىنگلىز تىلىدا e ھەرپىنى گەرچە يازغىنىڭلار بىلەن بەرىبىر ئوقۇمايدىكەنسىلەر، ئۇنىڭدىن بىراقلا يازمىساڭلار بولمامدۇ؟

John : ياق. سىز ئىنگلىز تىلىدا ئوقۇلمايدىغان كىچىك e نىڭ ئىنگلىز تىلىدىكى ئورنىنى ھەرگىز سەل چاغلىماڭ. ئېسىڭىزدە بولسۇن، ئو ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرپ ئىچىدە سۆز ئاخىردا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان ھەرپ. گەرچە ئۇ ئوقۇلمىغىنى بىلەن دەل شۇ ھەرپنىڭ ئورتاكسىسە بارلىق سورۇق تاۋۇشلار تەسلىدىكى ئاھاڭى بويىچە ئوقۇلىدۇ.

راست، سىلەردىمۇ سۆز كەينىدە كېلىپ يېرىلىدىغان، بىراق ئېغىز تىلىدا ئوقۇلمايدىغان «ر» ھەرپى بارغۇ. ناۋادا سىلەرمۇ ئو ھەرپىنى يازمىساڭلار، ئۇنداقتا ئۇ سۆزلەرمۇ باشقا مەنىگە ئىگە بولۇپ قالمامدۇ. مەسىلەن، ئۇيغۇر تىلىدىكى «كالىلار» سۆزىنى ئېغىز تىلىدا «كالىلا» دەيسىلەر، «ر» نى ئوقۇمايسىلەر. ئۇنداقتا ئۇ سۆزدىكى «ر» نىمۇ يازمىساق، ئۇنداقتا ئۇ «كالىلا» دېگەندەك مەنىنى بېرىپ قالسا قانداق قىلىسىلەر؟

Ahmet : راست، ئۇ دېگىنىڭىزغۇ توغرا.

John : e ھەرپىمۇ ھەم شۇنداق. ناۋادا سىزمۇ «ئوقۇمىغاندىكىن يازمايلىچۇ» دەپ خۇددى مارىكلاردا يات- يات ئوچراپ تۇرىدىغان Made in China خېتىنى Mad in China دەپ يازىسىڭىز، ئۇ چاغدا تېخىمۇ كۈلكىلىك ناقۇرتلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىپ، «ئەخمەت» ئەمەس، «ئەخمەق» لەردىن بولۇپ قالىسىز.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنى بىر يەردىن تاپالايسىز

ئونلۇك ئوقۇق!!!

سۆز- جۈملىلەرنى قانىچىكى ئونلۇك ئوقۇسىڭىز، ئۇنىڭ ئەستە قېلىش نىسبىتى شۇنچىكى يوقىرى بولىدۇ.

سىناپ بېقىڭ، ئوقۇغان چاغدا تىلىڭىز مەدرلىغۇدەكلا ئەمەس بەلكى يۈزىڭىز تىترىگۈدەك، يۈزىڭىزلا ئەمەس، بېشىڭىز، بېشىڭىزلا ئەمەس، پۈتۈن بەدىنىڭىز تىترىگۈدەك ئوقۇق.

ئونلۇك ئوقۇق، ئاق مۇھىمى پۈتۈن ۋۇجۇدىڭىز بىلەن ئوقۇق.

5

the Secret of English

قابىل ۋەزىر
can

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ئىش- ھەرىكەتنى ئورۇنداشقا تېسىپەتلەن ئىكانلىقىنى، كۈچ- قۇدرىتى ۋە ئىقتىدار- ماھارىتى بېتىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.
قوشۇمچە ۋەزىپىسى: رۇخسەت مەنىسىنىمۇ بىلدۈرىدۇ

ياردەمچى پېئىل		ئاساسلىق پېئىل	
... ھەيمىز/ ... الايسز ... ھەيسىز/ ... الايسلەر ... ھەيدۇ/ ... الايدۇ	can	help	... ھەيمەن/ ... الايمەن ... ھەيسەن/ ... الايسز ... ھەيدۇ/ ... الايدۇ
I	can	not	help . بولۇشسىز بايان شەكلى
	I	can	help . بولۇشلۇق بايان شەكلى
	Can	I	help ؟ ئاددىي سوئال شەكلى
When	can	I	help ؟ ئالاھىدە سوئال شەكلى

ئادەتتە can not قىسقارتىلىپ can't دەپ يېزىلىدۇ.

not ≠ note us ≠ use pet ≠ Pete

Sorry, I am late. My name is Kate.
I am a baker, so I can bake cake,
but I can't make a gate.

Home

Pete's pet is a cat, not a rat
and it is wet.
But Pete is not wet,
just his cat is wet.

My home is my hope.
Look close at your book!

Let me sit on his left side
and let me decide his size.

tap __ tape	tip __ tipe	top __ tope	tub __ tube
mat __ mate	sit __ site	not __ note	cut __ cute
rat __ rate	bit __ bite	dot __ dote	must __ mute
pan __ pane	win __ wine	ton __ tone	tun __ tune
fat __ fate	fin __ fine	lop __ lope	fun __ fuse
hat __ hate	min __ mine	hop __ hope	us __ use
gram __ game	mill __ mile	mop __ mope	cub __ cube
Sam __ same	rid __ ride	stop __ stone	hug __ huge

lake	bake	make	Kate	tape	male	race	lane
like	bike	Mike	kite	tipe	mile	rice	line

Read 'n' Repeat

Pete's pet is a cat,
not a rat and it is wet.
But Pete is not wet,
just his cat is wet.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئېلىپبە تەرتىپى بويىچە ئوقۇلۇشى

سوزۇق تاۋۇشلار ئادەتتە تۆۋەندىكىدەك ئۈچ خىل ئەھۋالدا ئەسلى ئاھاڭى (ئېلىپبە تەرتىپىدىكى ئاھاڭى) بويىچە ئوقۇلىدۇ.

1. بىر بوغۇملۇق سۆزلەرنىڭ ئاخىرقى ھەرپى بولغان، شۇنداقلا ئۆزىدىن باشقا سوزۇق تاۋۇش بولمىغان ئەھۋالدا ئەسلى ئاھاڭى بويىچە ئوقۇلىدۇ.

be, me, he
hi, fi
no, go, so (to, do :ئالاھىدە ئەھۋال)
flu
by, my, fly, shy, cry

2. e بىلەن ئاخىرلاشقان بىر بوغۇملۇق سۆزلەردىكى ئاساسلىق سوزۇق تاۋۇشلار ئەسلى ئاھاڭى بويىچە ئوقۇلىدۇ.

take, name, case, gate
Pete, eve, these
time, line, fine (give, live :ئالاھىدە ئەھۋال)
note, close, alone
cute, use, June
byte, style

3. e بىلەن ئاخىرلاشقان بىر بوغۇملۇق سۆزلەردىكى ئاساسلىق سوزۇق تاۋۇشلار گەرچە بۇ ئاستە e بىلەن بىللە كەلسىمۇ، يەنىلا ئۆلار ئەسلى ئاھاڭى بويىچە ئوقۇلىدۇ.

bee, see, gee
die, tie, pie, lie
toe, Joe (shoe :ئالاھىدە ئەھۋال)
glue, blue, true, clue
bye

(ئۈستىدە ئەسكەرتكىنىمىزدەك بەزى قىسمەن ئالاھىدە ئەھۋاللارمۇ بار.)

گىگلىز تىلىدىكى «قانۇنسىز ئۇنسۇر»لار توغرىسىدا 163- بەتكە قارالا.
e ھەرپى توغرىسىدا يەنە 19، 48، 99، 189- بەتلەرگە قارالا.

cake
make
take
name
game

step
pet
Pete

not
note
hope
home
close

up
cup
us
use

bit
bite
size
side
decide

تورت
ياسماق
ئالماق
ئسسم
ئويۇن، مۇسابىقە

قەدەم
ئەرمەك ھايۋان
پېتىر (ئسسم)

ئەمەس
خاتىرىلىمەك
ئۈمىد (قىلماق)
ئۆي
پېقىن، تاقماق

ئۈستىگە
پىيالە، لوكقا
بىزنى، بىزگە
ئىشلەتمەك

ئاز
چىشلىمەك
ئۆلچەم، رازمېر
تەرەپ
قارار قىلماق

USE it or LOSE it

Can you bake a **cake**? / Let me make a big **cake** for you.
He can **make** wine. / You can not **make** a plane.
I can **make** him glad.
Sorry, I can't **take** it! / He can't **take** off his jacket.
My **name** is Hasen. / His **name** is Husen.
big **game** / The Olympic Games /
Let's see a football **game**.
step by **step** / foot**step** / **step** sister
My **pet** is not a cat.
He is **not** a baker. / He can **not** bake cake. / He will **not** use his name.
His **note**book is black. / Now you can make **notes**.
We **hope** you can make it. / I **hope** so. / I **hope** to see you.
She can't go **home**. / I am at **home**./ a **home**made cake

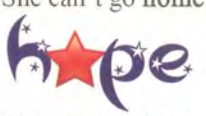

Let me **close** my book. / Kashgar is **close** to Atush .
Get **up** quickly. / Take it **up**.
I **hope** he can win. / His **cup** is not black.
You can't win **us**. / Look at **us** quickly! / Can you help **us**?
Can you **use** computers? / OK, **use** my phone.
a **bit** of cake / He is not a **bit** sad. / We will use it **bit** by **bit**.
Sorry, I can't **bite** it! / Take a **bite**.
in**side** / back**side** / upside / **side** by **side**
It is not big **size**.

NOTE

I'm happy to hear that

China سۆزى ئەسلىدە بۇنىڭدىن 1000 يىل بۇرۇن جۇڭگونىڭ 昌南 دېگەن بازارنىڭ نامىدىن كەلگەن بولۇپ، بۇ بازارنىڭ فارفور چىنە- قاچىلىرى ئەينى چاغدا دۆلەت تىجىدىلا ئەمەس، بەلكى دۆلەت سىرتىدىمۇ داڭ چىقارغان ھەمدە ئۇلار بۇنداق فارفور قاچىلارنى 昌南 سۆزىنىڭ ئاھاڭى بويىچە China دەپ ئاتىغان. كېيىن بۇ سۆز بارا- بارا دۇنياسىزنىڭ خاس نامىغا ئايلىنىپ، «چىنە- قاچا» دۆلتى- China پەيدا بولغان. ئۇيغۇر تىلىدىكى «چىنە- قاچا» دېگەن سۆزمۇ دەل شۇ مەنبەدىن كەلگەن بولۇشى مۇمكىن.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

5 PRACTICE makes PERFECT.

1 He is (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن) ئۇ بولسا ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن)

He is at home.

2 He is not (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن) ئۇ ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن) ئەمەس.

He is not at school.

3 He can *V* ئۇ ... (پېئىل) بالايدۇ.

He can take it.

ئۆز step نىڭ ئەكسىگە قاراپ ئۇنىڭ قايسى جانلىق ئىكەنلىكىنى دەپ بېرەلەمسىز؟ باشقىلار يېتى ئىشتىش ئۈچۈن يېنىمىزدا قايسى ھەيۋىنىڭ بولۇشىنى تەلەپ قىلدۇ؟

4 He can not *V* ئۇ ... (پېئىل) بالمايدۇ.

He can not bake cake.

5 He will *V* ئۇ ... (پېئىل) مىدۇ.

He will decide.

ئۇ يۇقىرىقى جانلىق ئىچىدىن قايسىسىغا ئوخشاش ئاياغ كىيىمىنى كىيىشنى ياخشى كۆرىدۇ.

6 He will not *V* ئۇ ... (پېئىل) جايدۇ.

He will not take my cake.

7 He is going to *V* ئۇ ... (پېئىل) جەكچى. / ... دىغان بولدى.

He is going to use my computer.

I can bite too.

I can bite.

DIFFER

up بىلەن on پەرق. بىرى بىلەن ئەسلا ئوخشىمايدۇ.
on بولسا ئەسىملاشقان نالدىرا كېلىپ تۇرمىدە، تۇرىدە دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.
up بولسا پېئىللاشقان كەينىگە ئولىنىپ كېلىپ، ئىش- ھەرىكەتنىڭ تۇرمىدە قارىتىلغان يۆنىلىشنى بىلدۈرىدۇ.

family ،house ،home دېگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئۆي، ئائىلە بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، family بولسا پەرىزىكى بارلىق ئەزالارنى، پەزىدە پەر جەمەتتىكى پۈتۈن ئۇرۇق- تۇغقانلارنى بىلدۈرىدۇ.
house بولسا، ماددىي ئۇرۇندا كۆرسىتىدىغان بولۇپ، ئۇنىڭ ئائىلە دېگەن مەنىسى بولمايدۇ.
home بولسا پەر ماددىي ئۆي، شۇنداقلا ئۆيدىكى ئەزالارنى تەڭ بىلدۈرىدىغان بولۇپ، ھەم ئۆي دېگەن مەنىنى، ھەم ئائىلە دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

going	بېرىش
baking	پىشۇرۇش
changing	ئۆزگىرىش
sitting	ئولتۇرۇش
setting	ئورۇنلاشتۇرۇش
doing	قىلىش
making	ياساش
taking	ئېلىش
using	ئىشلىتىش
working	ئىشلەش
turning	بۇراش
flying	ئۇچۇش
saying	دېيىش
studying	ئوقۇش
thinking	ئويلاش
drinking	ئىچىش
singing	ناخشا ئېيتىش
showing	كۆرسىتىش
watching	كۆرۈش
meeting	ئۇچرىشىش
reading	ئوقۇش
sleeping	ئۇخلاش
writing	يېزىش
cleaning	تازىلاش
learning	ئوقۇش

feeling	ھېس- تۇيغۇ
shopping	سودىلىق
teaching	ئوقۇتۇش
drawing	سىزما رەسىم
meaning	مەنە
painting	ماي بويياق رەسىم
building	بىنا

interesting	قىزىقارلىق
hard-working	تىرىشچان
good-looking	چىرايلىق
washing	يۇيىدىغان
coming	كېلىۋاتقان
waiting	ساقلاۋاتقان
changing	ئۆزگىرىۋاتقان
growing	ئۆسۈۋاتقان
falling	چۈشۈۋاتقان

مەن ئەخمەق ئەمەس.
مەن ئۇنىڭ سىڭلىسى ئەمەس.

ئۇ سېمىز ئەمەس.
ئۇ بىر سېمىز ئادەم ئەمەس.

ئۇ ئەسكى ئەمەس.
ئۇ بىر ئەسكى ئادەم ئەمەس.

ئۇ قىزىل ئەمەس.
ئۇ بىر قىزىل سومكا ئەمەس.

not

I am a fool.

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

Experience is the father of wisdom.

ئىزاھ جۈملە- بولۇشسىز بايان شەكلى

I am not a fool.
I am not his sister.

He is not fat.
He is not a fat man.

She is not bad.
She is not a bad student.

It is not red.
It is not a red bag.

ئۇيغۇر تىلى بىلەن ئىنگلىز تىلىنىڭ ھەر ئىككىلىسىدە جۈملىنىڭ تولدۇرغۇچىسى ئىگىدىن كېيىن كېلىدۇ. بىراق، ئۇيغۇر تىلىدىكى تولدۇرغۇچى بەزى چاغلاردا «... نى» نىڭ قىسقىرىپ كېتىشى بىلەن ئىگىگە ئوخشاپ قالسا، ئىنگلىز تىلىدا بولسا «... نى» قوشۇمچىسىنى ئىپادىلىگىلى بولمىغاچقا، تولدۇرغۇچى ھەر ۋاقىت ئىگە بىلەن ئوخشاش شەكىلدە ھېچقانداق ئۆلانما ئۆلانمايلا كېلىدۇ. شۇڭا، مەلۇم بىر سۆزنىڭ جۈملىدە ئىگە ياكى تولدۇرغۇچى ئىكەنلىكىنى پەقەت ئۇنىڭ جۈملىدىكى ئورنىغا قاراپلا ئايرىيمىز.

مەن كىتابنى كۆردۈم. ئاپام تاماقنى ئەتتى. ئۇلار چاينى ئىچىدۇ.

(مۇشۇكنى) A cat can win ten rats. ——— Ten rats can win a cat. (مۇشۇك)

(پىيالىنى) A cup is going to use Pete. — Pete is going to use a cup. (پىيالە)

سىز دائىم «ئوقۇلمىغاندەكىن يازمىساق بولمامدۇ؟» دەپ تىلغا ئالىدىغان بىر كىچىك ھەرپ بار. ئۇ بولسىمۇ e. سىز بۇ كىچىك دۇگىلەك e غا ھەرگىز سەل قارىمايسىز. ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، پۇتۇن ئىنگلىز تىلىدىكى يېرىمدىن كۆپرەك سۆزلەر دەل شۇ e بىلەن ئاخىرلىشىدۇ.

mad + e = made [ەي]
pet + e = pete [ى]
win + e = wine [اي]
not + e = note [ەۇ]
us + e = use [يۇ]

شۇنداقلا يەنە پۈتۈن ئىنگلىز تىلىدىكى ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان ھەرپ دەل شۇ e.

بۇ ئۇنىڭ ھەرگىز ئەتىۋارسىزلىقى ئەمەس، بەلكى پىداكارلىقى. بۇ خىل پىداكارلىق پۈتۈن ئىنگلىز تىلىدا پەقەت ئانچە - مۇنچىلا ئۆچراپ قالىدىغان j، z، q لارغا ئوخشاش ھەرپلەردە تېپىلمايدۇ.

شۇنداق، بۇ كىچىك دۇگىلەك ئۇرغۇن سۆزلەرنىڭ كە يىنىدە كېلىپ ئاۋازى چىقمايدۇ. بۇ ھەرگىز ئۇنىڭ يۈزەكسىزلىكى ئەمەس، دەل شۇ كىچىك e سۆز كە يىنىدە كەلگەنلىكى ئۈچۈنلا ئۇنىڭ سەپداشلىرى بولغان باشقا سوزۇق تاۋۇشلار سۆز ئىچىدە ئەسلى ئاھانى بويىچە ئوقۇلىدۇ.

j ھەرپىنى ئالىدىغان بولساق، ئۇ ھەرگىز سۆز كە يىنىدە كەلمەيدۇ.

ناۋادا يۈزەكسىز دېيىشكە توغرا كەلسە، q ھەرپىنى دېگۈلۈك. چۈنكى، ئۇ سۆز ئاخىرىدىلا ئەمەس، بەلكى سۆزنىڭ ھەممىلا يېرىدە u نى ئەگەشتۈرمەي ھەرگىز ئوتتۇرىغا چىقالمايدۇ.

شۇڭا، q نەدە، u ئۇنىڭ كە يىنىدە.

ئۇنىڭ يەنە بىر خىسلىتى- ئۇنىڭ كەمتەرلىكى.

چۈنكى، ناۋادا بىرەر پىئىلنىڭ ئاخىرقى ھەرپى بولۇپ قېلىپ، ئۇ پىئىلنىڭ كە يىنىگە ing قوشۇشقا توغرا كەلسە ئۇ ناھايىتى تۆۋەنچىلىك بىلەن بىراقلا ئورۇن بوشتىپ بېرىپ، قۇر ئۈستىدىن غايىب بولىدۇ. مانا بۇ ھەقىقىي پىداكارلىق.

ئىنسانلار ئېلېكترون دەۋرىگە قەدەم قويغاندىن بۇيان ھەرقايسى ساھەلەردە يېڭى- يېڭى كەشپىياتلار بىرىنىڭ كە يىنىدىن بىرى دۇنياغا كەلدى. ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ئىنگلىز تىلى دۇنياسىدىمۇ ئېلېكترونغا ۋەكىللىك قىلغۇچى e ھەرپى بىلەن باشلانغان يېڭى- يېڭى ئاتالغۇلار، يەنى e-store, e-class, e-mail دەك سۆزلەر بىرىنىڭ كە يىنىدىن بىرى پەيدا بولۇشقا باشلىدى.

مانا ئەمدى ئۇنىڭ ئورنى سۆز ئارقىسىدىن باشقا، ئايرىم خاس ھالەتتە سۆز بېشىغىمۇ ئۆتۈپ، تۆردىن ئورۇن ئېلىشقا باشلىدى.

شۇڭا، سىز بۇ كىچىك جانىۋارنى تىلغا ئالمىسىڭىزمۇ ئالمايلا، بىراق «بەرىبىر ئوقۇلمىغاندەكىن» دەپ ئۇنى ئېسىڭىزدىن چىقىرىپ قويمايلا. (99- بەتكە قارالا)

John : سىز چوقۇم ئەڭ ياخشى سۆزلەيدىغان بولۇپ كېتىسىز.

Ahmet : I hop so.

John : Uh_oh. سىز «مەنمۇ شۇنداق **بىر پۇتلاپ سەكرەيمەن**» دېمەكچىمۇ يا كى ...

Ahmet : «مەنمۇ شۇنداق بولۇشنى ئارزۇ قىلمەن» دېمەكچى ئىدىم.

John : ئۇنداقتا **hop** بىلەن **hope** نىڭ ئەلەيھىۋ يەرقىنى ئالاھىدە دىققەت قىلىڭ. چۈنكى، ئۇلار ياشقا- ياشقا سوزلەر، ئىنگلىز تىلىدىكى o ھەرپى ئەڭ كۆپ ئاھاڭلىق سوزۇق ئاۋازنى بولۇپ، سۆزنىسى ئوبدان ئوقۇغۇچىلار ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى بەرقەتئىي مەلا. جەزمەن سىز كە ئوخشاشلا «**ئومىد قىلمەن**» دەپ، «**بىر پۇتلاپ سەكرەپ**» يۈرىدۇ.

Ahmet : توغرا. ئەسلىدە ئۇ e بىلەن ئاخىرلاشقاندىن كېيىن o ھەرپىنى ئېلىسە ئەتىسىدىكى ئاھاكى بويىچە ئەلەيھۋ قىلىشىم كېرەك ئىدى...

John : توغرا!! يەنە **no** سۆزىمۇ شۇنداق، ئۇ ھەرگىز ئوبدان ئىبارە ئىلىدىكى يامغۇر جۇشىدىغان «**نو**» ئەمەس.

go سۆزىمۇ شۇنداق، ئۇ ھەرگىز ئۆلۈكلەر ياتىدىغان «**گو**» ئەمەس.

so سۆزىمۇ شۇنداق، ئۇ ھەرگىز ...

ئۇيغۇرچە كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com

تىل ئۆگىنىش مارشى:
ئالدىغا بىر قەدەم، ئارقىغا ئىككى قەدەم،
بىز كۆز ئالدىمىزدىكى يېڭى دەرسلەرنى ئۆگىنىش ئۈچۈن
بىرگە، ئەلۋەتتە مۇھىمى كونا دەرسلەرنىمۇ قايتا-قايتا تەكرارلاپ
مېڭىشىمىز كېرەك. شۇندىلا بىزنىڭ باسقان قەدىمىمىز ھەم
پۇختا، ھەم مۇستەھكەم چىقىدۇ.

the Secret of English

6

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى
ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك
ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا

1. ھالقا سىزگە تونۇشلۇق ئاھاڭداش سۆزلەر بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاڭ

بۇخىل ئۇسۇلنىڭ ئالاھىدىلىكى: ئەڭ ئاددىي، ئەڭ ئۈنۈملۈك. يېڭى ئۆگەنگۈچىلەرگە ئەڭ باب كېلىدۇ. چۈنكى، بۇ ئۇسۇلدا كۆپىنچە ئۆز ئانا تىلىمىزدىكى سىزگە ئەڭ تونۇشلۇق سۆزلەر ۋاستە قىلىنىدۇ.

باغلانغان ئەنگلىچە سۆز: يېڭى بىر سۆز. باغلىنىدىغان ھالقا: ئاشۇ سۆزنىڭ ئاھاڭىغا يېقىن ئالىنىدىغان سىزگە تونۇشلۇق ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە ياكى ئىنگلىزچە بىر سۆز.

باغلانغان ھېكايە: ئىككىسىنىڭ ئاھاڭىنى، شۇنداقلا ئاھاڭى ئارقىلىق مەنىسىنى باغلاپ تەسەۋۋۇر قىلىڭ. ئىلاج بار بىرەر جۇملە تۈزۈۋېلىڭ.

1

1› مىسال:
باغلانغان ئەنگلىچە سۆز: cat + باغلىنىدىغان ھالقا: (ئۇيغۇرچە) كەت.
باغلانغان ھېكايە: ھەي cat، ماڭ نېرى كەت!

2› مىسال:
باغلانغان ئەنگلىچە سۆز: young + باغلىنىدىغان ھالقا: (خەنزۇچە) 羊
باغلانغان ھېكايە: خەنزۇچە قويلارنىڭ ھەممىسى يېشى كىچىك young. شۇڭا، خەنزۇلار قويلارنى ئىنگلىزچە young دەيدۇ.

3› مىسال:
باغلانغان ئەنگلىچە سۆز: sand + باغلىنىدىغان ھالقا: (ئىنگلىزچە) send
باغلانغان ھېكايە: Send me sand. (ماڭا قۇم ئەۋەتىپ بەر.)

(40، 102، 134- بەتلەرگە قارالسۇن)

Arslan is bad

Now I am at home. I am going to do a lot today,
but he is going to make me mad.
If I bake a cake, he is going to bite it.
If I use my computer, he is going to sit in front of me.
If I do my home work, he is going to close my book.
If I watch TV, he is going to turn it off.
If I try to make him quite, he is going to make a mess in my yard.
If I cry, he is glad.
Before he was a good pet,
but now he is very bad.

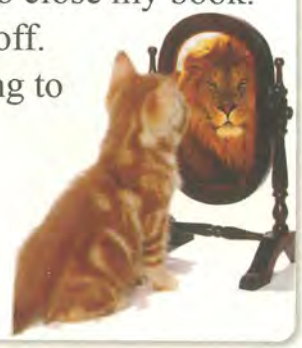

fun __ fur	set __ ser	sit __ sir	jug __ drug
but __ burn	pet __ per	bit __ bird	jam __ dram
tusk __ turn	ten __ term	fix __ first	junk __ drunk
cup __ curl	hen __ herm	grill __ girl	chunk __ trunk
			chip __ trip
fat __ far	lord __ word	on __ or	chain __ train
bad __ bar	cord __ world	not __ nor	
cat __ car	pork __ work	fog __ for	
hat __ hard	form __ worm	hot __ horse	

sir = ser~ = sur = wor

READ 'N' REPEAT

We were hard-working workers before.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاپ تورى

R ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى خوتەن ئۇيغۇر شېۋىسى بويىچە يۇمشاق ئېيتىلغان «ئارمان» سۆزىدىكى [ئار] بوغۇمىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. سۆز ئاربسىدا كەلسە، تىل تىتىرىمەي يېنىك [ر] تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

r ھەرپى ئۆزۈك تاۋۇشلار ئىچىدىكى «تىز پۈكمەس» ھەرپلەرنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇ ئادەتتە ھەممە سوزۇق تاۋۇشلارنى ئۆزىگە بويسۇندۇرالايدۇ. مەسىلەن، ئۇ a نىڭ ئالدىدا كەلسە، ئۇنى ئۆز ئاھاڭىغا ماسلاشتۇرۇپ [ئار] لاشتۇرۇۋېتىدۇ.

r ھەرپى مەيلى i، e، u ۋە مەيلى wo لاردىن كېيىن كەلسۇن، ھەممىسى ئوخشاشلا [ɜ:] ئوقۇلىدۇ.

i + r = ~ir	[ɜ:]	sir, bir, girl
e + r = ~er		ser, her, person
u + r = ~ur		sur, turn, nurse
wo + r = wor		work, word, world

ئۇ ھەتتا ئۆزىنىڭ ئالدىدا كەلگەن t ۋە d لارغا تەسىر كۆرسىتىپ، ئۇلارنىڭ [چ] ۋە [ج] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىشىغا سەۋەب بولىدۇ.

t + r = ~tr	[چ]	try, tree, train
d + r = ~dr	[ج]	dry, drink, drive

S ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «ئەسكى» دېگەن سۆزدىكى [ئەس] بوغۇمىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، سۆز ئاربسىدا كەلسە [س] بەزىدە [ز] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، s ھەرپىنىڭ [ش] ياكى [ژ] غا ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىنىدىغان چاغلىرىمۇ بار.

T ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە شۇنداقلا سۆز ئاربسىدا ئۇيغۇر تىلىدىكى «ت» گە ئوخشاش ئوقۇلىدۇ، لېكىن ئىنگلىز تىلىدىكى t يۇمشاقراق بولىدۇ.

U ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇرچە «يۇڭاش» دېگەن سۆزدىكى [يۇ] بوغۇمىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ سۆز ئاربسىدا كەلسە كۆپىنچە چاغلاردا [ئا] قىسمەن چاغلاردا [يۇ] ياكى [ئۇ] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

or
for
before

are
far
card
hard
yard

sir
girl
bird

her
were
person

work
word
world

turn
nurse

try
dry
cry

r ھەرپى توغرىسىدا يەنە 67، 94، 123، 128- بەتلەرگە؛ s ھەرپى توغرىسىدا يەنە 30، 79، 152- بەتلەرگە قارالسۇن.
t ھەرپى توغرىسىدا يەنە 79، 131، 160- بەتلەرگە؛ u ھەرپى توغرىسىدا يەنە 16، 32، 155- بەتلەرگە قارالسۇن.

USE it or LOSE it

Is it far **or** close? Are you Uyghur **or** English ?
He will make a bed **for** his sister. / Is it **for** me or **for** him? / It is **for** you.
You were a boy **before** , now you are a dad
We **are** glad to see you. / **Are** you a nurse? / You **are** not fool.
His home is too **far** from Kashgar. / So **far** so good.
Let's play **cards**.
Her bed is **hard**. / We work **hard**. /
It is too **hard** to win him. / His book is too **hard** for us.
Her **yard** is too big. / Nuriman is in her school **yard**. /
back **yard** Yes, **sir**! / No, **sir**!
Look at her! She is a good **girl**. / Her name is Mehriban.
I'm going to take **her** to my school.
Her dad is a good **person**. / Let me look at it in **person**.
She is going to **work** for you. / She is a hard-**working** student.
He can do his **homework**. / His **works** are not bad.
Don't use bad **words**.
My school is my **world**.
Turn back! I can't **turn** it on/off. / It is my **turn**.
Are you a doctor or a **nurse**? / My sister is a **nurse**.
Ok, I will **try**! / **Try** to do it well!/ **Try** it on!
dry food / Is it **dry** or wet? / Sorry, my bag is not **dry**.
I **cry** for my wife. / She is going to **cry**. / I will not **cry** for it.

GIRL

تۆۋەندىكى سۆزلەردىكى خالىغان بىر ھەرپنى باشقا ھەرپكە ئالماشتۇرۇپ، ئۆزۈڭلەرگە تونۇشلۇق باشقا سۆزگە ئايلاندۇرۇڭلار:

sir	far	work	try	make	game
_ _	_ _	_ _ _	_ _	_ _ _	_ _ _
pet	not	side	fool	food	do
_ _	_ _	_ _ _	_ _ _	_ _ _	_ _

A frame ،U turn ،T shirt دېگەن سۆزلەردىكى چوڭ ھەرپتە يېزىلغان T، U ۋە A ھەرپلىرى ئۈز ئەگىلگە ئاساسەن ماڭە ئېغىدىلگەن بولۇپ، ئۇلار ئەلىبەتتە «T ئەگىللىك كۆڭلەك»، «U ئەگىللىك يۇرۇلۇش» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە نومۇرلار دا كېلىدىغان 0، ھەرپلەر ئىچىدىكى O ھەرپىگە ئوخشىغانلىقى ئۈچۈن، «نۆل» دېمەي، يىغىنچاقراق «O» دېسمۇ بولىدۇ.

I'm happy to hear that

ياكى
ئۇچۇن
ئىلگىرى، بۇرۇن

بولسا (ق)، (ڭ)
يىراق
كارتا
قاتتىق
ھويلا

ئەپەندى
قىزچاق
قۇش

ئۇ (قىز) نىمە
→ are
كىشى

ئىش (ئىمەك)
سۆز
دۇنيا

بۇرۇلماق
سېستىرا

تىرىشماق، سىنىماق
قۇرۇق، قۇرغاق
يىغلىماق؛ ۋارقىرىماق

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېڭى تورىسى

6 PRACTICE makes PERFECT.

1 Try to *V* ... (پېئىل) مشقا قىلىش / ... ېشقا

Try to go quickly.

2 Are you *n /adj/* ئورۇن ؟ سەن / سىز / سىلەر ... (ئىسىم/ سۈپەت/ ئورۇن)

Are you her sister?

3 I work for ئورۇن مەن ... (ئىسىم/ ئورۇن) دا ئىشلەيمەن.

I work for Arman.

4 I hope to *V* مەن ... (پېئىل) سامكەنمەن.

I hope to use his car.

بىر ئېغىز سۆزنى پۈتۈن دۇنيانى ئايلاندۇرۇۋېتەلەيدىغان ھەرپ قايسى؟

5 I am good at *Ving* مەن ... (ھەرىكەتنام) غا ئۇستا.

I am good at making cake.

6 You are good at *Ving* سەن / سىز / سىلەر ... (ھەرىكەتنام) غا ئۇستا

You are good at useing computer.

V + ing
ھەرىكەتنام

I'm not a nurse, I'm a bird,
She is a nurse.

DIFFER

are بولسا، پېئىل be نىڭ كۆپلۈك شەكلى بولۇپ، نۇ نادەتتە we، you ۋە they لاردىن كېيىن كېلىدۇ.
were بولسا are نىڭ ئۆتكەن زامان شەكلى بولۇپ، يۇمۇ نوخشاشلا we، you ۋە they لاردىن كېيىن كېلىدۇ.

ئەلمەرگە قاتنىلىغان he نىڭ ئىگىلىك كېلىش شەكلى his، چۈشۈم كېلىش شەكلى him بولۇپ، يەر- يەردىن يەرقىلىنىدۇ. لېكىن، نايالارغا قاتنىلىغان she نىڭ ئىگىلىك كېلىش ۋە چۈشۈم كېلىش شەكلى نوخشاشلا her بولىدۇ.
شۇڭا، her نايالارغا قاتنىلىغان بولۇپ، ئۇنىڭ، ئۇنى، ئۇنىڭغا دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ.

SENTENCE CENTER

banker	بانكىر
baker	تورتچى
helper	ياردەمچى
winner	يەڭگۈچى
user	ئىشلەتكۈچى
worker	خىزمەتچى
boxer	بوكسچى
thinker	مۇتەپەككۇر
drinker	ئىچكۈچى
singer	ناخشىچى
lawyer	ئادۋوكات
seller	ساتقۇچى
driver	شوپۇر
killer	قاتىل
fixer	رېمونتچى
listener	ئاڭلىغۇچى
writer	يازغۇچى
waiter	كۈتكۈچى
player	چالغۇچى، ئويىنغۇچى
painter	سىرچى
reader	ئوقۇرمەن
speaker	سۆزلىگۈچى
teacher	ئوقۇتقۇچى
cleaner	تازىلىغۇچى
learner	ئۆگەنگۈچى
runner	يۈگۈرگۈچى
loser	يېڭىلگۈچى
beginner	باشلىغۇچى
babysitter	بالا باققۇچى
DVD player	DVD قويغۇچ
football player	پۇتبولچى
bookseller	كىتابچى
firefighter	ئوت ئۆچۈرگۈچى
troublemaker	چاتاقچى
newcomer	يېڭى كەلگۈچى

(قىسمەن پېشىلارغا or قوشۇلىدۇ)

visitor	مېھمان
actor	رول ئالغۇچى

(سۆز تۈركۈملىرىنىڭ ئۆزى. ئارا ئالمىشىش قانۇنىيىتى 203، 206، 214- بەتتە رەدە)

مەن بىر سپىسترا.
مەن بىر سپىسترامۇ؟

بىز سپىسترالار.
بىز سپىسترالارمۇ؟

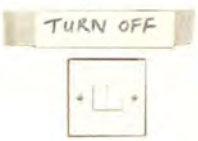

سىز بىر سپىسترا.
سىز بىر سپىسترامۇ؟
سىز بىر سپىسترا ئەمەس.

سىلەر سپىسترالار.
سىلەر سپىسترالارمۇ؟
سىلەر سپىسترالار ئەمەس.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

Failure is the mother of success.

ئىزاھ جۈملە ــ بىرلىك ۋە كۆپلۈك، بولۇشلۇق ۋە بولۇشسىزلىق شەكلى

I am a nurse.
Am I a nurse?

We are nurses.
Are we nurses?

WORD

You are a nurse.
Are you a nurse?
You aren't a nurse?

You are nurses.
Are you nurses?
You aren't nurses.

ئۇيغۇر تىلىدىكى «**بولسام، بولسا، بولسالا ...**» دېگەنلەر پېئىل ھېسابلانمايدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى «**am، is، are ...**» لار ئادەتتە ئەلا ئاكتىپ يارەمچى پېئىللار بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە «پېئىل be» ياكى «be پېئىل» دېيىلىدۇ ھەمدە ئۇلارنىڭمۇ ئۆتكەن زامان شەكلى بولىدۇ. (54- ۋە 89- بەتلەرگە قارالا)

from Word to the World

ھەرپلەر پىشانىسىدىكى قاراۋۇل قۇش ئۈستى پەش

ئىنگلىز تىلىدىكى «پەش» ئىككى خىل بولۇپ، بىرسى ئۈيغۇر تىلىدىكىدەك جۈملىدىكى مەلۇم بىر بۆلەكتىن كېيىن كېلىپ، قۇرنىڭ پەس تەرىپىدە كەلسە، يەنە بىرسى ئىككى سۆز ئارىسىدىكى قىسقىرىپ كەتكەن مەلۇم بىر ھەرپىگە ۋاكالىتەن قۇر ئۈستىگە كېلىدۇ. بىز بۇ پەشنى كىچىك بىر قۇش دەپ تەسەۋۋۇر قىلايلى.

ئۇ ئادەتتە ھەرپلەرنىڭ پىشانىسىگە قونۇۋالىپ، ھەر دائىم «مۇشۇ يەردە بىر ھەرپ بار» دەپ سايراپ تۇرىدۇ. دە ، كۆپىنچە قىسقارتىلغان سۆزنى تاۋۇشلارنىڭ ئورنىدا ئورۇن ساقلاپ تۇرىدۇ.

a = ə	i = ə	o = ə
I am = I'm ...	he is = he's ...	are not = aren't
you are = you're ...	she is = she's ...	... is not = ... isn't
they are = they're ...	it is = it's ...	must not = mustn't
		do not = don't
		can not = can't
		will not = won't

ئۇ ئادەتتە سۆزنى تاۋۇشلاردىن e نىڭ ئورنىدا كەلمەيدۇ. u نىڭ ئورنىدا پەقەت بىر سۆزدىلا كېلىدۇ.

let us = let's u = ə

ئۇ بەزىدە بىر سۆزنى تاۋۇشقا قوشۇلۇپ، يەنە بىرقانچە ھەرپلەرگە ۋاكالىتەن كېلىدۇ.

wi = ə

I will = I'll

we will = we'll

you will = you'll

سىز ئۈستى پەشنىڭ رولىغا ھەرگىز سەل قارىمالا. پەقەت ئۈستى پەشنىڭ قوشۇلۇشى ياكى ئېلىنىپ كېتىلىشى بىلەنلا سۆزنىڭ مەنىسى پۈتۈنلەي ئۆزگىرىپ كېتىپ، خۇددى «ئۆگەن ئوغلۇم دادامغا ئوخشاش ئىشلەك بولما.» دېگەن لەتىپەدەك ئىشلار يۈز بېرىپ قالىدۇ. مەسىلەن: (بىز بولساق) were ≠ we're (نىڭ ئۆتكەن زامان شەكلى) / (ئۇ بولسا) its ≠ it's (ئۇنىڭ)

(سېسترا بولسا) nurses ≠ nurse's (سېسترالار) / (ئۇ كەلگۈسىدە) hell ≠ he'll (دوزاخ)

ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يەنە s بىلەن بىللە 's شەكلىدە ئىسىملارغا قوشۇلۇپ كېلىپ، ئۈيغۇر تىلىدىكى «... نىڭ» مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ. ناۋادا ئۇ ئۈستى پەش بىلەن بىللە كەلمەيدىكەن، ئۇنداقتا ئۇنىڭ مەنىسى پۈتۈنلەي ئۆزگىرىپ، ئۈيغۇر تىلىدىكى «... لار، لەر» نى بىلدۈرۈپ قالىدۇ. مەسىلەن: سۆزنىڭ word's ≠ سۆزلەر words

John: ماگا ئەگىشىپ ئوقۇڭلار: She is a good girl!

She is a good grill! **Ahmet:** She is a good grill!

John: ياق، ئۇنداق ئوقۇسىڭىز بولمايدۇ. قاراپ تۇرۇپ جىرايلىق بىر قىزچاقنى «كاۋاپدان» دەپ ئاتىسىڭىز قانداق بولىدۇ. girl باشقا، grill باشقا. سىلەرنىڭ تىلىڭلاردا [ɜ:] تاۋۇشى يوق. بىراق، ئۇ ئىنگلىز تىلىدىكى ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان تاۋۇشلارنىڭ بىرى بولۇپ، يۇنى ئۆيغۇر تىلىدىكى ھېچقانداق بوغۇم ياكى ئاھاڭ بىلەن سېلىشتۇرغىلى بولمايدۇ. ئۆيغۇرچە «ئۇي سىرلىماق» تىكى «سىر» بىلەن ئىنگلىزچە «ئەپەندى» دىكى sir نى ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىشقا بولمايدۇ. ئادەتتە ~ur، ~er، ~ir، ~wor لارنىڭ ھەممىسى ئوخشاشلا [ɜ:] دەپ تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

سىنىپنىڭ ئەڭ كەينىدە ئولتۇرغان ئوقۇغۇچىدىن باشلاپ ئالدىدىكى ئوقۇغۇچىدىن What's your name? دەپ ئۇنىڭ ئىسمىنى ھەمدە What's his/her name? دەپ ئۇنىڭ ئالدىكى ئوقۇغۇچىنىڭ ئىسمىنى سورىسۇن. ئالدىدىكى ئوقۇغۇچى كەينىدىكى ئوقۇغۇچىنىڭ بۇ ئىككى سوئالىغا جاۋاب بېرىپ بولغاندىن كېيىن، ئۆزىمۇ ئوخشاش ئىككى سوئالنى ئۆزىنىڭ ئالدىكى ئوقۇغۇچىدىن سورىسۇن.

(ئەگەر مۇمكىن بولسا بۇ ئىككى سوئالغا What's my name?) نى قوشۇپ ئوينىڭ)

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب سېتىش ۋېبسىتى

... كىرەك يوق، بۇ دېگەن ئۆگىنىش
ئۆڭاي، قورقماي يۈرىگىزنى داپەك، يۈرىگىزنى قاپەك قىلىپ
قانغۇچە خاتالىشىپ بىر پۈخادىن چىقىۋېلىڭ
پەقەت يۈرەك پۈتۈن بولغاندىلا ھەممىنى دېيەلەيسىز
ھەممىنى قىلالايسىز.

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ئىش- ھەرىكەتنىڭ كەلگۈسىدە يۈز بېرىش ئېھتىماللىقىنى، قارىشى تەرەپنىڭ ھەرىكىتىگە بولغان تەستىق ۋە ماقۇللۇقىنى بىلدۈرىدۇ.
قوشۇمچە ۋەزىپىسى: ئەدەپ بىلەن ئۆتۈنۈپ سوراش مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ.

ئەسكەچى ۋەزىر
may

ياردەمچى پېئىل	ئاساسلىق پېئىل	
may	help	
... شەم مۇمكىن / ... سام بولىدۇ ... شىڭز مۇمكىن / ... سىڭز بولىدۇ ... شى مۇمكىن / ... سا بولىدۇ		
... شىمز مۇمكىن / ... سامز بولىدۇ ... شىلار مۇمكىن / ... سالار بولىدۇ ... شى مۇمكىن / ... سا بولىدۇ		
I may not help .		بولۇشسىز بايان شەكلى
I may help .		بولۇشلۇق بايان شەكلى
May I help ?		ئاددىي سوئال شەكلى
When may I help ?		ئالاھىدە سوئال شەكلى

may سۆزى كەلگۈسى ئېھتىماللىقنى بىلدۈرگەن چاغدا سوئال جۈملە شەكلىدە كەلمەيدۇ.

bike = by made = may fly ≠ family

Hey guy, don't say good- bye!
Why?
I'll try to fly.

You will pay tax,
for your next six boxes.

Don't cry, just smile.
Don't be shy, just try.
If you try, you can fly.

Sorry sir, she is not a bird.
She and her sister are nurses.

May I stay for a day today?

my	may	joy	Yankee	lady	vet __ wet
by	bay	boy	Yahoo	lazy	vest __ west
shy	say	toy	yard	baby	vent __ went
why	way	coy	yes	happy	vane __ wane
sky	stay	annoy	yellow	family	vine __ wine
fly	play	enjoy	yin	party	vile __ while
fry			your	easy	
cry	hey	buy	yogurt	messy	box __ books
try	they	guy	yum	slowly	sax __ sacks
dry	grey		yup	sorry	six __ sticks

Read 'n' Repeat

May I stay
for a day today?

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاپلار تورى

D ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە، شۇنداقلا سۆز ئاربىسىدا ئۇيغۇر تىلىدىكى [ۇ] غا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. لېكىن، ئىنگلىز تىلىدىكى بۇ ھەرپنى تەلەپپۇز قىلغاندا چوقۇم ئاستىنقى كالپۇك ئۈستۈنكى چىشقا تېگىشى كېرەك.

W ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە [دابلىيۇ] دەپ ئوقۇلىدۇ. لېكىن، سۆز ئاربىسىدا كەلسە، ئېغىزنى ئۇچلاپ [يۇ] غا يېقىن تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

X ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى «ئەكس تەسرى» دېگەن سۆز بىرىكمىسىدىكى [ئەكس] دېگەن سۆزگە يېقىن ئوقۇلىدۇ. سۆز ئاربىسىدا كەلگەندە، بەزىدە ئۇيغۇر تىلىدىكى [ك] بىلەن [س] نىڭ بىرىكمىسىدەك ئوقۇلىدۇ، بەزىدە «گ» بىلەن «ز» نىڭ بىرىكمىسىدەك تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. (كەينىگە قارالسۇن)

Z ھەرپى مەيلى ئېلىپبە تەرتىپىدە بولسۇن، مەيلى سۆز ئاربىسىدا بولسۇن، ئوخشاشلا ئۇيغۇر تىلىدىكى «ز» ھەرپى بىلەن ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىنىدۇ.

Y ھەرپى ئېلىپبە تەرتىپىدە خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى «ۋايساش» دېگەن سۆزدىكى [ۋاي] بوغۇمىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ. ئۇ ئىنگلىز تىلىدىكى ھەم ئۈزۈك تاۋۇش، ھەم سوزۇق تاۋۇشلۇق خۇسۇسىيەتكە ئىگە بىردىنبىر ھەرپ بولۇپ، ناۋادا ئۇ باشقا سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئالدى - كەينىدە كەلسە، ئۈزۈك تاۋۇشلۇق خۇسۇسىيىتى بويىچە [ي] ئوقۇلىدۇ. ناۋادا ئۇ بىر بوغۇملۇق سۆزلەردە ئۈزۈك تاۋۇشتىن كېيىن كەلسە [ئاي] ئوقۇلىدۇ. كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەردىكى ئەڭ ئاخىرقى ھەرپ بولۇپ كەلسە، ئۇنداقتا ئۇ [ئى] دەپ ئوقۇلىدۇ.

best
vest
west

tax
taxi
next
six
box

by
fly
why

may
day
say
stay
today

but
buy
guy

yes
your
young

w ھەرپى توغرىسىدا يەنە 16، 64، 83، 88، 131- بەتلەرگە قارالسۇن.
y ھەرپى توغرىسىدا يەنە 64، 139، 144- بەتلەرگە قارالسۇن.

ئەكث ياخشى
جىلتكە
غەرب

باج
كىرا ماشىنىسى
كېلەركى
ئالتە
ساندۇق، يەشىك

بىلەن؛ ئارقىلىق
ئۇچماق
نېمە ئۈچۈن، نېمىشقا

بولىدۇ (روخسەت مەنىسىدە)
كۈن
دېمەك
تۇرۇپ قالماق
بۈگۈن

بىراق، لېكىن، ئەمما
سېتىۋالماق
بۇرادەر، ئاداش

ھەئە، شۇنداق
سىزنىڭ، سىلەرنىڭ
ياش، كىچىك

USE it or LOSE it

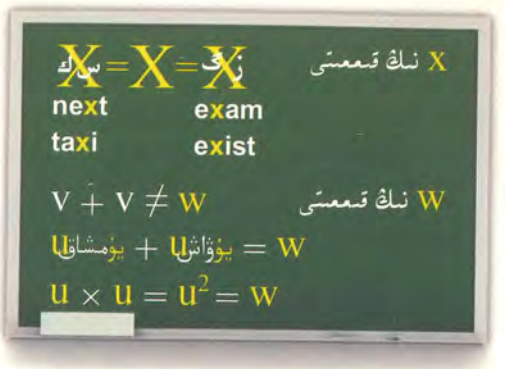

Adil is my **best** student / Yes, I'm good but you are the **best**.
My **vest** is too big for you. / My mom is going to make me a **vest**.
west of China. / East or **west**, home is best.
It is too far, so I'll take a **taxi**. / We will go home by **taxi**.
My **next** plan is to buy a car. / **next** Sunday / She is **next** to me.
Six and four make ten. / **six** days
Your cat is in a big **box**. / a **box** of food
by car / **by** taxi / **by** plane / **by** bus
Birds can **fly** but I can't (**fly**).
We are going to **fly** to USA by plane.

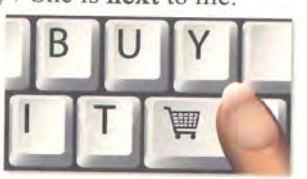

Why? / **Why** are you late? / **Why** is he sad today?
May I help you? / **May** I use your phone? / **May** I sit?
She is going to stay in Urumchy for ten **days**.
I can **say** "the". / I can't **say** Goodbye. / **Say** hello to him!
Akbar is going to **stay** at my home today. / Will you go or **stay**?
Today is Sunday. / We are not going to work **today**.
It is a bird **but** it can't fly. / Look at it **but** don't take it! / No buts!
She is going to **buy** a phone today. / Don't **buy** her car.
Hello **guys**! / Let's go, **guys**!
Is he fat? **Yes**, he is. / Can you fly a plane? **Yes**, I can.
You and **your** sister are late. / My dad is young but **your** dad is younger.
He is too **young**. / Gulbahar is my **younger** sister.

Yes!

I'm happy to hear that

N/Y ھەرپلىرى دائىم دېگۈدەك كومپيۇتېر، تېلېفون قاتارلىق ئىلغار ئېلېكترونلۇق ئۈسكۈنىلەرده ھەربىر بۈيرۇقنى ئىجرا قىلىشتىن بۇرۇن ئېكران يۈزىده بىزگە ئۇچراپ تۇرىدۇ. ئەمەلىيەتته ئۇ ئىنكلىز تىلىدىكى "yes" ياكى "no" دېگەن مەنىنى ئىپادىلەيدىغان بولۇپ، ناۋادا كۈنۈپكا تاختىسىدىكى "y" نى باسساق "ھەئە" دەپ تەستىقنى بىلدۈرىدۇ. "n" نى باسساق "ياق" دەپ رەت قىلىشنى بىلدۈرىدۇ.

www.yigitkitap.com

7

PRACTICE makes PERFECT.

1 V ... ... ۋاڭ، مال. / ... ئالار، ... ئالار

Buy my car.

2 Don't V ... جاڭ ، جەڭ / ... ئالار، ... ئالار

Don't say bad words.

3 Why are you n /adj/ ... ؟ سز نېمشقا ...؟

Why are you sad.

4 It is your turn to V ... ... ئەمدى سزنىڭ ... مش نۆۋتىڭز كەلدى.

It is your turn to bite.

5 It is my turn to V ... ... ئەمدى مېنىڭ ... مش نۆۋتىم كەلدى.

It is my turn to use it.

6 May I V? ... سام بولامدۇ؟

May I buy a car?

Hey, guy!
Look at me.

DIFFER

may، OK، yes دېگەنلەرنىڭ بولىدۇ دېگەندەك ھەنىسى بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ ئىشلىتىلىشى پەرقلىنىدۇ.

OK بىلەن yes نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئابرىم كېلىدۇ، بىراق yes نىڭ ھەنە، شۇنداق دېگەن ھەنىلىرىمۇ بار.

may بولسا باردەمچى پېئىل بولۇپ، ئۆزىدىن باشقا يەنە بىر پېئىل بىلەن بىللە كېلىدۇ. ھەمدە شۇ ھەرىكەتنى قىلىشقا بولىدىغان ئوخشاش ھەنىسىنى بىلدۈرۈپ، بولىدۇ دەپ تەرجىمە قىلىنىدۇ.

will بىلەن going to كەلگۈسىدىكى ھەرىكەتنىڭ خېلى بۇرۇنلا قارار قىلىنغانلىقىنى ۋە پىلانلانغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

شەكىل جەھەتتە will بىۋاستە ئۆزىدىن كېيىن كەلسە، going to بولسا چوقۇم پېئىل be نىڭ ھۆججايىق شەكىللىرىدىن كېلىدۇ.

A	be بولماق
B	have بار
C	do قىلماق
D	say دېمەك
E	get ئېرىشمەك
F	make ياسىماق
G	go بارماق
H	know بىلمەك
I	take ئالماق
J	see كۆرمەك
K	come كەلمەك
L	think ئويلىماق
M	look قارىماق
N	want لازىم
O	give بەرمەك
P	use ئىشلەتمەك
Q	find تاپماق
R	tell ئېيتىپ بەرمەك
S	ask سورىماق
T	work ئىشلىمەك
U	seem دەك تۇرماق
V	feel ھېس قىلماق
W	try تىرىشماق
X	leave ئايرىلماق
Y	call چاقىرماق
Z	put قويماق

بۇنى ئىشلىتىمەك(لار)!
بۇنى ئىشلەتمەك(لار)!
خاپا بولماي بۇنى ئىشلەتمەك(لار)!

يىغلىماق(لار)، پەقەت تىرىشىپ بېقىڭ(لار)!
ئۇنىڭ ماشىنىسىنى سېتىۋالماڭ(لار)!
كەينىگە بۇرۇلماڭ(لار)!

YES!

چۈشكۈن بولماڭ(لار)!
تارتىنماڭ(لار)!
كېچىكىپ قالماڭ(لار)!

Don't use it.

(you غا قارىتىلغان بولۇشسىز بۇيرۇق جۈملە چوقۇم don't بىلەن باشلىنىدۇ ھەمدە you سۆزى يوشۇرۇن بولىدۇ.)

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com

Great homes make great men .

Use it !
Don't use it !
Don't use please !

Don't cry , just try !
Don't buy her car !
Don't turn back !

Don't be sad !
Don't be shy !
Don't be late!

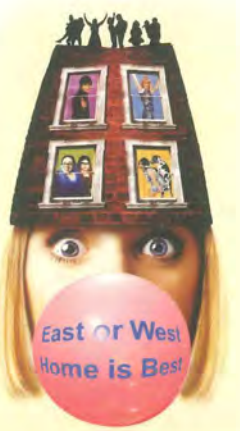

ئۇيغۇر تىلىدا ھەرقانداق بىر ھەرپ ياكى ئۇزۇك تاۋۇش ياكى سوزۇق تاۋۇشقا تەۋە بولۇپ، ھەر ئىككى خىل ۋەزىپىنى تەلگە ئۆتەيدىغان ھەرپ بولمايدۇ. لېكىن، ئىنگلىز تىلىدا بىرلا ھەرپ، يەنى y ھەرپى سۆز ئىچىدە بەزىدە ئۇزۇك تاۋۇش بولۇپ كەلسە، بەزىدە سوزۇق تاۋۇش بولۇپ كېلىدۇ. (كەينىدىكى بەتكە قارالا)

ئىككى بايغا بىر مالاي

ئىنگلىز ھەرپى دەل شۇ Y

بەزىلەر y ھەرپى توغرىسىدا دېيىشىدۇ:
ئۇ دېگەن ئىنگلىز ھەرپى. ئۇ ھەر ئىككى تەرەپكە تەلۈ قاتراپ، گاھ ئۈزۈك تاۋۇشلۇق ۋە زىمپىسنى ئۆتىسە، گاھ سوزۇق تاۋۇشلۇق ۋە زىمپىسنى ئۆتەيدۇ.

ئۇ دېگەن چەيدەسى ھەرپى. ناۋادا بىر سۆزدە سوزۇق تاۋۇش بولمىسا، ئۇ سوزۇق تاۋۇشلۇق ۋە زىمپىسنى ئۆتەپ «اي» دەپ ئوقۇلىدۇ. مەسىلەن: my، by، fly، shy.

ئۇ دېگەن ماسلىشىچان ھەرپى. ناۋادا سۆزلەردە باشقا سوزۇق تاۋۇش بولىدىكەن، ئۇنداقتا ئۇ ئۈلارنىڭ ھەم ئالدىدا، ھەم كەينىدە كېلىپ ئۈزۈك تاۋۇشلۇق ۋە زىمپىسنى ئۆتەيدۇ ھەمدە «ي» دەپ ئوقۇلىدۇ.
مەسىلەن: yum، you، yes، yard buy، boy، hey، day.

ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يەنە سۆز ئاخىرىدىكى ئۇرغۇسىز بوغۇملاردا يەنىلا سوزۇق تاۋۇشلۇق ۋە زىمپىسنى ئۇ_ۆتـەپ كېلىدۇ. بۇ خىل ئەھۋالدا ئۇ «ى» دەپ ئوقۇلىدۇ. مەسىلەن: quickly، study، family.

ئۇنىڭ يەنە ئەڭ ئەتلىق ھەرپ دېگەن نامىمۇ بار. چۈنكى، ئۇنىڭ ئىسمى why (نېمە ئۈچۈن) سۆزى بىلەن ئاھاڭداش.

ئۇنىڭ بىرلا مىجەزى، ئۇ ھەرگىز بىۋاستە i نىڭ كەينىدە كەلمەيدۇ. ئېھتىمال بۇ i دىن قىزغانغىنى ياكى ماسلىشىپ، ئالمىشىپ تۇرغىنى بولۇشى مۇمكىن، چۈنكى i ھەرپى ئۇنىڭ بىر قورساق قوشمىقى.

John : ماڭا نەگىشپ ئوقۇڭ: wine, wet, west ...
Ahmet : vine,vet, vest ...
John : ياق، توغرا بولمىدى. ئاغزىڭنىڭ ئۇچلاپ تۇرۇپ دەڭ. ھازىر مەن باشقا سۆزلەرنى دەۋاتىمەن، سىز باشقا سۆزلەرنى دەۋاتىسىز. wine دېگەن «هاراق»، سىز دېگەن vine نۇ «باراڭ». «هاراق» بىلەن «باراڭ» قانداقمۇ ئوخشىسۇن. west دېگەن «غەرب»، vest دېگەن «جىلىتكە»، wet دېگەن «ھۆل»، بىراق vet دېگەن «مال دوختۇرى» دېگەن گەپ. ھە راست، بىر قېتىم مەن بىر تۇركۇم ئويغۇر ئوقۇغۇچىلار بىلەن سايادەتكە چىقتىم، شۇ يەردىكى بىر كۆل بويىدا بېلىق تۇتۇش ئۇچۇن ھەممەيلەن يىغىلدۇق. توساتتىن مەن پالاكەتلىك قىلىپ، ئېھتىياتسىزلىقتىن كۆل گىرۋىكىگە چۈشۈپ كېتىپ، ھەممە يېرىم چىلىق ـ چىلىق wet بولۇپ كەتتى. مېنىڭ شۇنداق جۇدۇنۇم تۇتتى. بىراق، باللارنىڭ ھەممىسى مېنىڭ ئەپتىمگە قاراپ كۈلۈۋاتاتتى. دەل شۇ چاغدا بىر ئوقۇغۇچى ئۇلمەكتىكى ئۇستىگە تەپمەك دېگەندەك، You'er a vet دەۋاتىدۇ. مەن نېمە دەيمەن ئەمدى. مەن يا كۈلۈشۈمنى، يا يىغلىشىمنى بىلمەي، ـ شۇنداق، مەن مال دوختۇرى. مەن بېلىق، باقلارنى داۋالايدىغان مال دوختۇرى. مەن ئۇلارنىڭ كېسىلىنى كۆرۈپ باققىلى سۇغا چۈشتۈم ... ـ دېدىم. باللارنىڭ ھەممىسى كۈلۈپ كەتتى.

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىش لەنتە بىلەن بىراقلا ئوستىگە چىقىش ئۈچۈن
بەلكى پەلەمپەي بىلەن تەدرىجىي يۇقىرى ئۆرلەشتۇر.

ھەرپ بولسا ئۈنلۈك تۇنجى ئۈل باسقۇچىدۇر.
بوغۇم بولسا سۆزگە ئاتلىغۇچى ئۆتكۈنچى باسقۇچىدۇر.
سۆز بولسا جۈملىنى تەشكىل قىلغۇچى ئاساسىي تەركىبدۇر.
جۈملە بولسا بىر تىلدىكى ئېنىق ئۇقۇم ۋە مەنىلەرنى
تەشكىل قىلغۇچى غول گەۋدىدۇر.

8

the Secret of English

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى
ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك
ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا

2. ھالقا

ئاچقۇچلۇق ھەرپكە باغلاپ ئەستە ساقلاش

بۆخىل ئۇسۇلنىڭ ئالاھىدىلىكى:

دائىم بىرەر ھەرپنى ئۆنتۇپ قالىدىغان ياكى ئالماشتۇرۇپ قويىدىغان ھەر قانداق بىر قىيىن سۆزنى دەل شۇ ھەرپ (ياكى بوغۇم) لارنىڭ ياردىمى بىلەن تېخىمۇ مۇستەھكەم ئەستە ساقلىغىلى بولىدۇ.

باغلانمىغان رەسىم — مەلۇم بىر ھەرپى دائىم سىزنى قايمۇقتۇرىدىغان بىر سۆز.

باغلىنىدىغان ھالقا — سىزنى قايمۇقتۇرىدىغان شۇ ھەرپ (ياكى بوغۇم) نىڭ شەكلى ياكى مەنىسى ۋە ياكى لەقمى.

باغلانما ئەسىتايىدىل — سۆزنىڭ ئەسلى مەنىسىگە ئۇنىڭدىكى ئاچقۇچلۇق ھەرپ ياكى بوغۇملارنىڭ شەكلى ياكى مەنىسى ۋە ياكى لەقمى بىلەن باغلاشتۇرۇپ باشقىدىن مەنە بېرىلگەن.

2

1› مىسال:

باغلانمىغان رەسىم — friend + باغلىنىدىغان ھالقا — ئۇنتۇرىدىكى ئۇقۇل - مايدىغان i ھەرپى.

باغلانما ئەسىتايىدىل — دوستۇم (friend) نىڭ يۈرىكىدە چوقۇم i (مەن) بار.

2› مىسال:

باغلانمىغان رەسىم — street + باغلىنىدىغان ھالقا — ئۇنتۇرىدىكى tree

باغلانما ئەسىتايىدىل — كوچا (street) نىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر تۇپ دەرەخ (tree) تۇرىدۇ.

3› مىسال:

باغلانمىغان رەسىم — potato (ياغيو) tomato (شوخلا) — باغلىنىدىغان ھالقا — ئۇلاردىكى p ۋە t باش ھەرپ

باغلانما ئەسىتايىدىل — ياغيۇ قاتتىق. شۇڭا ئۇنىڭغا پالتا ھەرپ p كېرەك. شوخلا يۇمشاق. شۇڭا ئۇنىڭغا سۇنۇق پىچاق t كېرەك.

14، 95 ۋە 96- بەتلەرگە قارالا.

(AmE) ask ≠ ask (BrE) (AmE) can't ≠ can't (BrE) (AmE) sick = ill (BrE)

4

Study, study and study.
You must just study.

If you can pass your test.
you can take a rest.

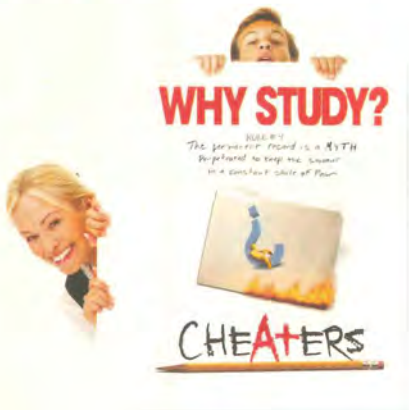

He can act well.
In fact, he is an actor.
He can bake well.
In fact, he is a baker.

She is sick, so she can't sit.

Look at his black fat cat!
In fact, it can act so fast.

AmE	BrE
ask	ask
fast	fast
last	last
after	after
dance	dance
chance	chance
can't	can't
pass	pass
class	class
glass	glass

AmE	BrE
sick	ill
gas	petrol
can	tin
undershirt	vest
yard	garden
vest	waistcoat
elevator	lift
bathroom	WC
fix	repair
pants	trousers
cell phone	mobile phone

خاتا	توغرا
shelf	shelif
help	helip
sense	senise
act	akit
fact	fakit
chance	chanice
since	sinice
girl	grill
world	worlid
work	worik

خاتا	توغرا
class	cilass
glass	gilass
black	bilack
from	firom
close	cilose
school	sicool
plan	pilan
plane	pilane
glad	gilad
student	situdent
nurse	nurise
turn	turin

READ 'N' REPEAT

Cat ! Cat ! Catch that fat rat !
Rat ! Rat ! Look at the black cat !

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

pass
class
glass

ask
act
fact
fast
last
after

test
rest
send
spend

chance
dance

sick
black
clock

must
just
study

ئامېرىكا ئىنگلىز تىلى ۋە ئەنگلىيە ئىنگلىز تىلى

يەرشارىنىڭ ھەممە يېرىگە تارقالغان ئىنگلىز تىلىمۇ خۇددى ھەرخىل شېۋە ۋە يەرلىك دىئالېكتىكا ئىگە بەزى تىللارغا ئوخشاش چوڭ جەھەتتىن ئامېرىكىچە ئىنگلىز تىلى ۋە ئەنگلىيە ئىنگلىز تىلى دەپ ئىككىگە ئايرىلىدۇ. ئۇلار ئومۇمىي قۇرۇلما جەھەتتىن ئاساسەن چوڭ پەرقلىنىپ كەتمىسىمۇ، بىراق ئۇلار ئوتتۇرىسىدا يەنىلا قىسمەن پەرقلەر بار.

1. سۆز مەنىسى جەھەتتە:

ئوخشاش بىر نەرسە ئىككى خىل نام بىلەن ئاتىلىدۇ. مەسىلەن:

ئامېرىكا ئىنگلىز تىلى	ئەنگلىيە ئىنگلىز تىلى
cellphone	mobilephone
gas	petrol

ئوخشاش بىر سۆز ئىككى رايوندا ئىككى خىل مەنىنى بىلدۈرىدۇ. مەسىلەن:

جىلىتكە	vest	ئاسما مايكا
زەيتۇن توپ	football	پۇتبول

2. تەلەپپۇز جەھەتتە:

سۆزلەرگە چۈشكەن ئۇرغۇ ئورنى قىسمەن پەرقلىنىدۇ. مەسىلەن:

garage	gårage

قىسمەن سۆزلەردىكى a ھەرپىنىڭ ئاھاڭى ئوخشاش بولمايدۇ. مەسىلەن:

pass	pass
ask	ask

r ھەرپىنىڭ كۆچلۈك- ئاجىزلىقى ئوخشاش بولمايدۇ. مەسىلەن:

after	after
sister	sister
work	work

يۇقىرىقىلاردىن باشقا، ئۇلار يەنە ھەجلىنىش ۋە گرامماتىكا جەھەتتىمۇ قىسمەن پەرقلىنىدۇ. مەيلى ئۇلار يۇقىرىقى جەھەتلەرنىڭ قايىسىسىدا بولسۇن، گەرچە قىسمەن پەرقلىنىپ تۇرسىمۇ، بىراق ئومۇمىي جەھەتتىن ئۇلار يەنىلا ئوخشاش بىر تىل، ئوخشاش بىر گەۋدە (سول تەرەپتىكى بەتكە قارالا).

must ۋە باشقا بارەدەچى پېئىللار توغرىسىدا يەنە 25، 73- بەتلەرگە قارالا.

سۆنۈپ بەرمەك
سىنىپ
ئەينەك؛ ئىستاكان

سوربىماق
ھەربىكەت قىلماق
ئەمەلىيەت
تېز، چاققان
ئۆتكەنكى
... دىن كېيىن

سىناق، ئىمتىھان
ئارام (ئالماق)
ئەۋەتمەك
ئۆتكۈزمەك

پۇرسەت
ئۇسسۇل (ئۇيىنىماق)

كېسەل، ئاغرىق
قارا
(چوڭ) سائەت

چوقۇم، لازىم
پەقەت، دەل
ئۆگەنمەك

USE it or LOSE it

PASSWORD

Can you **pass** it to me? a **pass**port
We are in the same **class**. / **class**mate / **class**room / Good morning, **class**!
a wine **glass** / a **glass** of ..... / my **glass** aren't too big.
May I **ask** your name? / Let me **ask** help from my dad.
He can **act** so well. / Let's **act** quickly! / Dilnur is an **act**or.
In **fact**, I can't do it.
fast food / a **fast** plane
last week / **last** time / **last** ↔ next
After you! / day **after** day / I'm going to phone him **after** school.
I must pass my English **test**. / Can you pass your **test**?
Let's **dance**! / I can **dance** but I can't sing.
Hey guys! Let's take a **rest**! / Sunday is a day to **rest**.
She is going to **send** you a card. / Can you **send** me some food?
We are going to **spend** ten days in Turpan./Don't **spend** her money.
I will go to Canada if I get a **chance**. / Don't take your **chance**! / by **chance**
a **sick** bed / She is **sick** in bed. / I'm **sick of** homework.
a **black** cat / a **black** bird / a **black** bag / a **black** vest /Mike is **black**.
My **clock** is fast. / Look at the **clock**, is it ten?
Must I do it? / You **must** take a rest. / She **must** be sick.
We are **just** ten. / She is **just** a girl. / It is **just** for you.
You can **study** English. / **Study** well, OK? / We must **study** Muqam.

تۆۋەندىكى سۆزلەردىن خالىغان بىر ھەرپنى ئېلىۋېتىپ، ئۇنى ئۆزۈڭلارغا تونۇشلۇق بولغان سۆزلەرگە ئايلاندۇرۇڭلار.

fact	west	taxi	buy	card	spend
___	___	___	___	___	____
chance	world	note	your	stay	
____	____	___	___	___	

HB ،2B ... دېگەندەك بەلگىلەر ئادەتتە بىز ئىشلىتىۋاتقان قېرىنداشلارنىڭ بېشىغا بېسىلىق بولىدۇ. ئەمەلىيەتتە ئۇلاردىكى H بولسا hard (قاتتىق) سۆزىنىڭ باش ھەرپى، B بولسا black (قارا) سۆزىنىڭ باش ھەرپى بولۇپ، B نىڭ ئالدىدىكى سان قانچىكى يۇقىرى بولسا، ئۇنىڭ قېنىقلىقى (قارىلىقى) نىڭ ئۇنچە يۇقىرىلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

I'm happy to hear that

www.yengiyerkitap.com
يېڭى يېرىك كىتاب تور بېكىتى
يېڭى يېرىك كىتابلارنىڭ بىردىنبىر تور بېكىتى

8 PRACTICE makes PERFECT.

1 I must *V* — مەن ... مەن كېرەك.

I must act well.

2 You must be *n /adj* — سەن / سىز / سىلەر چوقۇم ... ئوخشۇن

You must be Adil.

3 In fact, (جۈملە) — ئەمەلىيەتتە ...

In fact, he can pass.

4 I'm sick of *Ving / n* — مەن ... مىشتىن / دىن بىزار.

I'm sick of sitting just in the classroom.

5 We mustn't *V* — بىز ... ماسلىقىمىز كېرەك.

We mustn't spend his money.

6 It is (سان) o'clock. — سائەت ... بولدى.

It is seven o'clock.

Let's dance!

I'm going to dance, too.

DIFFER

a بىلەن *the* نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئىسىمنى ئېنىقلاپ كېلىدىغان سۆز تاجى بولۇپ، *a* ياكى *an*- نوخشاش بىر نەرسىنى خالىغان بىر، نەرسە كەلگەن بىر دېگەندەك ھەمىلىرى يوشۇرۇن تېرىدىلىنىسە، *the*- سۆزلىگۈچى، شۇنداقلا ئاڭلىغۇچىغا ئېنىق بولغان ئىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىپ، ھېلىقى، سىزگە تونۇشلۇق دېگەن ھەمىلەرنى يوشۇرۇن تېرىدىلەيدۇ.

an/a- پەقەت بىرلىك ئىسىملاردىلا كەلسە، *the* كۆپلۈك ئىسىملاردىمۇ كېلىدۇ.

quickly بىلەن *fast* نىڭ ھەر ئىككىلىسى تېز، چاققان دېگەن ھەمىلەرنى بىلدۈرىدىغان بولۇپ، ئۇلار نادەتتە پېئىللاردىن كېيىن كېلىپ، رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ. بىراق، *fast* بەزىدە ئىسىملارنىڭمۇ ئالدىدا كېلىپ سۈپەت بولۇپ كېلىدۇ.

بىز بۇنى ئەۋەتىشىمىز كېرەك.
بىز بۇنى ئەۋەتىشىمىز كېرەكمۇ؟
بىز بۇنى ئەۋەتمەسلىكىمىز كېرەك.

BEST

سىز ئۆتەلەيسىز.
سىز ئۆتەلەمسىز؟
سىز ئۆتەلمەيسىز.

مەن سورىسام بولىدۇ.
مەن سورىسام بولامدۇ؟
مەن سورىسام بولمايدۇ.

We must not send it.
We mustn't send it.

ئۇنداق	so	شۇڭا
تاپماق	get	يېتىپ بارماق
دەۋر	age	ياش
يارىدەمچى پېئىل	will	ئىرادە
ئاچچىق	hot	قىزىق
... مۇ، ھەم	too	بەك
ئىنگلىز چىسى	foot	پۇت
يارىدەمچى پېئىل	do	قىلماق
ئۇچۇن	to	غا، قا، گە، كە
قايتىپ	back	دۇمبە
تاقىماق	close	يېقىن
بوكس	box	ساندۇق
تەرىپىدىن	by	بىلەن
مۇمكىن	may	بولىدۇ
ئىستاكان	glass	گەينەك
سۇنۇپ بەرمەك	pass	ئۆتمەك
قالغىنى	rest	ئارام
خەجلىمەك	spend	ئۆتكۈزمەك
شۇ چاغدا	then	ئۇنداقتا
بار	there	بۇ يەردە، گە
ئىش	thing	نەرسە
سائەت	watch	كۆرمەك
تارتماق	draw	سىزماق
يارىدەم	hand	قول
چىدىماق	stand	تۇرماق
كونسېرۋا	can	... لالىماق
ئۆگەي	step	قەدەم
پارتىيە	party	ئولتۇرۇش
تېلېفون قىلماق	call	چاقىرماق
يىغلىماق	fall	كۈز
ھەقسىز	free	بىكار
گە ئوخشاش	like	ياقتۇرماق
قېتىم	time	ۋاقىت
چىگمەك	tie	گالستۇك
جىرىڭشىماق	ring	ئۈزۈك
چاقچاق قىلماق	kid	بالا
كۆڭلىگە ئالماق	mind	كۆڭۈل
تۈر	kind	مېھرىبان
قۇدۇق	well	ياخشى

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

Honesty is the best policy.

تۆسلۇك پېئىللىق جۈملىلەر

We must send it.
Must we send it?
We mustn't send it.

You can pass.
Can you pass?
You can't pass.

I may ask.
May I ask?
I may not ask.

Look at my back!
My name's Jack Black.

ئۇيغۇر تىلى ھەرقايسى يۇرت ۋە شەھەرلەردىكى ھەرخىل شېۋە ۋە دىئالېكت بويىچە قىسمەن پەرقلەنگەنلىكى، ئىنگلىز تىلىمۇ چوڭ جەھەتتىن ئامېرىكا ئىنگلىز تىلى ۋە ئەنگلىيە ئىنگلىز تىلى دەپ ئىككىگە ئايرىلىدۇ.

مەسىلەن: ئۇيغۇر تىلىدا ـ **بە**شىمىز = ـ**بە**شىمىز؛ **چ**ىرايلىق = **ئۇ**ز ئىنگلىز تىلىدا ـ (67- بەتكە قارالسۇن).

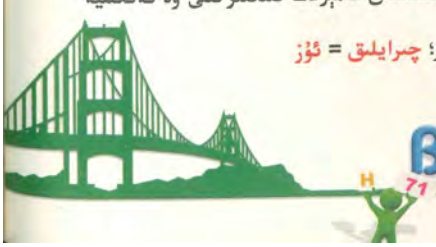

Bilingual Bridge

ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان تاق ھەرپ ـــ e
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان تۇنجى ھەرپ ـــ t
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان ئاخىرقى ھەرپ ـــ e
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان قوشما ھەرپ ـــ th
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان قوشما سوزۇق تاۋۇش ـــ ee
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان قوشما ئۈزۈك تاۋۇش ـــ tt

ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 ئىسىم ـــ 22- بەتتە
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 سۈپەت ـــ 126- بەتتە
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 پېئىل ـــ 62- بەتتە
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 رەۋىش ـــ 214- بەتتە
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان 26 ئالدى يارىمچى ـــ 38- بەتتە

ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر ھەرپلىك بىردىنبىر سۆز ـــ I
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان ئىككى ھەرپلىك ئىككى سۆز ـــ to ،of .. ..
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان ئۈچ ھەرپلىك ئۈچ سۆز ـــ for ،and ،the ... ...
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان تۆت ھەرپلىك تۆت سۆز ـــ this ،have ،with ،that ....

ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر سۆز ـــ the
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر ئىسىم ـــ time
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر سۈپەت ـــ good
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر پېئىل ـــ be
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر رەۋىش ـــ there
ئەلۋ كۆپ ئۇچرايدىغان بىر ئالدى يارىمچى ـــ of

John : شۇنداق، سىلەر ئۆز تىلىڭلاردا ئادەتتە «ى» ھەرپىنى قوشۇپ «ياكىمت، پىلان ...» دەيسىلەر. بىراق، ئىنگلىز تىلىدا ئۇنداق ئەمەس، شۇڭا «ى» لارنى ھەرگىز قوشۇۋالماڭ. plan ،fact ... دەڭ. «پىلەڭ» دېمەڭ، black دەڭ. «گىلاس» دېمەڭ، glass دەڭ، ئۇنى يېسىڭىز بولمايدۇ.

Ahmet : توغرا، خۇددى سىز دېگەندەك، ئۇيغۇر تىلىدىكى سۆز ئاخىرىدا ئىككى ياكى ئۈچ ئۈزۈك تاۋۇش قاتارلىشىپ كېلىدىغان ئەھۋاللار ناھايىتى كەم ئۇچرىغاچقا، بەزىدە ھەتتا ئىنگلىز تىلى ئۆگۈل، ئۇيغۇر تىلىنىڭ ئۇزۇنكىمۇ بەزى سۆزلەرنى خاتا تەلەپپۇز قىلىپ قالىمىز.

John : مەسىلەن قايسى سۆزلەرنى دەيسىز؟ مەسىلەن يىلۇالاي.

Ahmet : مەسىلەن، «خەلق» دېمەي، «خەلىق» دەيدىغان، «دوست» دېمەي، «دوس» ياكى «دوسىت» دەپ يازىدىغان، ھەتتا مەدەنىيەت سەۋىيىسى تۆۋەنلەر كىشىلەر «پاسپورت» دېمەي، «پاسپوروت» دەيدىغان ئەھۋاللار بار...

John : راست، تېخى يېقىندا بىر سودىگەر ماڭا ئىنگلىز تىلىدا «قۇتقۇزۇڭلار»، «ياردەم قىلىڭلار» دېگەننى «ھەلەپ» دەيدىكەنغۇ دېگەن، ئەسلىدە دەل شۇ سەۋەبتىن ئىكەن- دە.

Ahmet : نۇ چاغدا سىز نېمە دەپ جاۋاب بەردىڭىز؟

John : نېمە دەپ جاۋاب بېرەتتىم- ئادەتتىكىدەك ياردەم كېرەك بولسا «Help!» دەپ ۋارقىرايمىز. قوي- كالا، ئات- ئۇلاغلارغا ياردەم كېرەك بولغاندىلا «ھەلەپ» دەپ ۋارقىرايمىز ...

Superman

ئاراڭلاردىكى خالىغان بىر ئوقۇغۇچى (ياكى شۇ كۈنى دەرسكە كېچىكىپ قالغان ئوقۇغۇچى) Superman بولۇپ ئالدىغا چىقسۇن ھەمدە باشقا ساۋاقداشلار ئۇنىڭدىن ?Can you *v* دېگەن شەكىلدە خالىغان بىر پېئىلنى ئېلىپ سورىسۇن. بۇ Superman باشقىلارنىڭ سوئالىغا ئۆزى خالىغانچە .Yes, I can دەپ ياكى No, Ican't, but Ican *v*. دەپ ئىككىنىڭ قىلالايدىغان باشقا ھەرىكەتلىرىنى ئېيتىپ بەرسۇن.

(بىرگە پېئىللار لازىم بولسا 62- بەتكە قارالسۇن.)

www.uyghurkitap.com

ناۋادا سىز دەققەت بىلەن قۇلاق سالسىڭىز، بىر كۈندە بىلەن بىر ئامېرىكىلىقنىڭ ئاغزىدىن چىققان *How are you* دېگەن ئاددىي بىر جۈملىنىڭمۇ يەنىلا پەرقلىق ئاڭلىنىۋاتقانلىقىنى بايقايسىز.

بۇ يەردىكى سەۋەب نەدە؟ ناۋادا بىز باشقىچە ئويلاپ باقمىغان بولساق، ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ شۇ جۈملىنى بىزگە قارىغاندا راۋانراق سۆزلىيەلىشىدىكى بىردىنبىر سەۋەب، ئۇلارنىڭ ئامېرىكا ياكى ئەنگلىيەدە ئولغانلىقىدا ئەمەس، بەلكى شۇنداق سۆز ۋە جۈملىنى بىزگە قارىغاندا كۆپرەك ئاڭلىغانلىقى ۋە كۆپرەك ئاغزىدىن چىقىرىپ باققانلىكىدا...

ئەگەر بىزمۇ نەچچە مىڭ قېتىم مەشىق قىلىپ، ئاشۇنداق ھەرىسى يەككە سۆز-جۈملىلەرنىڭ قۇلىقىمىزغا كىرىش ۋە ئاغزىمىزدىن چىقىش سانىنى ئاشۇرۇۋېتىدىكەنمىز، ئۇنداقتا بىزمۇ ئۇلاردەك ئەركىن، راۋان سۆزلىيەلەيمىز، ئەلۋەتتە.

the Secret of English

9

ئىشەنچىلىك ۋەزىر must

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ئىش- ھەرىكەتنىڭ يۈز بېرىش زۆرۈرلۈكىنى ۋە مۇھىملىقىنى بىلدۈرىدۇ.

قوشۇمچە ۋەزىپىسى: چوقۇم يۈز بېرىش ئېھتىماللىقىنى بىلدۈرىدۇ.

ياردەمچى پېئىل	ئاساسلىق پېئىل				
	must	ask			
	(چوقۇم) ... شىم كېرەك (چوقۇم) ... شاپكا كېرەك (چوقۇم) ... شى كېرەك				
	... شىمىز كېرەك ... شاپكىلار كېرەك ... شى كېرەك (الارنى)				
We	must	not	ask	.	بولۇشسىز بايان شەكلى
We	must		ask	.	بولۇشلۇق بايان شەكلى
Must	we		ask	?	ئاددىي سوئال شەكلى
Why	must	we	ask	?	ئالاھىدە سوئال شەكلى

ئادەتتە must not قىسقارتىلىپ musn't دەپ يېزىلىدۇ.

sing ≠ thing myth ≠ miss mother ≠ mozer

Qader or Kader , Thank you or Sink you

Ahmet: This is Hasan. Oh, no, Husan.
And that is Hasan. They are brothers.
I always change their names.
They go to school.
This is their father Qader. He is an actor.

John: Glad to meet you, Mr. Kader.
قادر: Oh, no, not Kader but Qader.
I'm not Kader, I am an actor.
John: Oh, I'm sorry. Qader, Qader not Kader.
قادر: Yes, good. Sink you!
John: Oh, no. Don't sink me. Say "thank you".
قادر: Oh, I'm sorry. Thank you not sink you.

[θ] [s]	[ð] [z]	[θ]
thick ≠ sick	this ≠ zis	youth
myth ≠ miss	that ≠ zat	wealth
thin ≠ sin	they ≠ day	health
thing ≠ sing	Then ≠ den	month
think ≠ sink	there ≠ dare	bath
thank ≠ sank		earth
three ≠ sree	weather	breath
	mother	tooth
nothing	brother	teeth
anything	father	with
everything	without	
something	clothes	

READ 'N' REPEAT

This rat is faster
than that black cat.

هەقىقىي ئەجنەبىي تاۋۇش th

ئىنگلىز تىلىدا 26 ھەرپتىن باشقا، يەنە توققۇز خىل كۆپ ئۇچرايدىغان قوشما ئۇزۇك تاۋۇش بار بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدىكى th ھەممىدىن ئالاھىدىرەك قوشما ئۇزۇك تاۋۇشتۇر. ئۇنىڭمۇ باشقا s، x، c ... ئۇزۇك تاۋۇشلارغا ئوخشاش ئىككى خىل ئوقۇلۇشى بار بولۇپ، ھەر ئىككى خىل ئوقۇلۇشنى ياكى ئۇيغۇر تىلىدىكى ياكى خەنزۇ تىلىدىكى ھېچقانداق بىر تاۋۇشقا سېلىشتۇرۇشقا بولمايدۇ. ئۇلار پەقەت ئىنگلىز تىلىغىلا خاس تاۋۇشلاردۇر.

ئۇلارنى توغرا تەلەپپۇز قىلىش ئۇسۇلى:

مەيلى جارانلىق، مەيلى جارانسىز th بولسۇن، ئۇلارنى تەلەپپۇز قىلغاندا تىل چىشنىڭ سىرتىغا چىقىدۇ ھەمدە چىشمىزغا يېنىك تېگىپ تۇرىدۇ. لېكىن، ئۇيغۇر تىلىدىكى [ز] بىلەن [س] نى تەلەپپۇز قىلغاندا ئۇنداق بولمايدۇ.

يەنە بىر جەھەتتىن مەيلى جارانلىق ياكى جارانسىز th بولسۇن، ئۇنى تەلەپپۇز قىلغاندا ئاغزىمىزنىڭ ئالدىغا كىچىك بىر باغاقچىنى تۇتساق، ئاغزىمىزدىن چىققان كۆچلۈك ھاۋا دولقۇنى باغاقچىنى ئىتتىرىدۇ. لېكىن، [ز] بىلەن [س] نى تەلەپپۇز قىلغاندا ئۇنداق ئەھۋال بولمايدۇ.

جارانلىق th بىلەن جارانسىز th نىڭ پەرقى:

1. ئادەتتە جارانلىق th نى تەلەپپۇز قىلغاندا كۆچلۈك ھاۋا دولقۇنى كانىيىمىزنى تىترىتىپ چىقىدۇ. ئۇ خەلقئارا تاۋۇش بەلگىسىدە [ð] بەلگىسى بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.

مەسىلەن: mother ،this ،than ،that

2. ئادەتتە جارانسىز th نى تەلەپپۇز قىلغاندا كۆچلۈك ھاۋا دولقۇنى كانىيىمىزنى تىترەتمەي، يېنىك شامالدا چىقىدۇ. ئۇ خەلقئارا تاۋۇش بەلگىسىدە [θ] بەلگىسى بىلەن ئىپادىلىنىدۇ.

مەسىلەن: think ،thank ،thing

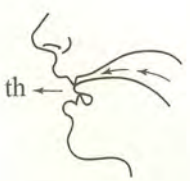

this
that
than
the
they
them
then
their
there
where
wear
other
mother
brother
father
clothes
with
thank
think
drink
thing
sing

قوشما ئۇزۇك تاۋۇشلار توغرىسىدا يەنە 79، 147، 171- بەتكە قارالا.

ماۋۇ، بۇ
ئاۋۇ ، ئۇ
گه قارىغاندا

(ئېنىق سۆز تاجى)
ئۇلار
ئۇلارنى، ئۇلارغا
ئۇنداقتا؛ شۇ چاغدا

ئۇلارنىڭ
ئاۋۇ يەردە، گه

قەيەردە، گه
كىيىمەك

باشقا
ئانا، ئاپا
ئاكا، ئىنى
دادا
كىيىم - كېچەك
بىلەن

رەھمەت
ئويلىماق
ئىچمەك

ئىش؛ نەرسە
ناخشا ئېيتماق

USE it or LOSE it

This is a bookshelf. / **This** is John, he is a singer. / Is **this** a bird?
Look at **that**! / **That** is your book.
Let me send it, **then**. / We were in Kashgar **then**. / ...and **then** …
I am younger **than** you. / My bag is bigger **than** her bag.
Pass me **the** pen. ≠ Pass me a pen.
They are not my glasses. / **They** say she is going to fly to New-York.
I can't change **them**. / Look at **them**! / I work with **them**.
They miss **their** father. / They can't use **their** computer. / **Their** names are Adil and Miradil.

Go **there**! / It is not **there**. / We are going to go **there**.
Where are you? **Where** is my hat? **Where** is your home?
I **wear** black hats. / You **wear** glasses. / They **wear** red vests.
Julia and **other** girls. / the **other** day / the **other** side of the glasses
Mike's **mother** is a good nurse. / **Mother**'s day / **mother**land / I miss my **mother**. / My **mother** is the best person in the world.
We are **brothers**. / I am his (younger) **brother**. / Let's go, **brothers**!
I'm going to buy a cake for my **father**.
Thanks a lot! / **Thank** you for your help! / No, **thank** you!/ **Thanks** but no **thanks**.

I stay **with** my brother. / I can't go **with** you. / Don't work **with** her!
They are my best **clothes**. / The **clothes** aren't dry.
I **think** she is Uyghur. Yes, I **think** so. / I **think** of my home.
Don't **drink** wine! / food and **drink** / soft **drinks** / hot **drinks**.
She can do a lot (of **things**). / It is not a big **thing**.
Will you **sing** us (a song)? / My birds **sing** well. / a **singer**

I'm happy to hear that

ئادەتتە پەقەت ساەتنىڭ نەچچە بولغانلىقىنىلا ئىپادىلەيدىغان **o'clock** سۆزى ئەملىيەتتە of the clock دېگەن سۆزنىڭ قىسقارتىلمىسى بولۇپ، بىز ئادەتتە ئىشلىتىدىغان «ھازىر ئالتە بولدى» دېگەن مەنىدىكى It is six o'clock جۈملىسى ئەسلىدە «بۇ بولسا ساەتنىڭ ئالتىسى» دېگەن مەنىدىكى It is six of the clock دېگەن جۈملىنىڭ بۇگۈنكى كۈندىكى ئومۇملاشقان شەكلىدۇر.

www.uygurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بېكەت تورى

9 PRACTICE makes PERFECT.

1 I think (جۈملە) مېنىڭچە ....

I think he can do it.

2 Thank you for Ving / n ... گىنگىزگە رەھمەت.

Thank you for going with me.

3 Thanks to V ... گىنگىزگە رەھمەت.

Thanks to send me my bag.

4 Are they going to V ئۇلار ... ماقچىمۇ؟

Are they going to send your passport.

5 If it is OK with you, I'll V ناۋادا خاپا بولمىسىڭىز، مەن ... لاي/لەي

If it is OK with you, I'll stay.

6 Before I was V but no باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا، ...

Before I was fat, but now I'm thin.

7 Before we were ... but n ... سىغا نېمە بولۇپتۇ؟

Before we were in Kashigar,
but now we are in Urumchy.

My glasses are cool, yes?

No, my glasses are cool.

DIFFER

گەپچە and، with، by لار يەرگە چاغلاردا بىلەن دەپ تەرجىمە قىلىنغىنى بىلەن ئۇلاشتۇرۇش جۈملىسىگە ۋەزىپىسى ئوخشىمايدۇ.
and - جۈملىسىگە نوپى نەگىناش بولغان نىسىم ياكى پىنىللارنىڭ نوتتۇرىسىدا كېلىپ يەزنە ۋە دېگەن سۆز تارقىلىقمۇ ئىپادىلىنىدۇ.
with بولسا ئۆزىگە قېتىۋالغان، باتىباشتۇرغان نىسىم ياكى ئالماشلارنىڭ ئالدىدا كېلىپ، يەزنە بىلەن، بىللە دېگەن سۆز تارقىلىقمۇ ئىپادىلىنىدۇ.

that بىلەن this كۆرسىتىش ئالماشلار بولۇپ، that يىراقتىكى نادەم ۋە نەرسىلەرنى this يېقىندىكى نادەم ۋە نەرسىلەرنى بىلدۈرىدۇ. نادەتتە ئۇلار كىيىنكى جۈملىدە باشلاپ she، he، ياكى it قا ئوخشاش شەخسلىنىڭ ئالماشلارغا ئالمىشىدۇ.

يۆنىلىش	چۈشۈم	ئىگىلىك	باش
كېلىش	كېلىش	كېلىش	كېلىش

غا، قا، گا، كە	... نى	... نىڭ	—
me	me	my	I
ماڭا	مېنى	مېنىڭ	مەن
you	you	your	you
سىزگە	سىزنى	سىزنىڭ	سىز
him	him	his	he
ئۇنىڭغا	ئۇنى	ئۇنىڭ	ئۇ
her	her	her	she
ئۇنىڭغا	ئۇنى	ئۇنىڭ	ئۇ
it	it	its	it
ئۇنىڭغا	ئۇنى	ئۇنىڭ	ئۇ
us	us	our	we
بىزگە	بىزنى	بىزنىڭ	بىز
you	you	your	you
سىلەرگە	سىلەرنى	سىلەرنىڭ	سىلەر
them	them	their	they
ئۇلارغا	ئۇلارنى	ئۇلارنىڭ	ئۇلار

ئۇلار يەنە to، from ... for، غا ئوخشاش باشقا نۇرغۇن ئاددىي يارەمچىلەرنى بىللەن بىللە كېلىپ، ئۇيغۇر تىلىدىكى باشقا كېشىلەرنى ئىپادىلەيدۇ.

ئۇلار جۈملىدە تولدۇرغۇچى بولۇپ پېئىلالاردىن كېيىن كېلىدۇ.

سۆپەتلەرگە ئوخشاش ئىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ.

ئادەتتە ئۇلار جۈملىدە ئىگە بولۇپ كېلىدۇ.

سز بىر ئوقۇغۇچى.
سىلەر ئوقۇغۇچىلار.

ئۇ بىر قىزچاق.
ئۇلار قىزلار.

ئۇ بىر ئوغۇل بالا.
ئۇلار ئوغۇل بالىلار.

ئۇ بىر مۇشۇك.
ئۇلار مۇشۇكلەر.

Mummy
Daddy
Brother
Sister

You are a student.
You are students.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

Idleness is the root of all evil.

ئىزاھ جۈملە ــ ئۆچىنچى شەخس بىرلىك ۋە كۆپلۈك

You are a student.
You are students

She is a girl.
They are girls.

He is a boy.
They are boys.

It is a cat.
They are cats.

ئۇيغۇر تىلىدىكى بارلىق تاۋۇشلار پەقەت ئېلىپبە جەدۋىلىدىكى 32 ھەرپنىڭ ئاھانگى بىلەنلا چەكلەنسە، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى تاۋۇشلار بولسا ئەسلىدىكى26 ھەرپنىڭ ئاھانگىدىن سىرت، يەنە ئۆز ئارا بىرـ بىرى بىلەن قوشۇلۇش ئارقىلىقمۇ ياسىلىدۇ. مەسىلەن:
قوشما سوزۇق تاۋۇشلار: oo, ee, ea, ou, oa, ie, ei
قوشما ئۈزۈك تاۋۇشلار: sh, ch, ph, th, th, gh, wh, ck, ng, tr, dr

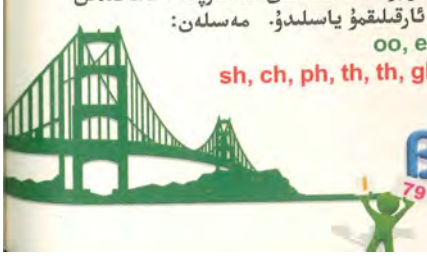

قوشما هەرپلەرنىڭ يۆلەنچۈكلۈك ئورۇندۇقى h

ھ

شەكلى: تاق كىشىلىك ئورۇندۇققا ئوخشايدۇ.
ئاھاڭى: ئۇيغۇر تىلىدىكى «خ» دىن ئاجىزراق، «ھ» دىن قاتتىقراق.

1- ۋەزىپىسى: قوشما ئۈزۈك تاۋۇشلارنىڭ يۆلەنچۈكلۈك ئورۇندۇقى.
ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان توققۇز قوشما ئۈزۈك تاۋۇش بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى h كە يۆلىنىپ كېلىدۇ.
مەسىلەن: sh، ch، ph، th، gh، wh، ck، ng، dr، tr ...

2- ۋەزىپىسى:
ئالاھىدە سوئال سۆزلىرىنىڭ ئارقا سەپ قوغدىغۇچىسى.

what	نېمە
when	قاچان
why	نېمە ئۈچۈن
where	قەيەر (دە) گە
which	قايسى
who	كىم (نى)
how	قانداق

بۇ جەھەتتە h ھەرپى w ھەرپى بىلەن زىچ ھەمكارلاشقان.

c + h = ch	[چ]	china, change, which
c + h = ch	[ك]	school, Chemistry
c + h = ch	[ش]	Chicago, machine, chef
s + h = sh	[ش]	she, English, shelf
p + h = ph	[ف]	phone, photo, Philip
g + h = gh	[ف]	enough, laugh
g + h = gh	[-]	right, night, fight
t + h = th	[θ]	thank, think, bath
t + h = th	[ð]	that, they, clothes
w + h = wh	[w]	why, when, white

ئاجىزلىقى: h ھەرپى قىسمەن چاغلاردا o ھەرپىدىن قورقۇپ ئۇنىڭ ئالدىدا كەلسە «ئاۋازى» چىقمايدۇ.
مەسىلەن: honest, hour, honer
h ھەرپى يەنە he، his، him، her ... دېگەندەك ئۇچىنچى شەخس بىرلىك بىلەن مۇناسىۋەتلىك سۆزلەردە كېلىدۇ. بىراق، ئۇلار جۈملە ئوتتۇرىسىدا كەلگەندە ئۇلاردىكى h ھەرپى ئاجىزلىشىپ يەنە «ئاۋازى» چىقمايدۇ.

Ahmet : Sink you!.

John : Uh, oh! سىز ماڭا رەھمەت ئېيتماقتا يوق، «سىزنى تۇنجىقىتۇرۇۋېتىمەن» دېگىنىڭىز نېمىسى؟

Ahmet : ئايلا، مەن شۇنداق دېدىممۇ؟ كەچۇرۈڭ.

John : چاتاق يوق، ناۋادا سىز تۇنجىقىتۇرماقچى ئەمەس. بەلكى رەھمەت ئېيتماقچى بولىدىكەنسىز، ئۇنداقتا سىز بىرىنچى بولۇپ th تاۋۇشىنى تەلەپپۇز قىلغاندا تىلىڭىزنى چىشىڭىزنىڭ سىرتىغا يېنىك چىقىرىشقا دىققەت قىلىشىڭىز كېرەك. ئاندىن ئۇنىڭدىكى سوزۇق تاۋۇش a نى تەلەپپۇز قىلغاندا cat ،bad لەرنى تەلەپپۇز قىلغاندەك ئېغىزىڭىزنى تولۇق يەسكە چۈشۈرۈپ سوزۇپراق ئېيتىڭ.

Ahmet : Thank you!.

John : You are welcome! ھە، ئەمدى توغرا تەلەپپۇز قىلدىڭىز. يەنە قايتا- قايتا مەشىق قىلىڭ.

ئادەتتە بىز بۇ سۆزنى باشقىلار دېگەندەك ھەقىقەتەن كۆپ ئىشلىتىمىز. مەسىلەن، بىرەر خېرىدار بىرسە- كېرەك سېتىۋالغاندا دۇكان ئىگىسى نەرسە- كېرەكلەرنى سۇنۇپ بەرگەندە خېرىدار Thank you! دەيدۇ. خېرىدار پۇلنى سۇنۇپ بەرگەندە دۇكان ئىگىسى جاۋابەن Thank you! دەيدۇ. ئەگەر دۇكان ئىگىسى ئاشقان پۇلنى قايتۇرۇپ بەرسە خېرىدار يەنە Thank you! دەيدۇ.

Ahmet : راست، بىر قېتىم مېنىڭ دوستۇم ئامېرىكىلىق ساياھەتچىدىن بىرنى ئىنگلىز تىلى پائالىيىتىگە يېتەكچىلىك قىلىپ بېرىشكە تەكلىپ قىلىپتۇ. ئەلۋەتتە بۇ ئۇ ئامېرىكىلىقتىن يارەدەم سورىغانلىق ھېسابلىنىدۇ. بىراق، بۇ مېھمانىنىڭ پائالىيەتتىكى ئالدى- كەينىدىكى ھەرخىل رەھمەت- تەشەككۈرلىرىگە دوستۇم شۇنچە تىرىشىپمۇ يېتىشىپ بولالمايۇ، خۇددى ئۆزى ئۇ ئامېرىكىلىققا چوڭ بىر ياخشىلىق قىلغاندەك تەسىراتقا كېلىپ قاپتۇ.

John : ئويلاپ باقسام، سىلەرنىڭ تىلىڭلاردىكى «رەھمەت» سۆزلىرى ئىنگلىز تىلىدىكى Thank you! غا قارىغاندا ھەقىقەتەن كەم ئۇچرايدىكەن.

Ahmet : شۇنداق، قارىغاندا مەن بىر ئېغىز گەپ بىلەن تەڭ ھەر ئىككى تەرەپكە ئالەمچە خۇشاللىق ئاتا قىلىدىغان ھۇنداق خاسىيەتلىك «رەھمەت» سۆزىنى قەدەممۇ قەدەم بىر دەپ تۇرسام بولغۇدەك.

not English is CRAZY

www.uyghurkitap.com

پۈتۈل ئۇگىنىشىڭىز پۈتتى، تىل ئۇگىنىشتە تىلنى هەمدەم بەكرەك چىنىقتۇرۇڭ.
ئىنگلىز تىلى – بېشىنى كىتابقىلا تىقىپ تىلىدىغان ضەيپە فىزىكا ئەمەس ياكى هارماي-تالماي يېزىپ، جىجاپ ئۇگىنىدىغان خەنزۇ تىلى ئەمەس. ئۇ پەقەت كۆپ ئاڭلاپ، ئاڭلىغانلىرىنى تىلى ئارقىلىق ئەملىي هەرىكەتكە ئايلاندۇرىدىغان ئېلىپبەلىك تىل.

the Secret of English

10

سۈپەت (adj)

سۆز تۈركۈمىلىرى

ئىنگلىز تىلىدىكى سۈپەتلەر خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى سۈپەتلەرگە ئوخشاش ئۇچ خىل دەرىجە شەكلى بويىچە كېلىدۇ.

1. ئەسلىي شەكلى: يەنى ئۇ سۈپەتنىڭ هېچقانداق ئۆلانما قوشۇلمىغان شەكلى.
2. سېلىشتۇرما شەكلى: ئەسلىي شەكلىنىڭ كەينىگە er قوشۇلغاندىن كېيىنكى شەكلى.
3. ئالىي يۇقىرى شەكلى: ئەسلىي شەكلىنىڭ كەينىگە est قوشۇلۇش بىلەن بىرگە بېشىغا ئېنىق سۆز تاجى the قوشۇلغاندىن كېيىنكى شەكلى.

1. ئادەتتە سۆز ئاخىرى بىر سوزۇق تاۋۇش ۋە بىر ئۈزۈك تاۋۇش بىلەن ئاخىرلاشقان سۈپەتلەرنىڭ كەينىگە er ياكى est قوشقاندا كەيىندىكى ئۈزۈك تاۋۇش بىر قېتىم تەكرارلىنىدۇ (تۆۋەندىكى مىسالنىڭ 2- قۇرىغا قارالا).
2. e بىلەن ئاخىرلاشقان سۈپەتلەرنىڭ كەينىگە er ياكى est قوشقاندا سۆز كەيىندىكى e بىلەن ئۈلانمىدىكى e ئۆزئارا دەستىلىنىپ كېتىدۇ (تۆۋەندىكى مىسالنىڭ 3- قۇرىغا قارالا).
3. y بىلەن ئاخىرلاشقاندا هەمدە ئۇ سوزۇق تاۋۇشلۇق خۇسۇسىيەتتە كېلىپ، [ئى] دەپ تەلەپپۇز قىلىنغان سۈپەتنىڭ كەينىگە er ياكى est قوشۇلغاندا، دەسلەپ سۆز كەيىندىكى y نى i غا ئالماشتۇرىمىز (4- قۇرىغا قارالا).

مەسىلەن:

ئەسلىي شەكلى	سېلىشتۇرما شەكلى	ئالا يۇقىرى شەكلى
young	younger	the youngest
fat	fatter	the fattest
close	closer	the closest
dirty	dirtier	the dirtiest
clean	cleaner	the cleanest
big	bigger	the biggest
late	later	the latest
lazy	lazier	the laziest

(ئاخىرى 86- بەتتە)

ئەسكەرتىش:

سۈپەتلەر ئارىسىدىمۇ بەزى ئاز ساندىكى قائىدىسىز سۆزلەر بار بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە نورمال سۈپەتلەرگە er ۋە est ئۇلانمىلىرىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئەمەس، بەلكى هەممىسى ئۆز ئالدىغا هەرخىل شەكىلدە كېلىدۇ.

مەسىلەن:

good – better – the best	few – fewer – the fewest
bad – worse – the worst	many – more – the most

(كۆپ بوغۇملۇق سۈپەتلەرنىڭ ئۆزگىرىش شەكلى كەيىنكى دەرسلەرگە قالدۇرۇلدى)
(ئىنگلىزچىلىدا ئالا كۆپ ئۇچرايدىغان 26 سۈيەت 126- بەتتە)

pant ≠ want sad ≠ saw net ≠ new hot ≠ how

Wendy: Wow! What's this?
Helen: It's a watch.
Wendy: Oh, cool! Thank you, Helen.
Helen: You're welcome.
Rex: Now open this box!
Wendy: Ok. Uh, what is that?
Rex: It is a DVD.
Wendy: Oh. It is Titanic.

WATCH

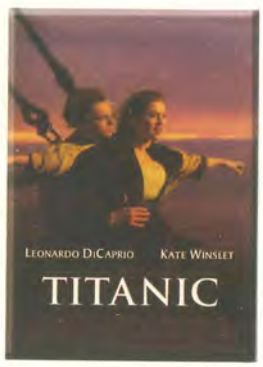

[æ]	[ɔ:]	[e]	[ju:]	[əʊ]	[aʊ]	[v]	[w]
sad	saw	net	new	know	now	vet	wet
lack	law	fen	few	show	how	vest	west
rap	raw	met	mew	crow	crown	vent	went
drab	draw	den	dew	own	down	vane	wane
jam	jaw	net	knew	known	brown	vine	wine
hard	hawk	pen	pew	throw	town	Vin	win
pant	want	dress	drew	grow	gown	vile	while
catch	watch	check	chew	show	shower	vale	wail
has	was	bless	blew	low	bowl	vein	wane
bar	war	crept	crew	crow	cow	value	waiter
harm	arm	grey	grew	slow	frown	very	well
la	ater	selfish	Jewish				

READ 'N' REPEAT

I want to wash my new watch with water.

Uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىرىنچى تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

سىرلىق ھەرپ W

ۋە ئۇنىڭ ئاساسلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىش شەكىللىرى

w ھەرپىنىڭ ئىسمى قوش u دېگەنلىك بولۇپ، ئادەتتە ئۇ ھەرپىنىڭ تەلەپپۇزى قىلىنىشى v غا قارىغاندا u غا بەكرەك يېقىندۇر. ئادەتتە v ھەرپىنى تەلەپپۇز قىلغاندا ئاستىنقى لەۋ بىلەن ئۈستۈنكى چىش بىر- بىرىگە تولۇق تېگىشسە، w ھەرپىنى تەلەپپۇز قىلغاندا بولسا لەۋ ئۇچى بىر- بىرىگە تېگىشمەيدۇ، بەلكى ئۇچلىنىدۇ. بەزىدە ئىنگلىزلار بۇ ھەرپنى خۇددى y ھەرپىگە ئوخشاش ھەم ئۇزۇك تاۋۇشلۇق ھەم سوزۇق تاۋۇشلۇق خۇسۇسىيەتكە ئىگە ھەرپ دەپ ئايرىيدىغان بولۇپ، شۇ سەۋەبتىن بولسا كېرەك، ئۇ ئەمەلىيەتتە ئۇيغۇر تىلىدىكى ئۇزۇك تاۋۇش «ۋ» گە قارىغاندا سوزۇق تاۋۇش «ۇ» غا يېقىنراق ئاڭلىنىدۇ.

w ھەرپىنىڭ سوزۇق تاۋۇشلارغا تەسىر كۆرسىتىشى

w + a = wa~	[ɔ]	(wash, water, watch, was)
~a + w = ~aw	[ɔ]	(law, draw, saw)
~e + w = ~ew	[يۇ]	(new, few, news, chew)
~o + w = ~ow	[ەۇ]	(know , snow , show , low, grow)
~o + w = ~ow	[اۇ]	(now , how , town , down)

(w ھەرپى ئادەتتە سوزۇق تاۋۇشلاردىن i ۋە u لاردىن كېيىن كەلمەيدۇ.)

w ھەرپىنىڭ باشقا ئۇزۇك تاۋۇشلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى

w ھەرپى r ۋە ho لارنىڭ ئالدىدا كەلسە ئوقۇلمايدۇ.

w + r~ = wr~	wrong, write
w + ho~ = who~	who, whoes, whole

ناۋادا w ھەرپى h نىڭلا ئالدىدا كەلسە، ئۇنداقتا h نىڭ ئۆزى ئوقۇلمايدۇ.

w + h~ = wh~	when, why, where, which

w ھەرپى توغرىسىدا يەنە 59، 64، 88، 131- بەتلەرگە قارالسۇن.

window
show
snow
know
grow

now
how
town
down

which
when

few
new
news

draw
law
saw

was
want
wash
watch
what
water

دېرىزە
كۆرسەتمەك
قار
بىلىمەك
چوڭ بولماق

ھازىر
قانداق
كىچىك شەھەر
پەسكە

قايسى
قاچان

ئاز
يېڭى
خەۋەر

سىزماق؛ تارتماق
قانۇن
ھەرە

→ is, am
لازىم
يۇماق
كۆرمەك
نېمە
سۇ

USE it or LOSE it

He is in front of the **window**. / Close the **window**!
Show me your ID? / Can you **show** me the way to Eidgah?
Let's play in the **snow**. /Can you make a **snowman**?
I **know** that guy. / You must **know** how to use it. / I don't **know** her name.
Bananas **grow** up in Africa. / We **grow** roses. / He **grow** up in this town.
I am in Ghulja **now**. / from **now** on ,.../ Do it **now**!
How are you? / **How** is your dad? / **How** are things in your school?
I was born in this **town**. /They work in down**town**.
I must go back to my home**town**.
up ↔ **down** / Sit **down** please! / Don't let me **down**!
Which book is the best? / **Which** class are you in?
When are you going to buy a computer? / **When** will you stay at home?
Few girls can do it. / **a few** days / **a few** words / I know **a few** English words.
Is that car **new**? / What's **new**? / **New**-York.
Well, that's good **news** for me! / We watch **news** on TV. / big **news**
John can't **draw** cats. / Can you **draw** me? / They can **draw** well.
She is studying **law**. / a **lawyer** / mother–in–**law**
I want a big **saw**.
He **was** in New-York last week. / I **was** a student but now I am a teacher.
I **want** a glass of water. / They **want** a new car. / I **want** to ...
Can you **wash** your clothes? / **Wash** your hands!
Don't **watch** TV. / **Watch**, Dad, I can do it!.
What is this? / **What** can I do for you? / **What** is her name?
Drink hot **water**. / You can't wash it with **water**./ a glass of **water**.

خەلقئارا تور ئادرېسىدىكى ئۈچ W بولسا ئەسلىدە «دۇنيا كەڭ بەلۋاغ تورى» دېگەن مەنىنى ئىپادىلەيدىغان World Wide Web ئاتالغۇسىنىڭ باش ھەرپلىرىنىڭ قىسقارتىلمىسىدۇر. شۇڭا، ئادەتتە تور ئادرېسلىرى www بىلەن باشلىنىدۇ.

www.yigitkitap.com
یۈکسەک كىتاب توپلىمى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېشقەدەم تارقىتىش

10 PRACTICE makes PERFECT.

1 When are you going سز قاچان ... باقىسىز

When are you going to show me your pics.

2 When will you *V* ? سز قاچان ... مسز؟

When will you send me my clothes?

3 Why must we *V* ? بز نېمىشقا ... مشىمىز كېرەككەن؟

Why must we show our ID?

4 How can they *V* ? ئۇلار قانداق ... بالايدۇ؟

How can they go there?

5 Where may I *V* ? مەن نەدە (نەگە) ... سام بولىدۇ؟

Where may I stay?

6 Where is *n* ? ... قەيەردە؟

Where is my vest?

DIFFER

گەرچە *must*، *want*، *need* لارنىڭ ھەممىسىنىڭ كېرەك، لازىم دېگەندەك مەنىسى بولسىمۇ، لېكىن بۇلار تېخىدىكى *must* يادەمجى پېئىل بولۇپ، ئۇنىڭ كەينىگە پەقەت پېئىل كېلىپ، نىسىم كەلمەيدۇ ھەم پەرىزە چوقۇم دەپ تەرجىمە قىلىنىدۇ.
want ۋە *need* لارنىڭ كەينىگە بۇئاسىتە پېئىل ئېلىشقا بولمايدۇ. *need* نىڭ *want* قا قارىغاندا بىلۇۋسىغان مەنىسى كۆچلۈكرەك بولىدۇ. شۇڭا، بۇ سۆز پەرىزە ئۆز، مۇھتاج دەپمۇ تەرجىمە قىلىنىدۇ.

گەرچە *few* بىلەن *a few* بىر يېلتىزدىكى سۆزلەر بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ بىلۇۋسىغان مەنىسى نوخشىمايدۇ.
few بولسا ناز دېگەن مەنىنى بىلدۈرسە، *a few* بولسا بىرقانچە دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. ناۋادا ئۇنىڭ كەينىگە نىسىم ئېلىشقا توغرا كەلسە، ئۇنداقتا ئۇنىڭ كەينىگە *of* قوشۇلۇپ *a few of* شەكلىدە كېلىدۇ.

ئۇلار ياسىيالايدۇ.
ئۇلار ياسىيالامدۇ؟
ئۇلار نېمە ياسىيالايدۇ؟
ئۇلار قانداق ياسىيالايدۇ؟
ئۇلار ئايروپىلاننى قاچان ياسىيالايدۇ؟

ئۇلار خۇشال.
ئۇلار خۇشالمۇ؟
ئۇلار نېمىشقا خۇشال؟
ئۇلار كىم ؟
ئۇلار قانداقراق؟
ئۇلار قەيەردە؟
ئۇلار قەيەردىن؟

ئەسلىي شەكلى	سېلىشتۇرما دەرىجە	يۇقىرى دەرىجە
big	bigger	the biggest
busy	busier	the busiest
clean	cleaner	the cleanest
close	closer	the closest
clod	colder	the coldest
dry	drier	the driest
easy	easier	the easiest
early	earlier	the earliest
fast	faster	the fastest
fat	fatter	the fattest
few	fewer	the fewest
great	greater	the greatest
happy	happier	the happiest
hard	harder	the hardest
high	higher	the highest
hot	hotter	the hottest
late	later	the latest
light	lighter	the lightest
long	longer	the longest
old	older	the oldest
new	newer	the newest
small	smaller	the smallest
short	shorter	the shortest
strong	stringer	the strongest
tall	taller	the tallest
young	younger	the youngest
weak	weaker	the weakest

كۆپ بوغۇملۇق سۆپەتلەرنىڭ ئۆزگىرىشى

beautiful	more ~	the most ~
careful	more ~	the most ~
difficult	more ~	the most ~
important	more ~	the most ~

قائىدىسىز سۆپەتلەر

good	better	the best
bad	worse	the worst
far	farther	the farthest
little	less	the least
much	more	the most
many	more	the most

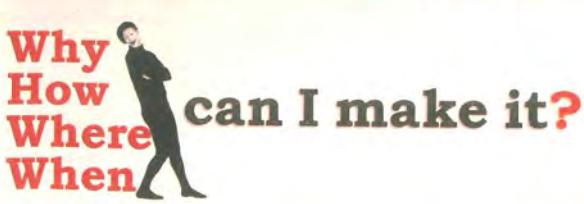

ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

Joy often comes after sorrow .

تالاھىدە سوئال جۈملە

They can make.
Can they make?
What can they make?
How can they make?
When can they make a plane?

They are glad.
Are they glad?
Why are they glad?
Who are they?
How are they?
Where are they?
Where are they from?

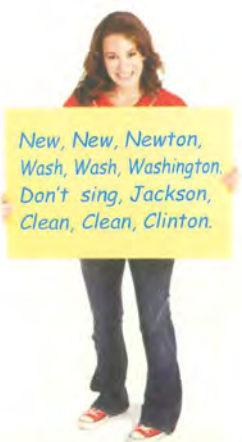

ئۇيغۇر تىلىدا «نېمە، قايسى، قاچان، قانداق، قەيەر، نېمە ئۈچۈن، قانچە ...» دېگەنگە ئوخشاش سوئال سۆزلىرىنىڭ جۈملىدىكى ئورنى مۇقىم ئەمەس.

مەسىلەن: سىز كىم؟ كىم شۇنداق دەيدۇ؟ سەن تۇنۇگۈن كىم بىلەن كۆرۈشتىڭ؟

لېكىن، ئىنگلىز تىلىدا بولسا ئۇلارنىڭ جۈملىدىكى ئورنى مۇقىم بولۇپ، ئۇلار چوقۇم سوئال جۈملىلەرنىڭ ئەڭ بېشىدا كېلىدۇ.

مەسىلەن: What is this? Why are you sad?
How are you? What is his birtday?

Bilingual Bridge

from Word to the World

W = يۇۋاش U + يۇمشاق U

كۆرۈنۈشتە W گە رچە ئىككى V نىڭ بىر گەۋدىسىدەك كۆرۈنسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇ ئىككى U نىڭ بىرىكمىسىدۇر. شۇڭا، ئۇنىڭ ئىسمى W، يەنى قوش U دۇر. سز ئۇنىڭ ھەرە چىشلىرىغا قارايلا ئۇنى V غا ئوخشاش قاتتىق تەلەپپۇز قىلىشتىن ساقلىنىڭ. چۈنكى، ئۇ يۇۋاش U بىلەن يۇمشاق U نىڭ بىر گەۋدىسى.

سز W نى يۇمشاق دەڭ، ئېغىزىڭىزنى ئۆچلاپ دەڭ، I love you, W دەپ سۆيۈپ دەڭ.

ئەمدى بىز W نىڭ باشقا سوزۇق تاۋۇشلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى كۆرۈپ باقايلى.

W سوزۇق تاۋۇشلار ئىچىدە a ھەرپىگە ھەمدەم بەكرەك تەسىر كۆرسىتىدىغان بولۇپ، مەيلى ئۇ a ھەرپىنىڭ ئالدىدا ياكى كەينىدە كەلسۇن، كۆپىنچە a ھەرپىنى [ɔ] لاشتۇرۇۋۇۋېتىدۇ.

w + a = wa [ɔ] water, want, was, wash

a + w = aw [ɔ] saw, law, draw, raw

W ھەرپى e دىن كېيىن كەلسە u لۇق خۇسۇسىيتىگە تولۇق قايتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىرگە پىداكار e مۇ ئوخشاشلا ئوقۇلمايدۇ.

e + w = ew [u:] new, few, grew, news

W ھەرپى i نىڭ ئالدىدا كېلىدۇ، ئالاھىدە تەسىر قىلالمايدۇ. i دىن كېيىن پەقەت كېلەلمەيدۇ.

W يەنە u نىڭ ئالدىدىمۇ ياكى كەينىدىمۇ كېلەلمەيدۇ. بۇ ئېھتىمال بۇ ئۆزۈق- تۆغقانلارنىڭ بىر- بىرىنىڭ ئىزىنى باسقىنى ياكى بىر- بىرىگە يول قويغىنى بولۇشى مۇمكىن.

W ھەرپى o دىن كېيىن كېلىپ، ئۆزىنىڭ ئازراق u لۇق ئاھاڭ ئالامەتلىرىنى نامايان قىلىپ تۇرىدۇ.

show, snow, slow, grow, know... / now, how, town, down

W يەنە زوراۋان ھەرپ r بىلەن بىللە o نى ئارىسىغا ئېلىپ كەلسە، كۆپىنچە o نى [ɜ:] لاشتۇرۇۋېتىدۇ.

w + o + r = wor [wɜ:] work, word, world, worm

يۇۋاش- يۇمشاق W ئۆزۈك تاۋۇشلاردىن زوراۋان r نىڭ ئالدىدا كېلىدۇيۇ، قورقۇپ پەقەت ئاۋازى چىقمايدۇ.

w + r = wr [-] write, wrong, wrist, wrap

W نىڭ يەنە سۆز ۋە جۈملە ئىچىدە ئالاھىدە بىر ئورنى بولۇپ، يەنى ئۇ ئالاھىدە سوئال جۈملىلەرنىڭ بېشىدا كېلىدىغان ئالاھىدە سوئال سۆزلىرىنىڭمۇ ئەڭ بېشىدا چوڭ ھەرپ ھالىتىدە نامايان بولۇپ تۇرىدۇ.

When, What, Why, Which, Where

بۇنداق ئەھۋالدا نېمە ئۈچۈنكى قوشما ھەرپلەرنىڭ يۆلەنچۈكلۈك ئورۇندۇقى h نىڭ كۆپىنچە ئاۋازى چىقمايدۇ.

مىنىڭ ئىسمىم "W"، قوشما u دۇرمەن، v غا ئەمەس u غا يېقىن ئاۋازلىمەن. e ۋە a گە ئەسىر قىلىپ، h نى جىم قىلىپ، i ۋە u دىن نېرىمەن، r دىن قورقمەن.

John : سز ھازىر Who are you? دېدىگىزمۇ ياكى How are you? دېدىگىزمۇ؟

Ahmet : قارىغاندا how نى who غا ئوخشاش تەلەپپۇز قىلىپ قالغان ئوخشىمامدىمەن؟!

John : شۇنداق، ناۋادا سز «ياخشىمۇ سز؟» دەيمەن دەپ «سز كىم بولىسز؟» دەپ سورىسىڭىز، ئۇنداقتا بۇ دەل پايونىيە باش ۋەزىرى بىلەن Clinton زۇڭتۇڭنىڭ لەتىپسىدەك كۈلكىلىك ئىش پەيدا بولۇپ قالىدۇ.

Ahmet : قارىغاندا باش ۋەزىرمۇ ماڭا ئوخشاش Clinton بىلەن كۆرۈشۈپلا How are you? دېمەي، Who are you? دېگەن ئوخشامدۇ؟

John : توغرا ئېيتتىڭىز. ئەمەلىيەتتە Clinton كېلىشتىن بۇرۇن ئەتراپىكىلەر ئۇنىڭغا ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدىغان سۆز How are you? نى ئۆگىنىۋالغان بولىدۇ.

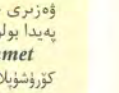

يەنى «مەنمۇ ھەم شۇنداق» دېگەنلىنى ئۆگىنىۋالسىڭىز بولدى دەپتۇ. بىراق، ئىش ئويلىمىغان يەردىن چىقىپ، باش ۋەزىر دەسلەپتىلا Clinton نىڭ ئايالى بىلەن كۆرۈشۈپ چالا- بۇلا ئۆگىنىۋالغىنى بويىچە how سۆزىنى سىزگە ئوخشاشلا Who غا ئوخشاش Who are you? دەپتۇ.

Ahmet : Clinton نىڭ ئايالى نېمە دەپتۇ؟

John : نېمە دەيتتى، توساتتىن كەلگەن بۇ سوئالدىن سەل چۆچۈپتۇ، بىراق دەررۇ ئۇ گەپنى قىزىقچىلىققا ئايلاندۇرۇپ، جاۋابەن «مەن يېنىمدىكى Clinton نەپەندىنىلا ئايالى بولىمەن، ئۆزىڭىزچۇ؟» دەپتۇ. ئويلىمىغان يەردىن باش ۋەزىر يادلىۋالغىنى بويىچە قارسىغىلا .Me too دەپ جاۋاب بېرىپتۇ- دە، ئەتراپتىكىلەرنىڭ ئاغزى ئېچىلىپلا قاپتۇ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب ئوقۇيلۇق

ئېغىزدىن چىققان غەنىمەت!
ئوقۇڭ قويغان سۆز- جۈملىلىرىڭىز كىتابقا تەئەللۇق، ئۇ يەنىلا كىتابتا قالىدۇ.
يازغان سۆز- جۈملىلىرىڭىز دەپتەردە ساقلاقلىق، ئۇ يەنە دەپتەردە قالىدۇ.
ئاڭلىغان سۆز- جۈملىلىرىڭىز «تىلىمنىڭ ئۇچىدىلا ...» دەيسىز،
ئۇ يەنە تىلىڭىز بىلەن تەڭ ئاغزىڭىزدا «سولىنىپ» قالىدۇ.
پەقەت باشقىلار ئالدىدا سۆزلەپ، ئاغزىڭىزدىن چىقىرىۋەتكەن
سۆز- جۈملىلىرىڭىزلا سىزگە تەئەللۇق بولۇپ، ئۇ مېڭىڭىزدە مۇستەھكەم قالىدۇ.

the Secret of English

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ing بىلەن بىللە ئاساسلىق پېئىلنى ئوراپ،
ئىش- ھەرىكەتنىڭ يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ؛
توشۇمچە ۋەزىپىسى: ئىزاھ جۈملىدە ئاساسلىق پېئىل بولۇپ كېلىدۇ.

ئەسلىگە ۋەزىر
be

ياردەمچى پېئىل		ئاساسلىق پېئىل
	be	wash
... ۋاتىمىز ... ۋاتىسىلەر ... ۋاتىدۇ	ھازىرقى زامان شەكلى	... ۋاتىمەن ... ۋاتىسىز ... ۋاتىدۇ

You	are	not	washing .	بولۇشسىز بايان شەكلى
You	are		washing .	بولۇشلۇق بايان شەكلى
Are	you		washing ?	ئادەتتىكى سوئال شەكلى
What	are	you	washing ?	ئالاھىدە سوئال شەكلى

پېئىل be نىڭ ئۈچ خىل زامانىدىكى ئۆزگىرىش شەكلى

ئۆتكەن زامان شەكلى- were ،was (... ۋاتاتتى)
ھازىرقى زامان شەكلى- are ،is ،am (... ۋاتىدۇ)
كەلگۈسى زامان شەكلى- will be (... ۋاتقان بولىدۇ)

بۇ زامانلاردا ئۇلار چوقۇم ing بىلەن بىللە كېلىدۇ.

Mom: Get up Jeff, it is too late.
Son: Ok Mum, where is my new book?
Mom: It is in the bag.
Son: Mom, where are my pants?
Mom: They are next to the bed.
Son: Where are my other clothes?
Mom: They are on the bed
Son: Mom, where is my bag?
Mom: It's in front of the shelf.
Son: Where is my ball?
Mom: It's in the yard.
Son: Thank you Mum! Bye!

[e]	[æ]	[ɑ:]	[æ]	[ɔ:]	[ɔ:]	[æ]	[eɪ]	[eɪ]
kept	cat	car	cat	call	claw	dad	day	date
fell	fat	far	fat	fall	flaw	sad	say	same
bed	bad	bar	bad	ball	bawl	mad	may	made
pet	pat	part	ask	all	awful	past	pay	pale
hen	hand	hard	tap	tall	raw	plan	play	plane
step	stand	start	hat	hall	draw	wax	way	wake
lend	land	large	mad	small	straw	stand	stay	stake
them	ham	harm	stand	stall	saw	rat	ray	rate

gate	late	bate	taste	waste	mane	state	sate
get	let	bet	test	west	men	step	set

READ 'N' REPEAT

This part of my heart
started to hurt too hard.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى

A هەرپىنىڭ ئاساسلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىش شەكىللىرى

يېپىق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن a هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~a + ~ = ~a~	[ـــَـــ]	(bad, cat, fat, cap, glad)
~a + y = ~ay	[ـەي]	(day, may, say, play, stay)
~a + r = ~ar	[ـار]	(bar, car, far, star, hard)
~a + l = ~al	[ɔ:]	(ball, call, fall, small, wall)
~a + w = ~aw	[ɔ:]	(saw, law, raw, paw)
w + a = wa~	[ɔ:]	(was, wash, want, water)

ئوچۇق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن a هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

a + ~e = ~a~e	[ـەي]	(name, game, make, late)
a + re = ~are	[ـەير]	(care, pare, bare, stare)

a هەرپىنىڭ باشقا سوزۇق تاۋۇشلار بىلەن بىللە كەلگەن چاغدىكى ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~a + i~ = ~ai~	[ـەي]	(main, paint, mail, chair)
~a + u~ = ~au~	[ɔ:]	(fault, naughty, daugther)
~e + a~ = ~ea~	[ـــِـــ]	(read, mean, teach)
~e + a~ = ~ea~	[ـە]	(head, meant, heavy, read)
~o + a~ = ~oa~	[ـەو]	(coat, boat, road)

face
place

taste
waste

hand
stand
pants

part
party
start
heart

all
ball
call
fall
small
tall
wall

also
almost
always

talk
walk

هەرپى توغرىسىدا يەنە 11، 67، 179- بەتلەرگە قارالا.

يۈز، چىراي
يەر، جاي

تەم، تېتىماق
ئىسراپ قىلماق

قول
(جايدا) تۇرماق
ئىشتان، شىم

بۆلەك، قىسىم
ئولتۇرۇش، زىياپەت
باشلىماق، قوزغاتماق
يۈرەك، قەلب

ھەممە، بارلىق
توپ، شار
تېلېفون قىلماق
يىقىلماق؛ كۈز
كىچىك
ئېگىز
تام

... مۇ، يەنە
ئاساسىي جەھەتتىن
داۋاملىق

پاراڭلاشماق
(پىيادە) ماڭماق

USE it or LOSE it

She is washing her **face** and hands. / Don't **make faces** in class. / **face to face**?
I think it is a good **place**. / Let me go there **in place of** my mother.
I can't **taste** the wine. / They **taste** good. / **taste** of water/ **tasty**
Don't **waste** the food! / He is **wasting** my time.
She made the box by **hand**. / **Hands** up! / **handmade** / **handbag**
Stand up! / **Stand** back! / Don't just **stand** there, help me!
He is **standing** in front of the school. / I can't **stand** her cat.
How can you **stand** that?

Today she is wearing her black **pants**. / She can make **pants**.
A **part** of the students are late. / a **part** of his homework
a birthday **party** / hen's **party** / She must make a lot of food for her **party**.
Let's **start** the game! / Now they must **start** to study English.
start to snow / Oh, I can't **start** the car.
Sorry, don't take it to **heart**. / You must win her **heart**.

all my life / **all** the time / **all** of us / **all** of my plans
all day / not at **all** / That is **all**.
snow**ball** / foot**ball** / base**ball** / volley**ball** / Let's play foot**ball**! / **ball** pen
Call a doctor, quickly! / **Call** a taxi for her! / I'll **call** you at 2:00.
Call me back later!
Oh, he is going to **fall** down!
last **fall** / this **fall** / next **fall** / She is going to come back in the **fall**.
The pants are too **small** for him.

small ↔ big / My dad is **smaller** than me.
How **tall** is Ricky? He is not **tall**.
back **wall** / front **wall** / side **wall** / low **wall** / tall **wall** /
He can jump down from the **wall**.
Tom is sick today / Jane is **also** sick / She **also** can play the piano.
She is **almost** six. / I'm **almost** late. / It's **almost** ten days.
Mike is **always** late for school.
I want to **talk** to you.
My baby can't talk but he can **walk** slowly. / Don't **walk** back! /
They are **walking** and talking.

كىيىم- كىچىكلەردە ئۆچرايدىغان S، M، L، XL ... دېگەن ھەرپلەر ئۇلارنىڭ چوڭ-كىچىكلىكىنى ئىپادىلەيدىغان سۆزلەرنىڭ باش ھەرپلىرى بولۇپ، S بولسا small(كىچىك)، M بولسا medium (ئوتتۇرا)، L بولسا large (چوڭ)، XL بولسا extra large (زىيادە چوڭ) دېگەنلەرنى بىلدۈرىدۇ.

I'm happy to hear that

www.yolworkitap.com
يولۇقۇچى كىتاب تورى

11 PRACTICE makes PERFECT.

1 I'm Ving — مەن ... مۇاتمەن.

I'm talking to you.

2 I'm looking for n . — مەن ... نى ئىزدەۋاتمەن.

I'm looking for a lawyer.

3 I'm trying to V — ... شقا تىرىشۋاتمەن.

I'm trying to get a phone.

4 I'm calling to V — مەن ... ىلاي دەپ تېلېفون قىلغانتىم.

I'm calling to play the ball.

5 I'm thinking of Ving/n — ... شنى ئويلىشۋاتاتتىم.

I'm thinking of going back.

6 You know (جۈملە) — بىلە مسىزكىن ...

You know she is a nurse.

7 On the other hand (جۈملە) — يەنە بىر جەھەتتىن ئېيتقاندا...

On the other hand, you are young.

Taste it, but don't waste it.

DIFFER

گەرچە stand بىلەن stay ھەر ئىككىلىسى تۇرماق دەپ تەرجىمە قىلىنسىمۇ، لېكىن ھەنە جەھەتتىن ئۇلار پەرقلىنىدۇ.
stand بولسا تۇز جايىدا مەسىرلىماي تۇرۇش نى بىلدۈرسە، stay بولسا ھەلۈم بىر نوقۇل ۋە ھاكازا ھەلۈم ھەرىكەت تۇرۇش ھەنىسىنى بىلدۈرىدۇ.

watch بىلەن see ھەنداش سۆز بولۇپ، watch - نوقۇل، تېلېۋىزور كۆرۈش ... ھەنىلدىرە، شۇنداقلا بەنە دىققەت قىلىش، كۆزىتىش ھەنىلدىرە كېلىدۇ. لېكىن، see بولسا كىنو كۆرۈش، تېلېۋىزور نىجىدىكى ھەلۈم بىر پرو گراممىنى كۆرۈش ھەنىلدىرە كېلىدۇ. ئۇنىڭ بەنە باشقىلار بىلەن كۆرۈشمەك دېگەنىدەك ھەنىلدىرىمۇ بار.

SENTENCE CENTER

مەن يۇيۇۋاتىمەن.
سىز كۆرۈۋاتىسىز.
ئۇ چاقىرىۋاتىدۇ.
بىز پاراڭلىشىۋاتىمىز.
ئۇلار ئىشلەۋاتىدۇ.

مەن قولۇمنى يۇيۇۋاتىمەن.
سىز تېلېۋىزور كۆرۈۋاتىسىز.
ئۇ سىزنى چاقىرىۋاتىدۇ.
بىز ئۆزئارا پاراڭلىشىۋاتىمىز.
ئۇلار ئورۇمچىدە ئىشلەۋاتىدۇ.

to	too	بەلە، ھەم	غا، قا، گە، كە
son	sun	قۇياش	ئوغۇل
buy	by	بىلەن، ئارقىلىق	سېتىۋالماق
hi	high	يۇقىرى	ياخشىمۇ سىز
there	their	ئۇلارنىڭ	ئاۋۇ يەر (دە)
where	wear	كىيىمەك	قەيەر (دە، گە)
write	right	توغرا	يازماق
see	sea	دېڭىز	كۆرمەك
meet	meat	گۆش	ئۇچراشماق
week	weak	ئاجىز	ھەپتە
piece	peace	تىنچلىق	پارچە
here	hear	ئاڭلىماق	بۇ يەر (دە، گە)
our	hour	سائەت	بىزنىڭ
I	eye	كۆز	مەن
new	knew	(ئۆتكەن زامان)	يېڭى
red	read	(ئۆتكەن زامان)	قىزىل
one	won	(ئۆتكەن زامان)	بىر
for	four	تۆت	ئۈچۈن
it's	its	ئۇنىڭ	ئۇ بولسا
no	know	بىلىمەك	ياق
you're	your	سىزنىڭ، سىلەرنىڭ	سىز بولسىڭىز، سىلەر بولساڭلار

b	be	بولماق	ھەرپى
c	sea	دېڭىز	ھەرپى
t	tea	چاي	ھەرپى
u	you	سىز، سىلەر	ھەرپى
o	oh	ۋوي	ھەرپى
m	am	بولسا	ھەرپى
r	are	بولساڭلار	ھەرپى
y	why	نېمە ئۈچۈن	ھەرپى
n	an	بىر	ھەرپى
i	eye	كۆز	ھەرپى

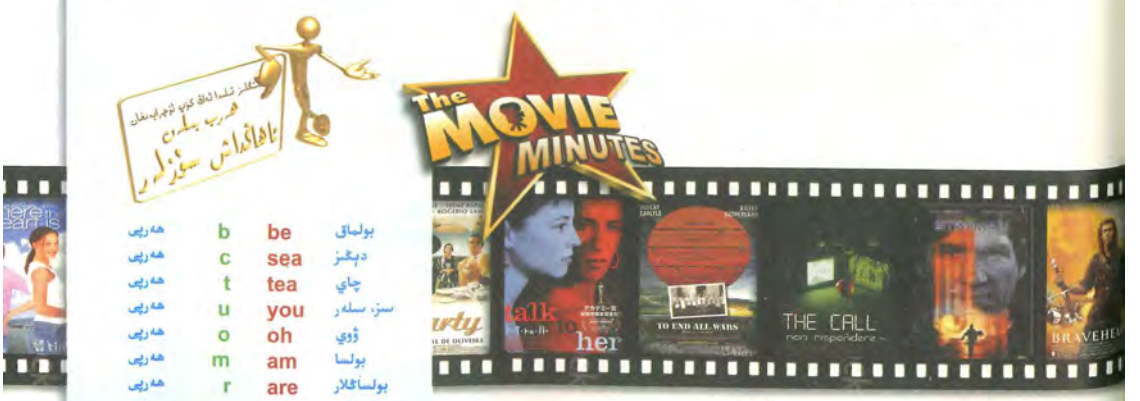

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى

Knowledge is strength.

داۋاملىشىۋاتقان هازىرقى زامان ـــ بولۇدىكى بايان قىلىش

I am washing.
You are watching.
He is calling.
We are talking.
They are working.

I am washing my hands.
You are watching TV.
He is calling you.
We are talking to the teacher.
They are working in Urumchy.

ئۇيغۇر تىلىدا پېئىلنىڭ ئوخشاش بولمىغان سۆزلەرنىڭ ئەلۋەتتە ئوقۇلۇشىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى سۆزلەرنىڭ گەرچە پېئىلنىڭ ئوخشاش بولمىغىنى بىلەن ئوقۇلۇشى ئوخشاش بولىدۇ (94- بەتكە قارالا).

سىز ئىنگلىز تىلىدىكى سۆزلەرنى «قانداق ئېسىدە ساقلاردىن» دەپ ھەرگىز غەم يېمەڭ. ناۋادا سىز ئاشۇ سۆزلەردىكى ئاچقۇچلۇق ھەرپلەرگە پۈتۈن ۋۇجۇدىڭىز بىلەن تىكىلىپ قارىسىڭىز، «ئەسلىدىلا مانا ئىيادىلىمەيدىغان» ھەرپلەرگە جان كىرىپ، ئۇ ھەرپىنىڭ ئۆزى شۇ سۆزنى سۆزلەيدۇ. شەكلى شۇ سۆز مەنسىنى ئىيادىلەيدۇ. نەتىجىدە سىز بايقىغان بۇ خىل كۆرۈنۈش- شەكىللىك كۆزىڭىز ئارقىلىق مېڭىڭىزنىڭ چوڭقۇر تەكتىگە يېتىپ بارىدۇ.

شۇڭا، سىز «ئېسىدە قالمايۋاتىدۇ» دەپ قارىغان سۆزلەرگە پۈتۈن ۋۇجۇدىڭىز بىلەن يەنە بىر قېتىم قارايلى بېقىڭ.

1. ئۇلار ئېچىدىكى ھەرپلەرنىڭ سۆز مەنسى بىلەن مۇناسىۋەتلىك كۆزلىرىگە تىكىلىپ قارايلى بېقىڭ.

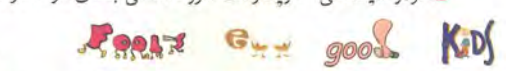

2. ئۇلار ئېچىدىكى ھەرپلەرنىڭ سۆز مەنسى بىلەن مۇناسىۋەتلىك پۈت- قوللىرىنى ئىزدەپ بېقىڭ.

3. ئۇلار ئېچىدىكى ھەرپلەر قۇرۇلمىسىدىن سۆز مەنسى بىلىنىپ تۇرامدۇ، كۆزىتىپ بېقىڭ.

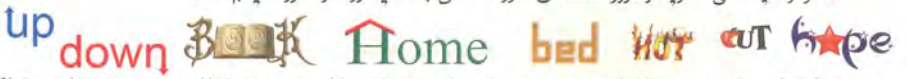

4. ئۇلار ئېچىدىكى ھەرپلەر قۇرۇلمىسىدىن سۆز مەنسى كۆرۈنۈپ تۇرىدىغان رەسىم- شەكىللەرنى تەسەۋۋۇر قىلىپ بېقىڭ.

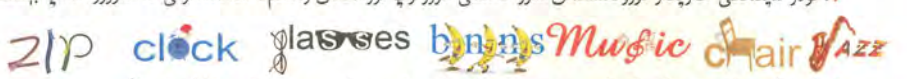

5. ئۇلار ئېچىدىكى ھەرپلەر قۇرۇلمىسىدىن سۆز مەنسىگە يېقىن سان- سىپىرلارغىمۇ قارايلى قويۇڭ.

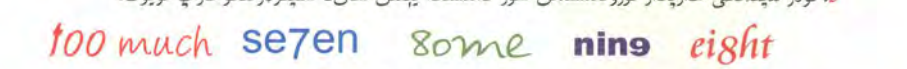

يۇقىرىقىدەك ئۆزىنى ئۆزى سۆزلەيدىغان سۆزلەر ئەمەلىيەتتە سىزگە كۆپ ئۇچرايدۇ.

بۇنىڭ ئۈچۈن سىزدە چوقۇم شۇ سۆزنىڭ ئېنىق مەنسىنى بىلىش بىلەن بىرگە ئۇنىڭدىكى ئاچقۇچلۇق ھەرپلەرنى دەل شۇ سۆز مەنسىگە باغلاپ كۆزلەيدىغان eye ھەمدە ئۇلارنى باغلاشتۇرۇپ تەسەۋۋۇر قىلالايدىغان ❤ بولۇشى كېرەك.

Ahmet : كېيىم «كىيمەك» دېگەن مەنىدىكى wear بىلەن «قەيەردە، قەيەرگە» دېگەن مەنىدىكى where، شۇنداقلا يەنە «ئۇلارنىڭ» دېگەن مەنىدىكى their بىلەن «ئۇ يەر، ئۇ يەردە» دېگەن مەنىدىكى there ... لارنىڭ ئاھاڭى ئوپمۇ ئوخشاش ئىكەن. ئۇنداقتا سىلەر سۆزلىگەندە بىز ئۇنى قانداق يەرقلەندۈرىمىز؟

John : بۇنىڭدىن تەنسىرەشنىڭ قىلچە ھاجىتى يوق، چۈنكى ئۇلار يېزىقتا يەرقلىنىدۇ. ئوقۇلغاندا ئادەتتە يالغۇز كەلمەيدۇ، جۈملە ئىچىدە باشقا سۆزلەر بىلەن بىللە كېلىدۇ. خۇددى بىز you نىڭ بىرلىك ياكى كۆپلۈك شەكلىنلىكىنى ئۇنىڭ ئالدى- كەينىدىكى سۆزلەرگە ئاساسەن تەبىئىيلا پەرقلەندۈرگەنىدەك، ئۇلارمۇ ئۆزلىرى بىلەن بىللە كەلگەن سۆزلەر بىلەن بىرلىشىپ، بىر- بىرىدىن پەرقلىنىدۇ. ناۋادا تەنسىرەشكە تۇغرا كەلسە، شۇ كىلىمۇ ئوخشاش، ئوقۇلۇشىمۇ ئوخشاش، بىراق مەنىسى ئوخشىمايدىغان ئۇيغۇر تىلىدىكى «ياق» دېگەنگە ئوخشاش سۆزلەردىن تەنسىرەش كېرەك. ئاكىلىغان بولۇشىڭىز مۇمكىن: بىر بالا توك سىمىنى ئوڭشاۋاتقان دادىسىدىن: «دادا، ئەمدى توكنى ياقايمۇ؟» دەپ سوراپتۇ. بىراق، تىنىشنى تېخى پۈتكۈزۈپ بولالمىغان دادىسى: «ئۇنداق قىلما» دېيىش مەقسىتىدە «ياق!» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ. ئەپسۇس، بۇ جاۋابنى بالىسى «بولىدۇ، ياقتى» دېگەن مەنىدىكى «ياق!» دەپ چۈشىنىۋېلىپ، توكنى يېقىپتۇ- دە، دادىسىنى جەھەننەمگە ئۇزىتىپ قويۇپتۇ...

بۇ ئۇيغۇر تىلىدىكى نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق سۆز- ھە؟!

not
English is CRAZY

www.uyghurkitap.com

تىل ئۆگىنىش تۈت ئامىلىدۇر، سۆزلەش ھەممىدىن كاتتىدۇر.

چۈنكى، بىز سۆزلىگەن سۆز- جۈملىنى ئاڭلاپ چۈشىنەلەيمىز،
سۆزلىيەلىگەن سۆز- جۈملىنى ئاساسەن ئاڭلاپ چۈشىنەلەيمىز،
سۆزلىيەلىگەن سۆز- جۈملىنى ئەلۋەتتە ئوقۇپ چۈشىنەلەيمىز،
شۇڭا، بىزنىڭ مەركىزىي نىشانىمىز- سۆزلەش.
ئەمەلىيەتتە تىل ئۆگىنىشتىكى ئاخىرقى مەقسەتمۇ
يەنىلا سۆزلەش.

the Secret of English

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى

ئەڭ تېز، ئەڭ ئۈنۈملۈك ۋە ئەڭ ئەنئەنىۋىلىك

ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا

3. ھالقا

قاپىيەداش سۆزلەر بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش

بۇخىل ئۇسۇلنىڭ ئالاھىدىلىكى:

خۇددى ئۇيغۇر خەلق قوشاقلىرى ۋە ماقال- تەمسىللىرىدەك مۇستەھكەم ئەستە ساقلىنىپ قالىدۇ، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە بۇ ئۇسۇلدا بىر سۆزنىڭ ۋاستىسى بىلەن يەنە بىرقانچە سۆز تەڭ ئەستە قالىدۇ.

باغلانمىغان زەنجىر: خالىغان يېڭى بىر سۆز ياكى بىر يۈرۈش قاپىيەداش سۆزلەر.

باغلىنىدىغان ھالقا: شۇ سۆز بىلەن قاپىيەداش بىرقانچە باشقا سۆزلەر ياكى شۇ سۆزنى بىر- بىرىدىن پەرقلەندۈرگۈچى ئاچقۇچلۇق ھەرپلەر.

باغلانما ئىسىم: ئەسلەپتە نىشانلىق سۆز بىلەن بىر تۈركۈم قاپىيەداش سۆزلەرنى تىپىپ چىقىڭ، ئاندىن ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىلەن باغلاشتۇرۇپ قوشاق تۈزۈۋېلىڭ، مۇمكىن بولسا يەنە ھەر قايسى سۆزلەردىكى بىر- بىرىدىن پەرقلىنىپ تۇرىدىغان ئاچقۇچلۇق ھەرپلەرگە شۇ سۆز ھەمسى بىلەن باغلاشتۇرۇپ لەقەم قويۇۋېلىڭ ھەمدە ئۇ سۆزگە باشقىدىن ھەنە بىرىپ چىقىڭ.

3

1) مىسال:

باغلانمىغان زەنجىر: pair جۈپ + باغلىنىدىغان ھالقا: ئۇنىڭ بىلەن قاپىيەداش سۆزلەر air، chair، hair ...

باغلانما ئىسىم:
باشىمنىڭ ئۈستىدە hair باردۇر،
چاچمىنىڭ ئۈستىدە air باردۇر.
ئاستىمدا ئولتۇرغان chair باردۇر،
پۇتۇمدا ئاياغدىن a pair باردۇر.

2) مىسال:

باغلانمىغان زەنجىر: life wife knife + باغلىنىدىغان ھالقا: ئۇلارنىڭ باش ھەرپلىرى

باغلانما ئىسىم:
1لا كېلەر ھايات - life، life، life.
w دەك ۋاتىلدار خوتۇن - wife، wife، wife.
ھەر بىر سۆزدە بىر ھەرپ مۇھىم ئاچقۇچتۇر.
k ھەرپىنى كېسۈۋېتەر پىچاق - knife، knife.

(40، 102، 134 ۋە 159- بەتلەرگە قارالا.)

A Happy Day

It is Sunday,
we are all at home today.
My dad is not working today,
but he is sitting with his computer
and talking on the phone.
My mom is baking a cake for us.
My sister is washing the windows.
My little brother is singing and drawing a lot of eggs.
And our little cat is looking at him.
My black bird is flying and singing in the yard.
I am playing ball with my dog.
It is a happy day today.

[ɪ]	[iː]	[ɪ]	[iː]	[aɪ]	[ɪ]	[e]	[iː]
it	eat	fill	feel	file	fill	fell	feel
sit	seat	shit	sheet	slipe	slip	slept	sleep
bit	beat	slip	sleep	bite	bit	bet	beat
hill	heal	fit	feet	site	sit	set	seat
list	least	did	deed	time	Tim	tempt	team
bitch	beach	ship	sheep	pine	pin	pen	peen
piss	peace	chick	cheek	price	print	press	priest

sea	weak	meat	steal	peace	buy	there	where
see	week	meet	steel	piece	by	their	wear

Read 'n' Repeat

We need these three free green trees in the street

www.Uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يۈكلەش تورى

E هەرپىنىڭ ئاساسلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىش شەكىللىرى

يېپىق بوغۇملۇق سۆزلەردە كەلگەن e هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

e + ~ = e~	[ـە]	(get, bed, red, ten, pen, egg)
e + y = ~ey	[ـەي]	(hey, they)
e + r = ~er	[ɜː]	(her, person, were, per)
e + w = ~ew	[يۇ]	(new, news, few, chew)

ئوچۇق بوغۇملۇق سۆزلەردە كەلگەن e هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~ + e = ~e	[ـى]	(be, he, we, she, me)
e + ~e = ~e~e	[ـى]	(pete, eve, gene, these)
e + re = ~ere	[ـە]	(where, there)

باشقا سوزۇق تاۋۇشلار بىلەن بىللە كەلگەن e هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

e + a~ = ~ea~	[ـــى]	(eat, meat, speak, teach)
e + a~ = ~ea~	[ـە]	(head, heavy, dead)
e + e~ = ~ee~	[ـــى]	(see, meet, week, sleep)
e + a~ = ~ea~	[ـەي]	(break, great)
e + i~ = ~ei~	[ـــى]	(receive)
i + e~ = ~ie~	[ـــى]	(piece, believe, achieve)

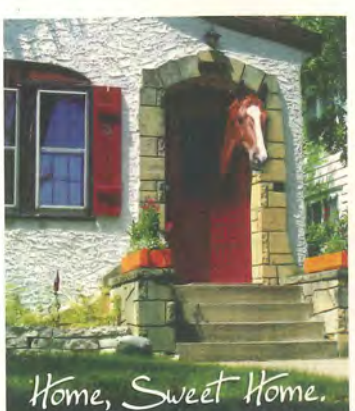

sell
tell
fell

fill
feel

eat
tea

sea
see

weak
week

meat
meet
sweet
need

keep
sleep

free
three
tree
street
green

peace
piece
believe

* هەرپى توغرىسىدا يەنە 19، 40، 48، 140، 187- بەتلەرگە قارالا.

ساتماق
ئېيتىپ بەرمەك
→ fall

توشتۇرماق، توشماق
ھېس قىلماق

پېمەك
چاي

دېڭىز
كۆرمەك

ئاجىز
ھەپتە

گۆش
كۆرۈشمەك
تاتلىق
زۆرۈر

ساقلاپ قالماق
ئۇخلىماق

ھەقسىز؛ ئەركىن
ئۇچ
دەرەخ
كوچا
پېشىل

تىنچلىق
پارچە
ئىشەنمەك

USE it or LOSE it

I'm planning to buy and **sell** cars. / Sorry, I can't **sell** it for ten Yuan.
Let me **tell** you … / **Tell** me, what is this?
She **fell** down from the wall.
Are you **filling** the glasses with water or wine? / The box is not **filling** quickly.
I **feel**, he will miss you. / I **feel** sad today.
Get me something to **eat** and drink. / I want to **eat** seafood today.
hot **tea** / weak **tea** / sweet **tea** / black **tea** / green **tea** / China **tea** /
I'm going to make a cup of **tea**. / It is not my cup of **tea**.
You can't drink **sea** water. We are going to spend days at the **sea** next week.
A cat? Oh, let me **see**! / I'm glad to **see** you. / I'll just go and **see**. / Oh I **see**.
We must help **weak** students in the class. / He's **weak** in English.
last **week** / this **week** / next **week** / quiet **week** / three days a **week** /
spend a **week** in … / We work on **weekdays**. /
We always see on the **weekends**. / **weekly**
He's eating **meat**. / a piece of **meat** / bad **meat** / red **meat** / **meatball**
Let's **meet** after school. / I'm glad to **meet** you. / the **meeting**

The taste is a bit **sweet**. / Her baby is so **sweet**.
I just **need** a car. / I **need** to meet with him now.
You must **keep** all of his books / **keep** your passport in a good place. / **Keep** quiet and don't talk. / OK, **keep** sleeping.
I always walk and talk in my **sleep**. / **sleep** well / **sleep** quiet / **sleep** late / **sleep** alone
I'm **free** this week, and you? / Feel **free** to ask me! / You can take it for **free**.
a small tree / a tall **tree** / a big **tree** / grow a **tree** / a bird in the **tree**
in the back **streets** of New York / **street** name / the end of he **street** /
the other side of the **street** / the **street** on the left
If you get a **green** card, you can do it. / **green** food / a **green** hand
for world **peace** / If you want **peace** and quiet, go to your hometown.
They are trying to keep the **peace** in the town.
a **piece** of meat / a **piece** of cake /
a **piece** of music / big **piece** / small **piece**
I just need to get a few bits and **pieces**

I'm happy to hear that

Mr، Mrs، Miss، Ms دېگەنلەر ئادەتتە قارشى تەرەپنىڭ فامىلىسى ئالدىغا توشۇپ ئىشلىتىدىغان تەكەللۇپ سۆزلىرى بولۇپ، ئادەتتە ئۇلارنى يەقەت مۇئۇ خىل ھالەتتىلا يازىمىز. بىراق، ئوقۇغاندا ئۇلارنىڭ تولۇق ئوقۇلۇشى بىلەن تەلەپپۇز قىلمىز.

Mr

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاپلارنىڭ پېكى لىرىسى
ئۇيغۇرچە كىتاپ تور بېكىتى

12 PRACTICE makes PERFECT.

1 I'm not Ving — مەن ... (پ) ياتماقتىمەن.

I'm not working.

2 I can't stand n — مەن ... (ئى) گە بەك ئۆچ.

I can't stand sweet food.

3 I want n — مانا ... (ئى) لازىم.

I want a car.

4 I want to V — مەن ... (پ) لاي دېگەنتىم./ مېنىڭ ... غۇم

I want to buy pants.

5 I need to V — ... (پ) مېشىم زۆرۈر.

I need to find a bike.

6 Keep Ving — ... مۇبرىنىڭ.

Keep washing.

7 Keep n + adj — ... (ئى) نى ... (س) تۇتۇڭ/ ساقلاڭ.

Keep your hands clean.

No, we need to eat meat !

DIFFER

see سۆزىنىڭ كۆرمەك دېگەندىن باشقا، قىسمەن چاغلاردا كۆرۈشمەك دېگەندەك مەنىلىرىمۇ بار بولۇپ، تونۇش كىشىلەر بىلەن ئۇچرىشىپ قالغاتدا ۋە خوشلاشقاتدا see سۆزىنى ئىشلىتىمىز. كۆرۈشمەك، ئۇچراشماق دېگەندەك مەنىلىرىنى كۆپىنچە meet سۆزى ئارقىلىق ئىپادىلەيمىز. meet سۆزىنى ئۇنچە كۆرۈشكەندە ئىشلەتكەندە تونۇشماق دېگەن مەنىسىمۇ چىقىدۇ.

گەرچە talk ،tell ،say ،speak لار مەنە جەھەتتە بىر سۆزدەك تۇرغىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئۇلار مەنە، شۇنداقلا ئەدجىمە جەھەتتىنمۇ پەرقلىنىدۇ. talk- پاراكلاشماق دېگەن مەنىدە بولۇپ، قوش يۆنىلىشلىك ھەرىكەتنى كۆرسىتىدۇ. tell بولسا ئۇزۇنراق، يەنى بىر جۈملە ياكى ۋەقەلىكنى سۆزلەپ بېرىشنى كۆرسىتىدۇ. speak بولسا سۆزلەش دېگەن مەنىدە بولۇپ، ئۇ ئادەتتە تولۇقسۆزچىسىز ھالەتتە كېلىدۇ.

مەن سانمايۇاتىمەن.
سىز ئېيتىپ بەرمەيۇاتىسىز.
ئۇ يېمەيۇاتىدۇ.
بىز سىزمايۇاتىمىز.
ئۇلار ئوخلىمايۇاتىدۇ.

مەن سىزنىڭ ۋاقتىڭىزنى ئىسراپ قىلمايۇاتىمەن.
سىز ئۇنىڭ ئىسمىنى ئېيتىپ بەرمەيۇاتىسىز.
ئۇ تاماق يېمەيۇاتىدۇ.
بىز دەرەخلەرنى سىزمايۇاتىمىز.
ئۇلار كارىۋاتتا ئوخلىمايۇاتىدۇ.

I am sleeping.

(بېشى 40 ۋە 49- بەتتە)

ئىنگلىزچە سۆز	=	ئۇيغۇرچە مەنىسى	+	ئاھاڭدىشى

us دارغا ئاسىلاڭ بىزنى us،
bus بولمىسا ئاپتوبۇستا bus.

green يېشىل green گىرى كېلىدۇ.
clean پاكىز كېلىن clean كېلىدۇ.

ball توپ كەلدى، چاققان بول.
tall مەن ئېگىز، سەن چوقۇر، ئەمدى چاققان تول.

why ئىست! نېمىشقا بۇنى بىلمىگەنسەن، ھالىڭغا ۋاي.
buy سېتىۋالمەن دېسەڭ بولغىن دەسلەپ باي.

father دادام داڭم ئېلىپ كېلەر گازىر.
mother ئانام بۇنى ئاڭلاپ بولدى ھازىر.

talk پاراڭلاشتى ئۇلار توختىماي كەتكەندە توك.
chalk بورنى سۈيۈپ تاشلىدى ئاۋاز چىقىرىپ چوك.

send ئەۋەتىپ بېرەي پۇل بولمىسا سەندە.
spend كۆنلىرىڭنى ئۆتكۈزۈپ تۇر ئاشۇ سېپەندە.

tell دەيدۇ ئۇ يەنىلا ھەممە نەرسەم تەل.
sell ساتمەن دەپ بارىنى ئاقتۇرۇۋەتسىمۇ سەل.

keep بۇنى ئوبدان ساقلا، كۆزۈڭنى تىكىپ.
sleep ئۇخلاپ قالما ھەرگىز ئۇنىڭغا ئېسىلىپ.

meet تونۇشۇپ تويايلى ئابلىمىت.
meat گۆش يەيدىغىنى بىزنىڭ خەمىت.

way «ۋەي- ۋەي» دەپ يولدا ئاڭلىيالماي.
say «يەنە سەي» دەپ قاخشاپ تاماق يېيەلمەي.
may شۇنداقتىمۇ ئۇ بەلكىم ئىچىپ قالار مەي.
day ھەي ئىست! بۇ كۈنلەرگە ئەمدى مەن ئېمە دەي.

sea دېڭىزغا ئامراق ھەرپ c
see ھەممىنى كۆرۈپ تۇرار c
be ھەممىدىن ئاكتىپ پېشىل b
tea چاي ئىچىدۇ بىكار بولسا t.

she ئۇ- شىرىنجان،
he ئۇ- خىلىلجان.
it بىر- بىرىگە ئوخشىماس،
ئۇ- ئىت، ھايۋان.

up ئاپلا دەپ ئۇستىگە چىقىۋالدىم، up.
cup كاپلاقلىپ پىيالىنى تۆتۈۋالدىم، cup، cup.

step ئۇ باسقان قەدەمنى يۇرىمەن ئىستەپ.
weak ئۇ ھەم ئاجىز، ھەم ۋىجىك.

(ئاخىرى 134- بەتتە)

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

Life is short and time is swift .

داۋاملىشىۋاتقان ھازىرقى زامان ـــ بولۇشسىز

I am not selling.
You are not telling.
She is not eating.
We are not drawing.
They are not sleeping.

I am not wasting your time.
You aren't telling her name.
She isn't eating the food.
We aren't drawing trees.
They aren't sleeping in the bed.

ئۇيغۇر تىلىدىكى بىر بوغۇملۇق سۆزلەر ئىچىدە پەقەت سوزۇپ تەلەپپۇز قىلىنىش ئارقىلىقلا باشقا مەنىنى بىلدۈرىدىغان ئەھۋاللار بولمايدۇ.
لېكىن ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى بىر بوغۇملۇق سۆزلەرنىڭ سەل سوزۇپ ياكى قىسقىراق تەلەپپۇز قىلىنىش ئارقىلىقلا باشقا- باشقا مەنىنى بىلدۈرىدۇ. (98، 104- بەتكە قارالسۇن)
مەسىلەن:
it ≠ eat, did ≠ deed, slip ≠ sleep, full ≠ fool, pull ≠ pool

ئۇيغۇر تىلىدىكى نەسرىي يەشمىسى

تۆۋەندىكى سۆز بىرىكمىسىدىن نېمىنى هېس قىلىدىگىز؟

in + front + of + my + school

مەكتەپ + نىڭ + ئالدى + دا

گەرچە ئىنگلىز تىلى بىلەن ئۇيغۇر تىلى نۇرغۇن ئورتاقلىققا ئىگە بولسىمۇ، لېكىن بەزى جۈملە شەكىللىرى بىزگە خۇددى شېئىرىي شەكىلدەك تۇيغۇ بېرىدۇ. بىز ئۇنداق جۈملە شەكىللىرىنى گەرچە دېلمىزدا شېئىرىي شەكىل بويىچە ساقلىۋالساقمۇ، لېكىن تىلىمىزدا يەنىلا نەسرىي شەكىلدە ئىپادىلىمىسەك بولمايدۇ.

ئىنگلىز تىلىدىكى تولدۇرغۇچى بىلەن خەۋەرنىڭ ئورنى ئۇيغۇر تىلىدىكى بىلەن تەتۇر يۆنىلىشتە.

ئىنگلىزچىسى: I study English in Entil everyday.

نەسرىي يەشمىسى: مەن ھەر كۈنى ئىنتىل دا ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىمەن.

شېئىرىي يەشمىسى: مەن ئۆگىنىمەن ئىنگلىز تىلىنى دا ئىنتىل ھەر كۈنى.

ئىنگلىز تىلىدىكى there's جۈملە شەكلى ئۇيغۇر تىلىدىكى بىلەن تەتۇر يۆنىلىشتە.

ئىنگلىزچىسى: There's a cat in the bag.

نەسرىي يەشمىسى: سومكىدا بىر مۇشۇك بار.

شېئىرىي يەشمىسى: بار بىر مۇشۇك سومكىدا.

ئىنگلىز تىلىدىكى ئىككى ياكى ئۇنىڭدىن ئارتۇق كۆپ سۆزلەردىن تۇزۇلگەن ئېنىقلىغۇچى ئىسىملارنىڭ كەينىدە كېلىدۇ.

ئىنگلىزچىسى: I miss the classmates at school.

نەسرىي شەكلى: مەن مەكتەپتىكى ساۋاقداشلارنى ئەسلەيمەن.

شېئىرىي يەشمىسى: مەن ئەسلەيمەن ساۋاقداشلارنى مەكتەپتىكى.

John: peace! peace! peace!

Ahmet: piss! piss! piss!

John: ئاپلا، تەلىيىگىزگە سىزنىڭ دەۋاتقان گېپىڭىزنى مەنلا ئاڭلىدىم، ئاۋادا ئۇنى بىرەر «تىنچلىق» نى تەشەببۇس قىلغۇچىسى ناماينىڭ قوشۇن ئاگلاپ قالسا، سىزنى دەررۇ تېپىپ قوغلاپ قاتاردىن چىقىرىۋەتكەن بولاتتى.

Ahmet: نېمىشقا؟

John: نېمىشقا بولاتتى، بىرسى ھەدەپ «تىنچلىق!» دەپ ۋارقىراۋاتسا، سىز «كېچىك تەرەت!» دەپ ۋارقىرىسىگىز قانداق بولىدۇ؟! ...

.....

John: .sheet! .sheet! .sheet!

Ahmet: .shit! .shi!t .shit!

John: يەنە مەينەت گەپ قىلغىلى تۇردىڭىزغۇ؟

Ahmet: مەن «ۋاراق» دېگەن سۆزنى ئوقۇۋاتىمەنغۇ؟!

John: ياق! بايا سىز «كېچىك تەرەت!» دەپ ۋارقىرغانىدىڭىز، مانا ئەمدى «جوك تەرەت!» دېگىلى تۇردىڭىز ...

Ahmet: كەچۇرۇڭ John.

John: چاتاق يوق. ھەرنېمە بولسا بۇ سۆزلەرنى باشقىلار ئالدىدا دەپ قالمىدىڭىز، چۈنكى ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىسى يەك قوپال سۆزلەر، بۇنىڭدىن كېيىن ئاشۇنداق ~ie / ~ea / ~ee بوغۇملىرى كەلگەن سۆزلەرنى ئوقۇغاندا قوۋزىڭىزنى ئىككى تەرەپكە كېرىپ تۇرۇپ سوزۇپ تەلەپپۇز قىلىڭ.

بولمىسا يەنە ...

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئاڭلاش ـ سۆزلەشنىڭ ئاساسى

كۆپ گەپ قىلىدىغان ئادەمنىڭ ئارىسىدا چوڭ بولغان بوۋاقنىڭ ئىلگىرى-كېيىن چىققان بۆلىنىڭ ئەكسىچە، ھېچقاندىلى گەپ ئاڭلانمايدىغان، ئادەمسىز يەردە ياشاپ بولغان بوۋاقنىڭ قۇلىقىغا ھېچقاندىلى سۆز كىرمەي، مەڭگۈ ئىلى چىقمايدۇ. دېمەك، ئاڭلاش ـ سۆزلەشنىڭ ئاساسى.

ئەگەر سىز ئۇلىغا ملىك سۆرىلىش ئىشانچىغا يەتمەكچى بولسىڭىز، ئۇنداقتا كۆپ ئاڭلاپ بېرىڭ.

the Secret of English

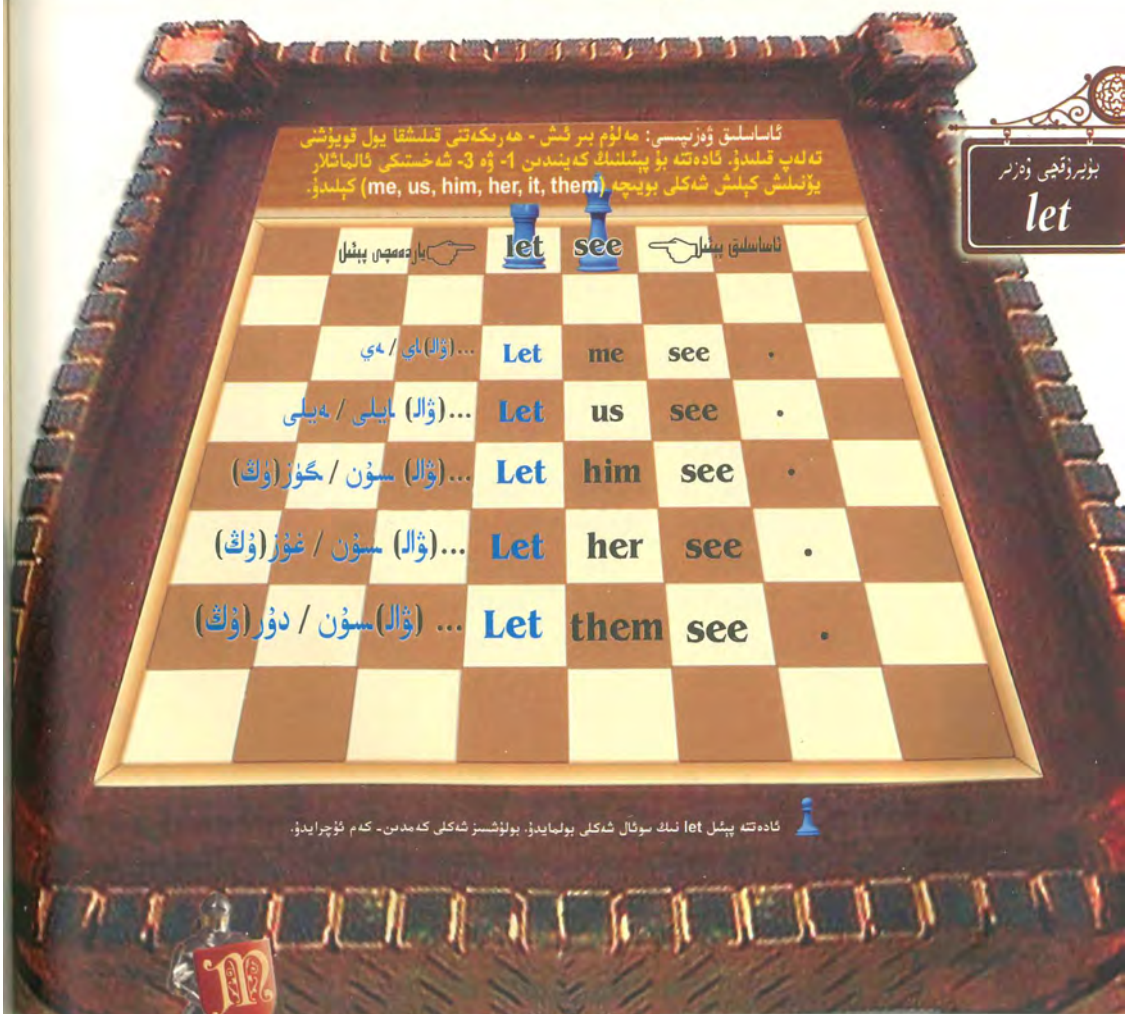

like = lie kid ≠ kind will ≠ wild fit ≠ fight

I like cars.
You like bike.
She likes cat.
He likes rat.
We like to walk.
They like to talk.
I like to drink tea.
You like to see the sea.
She likes to speak.
He likes to eat.
You like to teach.
We like to read.

[ɪ]	[aɪ]	[aɪ]	[aɪ]	[ɪ]	[aɪ]	[ɪ]	[aɪ]
win	wine	time	tie	will	wild	fit	fight
bit	bite	like	lie	chill	child	lit	light
rid	ride	pile	pie	milk	mild	miss	might
sit	site	dine	die			nit	night
rip	ripe	[ɪ]	[ɜ]	king	kind	till	tight
fin	five	sit	sir	mid	mind	bring	bright
fist	five	bit	bird	fin	find	fill	fright
till	tile	shit	shirt	blink	blind	sing	sight
miss	mice	skip	skirt	hint	behind	lip	delight
		fist	first				

READ 'N' REPEAT

In my mind,
I must find a kind child.
Oh, you are blind,
she's just behind you.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى

I ھەرپنىڭ ئاساسلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىش شەكىللىرى

يېپىق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن i ھەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

i + ~ = i~	[ى]	(it, sit, big, lift, win)
i + r = ~ir	[ɜ:]	(sir, first, bird, girl)
i + ld = ~ild	[ﺎﻱ]	(wild, child, mild, bild, sild)
i + nd = ~ind	[ﺎﻱ]	(mind, find, behind, blind, kind)
i + ght = ~ight	[ﺎﻱ]	(night, fight, light, right, bright)

ئوچۇق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن i ھەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

i + ~e = ~i~e	[ﺎﻱ]	(side, size, bike, line, five)
i + re = ire	[ﺎﻱ]	(fire, tire, sire)

باشقا سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئالدىدا كەلگەن i ھەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

i + e = ~ie	[ﺎﻱ]	(tie, die, lie, pie)
i + e~ = ~ie~	[ى]	(believe, achieve)

باشقا سوزۇق تاۋۇشلاردىن كېيىن كەلگەن i ھەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

ئۇ ئادەتتە ئۆزىدىن باشقا سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئالدىدا كەلسە [ي] دەپ ئوقۇلىدۇ.

i + سوزۇق تاۋۇش =	[ي]	(rain,weight, boil, ruin)

nice
price

bike
like
line
five
drive

time
tie
die

ring
bring

did
kid
kill
still

kind
find
mind
behind

wild
child

ھەرپى توغرىسىدا يەنە 27، 139، 179- بەتلەرگە قارالا.

ئوبدان؛ چىرايلىق باھا

ۋېلىسىپىت
ياقتۇرماق
سىزىق؛ رەت
بەش
ھەيدىمەك

ۋاقىت؛ قېتىم
گالستۇك؛ چىگمەك
ئۆلمەك

ئۇزۇك؛ چەمبەر
ئېلىپ كەلمەك

→ do

بالا؛ چاقچاق قىلماق
ئۆلتۈرمەك
يەنىلا، تېخىچە

مېھرىبان؛ خىل
تېپىۋالماق
كاللا، ھوش، مېڭە
كەينىدە

ياۋايى، ئەسەبىي
بالا، پەرزەنت

USE it or LOSE it

r / a **nice** man / **Nice** to meet you.
e / good **price** / the **price** of the clothes /
es are going up.
by **bike**/ He fell off his **bike**. / Can you get on the **bike**? / Get off the **bike**!
I **like** my computer a lot. / I **like** it best. / Don't eat **like** a bird.
draw a **line** / The wet clothes are on the **line**. / a **line** of cars /
stand in **line** / go on **line** / be on **line**
Now his father is **driving** a red car. / Dad, today **drive** me to school, ok?
/ Don't **drive** so fast! / drink and **drive**
What **time** is it? / in **time** / on **time** / good **time** / free **time** / waste **time** /
spend **time** / last **time** / this **time** / next **time** / all the **time** / at that **time** /
school **tie** / a black **tie** dinner / I must wear a shirt and a **tie** for work. /
Don't **tie** the cat to the tree!
He's wearing a **ring**. / Take off his **ring**! / The kids are sitting in a **ring**.
Can you **bring** me a knife? / I always **bring** it, you take it. /
I **did** my homework. / You **did** a good job!
How is your **kid**? / She is just a **kid**. / Are you **kid**ding?
Mum will **kill** us if we get home late. / a **killer**
They are **still** sleeping. / It is **still** snowing / I'm **still** in Toronto.
all **kind** of ~ / the same **kind** of ~ / What **kind** of music is it? /
It was very **kind** of you to help me. /
I'm looking for it, but I believe I can **find** it. / **Find** your way!
Keep it in your **mind**. / Make up your **mind**.
My ball fell **behind** the wall / I'm a bit **behind** with my
homework this week. / go wild
child → **children** / **Children** grow up so quickly! / small **child** / young **child**

تۆۋەندىكى سۆزلەرگە خالىغان بىر ھەرپنى قوشۇپ، ئۇلارنى ئۆزىگىزگە تونۇشلۇق بولغان باشقا بىر سۆزگە ئايلاندۇرۇڭلار.

tie kid rice tree eat than fat back

تۆۋەندىكى سۆزلەر ئىچىدىكى مۇڭاپىق 2 دانە ھەرپنى ئېلىۋېتىپ سىزگە تونۇشلۇق بولغان باشقا سۆزلەرنى شەكىللەندۈرۈڭلار.

street sweet three pants when young

ئادەتتە قارتىلاردا بىزگە ئۇچرايدىغان J (سالدات)، Q (ماتكا)، K (شاھ؛ كارل) لار ئەسلىيەتتە ئىنگلىز تىلىدىكى ئايرىم مەنە ئىپادىلەيدىغان سۆزلەرنىڭ باش ھەرپى بولۇپ، J بولسا Jack (يىگىت، ئەر) سۆزىدىن، Q بولسا queen (خانىش) سۆزىدىن، K بولسا king (پادىشاھ) سۆزىدىن كەلگەن.

I'm happy to hear that

www.yengiyolkitap.com
يېڭى يولكىتاپ تور بېكىتى
يېڭى يولكىتاپ تورىغا خۇش كەپسىز

13 PRACTICE makes PERFECT.

1 Are you still Ving? — سىز (تېخچە) يېزىلا ... ۋاتاسىز

Are you still sleeping?

2 I'm dying to V — ... شىكە بەك تەقەززا بولۇپ كەتتىم.

I'm dying to see you.

3 I like n — مەن ... نى ياخشى كۆرىمەن.

I like music.

4 I like to V — مەن ... مشنى ياخشى كۆرىمەن.

I like to watch TV.

5 It is time to V — ... مغان ۋاقىت بولدى.

It is time to start.

6 Nice to V — ھەرنېمە بولسا ... مپ ئوبدان بولدى.

Nice to meet you.

__ Will you kill Bill?

__ Yes, I will.

DIFFER

child بىلەن kid نېمە ھەر ئىككىلىسى پەرزەنت، يالا دېگەندەك مەنىلەرنى ئىپادىلەيدىغان بولۇپ، ئادەتتە ئېغىز تىلىدا kid سۆزى child غا قارىغاندا كۆپرەك ئىشلىتىلىدۇ.

گەرچە find بىلەن get نېمە ھەر ئىككىلىسىنىڭ تاپماق دېگەندەك مەنىسى بولسىمۇ، ئۇلار پەنىلا بىر- بىرىگە نوخشىمايدۇ.
find بولسا بىنتىۋىۋەتكەن ياكى ئىزدەۋاتقان نادەم ۋە نەرسىلەرنى تېپىشنى كۆرسىتىدۇ.
get بولسا، سېتىلىش، سوراش ياكى ئىشلەش ئارقىلىق مەلۇم بىر نەرسە ياكى نەتىجىنى قولغا كەلتۈرۈش ياكى ئۇنىڭغا ئېرىشىشنى كۆرسىتىدۇ.

مەن ئۆيتىپ بېرىۋاتىمەن.
مەن ئۆيتىپ بېرىۋاتامدىمەن؟
مەن نېمىنى ئۆيتىپ بېرىۋاتىمەن؟

ئۇ ئۇخلاۋاتىدۇ.
ئۇ ئۇخلاۋاتامدۇ؟
ئۇ قەيەردە ئۇخلاۋاتىدۇ؟

سىز ئىشلەۋاتىسىز؟
سىز ئىشلەۋاتامسىز؟
سىز قانداق ئىشلەۋاتىسىز؟
سىز قەيەردە ئىشلەۋاتىسىز؟
سىز نېمىشقا ئىشلەۋاتىسىز؟

يەتتۈرۈۋەتمەك	miss	ئەسلىمەك
يەر	lot	نۇرغۇن
پاكار	short	قىسقا
بەزى	some	ئازراق
قېرى	old	كونا
زۇكام	cold	سوغۇق
خالتا	case	ئەھۋال
ئىشتىن بوشاتماق	fire	ئوت
پول	floor	قەۋەت
ۋىۋىسكا	sign	بەلگە
ئوڭ	right	توغرا
يېنىك	light	چىراغ
تەپەككۇر	thought	think
سەرەڭگە	match	مۇسابىقە
ئۇسۇل	way	يول
تەربىيىلىمەك	train	پويىز
ناچار	mean	دېمەكچى
قويۇپ قويماق	leave	كەتمەك
دەم ئېلىش	break	بۆزماق
ئېغىر	heavy	سېمىز
قورساق توق	full	لىق
باھانە	excuse	كەچۈرمەك
تېجىمەك	save	قۇتقۇزماق
ئۆتكۈزمەك	have	بار
ئەڭ	most	كۆپىنچە
تەخمىنەن	about	توغرىسىدا
فوند ستېرلىنك	pound	قاداق
ئىككى- ئۈچ	couple	ئەر- ئايال
سەھرا	country	دۆلەت
سېكۇنت	second	ئىككىنچى
كەچۈرمىش	experience	تەجرىبە
پروگراممىا	show	كۆرسەتمەك
دىن تۆۋەن	under	ئاستىدا
باش	year	يىل
leave	left	سول
will	would	... غۇسى كەلمەك
بىردەم	while	ۋاقتىدا
جاۋاب بەرمەك	answer	تېلېفوننى ئالماق

ئۇيغۇر كىتاب تورى يىڭى دۇنياسى
www.uyghurkitap.com

Money could not buy happiness.

داۋاملىشىۋاتقان ھازىرقى زامان ـــ ئالاھىدە سوئال ۋە جاۋاب

I am telling.
Am I telling?
What am I telling?

She is sleeping.
Is she sleeping?
Where is she sleeping?

You are working.
Are you working?
How are you working?
Where are you working?
Why are you working?

ئۇيغۇر تىلىدىكى جۈملىلەردە جۈملىنىڭ خەۋىرى ئەمەس، بەلكى تولدۇرغۇچى بولۇپ كەلگەن پېئىل ئۆزىنىڭ كەينىگە «مىش»، «ۋاش» قوشۇمچىلىرىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئىسىمغا ئالمىشىپ كەتسە، ئىنگلىز تىلىدىكى جۈملىلەردە بولسا ئۆزىنىڭ كەينىگە «ing-» قوشۇمچىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئىسىمغا ئالمىشىپ كېتىدۇ ياكى ئالدىغا to نىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئەسلىدىكى پېئىللىق ھالىتىنى ساقلاپ قالىدۇ.

مەسىلەن: مەن ھەيدەيمەن. I drive.

مەن ھەيدەشنى ياخشى كۆرىمەن.
I like to drive.
(I like driving.)

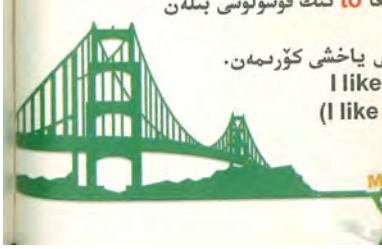

Bilingual Bridge

تىل ماتېماتىكىسى = ئۇيغۇر تىلى + ئىنگلىز تىلى

from Word to the World

گرامماتىكا = ماتېماتىكا. بۇلار ئاڭلىماققا خۇددى ئاكا- ئۇكا دېگەندەكلا يېقىن ئاڭلىنىدۇ. شۇڭا، سىز بەزىدە تەپسىلىرەك قاراپ باقسىڭىز، «قوشۇش، ئېلىش، ئاددىي كەسىر، فورمۇلا ...» دېگەندەك ئاتالغۇلارنىڭ رولىنى ماتېماتىكا ئىچىدىلا ئەمەس، بەلكى يەنە گرامماتىكا ئىچىدىمۇ بايقىيالايسىز.
قېنى، سىز ئۆچراتقان سۆز- جۈملىلەرنى تۆۋەندىكىدەك فورمۇللارغا سېلىپ ئىسپاتلاپ بېقىڭ.

✓ سۈپەتلەرنىڭ سېلىشتۇرما دەرىجىسىنى ئايرىش فورمۇلىسى:

كۆچلۈك + رەك = كۆچلۈكرەك ═══ strong + er = stronger

✓ پېئىللارنىڭ ئۆتكەن زامان قوشۇمچىلىرىنى ئايرىش فورمۇلىسى:

كۆر + گەن = كۆرگەن ═══ watch + ed = wached

✓ ئىسىملارنىڭ كۆپلۈك شەكلىدىكى a نىڭ قىسقىرىپ كېتىشىنى ئىسپاتلاش فورمۇلىسى:

بىر مۇشۇك + لەر = بىر مۇشۇكلەر ═══ a cat + s = ~~a~~ cats

✓ ئەمدى بىز تىك شەكىللىك ئېلىش فورمۇلىسىدىن پايدىلىنىپ ئاددىي ھازىرقى زامانىنىڭ مەنە تەرجىمىسىنى تېپىپ چىقايلى:

كۆرۈۋاتىمەن = كۆر + ۋاتە ═══ I am watching = I watch + am ~ ing

كۆرەلەيمەن = كۆرىمەن + لەي ═══ I can watch = I watch + can

بىز يەنە تىك شەكىللىك قوشۇش فورمۇلىسىدىن پايدىلىنىپ i ھەرپىنىڭ [اي] دەپ ئوقۇلۇش قانۇنىيىتىنى ئىسپاتلاپ چىقايلى:

A÷B×E+C=( )

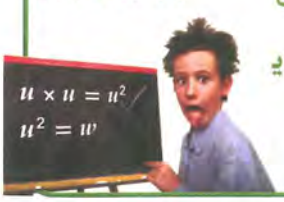

ى = ~id
l
ايلد = ~ild
mild
child
wild

ى = ~id
n
ايند = ~ind
mind
kind
behind

ى = ~it
gh
ايght = ~ight
light
night
right

Ahmet : You are like chicken.

John : نېمە؟!! مەن توخۇغا ئوخشامدىكەنمەن؟ مېنىڭ تېرەم قىزغۇچ بولغانلىقى ئۈچۈنلا مېنى توخۇغا ئوخشاتقىنىڭزمۇ ياكى مېنى توخۇ يۈرەك دېمەكچىمۇ؟

Ahmet : كەچۈرۈڭ، كەچۈرۈڭ. مەن سىزنى توخۇغا ئامراق دېمەكچى ئىدىم، سىزنى توخۇ قورۇمىسىغا تەكلىپ قىلىپ ...

John : ھە، ئەسلىدە مۇنداق دەڭ! ئۇنداقتا توخۇ قورۇمىسى يېگەچ مەن سىزگە ئۇنىڭ يەرقىنى دەپ بېرەي. like دېگەن سۆزنىڭ ئىككى مەنىسى بولۇپ، ناۋادا سىز ئۇنى پېئىل ئورنىدا ئىشلەتسىڭىز، ئۇنداقتا ئۇنىڭ«ياقتۇرماق، ياخشى كۆرمەك» دېگەن مەنىسى چىقىدۇ ھەمدە ئۇ پېئىل ئاددىتە ئاددىي ھازىرقى زامانىدا كېلىدۇ.
مەسىلەن: You like chicken very much.
سىز ئەسلىدە مۇشۇنداق دېمەكچى ئىدىڭىزغۇ دەيمەن؟
ھېچقىسى يوق، يا‌يا مەن سىز بىلەن چېقىشىپ قويدۇم. ئەمدىlikeنىڭ يەنە بىر مەنىسىگە كەلسەك،

ئادەتتە ئۇ ئىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىپ، «... دەك، تەك» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ ئالدىدا كۆپىنچە پېئىل be بىللە كېلىدۇ. خۇددى سىز يايا دېگەن You are like chicken. جۈملىسىدەك.
ھە راست، يەنە شۇنىمۇ سەمىگزگە سېلىپ قويايلى، ئىنگلىز تىلىدىكى checkin سۆزى «توخۇ، توخۇ گۇشى» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۇرگەندىن باشقا، يەنە «توخۇ يۈرەك» دېگەن مەنىنىمۇ بىلدۇرىدۇ.
ئايلا، مەن ئەمدى توخۇنى يەۋېرىپ، سىز دېگەندەك توخۇغا ئوخشاش توخۇ يۈرەك بولۇپ قالسام قانداق قىلارمەن...؟!

Thanks

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېقى تارىخى

تەكرار، تەكرار، يەنە تەكرار قىلىڭ!!!
ھەرقانداق مۇرەككەپ، تەس سۆز- جۈملىلەرمۇ
پەقەت تەكرار ئالدىدىلا سىزگە باش ئېگىدۇ، تىلىڭىزغا
راۋان كېلىدۇ، مېڭىڭىزدە مۇستەھكەم ساقلىنىدۇ.
شۇڭا، ئۆگەنگەننى ھەر ۋاقىت تەكرارلاپ تۇرۇڭ.
بۇ تىلنى چوقۇم بويسۇندۇرۇڭ!

the Secret of English

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى

ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك

ئەستە ساقلاشقا پايدىلىق ئامىللار

7 هالقا

تىل ئۆگىنىشتە «نېمىنى ئۆگىنىش» بىلەن بىرگە «ئۇنى قانداق ئۆگىنىش» نى بىلىش ئۆگىنىش ئۈنۈمىگە زىچ مۇناسىۋەتلىك مۇھىم بىر ئامىل. ناۋادا ئۇسۇل، يول توغرا بولمىغاندا ئوشۇقچە ۋاقىت ۋە زېھنىي ئىسرافچىلىق كېلىپ چىقىدۇ.

بىز ئىلگىرى تىلغا ئالغان «7 هالقا» غا قوشۇپ يەنە تۆۋەندىكى چارىلەرنى تەۋسىيە قىلىمىز:

پىلان بىلەن ئۆگىنىڭ.

ئېنىق نىشان، ئېنىق پىلان ۋە سىستېمىلىق كۆنتەرتىپ جەدۋىلى ئارقىلىق، شۇنداقلا ئۆگىنىپ بولدۇم دېگەن سۆز- جۈملىلەرنى غەلۋىرىدىن تاسقاپ ئۆتكۈزۈپ، زۆرۈر تېپىلغاندا ☆ ○ △ ✓ × ... دېگەندەك بەلگىلەر بىلەن ئايرىپ مۇستەھكەم ئۆگىنىڭ.

كارتا ئارقىلىق ئۆگىنىڭ.

ئۆگەنگەن ۋە دۇچ كەلگەن ياخشى سۆز- جۈملىلەرنى كىچىك ۋاراقچىلەرگە ياكى كىچىك يانچۇق خاتىرىلىرىگە يېزىۋېلىپ، پات- پات كۆرۈپ تۇرۇڭ، پات- پات ئەسلەپ تۇرۇڭ.

كۆپ قىرلىق ئۆگىنىڭ.

رەڭ، بەلگە- شەكىل ۋە باشقا ھەرخىل تەسۈرلەرنىڭ ياردىمى بىلەن ئۆگىنىڭ.

ناخشا، شېئىر، قوشاق ۋە ماقال- تەمسىللەردىكى قاپىيەداش ئاھاڭلارنىڭ ياردىمى بىلەن ئۆگىنىڭ.

يۇمۇر، لەتىپە، ھېكايە، ھېكمەت ۋە لەقەم ... لەرگە ئوخشاش سىز ئەڭ ياقتۇرىدىغان ۋە سىزگە ئەڭ تونۇشلۇق مەنىلەرنىڭ ياردىمى بىلەن ئۆگىنىڭ.

ئەستە ساقلىغاندا كۆزنىشىكە ماھىر بولۇڭ.

بىر- بىرى بىلەن سېلىشتۇرۇپ ئەستە ساقلاڭ.

بىر- بىرى بىلەن پەرقلەندۈرۈپ ئەستە ساقلاڭ.

بىر- بىرى بىلەن باغلاشتۇرۇپ ئەستە ساقلاڭ.

ئەستە ساقلىغاندا تەسەۋۋۇرىڭىزنى ئەركىن قويۇۋېتىڭ.

ئىشلەتكەن ئۇسۇلىڭىز قانداقلا ھەم بولسۇن، جانلىق ھەم ئوبرازلىق، كۈلكىلىك ھەم قىزىقارلىق بولسۇن. ئۆزىڭىزدە «چوقۇم ئەستە ساقلىيالايمەن» دەيدىغان ئىشەنچ بولسۇن. چۈنكى، ئەستە ساقلاش جەريانىدا مېڭىمىز pressure ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى pleasure ئارقىلىق ھەقىقىي ھەرىكەتكە كېلىدۇ.

cup = come so = sold home ≠ some god ≠ dog

What do you need?
We need some tea to drink.
You need some meat to eat.
We need some time to make money.
You need some money to spend.
We need some water to wash the windows.
You need some girls to help us.

We need some snow to make a snowman.
You need some chances to make it.
Some students know it but the others don't.

[u]	[u:]	[əʊ]	[ɒ]	[ʌ]	[ɔ:]	[ɜ:]
book	do	no	not	son	or	work
look	to	so	God	non	sort	word
took	room	Rome	lot	love	short	world
cook	too	home	job	dove	lord	worse
foot	fool	alone	hot	come	born	worm
good	cool	phone	top	some	morning	
wood	food	stone	stop	glove	more	doctor
woman	school	old	cop	stove	store	actor
tooth	soon	cold	want	from	door	tailor
proof	choose	sold	what	front	floor	color

Hold on!
I told you that
I sold my old coat
and now I'm so cold.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ تور بېكىتى

O هەرپىنىڭ ئاساسلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىش شەكىللىرى

يېپىق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن o هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

o + ~ = ~o~	[ɔ:]	(hot, not, lot, job, god)
o + ~ = ~o~	[ئو]	(dog, long, strong)
o + y = ~oy	[ئو]	(boy, toy, distroy)
o + r = ~or	[ئو]	(sport, or, for, short, lord)
o + w = ~ow	[ئاۇ]	(now, how, town, down)
o + w = ~ow	[ەۇ]	(know, grow, show, throw)

ئوچۇق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن o هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~ + o = ~o	[ئەۇ]	(no, go, so)
~ + o = ~o	[ۇ]	(to, do, who)
o + e = ~ov~e	[ئەۇ]	(note, home, hope)
o + e = ~o~e	[ئا]	(come, some, love, done)
o + re = ~ ore	[و]	(fore, storm, more)

باشقا سوزۇق تاۋۇشلار بىلەن كەلگەن o هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

o + a = ~oa	[ئەۇ]	(boat, coat, road)
o + e = ~oe	[ۇ]	(shoe)
o + i = ~oi	[وي]	(boil, join)
o + u = ~ou	[ئاۇ]	(house, about, sound, round)
o + u = ~ou	[ۇ]	(should, would, could, soup)
o + u = ~ou	[ئا]	(trouble, country, couple, enough)
o + o = ~oo	[ۇ]	(too, look, food, cool)

god
job
top

dog
song
long
along
strong

room
soon

short
sports
born
morning

love
come
some
son

old
cold
hold
told
sold

o هەرپى توغرىسىدا يەنە 35، 120، 195- بەتلەرگە قارالا.

USE it or LOSE it

خۇدا، تەڭرى
خىزمەت، ئىش
ئەڭ ئۇستى

ئىت
ناخشا
ئۇزۇن
بويلاپ
كۆچلۈك

ئۆي، خانا
پات ئاردىدا

قىسقا، كالتە
تەنھەرىكەت
تۇغۇلغان
ئەتىگەن

ياخشى كۆرمەك
كەلمەك
ئازراق؛ بەزى
ئوغلى

قېرى؛ كونا
سوغۇق
تۇتماق
→ tell
→ sell

Oh, My **God**. / We believe in **God**. / If **God** wills ...
part- time **job** / look for a **job** / find a **job** / get a **job** / You did a good **job**!
The **top** of the tree / She is **top** of her class in English.
family **dog** / pet **dog** / bad **dog** / mad **dog** / I walk the **dog** every morning.
children's **song** / good **song** / sad **song** / Sing us a **song**, Susan.
That shirt is a bit **long** for me. / a **long** way /
How **long** is the film? / **Long** time no see.
Cut **along** this line! / They are walking **along** the street.
I feel so **strong** when I'm with you. / **strong** bag / **strong** tea / **strong** chance
big **room** / hot **room** / cold **room** / **bedroom** / Dad is sleeping in the next **room**.
He'll be back **soon**. / **Soon**er or later I'm going to find you. / see you **soon**!
short time / **short** man / **short** line / a bit **short** / I'm **short** of time.
sportsman / **sports** news / **sports** page / **sports** bag / **sports** clothes
He was **born** in USA. / American-**born**-Chinese. / I wasn't **born** yesterday.
Good **morning**! / this **morning** / **morning** tea / in the **morning** /
on Monday **morning**
free **love** / fall in **love** with xxx / She **loves** me. / I'm a film **lover**.
come back / **come** down / **come** in / **Come** on, you can do it. / how **come** = why
Bring me **some** tea. / **some** water / **some** meat / **some** money
Some kids like cats, others like dogs. / **some**times
something / **some**day / **some**body / **some**where
small **son** / newborn **son** / Your **son** is growing up so quickly.
young or **old** / new or **old** / He is **old**er than me. / How **old** are you?
cold or hot / **cold** water / I'm getting **cold**. / I don't like her, she is so **cold**.
The kids are walking and **hold**ing hands. / **Hold** on!
I can't **tell** you, but she **told** me.
Now I need some money, so I **sold** my car. I'll buy it back later.

تۆۋەندىكى سۆزلەر ئىچىدىكى مۇڭاپىق ئورۇنغا خالىغان بىر ھەرپنى قوشۇپ، ئۇلارنى
ئۆزۈڭلەرگە تونۇشلۇق بولغان باشقا بىر سۆزگە ئايلاندۇرۇڭلار.

JOBS

old long tie top kid

tree ring eat all part

I'm happy to hear that

تاۋار ماركىلىرىنىڭ ئۆستى بۆرجىكىدە يېزىلغان Ⓡ ھەرپى مەنە ئىپادىلەيدىغان بەلگە بولۇپ، ئۇ «ئەنگە ئېلىنغان ماركا»ـــ Registered دېگەن سۆزنىڭ باش ھەرپىدىن كەلگەن.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىرىنچى تور بېكىتى

14 PRACTICE makes PERFECT.

1 There's a *n* + (ئورۇن) ... دا / ده / تا / تە ... بار.

There's a car in the yard.

2 I feel like to *V* كۆڭلۈم ... نى تارتىپ تۇرۇۋاتىدۇ.

I feel like to eat some cake.

3 How old is *n*? ... نەچچىگە كىردى؟

How old is your computer?

4 I come from (ئورۇن) مەن ... لىك؟

I come from UK.

5 To make a long story short گەپنىڭ قىسقىسى ...

To make a long story short, I can't do that.

6 If you want to *V*, you can ناۋادا ... غىنىز بولسا، ... نى سىناپ باقسا

If you want to get a job, you can stay in this town.

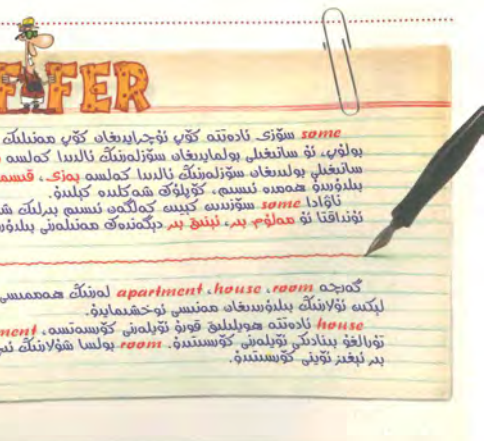

مەن (هازىر) ھەيدەۋاتىمەن.
مەن (بەك تېز) ھەيدەيمەن.

سىز مەكتەپكە بېرىۋاتىسىز.
سىز مەكتەپكە (ۋېلىسىپىت بىلەن) بارىسىز.

بىز ئىنگلىزچىلى ئۆگىنىۋاتىمىز.
بىز ئىنگلىزچىلى ئۆگىنىمىز.

ئۇلار (هازىر) ئۇخلاۋاتىدۇ.
ئۇلار (پولدا) ئۇخلايدۇ.

سىلەر چاي ئىچىۋاتىسىلەر.
سىلەر چاي ئىچىسىلەر.

(پىئىللار قىسمى)

agree	—	refuse
ask	—	answer
begin	—	finish
break	—	fix
break	—	build
buy	—	sell
close	—	open
come	—	go
cry	—	lough
decide	—	consider
die	—	live
drink	—	eat
drive	—	stop
find	—	lose
fly	—	walk
forget	—	remember
give	—	take
hear	—	see
kill	—	cure
learn	—	teach
leave	—	stay
make	—	break
fight	—	like
move	—	stay
save	—	waste
play	—	study
put	—	take
put on	—	take off
get on	—	get off
rain	—	snow
walk	—	run
send	—	bring
see	—	show
sing	—	dance
sit	—	stand
speak	—	listen
spend	—	save
start	—	finish
use	—	throw
wait	—	leave
watch	—	listen
win	—	lose
work	—	rest
read	—	write

(ئاخىرى 142- بەتتە)

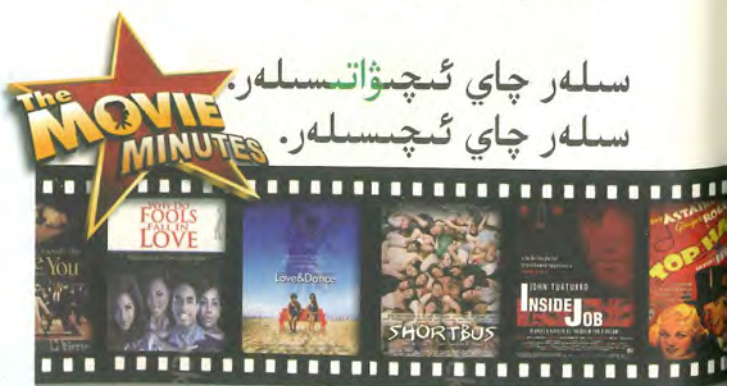

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېڭى ئادرېسى

Nothing is impossible to a willing heart.

داۋاملىشىۋاتقان ھازىرقى زامان ۋە ئاددىي ھازىرقى زامان

***I am driving** (now).*
***I drive** (too quickly).*

***You are going** to school.*
***You go** to school (by bike).*

***We are studying** English.*
***We study** English.*

***They are sleeping** (now).*
***They sleep** (on the floor).*

***You are drinking** tea.*
***You drink** tea.*

ئۇيغۇر تىلىدا داۋاملىشۇاتقان زامانىدىكى «-ۋاتـ» بوغۇمىنىڭ ئېلىنىپ كېتىشى بىلەن ئاددىي ھازىرقى زامان شەكىللەنگىنىدەك، ئىنگلىز تىلىدىمۇ داۋاملىشۇاتقان زامانىدىكى ئاساسلىق پېئىل كەينىدە كەلگەن ing ۋە ئالدىدا كەلگەن پېئىل be نىڭ ئېلىنىپ كېتىشى بىلەن ئاددىي ھازىرقى زامان شەكىللىنىدۇ ھەمدە ئۇ ئىش- ھەرىكەتنىڭ دائىملىق خۇسۇسىيەت- ئالاھىدىلىكىنى ۋە كۆپ قېتىم يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

Bilingual Bridge

o يۇمىلاق تاۋۇز

o ھەرپى توغرىسىدا گەپ بولغاندا ھەممەيلەن o ھەرپىنى «يۇمىلاق تاۋۇز» دەپ ئەيىبلىشىدىكەن. بەزىلەر ئۇنىڭ شەكلىنى تۆتبۇلۇڭلۇق، «قارىماسسىز ئۇنىڭ تۆرقىغا، تاۋۇزدەكلا دومىلاپ يۈرسە ...» دېسە، يەنە بەزىلەر ئۇنىڭ ئاھالا ئۆزگىرىش شەكلىنى چىك تۆتبۇلۇڭلۇق، «o نىڭ ئېنىق مەيدانى يوق، ئېنىق بىر قائىدىگە چۈشمەيدىغان ئوقۇلۇشى يوق. ئۇ بىرەدەم «ئا» دەپ ئوقۇلسا، يەنە بىرەدەم «ئو»، يەنە بىرەدەم «ئۇ» دەپ...، ئوقۇلىدۇ. ئۇيغۇر تىلىدىكى پۈتۈن سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئاھالا ئۆزگىرىش شەكلى سەككىز خىل بولسا، ئىنگلىز تىلىدىكى يالغۇز o ھەرپىنىڭلا 18 خىلدىن ئارتۇق ئەمەسمۇ» دېيىشىدىكەن (115- بەتكە قارالا).

DOG

d○ ≠ n○, n○te ≠ n○t, s○n ≠ s○ng
g○○d ≠ f○○d, kn○w ≠ n○w, l○ve ≠ m○ve

ھەتتا يەنە بەزىلەر o ھەرپىنىڭ شەكلىنىڭ نۆلگە ئوخشاپ قالغانلىقىنى تۆتبۇلۇڭلۇق، «o دېگەن ئەرزىمەس ھەرپ، شۇڭا كىشىلەر ساناق سانىلارنى ئىشلەتكەندە بەزىدە نۆلنىڭ ئورنىغا o دەپ ئىشلىتىدۇ ئەمەسمۇ؟!» دېيىشىدىكەن.

شۇنداق، ئۇنىڭ شەكلى يۇمىلاق، قىرى يوق، نۆلگە ئوخشاش، سوزۇق تاۋۇشلار ئىچىدىمۇ ئەڭ كۆپ خىل ئوقۇلۇش شەكلىگە ئىگە، بىراق ئۇ بەزىدە سوزۇق تاۋۇشلار ئىچىدە ئەڭ ئۆزگەرمەس ھەرپ بولۇپمۇ مەيدانغا چىقالايدۇ. يەنى ئۇ زوراۋان ئۆزۈك تاۋۇش r نىڭ تەسىرىگە ئەڭ كەم ئۇچرايدىغان سوزۇق تاۋۇش بولۇپ، ئۇ r بىلەن بىللە مەيلى or شەكلىدە، مەيلى ore شەكلىدە ۋە مەيلى our ياكى oor شەكلىدە كەلسۇن، ھەممىسىدە ئوخشاشلا «ئو» دەپ ئوقۇلىدۇ.

f○r = f○re = f○ur = fl○○r

مېنىڭچە بۇ ئۇنىڭ قەيسەرلىكى. سىزنىڭچىچۇ؟

26 ھەرپ بىلەن باشلانغان 26 سۆزلۈك كىچىك بىر لۇغەت توزۇپ چىقىڭ. ھەمدە لۇغەتتىن سۆز تېپىش ئۆسۈلىنى ئۆگىنىۋېلىڭ.

a.....	j.....	s.....
b.....	k.....	t.....
c.....	l.....	u.....
d.....	m.....	v.....
e.....	n.....	w.....
f.....	o.....	xray
g.....	p.....	yellow
h.....	q.....	zoo
i.....	r.....	

What are you doing?

ئاراڭلاردىكى خالىغان بىر ئوقۇغۇچى بىر ئادەمنى كۆپەك ئىشلىتىدىغان بىرەر ھەرىكەتنى ئاۋازسىز دوراپ بەرسۇن ھەمدە What am I doing? دەپ باشقىلارنىڭ جاۋابىنى ئالسۇن. ئاۋادا باشقىلار ئۇنىڭ ھەرىكىتىنى بىلەلمىسە What are you doing? دەپ ئۇنىڭ ئۆزىدىن سورىسۇن ھەمدە ئۆزى جاۋاب بەرسۇن. بۇ ئويۇنىنى باشقىلار بىلەن ئالمىشىپ، مۇمكىن بولسا دوسكا ئالدىغا چىقىپ ئورۇندىڭلار.

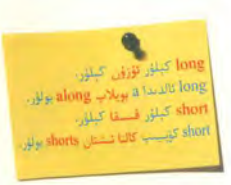

I love you.

ئۇيغۇرچە كىتاب ساتىدىغان تۇنجى تور بېكەت
www.uyghurkitap.com

ئىنگلىز تىلى- بوشلۇقىنى بىر تۇتۇش

قەغەز يۈزىدىكى يېزىق بولسا پەقەت ئۇ قانداق تىلغا، جۈملە
سىز قەغەز يۈزىدىن بېشىڭىزنى كۆتۈرۈپ كۆزىڭىزنى يۇمۇپ
كۆكتىكى قۇشنىڭ سايراشلىرىغا، ئۆنگىدىكى ئۇرغۇ، ئىسۇلا... ئۇ
قۇلاق سېلىڭ، زوقلىنىڭ. سىزمۇ ئەگىشىپ تەڭ سايراڭ.
سىزنى ئۇزگىچە ھېس- تۇيغۇلارغا چۆمدۈرگۈچى بۇ قۇشنىڭ رەسمىدىن
بەكرەك ئۇ قۇشنىڭ ئاۋاز سادالىرى ...
قۇلىقىڭىزغا ھەر ۋاقىت ئىنگلىز تىلى ئاڭلانسۇن.

15

the Secret of English

بىشارەتچى ۋەزىر
will

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ئىش- ھەرىكەتنىڭ كەلگۈسىدە يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

ياردەمچى بېشىل	will	go	ئاساسلىق بېشىل
			مەن ... مەن سىز ... سىز ئۇ ... ئۇ
You	will	not	go	.	بولۇشسىز بايان شەكلى
	You	will	go	.	بولۇشلۇق بايان شەكلى
	Will	you	go	?	ئاددىي سوئال شەكلى
Where	will	you	go	?	ئالاھىدە سوئال شەكلى

ئادەتتە will قىسقارتىلىپ 'll، will not قىسقارتىلىپ won't دەپ يېزىلىدۇ.

Aynur is my best friend.
She is studying English in Sydney.
She likes English, so she studies really hard.
There are thirty students in her class.
Mr. Stone is her teacher. He loves all of his students.
She always goes to the school by bus.
Sometimes she goes by car.
She also is a good singer,
She can sing very well and
she can play the guitar.
She always listens to music.

[æ] [ɑː]	[ɪ] [ɜː]	[ʌ] [ɜː]	[ɒ] [ɔː]	[e] [ɜː]
cat ____ car	sit ___ sir	cut __ curl	on _____ or	hen ___ her
fat ____ far	bit ___ bird	sun __ sur	fond ___ for	pen ___ per
bad ___ bar	fist __ first	fun __ fur	lost ___ lord	set ____ ser
hand __ hard	thin __ third	tusk __ turn	shop __ short	
stand __ start	grill __ girl	but __ burn		[iː] [ɪə]
				Steve _ here
[eɪ] [eə]	[aɪ] [aɪe]	[juː] [ʊə]	[əʊ] [ɔː]	mete __ mere
case __ care	side __ sire	cute __ cure	mope __ more	
face __ fare	hide __ hire	puke __ pure	stone __ store	[iː] [eə]
bake __ bare	fine __ fire	mute __ mure	phone __ fore	these __ there
stat[illegible]tare	wife __ wire	suite __ sure		them[illegible]wher[illegible]
ra[illegible]re	time __ tire			
			good door	
			fool floor	

Where's your bird?
My first bird is here,
and the third bird is there.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

ھەممىگە تەسىر كۆرسەتكۈچى R

r ھەرپىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان يېپىق بوغۇملۇق سۆزلەر

a + ~ = ~a~ [ئە] — بىراق — a + r = ~ar [ئار]
cat, fat, lat, bag — car, far, yard

e + ~ = ~e~ [ئە] — بىراق — e + r = ~er [ɜː]
hen, pen — her, per, were

i + ~ = ~i~ [ئى] — بىراق — ~i + r = ~ir [ɜː]
sit, bit, fill — sir, bird, first ...

u + ~ = ~u~ [ئا] — بىراق — u +r = ~ur [ɜː]
cup, nut, but ... — curl, nurse, burn

o + ~ = ~o~ [ɔː] — بىراق — o + r = ~or [ئور]
on, fond, lock — or, for,lord

oo + ~ = ~oo~ [ئۇ] — بىراق — oo + r = ~oor [ئور]
foot, book, cool — floor, door

r ھەرپىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان ئوچۇق بوغۇملۇق سۆزلەر

a + ~e = ~a~e [ئەي] — a + re = ~are [ئەي]
make, kate, face ... — mare, care, fare

e + ~e = ~e~e [ى] — e + re = ~ere [ئىير]
pete, eve, gene — there, where

i + ~e = ~i~e [اي] — i + re = ~ire [ئايىر]
side, fine, time — sire, fire, tired

u + ~e = ~u~e [يۇ] — u + re = ~ure [يۇر]
cute, mute, rude — cure, pure

o + ~e = ~o~e [ئەۇ] — o + ~re = ~ore [ئور]
stone, home, close — store, more

r ھەرپىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان ئۈزۈك تاۋۇشلار

t + r = ~tr [چر] — try, tree, strong, street
d + r = ~dr [جر] — dry, dream, dress, drive

r ھەرپى توغرىسىدا يەنە 51، 128- بەتلەرگە قارالا.

can
case
car
care

fix
fine
first
fire
tired

hen
her
here

cut
cute
curly
cure

stop
stone
store
more

story
sorry

door
floor

... سا بولىدۇ
ئەھۋال؛ قاپ
كىچىك ماشىنا
كۆڭۈل بۆلمەك

ئوخشىماق
ياخشى
تۇنجى، بىرىنچى
ئوت (ئاچماق)
ھېرىپ كەتكەن

مېكىيان
ئۇنى، ئۇنىڭ (غا)
بۇ يەر (دە)، بۇ يەرگە

كەسمەك
ئوماق
بۇدۇر
داۋالماق

توختىماق، توختاتماق
تاش
دۇكان، ماگىزىن
كۆپرەك، جىقراق

ھېكايە
كەچۈرۈڭ

ئىشىك
قەۋەت؛ پول

USE it or LOSE it

Sorry, you **can**'t sit here. / **Can** I use your computer? / You **can** stay here.
in that **case** / just in **case** / guitar **case** / glasses **case**
fast **car** / new **car** / used **car** / sports **car** / go by a **car** / drive a **car** / get in the **car**
He must **take** care of his sick wife. / **Take** care of your computer.
Let me **fix** your bike! / don't believe him, he can't **fix** it.
How is your mother? / She is fine. / It is a fine day today. / That (it) is fine!
First of all, you need to make up your mind. / He was in UK at **first**, now ... /
First things **first**.
A **fire** started on the first floor. / His car is on **fire**. / **fire**man / **fire**place
I feel so **tired** today. / I'm **tired** of playing cards. / You made me **tired**.
I know her and **her** father. / Don't tell **her**! / She's washing **her** hands.
I know **here**. / Don't sleep **here**! / Come **here**! / **Here** I am! / **Here** you are!
She's going to **cut** her hair short. / They are **cutting** down the trees.
Look at her **cute** face! / **cute** child / **cute** cat / find a **cure** for the cold /
We are looking for a **cure** for AIDS. / Believe us,we can **cure** him.
I'm going to get off at the next **stop**. / **Stop** your car! /
I can't **stop** her from crying. \ a **stone** wall / **Stone** is hard, you can't cut it.
a big **store** / small **store** / book**store** / They sell clothes in that **store**.
more time / **more** food / **more** than ten / **more** and **more**
Tell me a **story**, dad! / short stories / love **story** / children's **story** /
I'm so **sorry**. / I'm **sorry** to hear that. / I feel **sorry** for ...
front **door** / back **door** / side **door** / car **door** / close the **door**
My glasses fell to the **floor**. / She's sitting on the **floor** / first **floor** / top **floor**

is	a	air	at	at
his	an	hair	eat	hat
this	man	chair	meat	that

I'm happy to hear that

بىنالارنىڭ ھەربىر قەۋەت پەلەمپىيى ئۈستىگە ياكى لىفتلارغا يېزىلغان F ھەرپى ئىنگلىز تىلىدىكى floor (قەۋەت) دېگەن سۆز نىڭ باش ھەرپى بولۇپ، ئۇ ئادەتتە سانلارنىڭ كەينىگە كېلىدۇ.

2F

www.uygurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىر نۇسخىلىق ئېلېكترونلۇق ئۇچۇرلىرى

15 PRACTICE makes PERFECT.

1 Is there a *n*

بىرەر ... بارمۇ؟

Is there a pen in my book.

2 There isn't a ...

... يوق.

There isn't a bike in the yard.

3 Stop *Ving*?

... مىنى توختىتىڭ.

Stop talking.

4 I'm sorry for *Ving*

... غىنىم ئۈچۈن مەن بەك خجىل.

I'm sorry for cutting on your hand.

5 I'm tired of *n*

مەن ... دىن بەك زېرىكتىم.

I'm tired of my old bike.

6 I'm here to *V*

مەن بۇ يەرگە ... گىلى كەلگەن.

I'm here to study English.

بۇ car مۇ
ياكى كاۋا ؟

DIFFER

گەرچە *fine*، *good*، *nice* سۆزلىرىنىڭ ھەممىسى ئوخشاشلا ياخشى دېگەن مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇلار ئوتتۇرىسىدا مەلۇم پەرقلەر بار.
fine سۆزىنى كېيىم ئادەتتە تېسىم كەلمەيدۇ، بەلكى ئۇ قارىشى ئەپەپ ئەھۋال سوبغاندا جاۋابىدە ئىشلىتىلىدۇ.
good بىلەن *nice* سۆزى يېقىن مەنىداش سۆزلەر بولۇپ، *nice* سۆزى خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى ئوبراز سۆزىگە ئوخشاش ئېغىز تىلدا ئىشلىتىلىدۇ.

here بىلەن *there* ئەمەلىيەتتە قارىشى مەنىلىك سۆزلەر بولۇپ، *here* سۆزى بولسا بۇ يەر، بۇ يەرگە، بۇ يەردە دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرسە، *there* سۆزى بولسا ئەكسىچە ئۇ يەر، ئۇ يەرگە، ئۇ يەردە دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ. گەرچە ئۇلارنىڭ كەمچىلىكى ھەرىلەر ئوخشاش بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ ئاھاڭىمۇ ئوپتىمۇ پەرقلىنىدۇ.

(دائىم) مەن رېمونت قىلىمەن.

(كېيىن) مەن رېمونت قىلىمەن.

(دائىم) سىز ئىشىنىسىز.

(كېيىن) سىز ئىشىنىسىز.

(دائىم) بىز ھېس قىلىمىز.

(كېيىن) بىز ھېس قىلىمىز.

(دائىم) ئۇلار مەكتەپكە بارىدۇ.

(كېيىن) ئۇلار مەكتەپكە بارىدۇ.

(دائىم) ئۇ ياقتۇرىدۇ.

(كېيىن) ئۇ ياقتۇرىدۇ.

A	good	ياخشى
B	new	يېڭى
C	تۇنجى	first
D	ئاخىرقى	last
E	ئۇزۇن	long
F	ئۇلۇغ	great
G	كىچىك	little
H	ئۆزىنىڭ	own
I	باشقا	other
J	كونا	old
K	توغرا	right
L	چوڭ	big
M	يوقىرى	high
N	ئوخشىمايدىغان	different
O	كىچىك	small
P	چوڭ	large
Q	كېيىنكى	next
R	بالدۇر	early
S	ياش	young
T	مۇھىم	important
U	ئاز	few
V	ئاممىۋى	public
W	ئەسكى	bad
X	ئوخشاش	same
Y	الالىماق	able
Z	يىراق	far

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېڭى ئادرېسى

Observation is the best teacher.

ئاددىي ھازىرقى زامان ۋە ئاددىي كەلگۈسى زامان

I fix.
I will fix.

You believe.
You will believe.

We feel.
We will feel.

hen دېگەن ئۇ مېكىيان، ئۇنى چرايلىق خان دېمەك،
care دەپ كۆڭۈل بۆلسە، «ۋاي نېمە كارى» دېمەك.
hen ئۇ خان ئەمەس، care- كارى ئەمەس،
تاغ تەشسىمۇ تاھىرنى ھەرگىزمۇ tired دېمەك.

They go to school.
They will go to school.

He likes.
He will like.

ئۇيغۇر تىلىدىكى «مەن ئادەتتە ماشنا ئوغلايمەن» دېگەن جۈملە بىلەن «مەن ھېلى ماشنا ئوغلايمەن» دېگەن جۈملە گەرچە باشقا- باشقا زامانغا تەۋە بولسىمۇ، لېكىن ئۇلار ئىچىدە كەلگەن «ئوغلايمەن» دېگەن پېئىلنىڭ تۈرلىنىشى ئوپمۇ ئوخشاش، لېكىن ئىنگلىز تىلىدا بۇلار باشقا- باشقا زامانغا تەۋە بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇلاردىكى ئاساسلىق پېئىللارنىڭ تۈرلىنىشىمۇ باشقا- باشقا شەكىلدە بولىدۇ.

يەنى ئاددىي ھازىرقى زامان ئىش- ھەرىكەتنىڭ دائىملىق خۇسۇسىيەت- ئالاھىدىلىكىنى بىلدۈرسە، ئاددىي كەلگۈسى زامان كەلگۈسىدىكى بىر قېتىملىق ھەرىكەتنى بىلدۈرىدۇ (ئۈستىگە قارالا).

هەمەنى بويسۇندۇرغۇچى r زوراۋان

ئاغلاشلارغا قارىغاندا، ھەرپلەر دۇنياسىدا r ھەرپىنىڭ زوراۋانلىقى ھەقىقەتەن كۈچلۈك بولۇپ، ئۆزكەينىدە r نىڭ ئەگەشكەنلىكىنى ئاڭلىغان نۇرغۇن ھەرپلەر قورقۇپ تىترىگىنچە «r r r r r r ...» دەپ ئۆز ئاۋازىنى ئۆزگەرتىۋالىدىكەن. بولۇپمۇ سوزۇق تاۋۇشلار ئۇچۇن ئۆزكەينىدە كەلگەن r نىڭ كۆلەڭگىسى خۇددى يەرگە سانجىقلىق تاياقتەكلا كۆرۈنىدىكەن.

بۇلار ئىچىدىن a ھەرپى ئۆزكەينىدىن r ئۈلىشىپ بولغۇچە ئۆز ئاۋازىنى r غا ماسلاشتۇرۇپ «ئا...» لاشتۇرۇۋالىدىكەن.

cat ≠ car ؛ fat ≠ far ...

e، i، ۋە u ھەرپلىرى بولسا ھەممىسى بىردەك قوشۇلۇپ [ɜ:] ئاھاڭىغا كېلىشىدىكەن.

hen ≠ her ؛ sit ≠ sir ؛ fun ≠ fur ...

بۇلار ئەگىشىپ يەنە كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەرنىڭ ئاخىرىدا كەلگەن a ۋە o لارمۇ يۇقىرىقى ئاھاڭغا كېلىشىدىكەن.

mad ≠ grammar ؛ top ≠ doctor ...

تەلىيىگە ناۋادا r دىن كېيىن پىداكار ھەرپ e ئۈلىشىپ كېلىپ قالسا، ئۇ چاغدا o دىن باشقا بارلىق سوزۇق تاۋۇشلار ئاساسىي جەھەتتىن ئېلىپبە تەرتىپىدىكى ئەسلىي ئاۋازىنى تېپىۋالىدىكەن.

car ≠ care ؛ her ≠ here ؛ sir ≠ sire ؛ cur ≠ cure ؛ for = fore ...

r نىڭ سۆرى ئۆز قوۋمى بولغان ئۇزۇك تاۋۇشلار ئىچىدىمۇ ناھايىتى يامان بولۇپ، r نىڭ ئاشۇ قورقۇنچلۇق ئىلمىكىنى كۆرگەن «ياۋاش- يۇمشاق» t ۋە d لار بىراقلا يۇمشاپ [ʧ] ۋە [ʤ] لارنىڭ ئاھاڭىغا ئۆزگەرسە، ھەرە چىشلىق مەخلۇق دەپ نام ئالغان w مۇ r نىڭ تۇمشۇقىغا قاراپلا خۇددى بۇركۇتنى كۆرگەن توشقاندەكلا قورقۇپ ئۇنى ئۆچۈپ كېتىدىكەن.

drive ،dry ـ try ،strong ؛ write ،wrong ،wrap ...

بەزى مەلۇماتلارغا ئاساسلانغاندا، r نىڭ زوراۋانلىقى ئامېرىكىنىڭ زېمىنىدا تېخىمۇ كۈچلۈك بولۇپ، سۆز ئاخىرىدا كەلگەن r نىڭ ئاۋازى ئەنگلىيە ئىنگلىز تىلىدىن ئامېرىكا ئىنگلىز تىلىدا بەكرەك چىقارمىش.

actor ،are ،mother ،sister ،sir ...

John : Ahmet، سىلەر نېمە ئۈچۈن بەزى ھەرپلەرنى يازغان بىلەن ئوقۇمايسىلەر؟

Ahmet : چۈنكى بىزنىڭ ئاتا- بوۋىلىرىمىز يېزىپ كەپتىكەن، بىراق ئوقۇمايتىكەن. شۇڭا بىزمۇ ئوقۇمايمىزدە.

John : ھەي، ئىنگلىز تىلىنىڭ چاتاق يېرى شۇ يەردە ...

Ahmet : ياق، ئەمەلىيەتتە ئۇيغۇر تىلىدىمۇ بۇنداق گاڭا ھەرپلەر بار.

John : راستمۇ؟ مەسىلەن قايسى ھەرپلەرنى دەيسىز؟

Ahmet : مەسىلەن: خۇددى ئىنگلىز تىلىدىكى سۆز كەينىدە كېلىپ، ئوقۇلمايدىغان e ھەرپىگە ئوخشاش، ئۇيغۇر تىلىدىكى «ر» ھەرپى. سىلەر ئادەتتە «بالىلار، قاراڭلار، باشلاڭلار، ...» دەپ يازىسىلەر، بىراق بىز ئاخىرقى «ر» ھەرپىنى تولۇق چىقىرىپ تەلەپپۇز قىلىساق، كۆلۈپ كېتىسىلەر... چۈنكى ئادەتتە يۇقىرىقىدەك ھەرپلەرنى يازىسىلەر لېكىن ئوقۇمايسىلەر ...

John : راست، توغرا ئېيتتىڭىز. ئۇيغۇر تىلىدا ئوقۇلمايدىغان يەنە باشقا ھەرپلەر بارمىدۇ؟

Ahmet : يەنە بار. قارىغاندا مەن سىزگە ئۇيغۇر تىلىنىمۇ ئوگىتىپ قويىدىغان ئوخشايمەن. مەسىلەن: كۆرمىدى/ بارمۇ / بولارمۇ ... دېگەن سۆزلەردىكى «ر» ھەرپى. مۇبارەك بولسۇن / سالساك بولدۇ / ئۇنداق بولسا ... دېگەن سۆزلەردىكى «ل» ھەرپى. شەھەرلىك / ناھىيە / ئىمتىھان ... دېگەن سۆزلەردىكى «ھ» ھەرپى.

John : ھە، ئەمدى بىلدىم. ئىنگلىز تىلى بىلەن ئۇيغۇر تىلىنىڭ ئوخشاشلىقلىرى ھەقىقەتەن جىق ئىكەن.

THANK YOU

ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېگانە ئادرېسى
ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com

يول ماڭغانسېرى ئېچىلىدۇ. ئۈمىدىڭ ئۈمىد تۇغۇلىدۇ.
ئۆگىنىشىمۇ قانچە ئېچىرلىگەنسېرى بىلىدىغىنىمۇ شۇنچە ھېسسىياتچان بولىدۇ.
يۈرىقىڭ ئوچ قانۇنىيىتى بىر- بىرىگە ئوخشاش تاناسىپ.
ئۇلارنىڭ نىسبىتى بىر- بىرىگە قارىغاندا ھېسسىياتچانلىقى، ھېرىسمەنلىكىڭ ئالمىشىدۇ.

16 the Secret of English

يەنە زېھنىي ئويۇن might

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: گۇمان- ھەرىكەتنىڭ كەلگۈسىدە يۈز بېرىش ئېھتىماللىقىنى بىلدۈرىدۇ.

might come

ياردەمچى يېتىل ← might come ← ئاساسلىق يېتىل

		... مۇمكىن ... شۇكۇر مۇمكىن ... شى مۇمكىن	(ئېھتىمال)	
They	might	not come	.	بولۇشسىز بايان شەكلى
They	might	come	.	بولۇشلۇق بايان شەكلى
Might	they	come	?	ئادەتتىكى سوئال شەكلى
When	might	they come	?	ئالاھىدە سوئال شەكلى

might پېئىلنىڭ سوئال شەكلى بولمايدۇ. بولۇشسىز شەكلى كەم ئۇچرايدۇ.

cat ≠ catch ten ≠ listen fit ≠ fight what ≠ who

Teacher: Now please make a sentence with the new word "sugar".
Student: I'm drinking a cup of tea.
Teacher: But where's the"sugar"?
Student: It's in the tea.

SUGAR

Jim: Sometimes I like my teacher.
Friend: When's that?
Jim: When she is sick and stays at home.

"I want some vitamins for my son."
"Vitamin A, B or C?" asked the pharmacist.
"It doesn't matter, he can't read yet."

what	knife	catch	walk	sign	happy	road
when	know	match	talk	design	bigger	coat
why	knock	watch	chalk	resign	better	boat
where						
white	wrong	itch	could	fight	judge	learn
which	write	bitch	would	night	bridge	heard
	wrist	switch	should	light	knowledge	early
who						
whose	hour	castle	half	bought	lamb	make
whole	honor	mustn't	calm	brought	comb	note
whom	honest	listen	palm	thought	climb	five

Read 'n' Repeat

I don't want to fight tonight.
There's no light outside,
so we might fight tomorrow night.
Is it all right?

design

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېشقەدەم تورى

ئىنگلىز تىلىدىكى «گاچا» ھەرپلەر

ئىنگلىز تىلىدا بىر تۈركۈم ھەرپلەر بولۇپ، گەرچە ئۇلار يېزىلغىنى بىلەن ئەمەلىيەتتە ئوقۇلمايدۇ.

تۆۋەندىكىلەر بولسا ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان ئاشۇنداق «گاچا» ھەرپلەردۇر.

a ھەرپى	o دىن كېيىن oa بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	a	ئوقۇلمايدۇ	road, coat, throat, boat
e ھەرپى	ئاخىرقى ھەرپ بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	e	ئوقۇلمايدۇ	wine, note change, late,
b ھەرپى	m دىن كېيىن mb بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	b	ئوقۇلمايدۇ	lamb, comb, tomb, climb
b ھەرپى	t نىڭ ئالدىدا bt بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	b	ئوقۇلمايدۇ	doubt, debt
d ھەرپى	g نىڭ ئالدىدا dg بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	d	ئوقۇلمايدۇ	bridge, knowledge, judge
g ھەرپى	i دىن كېيىن ig بولۇپ كەلسە	كۆپىنچە	g	ئوقۇلمايدۇ	sign, design
gh ھەرپلىرى	i دىن كېيىن igh بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	gh	ئوقۇلمايدۇ	high, fight, eight, daughter
h ھەرپى	o نىڭ ئالدىدا ho بولۇپ كەلسە	كۆپىنچە	h	ئوقۇلمايدۇ	honest, hour, honor
h ھەرپى	w دىن كېيىن wh بولۇپ كەلسە	كۆپىنچە	h	ئوقۇلمايدۇ	why, when, white, what
k ھەرپى	n نىڭ ئالدىدا kn بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	k	ئوقۇلمايدۇ	know, knee, knife, knock
l ھەرپى	a بىلەن k ياكى f ئوتتۇرىسىدا كەلسە	كۆپىنچە	l	ئوقۇلمايدۇ	walk, talk, half
l ھەرپى	ou بىلەن d نىڭ ئوتتۇرىسىدا كەلسە	داۋاملىق	l	ئوقۇلمايدۇ	would, should, could
t ھەرپى	s تىن كېيىن st بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	t	ئوقۇلمايدۇ	listen, castle, mustn't
t ھەرپى	ch نىڭ ئالدىدا tch بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	t	ئوقۇلمايدۇ	bitch, watch, match, catch
w ھەرپى	r نىڭ ئالدىدا wr بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	w	ئوقۇلمايدۇ	wrong, write, wrap, wrote
w ھەرپى	ho نىڭ ئالدىدا who بولۇپ كەلسە	داۋاملىق	w	ئوقۇلمايدۇ	who, whole, whose
w ھەرپى	o دىن كېيىن ow بولۇپ كەلسە	كۆپىنچە	w	ئوقۇلمايدۇ	know, snow, how, now, town
u ھەرپى	مەلۇم بىر سوزۇق تاۋۇشنىڭ ئالدىدا كەلسە	بەزىدە	u	ئوقۇلمايدۇ	build, guest, laugh
	بىر ئۇزۇك تاۋۇش تەكرارلىنىپ كەلسە	داۋاملىق	بىرسى	ئوقۇلمايدۇ	happy, summer, bigger

high
right
fight
light
night
might
sign
design

our
hour

thought
bought
brought

match
catch

listen
answer

who
whole
wrong

write
white
build

يۇقىرى، يۇكسەك
توغرا؛ ئوڭ
ئۇرۇشماق
چىراغ؛ يېنىك
كېچە، ئاخشام
مۇمكىن
بەلگە؛ تاختا
لايىھىلىمەك

بىزنىڭ
سائەت

think
buy
bring

مۇسابىقە
تۇتۇۋالماق

ئاڭلىماق
جاۋاب(بەرمەك)

كىم(نى)
پۇتۇن
خاتا

يازماق
ئاق
سالماق، قۇرماق

USE it or LOSE it

high wall / **high** school / **high** way **right** ↔ wrong /
Yes, you are **right**. / I think this is the **right** way. / That's **right**.
right ↔ left / **right** hand / **right** foot / **right** side / on the **right** / turn **right**
Don't **fight** with others! / They believe they are **fighting** for freedom.
Turn the **lights** off. / There isn't strong **light** here. / Turn right at the **lights**.
Its **light**, you can lift it. / **light** red
last **night** / to**night** / cold **night** / sleepless **night** / good **night**!
Be careful, you **might** fall down. / He **might** come back soon.
stop **sign** / look for **sign** / find **sign** / read **sign** / street **sign**
They are going to use my **design**. / She is **designing** a new bag.
we – **our** – us \ We love **our** hometown.
an **hour** / The store is open 24 **hours** a day. / work **hours**.
I **thought** he was a bad man. / Before I **thought** you were from Turpan.
Today I **bought** a lot of books.
Last night my dad **brought** me a bike and tonight my Mom is going to **bring** me a ball, I love them.
see a **match** / win the **match** / a big **match** / football **match**
Catch it! / All the other boys are trying to **catch** George / **catch** a cold / **catch** a bus / **catch** fire / **Catch** you later!
Listen to me … / I'm **listening** hard / (quietly) to the news. / radio / music
right **answer** / wrong ~ / quick ~ / short ~ / know the ~ /
ask and **answer** / **answer** the phone / **answer** the door quietly
Who is it? / **Who** is calling? / **Who** told you that? / **Who** knows it?
The **whole** class is listening quietly. / **whole** day / **whole** family
That is the **wrong** answer. / It is **wrong** to kill animals for food.
Write your name here. / Will you **write** to me? / She'll **write** back soon.
a **white** man / black and **white** TV / Snow **White**
We want to **build** a big school. / a **building** / a tall **building** / an old **building**

تاپشۇرۇق. ئىمتىھان ۋە باشقا جەدۋەللەردىكى «توغرا» ۋە تەستىق مەنىسىنى بىلدۈرىدىغان بەلگىسىنى ئاڭ دەپلەپ، بۇرۇنقى زامانداشى ئەنگلىيە ئوقۇتقۇچىلىرى right (توغرا) سۆزىگە ۋەكىللىك قىلىدىغان r ھەرپىنىلا يېزىپ ئىپادىلىگەن بولۇپ، بۇگۈنكى كۈندە ئۇنىڭ ئەكسى قىسمەن ئۆزگىرىپ، دۇنيانىڭ ھەممە جايلىرىدا ئۇمۇملاشقان.

I'm happy to hear that

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

16 PRACTICE makes PERFECT.

1 You don't need to *V* ... مۇنزىنىڭ زۇۋۇر ... يوق.

You don't need to bring him.

2 I don't want to *V*. مېنىڭ ... غۇم يوق.

I don't want to buy that tie.

3 Is it all right to *V*? ... سام چاتاق يوقتۇ؟

Is it all right to stay here?

4 We might *V* بىز ئېھتىمال ... لارمىز.

We might catch it.

5 I don't think (جۈملە) مېنىڭچە ... ئەمەس.

I don't think he is a doctor.

6 What's wrong with (ئىسىم) ... مۇنا نېمە بولدى؟

What's wrong with your hand?

Why can't I listen?

DIFFER

may سۆزى يارەمچى پېئىل بولۇپ، باشقا پېئىللارنىڭ ئالدىدا كېلىپ ئۇخسەت مەنىسىنى بىلدۈرۈش بىلەن بىرگە، ئېھتىماللىقنىمۇ بىلدۈرىدۇ. ئۇ چاغدا ئۇ *might* سۆزى بىلەن مەنداش بولۇپ، ئالماشتۇرۇپ ئىشلىتىشكە بولىدۇ. *maybe* سۆزى گەرچە مەنە جەھەتتە يۇقىرىقىلار بىلەن ئوخشاش بولسىمۇ، لېكىن ئۇ جۈملىدە پېئىللارغا بېقىنىپ ئەمەس، بەلكى ئايرىم كېلىدۇ.

high سۆزى يۇقىرى، يۇكسەك دېگەندە باشقا، يەنىدە *tall* سۆزى بىلەن مەنداش بولۇپ، جايلاشقان ئورنى يەر يۈزىدە ئېگىز دېگەندەك مەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ.

tall سۆزى بولسا ئاپتۇرنىڭ ئوستىگىچە بولغان ئۇزۇنلۇقى نورمال ھالەتتە ئېگىز، ئۇزۇن دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ ھەمدە بۇ سۆز ئادەمگە ئوخشاش ئات، ئېگىز شەكىللىك ئەسىلەرگە ئىشلىتىلىدۇ.

(بېشى 40، 49 ۋە 102- بەتلەردە)

building مانا بۇ بىنا، ئەمدى بىلدىك.
sing ناخشا ئېيتىسىڭىز بۇ كۇنۇپكىنى بېسىڭ.

ring ھالقا- ئۇزۇك جىرىڭ، جىرىڭ،
bring ئۇچراپ قالسا ئەكېلىپ بېرىڭ.

run run، run، run يۈگۈرىمەن ئاۋان.
sun sun، sun، sun قۇياش بەك ئاسان.
one one، one، one بىرلا شۇ قۇۋۋان.
دۇنيادا ھەممىدىن ئىنگلىز تىلى ئاسان.

ask ئەگەر دائىم سورايدۇ May I ask? دەپ،
answer ئەنە رجاۋاب بېرىدۇ May I answer? دەپ.

love بىزنىڭ love نىڭ ئوتلىرى لاۋۇلدايدۇ، ئۇچەيدۇ.
dove ئىنگلىزنىڭ dove لىرى داۋۇسنى ئىشتىماي ئۇچمايدۇ.

such ئۇنداق سۆزلۈل ساچلىرى such ,such ,such،
much كۆپ، بەك جىق چاپانلىرى much، much، much.

some يىغىلدى بۇ يەرگە بىرنەچچە ھېسام.
come چاققان كەل، بۇ يەردە پەقەت سەنلا كام.

match مۇسابىقىگە قاتنىشالمايدۇ كۆمەچ.
catch تۇتۇۋال ئۇنى، بولمىسا بولدى قىل، كەچ.

ask ئەگەر سورايدۇ.
answer ئەنۇەر جاۋاب بېرىدۇ.

buy مەنمۇ سېتىۋالاي، چۈنكى مەن بىر باي.
shy ئەمدى مەن نېمىشقا تارتىنىپ ياشاي.

boy گەرچە بۇ بالىدا بولسىمۇ ئېگىز بوي.
toy ئويۇنچۇق ئويناپدۇ- يۇ، ئوينىمايدۇ توي.

better ياخشىراق دېگىنىك بۇنىڭدىن بەتتەر.
never بۇنى ھەرگىز ياتقۇرماس بىزنىڭ مۇنە ۋۋەر.

summer يازدا كەلسە ئامىر.
number نومۇر سېلىپ نان بەر.

soon بوپتۇ ئۇ پات ئارىدا بېرىپ كەلسۇن.

tired ھارغىن كۆرۈنەر تاھىر.

begin سىلىدىن باشلانسۇن بېگىم.

body بەدىنى چەبدەس ساقچى بودى.
money پۇل دەۋاتاتتىك، ئالە مانى.

مەن ئاڭلىمايمەن.
مەن ئاڭلىمايمەن.

سىز جاۋاب بەرمەيسىز.
سىز جاۋاب بەرمەيسىز.

بىز سالمايمىز.
بىز سالمايمىز.

ئۇلار ئۇرۇشمايدۇ.
ئۇلار ئۇرۇشمايدۇ.

ئۇ يازمايدۇ.
ئۇ يازمايدۇ.

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

Practice makes perfect.

I don't listen.
I won't listen.

You don't answer.
You won't answer.

We don't build.
We won't build.

They don't fight.
They won't fight.

She doesn't write.
She won't write.

Hello, who's speaking?

ئۇيغۇر تىلىدىكى ئېغىز تىلدا چۈشۈپ قالىدىغان «ر» ۋە «ل» لارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، يېزىق تىلىدىكى قەغەز يۈزىدە يېزىلغان ھەرپلەرنىڭ ھەممىسى چوقۇم ئوقۇلىدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى ھەرپلەر مەيلى ئېغىز تىلدا بولسۇن، مەيلى يېزىق تىلدا بولسۇن، گەرچە يېزىلغىنى بىلەن، ئوخشاشلا ئوقۇلمايدۇ. مەسىلەن:
ئۇيغۇر تىلدا: بالىلار، بارغان، كۆردى، قىلغان، سالغان، يولۇپتۇ، بارمۇ.
ئىنگلىز تىلدا: (131- بەتكە قارالا).

ھەربىر سۆزدە بىر ھېكمەت، بىر- بىرىدىن قىممەت

ئىنگلىز تىلىدىكى ...

بىر ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئەڭ مەزمۇت سۆز — I . ئۇنىڭدىن ئىلھام ئېلىڭ.

چۈنكى، ئۇ بارلىق خۇشاللىق ۋە خاپىلىق، مۇۋەپپەقىيەت ۋە مەغلۇبىيەتلەرنى ئۆزىدىن ئىزدەيدۇ.

ئىككى ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئەڭ كۆچلۈك سۆز — WE . ئۇنىڭغا قوشۇلۇڭ.

چۈنكى، ئۇ ئۆتىشاق you، he، she، me ... لاردىن بىر گەۋدە بولغان قۇدرەتلىك we دۇر.

ئۈچ ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئەڭ تىز پۈكمەس سۆز — TRY . ئۇنىڭدىن ئۈگىنىڭ.

چۈنكى، ئۇ ھەر قانداق سىناق ۋە قىيىنچىلىق، توسالغۇ ۋە مەغلۇبىيەت ئالدىدا داۋاملىق «Try !» دەيدۇ.

ئۈت ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئەڭ قىممەتلىك سۆز — LOVE . ئۇنى قەدىرلەڭ.

چۈنكى، ئۇ بولغاندىلا پۈتۈن كائىنات ۋە جان- جانىۋارلار كۆلەيدۇ، ئۇز بەخىتىنى كۆزەيدۇ.

بەش ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئەڭ خۇشخۇي سۆز — SMILE . ئۇنى ھەمراھ قىلىۋېلىڭ.

چۈنكى، ئۇ بولغاندىلا سىز ئىنداق پېتىك ۋە تازادە يۈرسىز.

ئالتە ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئەڭ ئۈتۈق بەرمەس سۆز — CHANCE . ئۇنى چېلىڭ ئۈتۈۋېلىڭ.

چۈنكى، ئۇنى ئۈتۈۋالىشنى ھايات سەپىرىگىزدە يېگى- يېگى بۇرۇلۇشلار ھاسىل بولىدۇ.

يەتتە ھەرپىنى تۇزۇلگەن ئېرىشمەك ئەڭ تەس سۆز — SUCCESS .

ئۇنىڭغا چوقۇم ئېرىشىڭ.

يەقەت ئۇنىڭغا ئېرىشكىنىڭدىلا، ئاندىن ئۇز قىممىتىڭنى تاپالايسىز.

What is it?

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب نەشرىياتى

بەل قويۇۋەتمەك ئۈستىدە ئويلۇق.

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم! ئوقۇرمەن دوستلار، 10 - ساۋاق قىسمىدىن ئارتۇق سىناپ، ھەر قىسمىدىن مەغلۇبىيەت جەريانىدا بىر قىسمىمىز «مەن قىلالمايدىكەنمەن» دېگەن خىيالنى كاللىسىغا كەلتۈرمىگەن. دەل شۇ چاغدا «مەن چوقۇم قىلالايمەن» دېگەن ئىشەنچىلا بولغان. سىزمۇ كۆڭۈل لۈغىتىڭىزدىكى «تىلىم كەلمەيدىكەن، ئۆگىنەلمەيدىكەنمەن...» دېگەندەك *can't* بىلەن باشلانغان پاسسىپ جۈملىلەرنى كاللىڭىزدىن چىقىرىپ تاشلاڭ. ئۇ ئادەم روھىدىكى خەتەرلىك ۋىرۇس. ئېغىزدىن چىقسا، پۈتۈن بەدەنگە يامراپ كېتىدۇ ۋە تېنىڭىزنىمۇ قۇرۇتۇۋېتىدۇ. شۇڭا، سىز ھەر ۋاقىت تىلىڭىز ۋە دىلىڭىزنى «مەن دېيەلەيمەن، مەن چوقۇم ئۆگىنەلەيمەن، مەن چوقۇم قىلالايمەن ...» دېگەندەك *can* بىلەن باشلانغان جەڭگىۋار جۈملىلەر بىلەن سۇغىرىپ تۇرۇڭ.

17

the Secret of English

دائىمى ۋەزىر
do

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: كۆپ قېتىم يۈز بېرىدىغان ھەرىكەتنى، شۇنىڭدەك خۇسۇسىيەت، ئالاھىدىلىك ۋە ئادەت خاراكتېرىدىكى ھەرىكەتنى بىلدۈرىدۇ.
قوشۇمچە ۋەزىپىسى: ئۆزى زىدە ئاساسلىق پېئىل بولۇپمۇ كېلىدۇ.

ياردەمچى پېئىل		ئاساسلىق پېئىل	
	do	like	ئاساسلىق پېئىل
You	do	not like	it. بولۇشسىز بايان شەكلى
You	do	like	it. بولۇشلۇق بايان شەكلى
Do	you	like	it? ئادەتتىكى سوئال شەكلى
How	do	you	like it? ئالاھىدە سوئال شەكلى

بولۇشلۇق بايان شەكلىدە do قىسقرىپ ئادەتتە يېزىلمايدۇ.
3- شەخس بىرلىك شەكلىدە تۈنجى پېئىلنىڭ كەينىگە es قوشۇلىدۇ.

ئادەتتە do not قىسقراپ don'd، does not قىسقراپ doesn't دەپ يېزىلىدۇ.

Aynur: Will Dick be homesick?
John: I hope Dick won't be homesick.
Aynur: Will Brad feel bad?
John: I hope Brad won't feel bad.
Aynur: Will Lily feel lonely?
John: I think Lily won't feel lonely.
Aynur: Will Asad live in Baghdad and feel sad?
John: Asad will live in Baghdad, but he won't feel sad.
Aynur: Will Clair be there?
John: I'm sure Clair will be there.

[ɪ] [ɪ]	[eɪ] [eɪ]	(كۆپلۈك ئسسم)	(داۋاملىشۋاتقان)
gim __ gym	mail __ may	family __ families	die __ dying
fix __ pyx	wait __ way	baby __ babies	lie __ lying
miss __ myth	sail __ say	(سۈپەت دەرىجىلىرى)	(3. شەخس)
sister __ system	rain __ ray	busy __ busier	fly __ flies
city __ Sydney	paint __ pay	easy __ easier	cry __ cries
[aɪ] [aɪ]	[ɔɪ] [ɔɪ]	happy __ happier	try __ tries
bite __ byte	boil __ boy	(سۈپەتتىن - رەۋىشكە)	(ئۆتكەن زامان)
tipe __ type	toil __ toy	easy __ easily	carry __ carried
smile __ style	join __ joy	heavy __ heavily	study __ studied
die __ dye	coin __ coy	happy __ happily	try __ tried
pie __ bye	noise __ annoy		

Read 'n' Repeat

Hi, guy, don't be shy. Just try.
Don't cry. You can fly.
So, just smile in this style.

www.yghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاپلار ئىنتېرنېت دۇكىنى

i بىلەن y نىڭ ئورتاقلىقى

1. ئۇلار ھەر ئىككىلىسى بىر بوغۇملۇق سۆزلەردە ئاساسلىق سوزۇق تاۋۇش ۋە ئەڭ ئاخىرقى ھەرپ بولۇپ كەلسە ھەمدە ئۆزىدىن باشقا سوزۇق تاۋۇش كەلمىسە، ئوخشاشلا [ئاي] ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: bi ___ by / fi ___ fly / hi ___ shy

2. ئۇلار ھەر ئىككىلىسى e ھەرپى بىلەن ئاخىرلاشقان بىر بوغۇملۇق سۆزلەردە ئاساسلىق سوزۇق تاۋۇش بولۇپ كەلسە ھەمدە ئۆزىدىن باشقا سوزۇق تاۋۇش كەلمىسە، ھەر ئىككىلىسى يۇقىرىقى بىلەن ئوخشاشلا [ئاي] ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: bite ___ byte / smile ___ style / die ___ bye

3. ئۇلار ھەر ئىككىلىسى ئۇزۇك تاۋۇش بىلەن ئاخىرلاشقان بىر بوغۇملۇق سۆزلەردە ئاساسلىق سوزۇق تاۋۇش بولۇپ كېلىپ، ئۆزىدىن باشقا سوزۇق تاۋۇش كەلمىسە ھەر ئىككىلىسى ئوخشاشلا [ئى] ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: fix ___ pyx / gim ___ gym / miss ___ myth

4. ئۆزىدىن باشقا مەلۇم بىر سوزۇق تاۋۇشتىن كېيىن كېلىپ، ھەر ئىككىلىسى ئوخشاشلا [ي] ئوقۇلىدۇ. ئادەتتە بۇنداق ئەھۋالدا y ئاخىرقى ھەرپ بولۇپ كېلىدۇ. بىراق، i دىن كېيىن باشقا ئۇزۇك تاۋۇشلار كېلىدۇ.

مەسىلەن: paint ___ pay / boil ___ boy / their ___ they

5. كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەردە ئاخىرقى ھەرپ بولۇپ كەلسە، ھەر ئىككىلىسى ئوخشاشلا [ئى] ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: taxi ___ lazy / sydney ___ city

i بىلەن y نىڭ پەرقى

1. ئېلىپبە تەرتىپىدە i ھەرپى سوزۇق تاۋۇش ھېسابلانسا، y ھەرپى ھەم سوزۇق تاۋۇش ھەم ئۇزۇك تاۋۇش ھېسابلىنىدۇ.

i ھەرپى سۆز بېشىدا كەلسە سوزۇق تاۋۇش بولۇپ [ئاي] ياكى [ئى] ئوقۇلىدۇ. بىراق، y ھەرپى سۆز بېشىدا كەلسە، ئۇزۇك تاۋۇش بولۇپ كېلىپ [ي] ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: in / ice / inside / import

yin / yard / yes / your

hi
shy

smile
style

city
Sydney

pay
paint

way
wait

play
explain
maybe
mail

boy
boil
enjoy
join
rain
train

air
pair
hair
chair

i ھەرپى توغرىسىدا يەنە 72، 107، 179- بەتلەرگە قارالا.
y ھەرپى توغرىسىدا يەنە 59، 64، 144- بەتلەرگە قارالا.

USE it or LOSE it

Hi! How's it going? /Hi, there!
He was too **shy** to sing there. / Don't be **shy**, I won't eat you.
say with a **smile** / She always **smile**s at me. / Come on, **smile** for the camera!
a **style** of painting / a **style** of writing; / old-**style** / Korean **style**; /
cut hair in a nice **style** / a big **city** / a small **city** /**city** life /
New York is one of the great cities of the world.
You must **pay** in time. / **pay** the bills on time / **pay**phone
Don't **paint** the room red! / Be careful, the **paint** on the door is still wet./
painter / a **paint**ing of a .. I must find a **way** to help her. /
I'm on my **way** to school. / No **way**! / By the **way**,...
Wait for me, please. / We are **wait**ing for the bus. / **wait**er / **wait**ress
Let's **play** football. / I'm learning to **play** the piano.
Can you **explain** why you did this ? / Let me **explain** to you how to use it .
It takes three weeks or **maybe** more. / **Maybe** Ted likes it.
I'll **boil** some water for a cup of tea. / **boil**ing water
I hope you **enjoy** your meal. / I **enjoy** cooking when I'm free.
Come on, **join** us! / I don't want to **join** in the party.
It's **rain**ing cats and dogs. / If the **rain** stops we'll go to the party.
go by **train** / catch the next **train** / get a **train** / change the **train**
airplane / **air**port / **air**mail / by **air** / Nanfang **Air**line / cool **air** / cold **air**
a new **pair** of pants / You need to work in **pair**s.
a girl with long **hair** / black **hair** / dry **hair** / **hair**style / I really need a **hair**cut.
Sit on the **chair**! / **chair**man / **chair**woman / arm**chair**

I'm Happy to hear that

كومپيۇتېر توردا بىزگە دائىم ئۇچراپ تۇرىدىغان e-mail، e-class، e-store دېگەنگە ئوخشاش سۆزلەردىكى e ھەرپى ئەسلىدە electric (توكلۇق، ئېلېكترونلۇق) دېگەن سۆزنىڭ باش ھەرپى بولۇپ، ئەمەلىيەتتە بۇ ھەرپ بۇگۈنكى كۈندە «تورلاشقان، كومپيۇتېرلاشقان ...» دېگەندەك مەنىلەر ئورنىدا ئىشلىتىلمۇاتىدۇ.

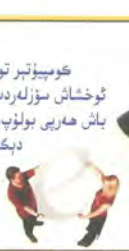

ياخشىمۇسىز
تارتىنچاق

كۆلۈمسىرىمەك
ئۇسلۇب، نۇسخا

شەھەر
سېدنى

تۆلەمەك
سىر(لىماق)

يول؛ ئۇسۇل
ساقلىماق

ئويناماق؛ چالماق
چۈشەندۈرمەك
بەلكىم
پوچتا

ئوغۇل بالا
قاينىماق
زۇقلانماق؛ ياقتۇرماق
قاتناشماق
يامغۇر (ياغماق)
پويىز

ھاۋا؛ ئاسمان
جۇپ
چاچ
ئورۇندۇق

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىرىنچى تورلىسى

17 PRACTICE makes PERFECT.

1 How do you like *n*? سىزنىڭچە ... ياخشى بولامدىكىن؟

How do you like this music?

2 I can't wait to *V*? مەن ... مشقا بەك تەقەززا بولۇپ كەتتىم.

I can't wait to see her.

3 I enjoy *Ving*. مەن ... مشقا ئامراق.

I enjoy talking to others.

4 Do you know how to *V* سىز قانداق ... مشنى بىلەمسىز؟

Do you know how to fix it.

چاچنى ئاسانلىق ماتېرىيال قىلىپ، ئۇنىڭ ئورۇندۇقى ھاسىل قىلالايدىغان مەرپ قايسى؟
قاردا بار، پاسغۇردا يوق، ھازىردا بار، بۇرۇندا يوق. ئۇ نېمە؟

5 Do you think (جۈملە) سىزنىڭچە ... مۇ؟

Do you think you can make it?

6 Do you want to *V* سىزنىڭ ... گىگىز بارمۇ؟

Do you want to try again?

Is Ismayil Smiling?

DIFFER

love سۆزىنىڭ سۆيمەك دېگەندىسە باشقا ياقتۇرماق دېگەن مەنىسىمۇ بولۇپ، ئۇ ئادەتتە تېغىر تىلدا like سۆزىدىسە كۆچلۈكرەك مەنىنى ئىپادىلەيدۇ.
enjoy سۆزىمۇ زوقلانماق، ھۇزۇرلانماق دېگەن مەنىدىسە باشقا، like بىلەن مەنىداش بولۇپ كېلىپ، like دائىملىق ئەمەس- ھەمىشەتتى ئاساس قىلسا، enjoy بىر قېتىملىق ئەمەس- ھەمىشەتتى ئاساس قىلىدۇ. like بولسا to دېگەن باغلىغۇچى ئارقىلىق پېئىللار بىلەنمۇ بىللە كەلسە، enjoy پەقەت ئىسىم ياكى ھەمىشەتنامە بىلەنلا بىللە كېلىلەيدۇ.

گەرچە way، road، street لارنىڭ ھەممىسى يول دېگەن مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، لېكىن ئۇلار ئوتتۇرىسىدا پەرق بار.
street سۆزى يولسا پەقەت شەھەر مەركىزىدىكى كوچىلارنى بىلدۈرسە، road يولسا شەھەر ئەچى ۋە سىرتىدىكى چوڭ يوللارنى كۆرسىتىدۇ.
way سۆزىنىڭ بىلدۈرىدىغان مەنە دائىرىسى كەڭرەك بولۇپ، كونكرېت ھەرقانداق يوللارنى ئىپادىلەشتىن باشقا، ئابستراكت مەنىدە كېلىپ، چارە، ئامال، ئۇسۇل، يول دېگەن مەنىلەرنىمۇ بىلدۈرىدۇ.

قارمۇقارشى مەنىلىك سۆزلەر

(پىشلار قىسمى 118- بەتتە)

(سۆيەت ۋە رەۋىش قىسمى)

all	—	some
angry	—	happy
any	—	some
bad	—	good
bad	—	beautiful
big	—	small
black	—	white
busy	—	free
carefull	—	careless
clean	—	dirty
close	—	far
cold	—	hot
different	—	same
difficult	—	easy
dry	—	wet
early	—	late
fast	—	slowly
few	—	many
first	—	last
front	—	behind
full	—	hungry
full	—	empty
glad	—	sad
hard	—	soft
high	—	low
last	—	next
light	—	heavy
little	—	big
long	—	short
lucky	—	unlucky
many	—	some
new	—	old
noisy	—	quiet
young	—	old
right	—	wrong
short	—	tall
sorry	—	happy
strong	—	weak
cheap	—	expensive
this	—	that

(دائىم) مەن ھۇزۇرلىنامدىمەن؟

(كېيىن) مەن ھۇزۇرلىنامدىمەن؟

(دائىم) سىز ساقلامسىز؟

(كېيىن) سىز ساقلامسىز؟

(دائىم) بىز چۈشەندۈرەمدۇق؟

(كېيىن) بىز چۈشەندۈرەمدۇق؟

(دائىم) ئۇلار قاتناشامدۇ؟

(كېيىن) ئۇلار قاتناشامدۇ؟

(دائىم) ئۇ ئۈچامدۇ؟

(كېيىن) ئۇ ئۈچامدۇ؟

_ we enjoy.

_ we enjoy.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى

Quality is better than quantity.

Do I enjoy?
Will I enjoy?

Do you wait?
Will you wait?

Do we explain?
Will we explain?

Do they join?
Will they join?

Does it fly?
Will it fly?

ئۇيغۇر تىلىدا بىر سۆزدە نەچچە سوزۇق تاۋۇش بولسا، ئۇ سۆز شۇنچە **بوغۇم**لۇق ھېسابلىنىدۇ. دېمەك، **بوغۇم**نى سوزۇق تاۋۇشنىڭ سانىغا قاراپ مۇقىملاشتۇرىمىز. لېكىن، ئىنگلىز تىلىدا ea، ou، ie ... دېگەندەك قوشما سوزۇق تاۋۇشلارمۇ بار بولغاچقا، سۆزنىڭ **بوغۇم** سانى سوزۇق تاۋۇشنىڭ سانى بىلەن ئەمەس، بەلكى سۆزلىگەندىكى ئېغىزكنىڭ پەسكە چۈشۈش قېتىم سانى بىلەن ئۆلچىنىدۇ.

بىر جۈپ قوشماق

i بىلەن y خۇددى **ھەسەن** بىلەن **ھۈسەن** دېگەن ئاكا- ئۇكىلارىدەك ئىسىملىرىدىن تارتىپ تاكى مىجەز- خۇسۇسىيەتلىرىگىچە بىر- بىرى بىلەن شۇنداق ئوخشىشىدىغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ نۇرغۇن ئورتاقلىقلىرى ۋە قىسمەن پەرقلىرى بار (139- بەتكە قارالا). بىز بۇ يەردە پەقەت ئۇلارنىڭ ھەمدەمپەس ۋە تەقدىردىش بولۇپ، ھەرقايسى سۆز تۈركۈملىرى ۋە زامان شەكىللىرىدە ئۆز ئارا قانداق ماسلىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى تىلغا ئېلىپ ئۆتىمىز.

1. ئىسىملارنىڭ بىرلىك ۋە كۆپلۈك مەسلىسىدە y ھەرپى i غا ئالمىشىدۇ.
مەسىلەن: a family — families, a lady — ladies, a baby — babies
2. سۈپەتلەرنىڭ سېلىشتۇرما دەرىجىلىرىدە y ھەرپى i غا ئالمىشىدۇ.
مەسىلەن: easy — easier — the easiest, lazy — lazier — the laziest
3. سۈپەتلەرنىڭ رەۋىشكە ئالمىشىشىدا y ھەرپى i غا ئالمىشىدۇ.
مەسىلەن: happy — happily, heavy — heavily

ئەمدى بىز ھەرقايسى زامانلاردىكى پېئىللارغا قاراپ باقايلى:
1. ئاددىي ھازىرقى زامانداىكى ئۈچىنچى شەخس بىرلىك پېئىللدا y ھەرپى i غا ئالمىشىدۇ.
مەسىلەن: fly — flies, fry — fries, cry — cries
2. ئاددىي ئۆتكەن زامانداىكى ئۆتكەن زامان پېئىللدا y ھەرپى i غا ئالمىشىدۇ.
مەسىلەن: say — said, carry — carried, study — studied
3. داۋاملىشۇاتقان زامانلاردا lie، tie، die غا ئوخشاش قىسمەن پېئىللارغا ing قوشۇشتا ئۇلاردىكى i ھەرپى y غا ئالمىشىدۇ.
مەسىلەن: die — dying, lie — lying
ئۇنىڭدىن باشقا y بىلەن تاخىرلاشقان پېئىللارغا ing قوشۇشتا y ئۆزگەرمەي، y بىلەن i نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئۆز ئورۇنلىرىدا كېلىشىدۇ.
study — studying, try — trying, fly — flying
بۇ قوشۇمچىلار مەگگۇ بىر- بىرى بىلەن مۇشۇنداق ھەمدەمدە بولۇپ ئۆتكەي.

Ahmet : توۋا، سىلەرنىڭ بەزى ئىدىئومىكلار ھەققەتەن قىزىق. It's raining cats and dogs. نىڭ مەنىسىدىن قارىغاندا، سىلەرنىڭ دۆلىتىگىلاردا يامغۇر بەك كۆچىيىپ كەتسە، ئاخىرى ئىت- مۇشۇكمۇ ياغىدىكەن-دە؟

John : شۇنداق، بەك شارقىراپ ياغقاندا. راست، سىلەرنىڭ يۇرتۇڭلاردا قار يېغىپ بەك كۆچەيسە، ئاخىرى «ياختەكتەك، تورغايدەك» ياغىدىكەن. خوتەنده تېخى «تەلىيەكتەك، تۇماقتەك» ياغىدىكەنغۇ؟!

Ahmet : ھە؟! راست، توغرا ئېيتتىڭىز. بىز كۆچلۈك قار ياغسا شۇنداق ئوخشىتىمىز. سىلەر كۆچلۈك يامغۇر ياغسا شۇنداق ئوخشىتىدىكەنلىسىلەر. سىز بۇنداق ئوخشىتىشنىڭ سەۋەبىنى بىلەمسىز؟

John : ئاگلىشمىچە، بۇرۇنقى زاماندا لوندوندا شۇنداق قاتتىق يامغۇر يېغىپتۇكەنكى، يامغۇرنىڭ كۆچلۈكلۈكىدىن كىشىلەر ھەتتا سىرتقىمۇ چىقالمايتۇ. شۇنىڭ بىلەن كىشىلەر ئەتىسى سىرتقا چىقىپ يامغۇر دەستىدىن ئۆلۈپ قالغان ئىت- مۇشۇكلەرنى كۆرۈپتۇ- دە، «قارىغاندا، ئاخشام يامغۇر بىلەن تەڭ ئىت- مۇشۇكمۇ ياغقان ئوخشايدۇ» دەپ چاقچاق قىلىشقانىكەن. شۇڭا، ھازىر بىزمۇ گەرچە ئىت- مۇشۇكنى كۆرمىسەكمۇ، بەزىدە يەنىلا «ئىت- مۇشۇك ياغدى» دەپ ئىشلىتىمىز.

باشىمىزنىڭ ئۈستىدە *hair* بارىدۇر،
چاچىمىزنىڭ ئۈستىدە *air* بارىدۇر.
ئاستىمىزدا ئولتۇرغان *chair* بارىدۇر،
پۇتۇمىزدا پايپاقتىن *a pair* بارىدۇر.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاپلار تور بېكىتى

18

the Secret of English

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى

ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك

ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا

4. ھالقا

ئاجرىتىپ ۋە باشقىدىن قۇراشتۇرۇپ ئەستە ساقلاش

بۆخىل ئۇسۇلنىڭ ئالاھىدىلىكى:

ئەستە ساقلاش قىيىن بولغان ھەرقانداق بىر كۆپ بوغۇملۇق سۆزنىڭ ھېچقانداق بىر ھەرپ-بوغۇملىرىنى چۈشۈرۈپ قويماي تولۇق ئەستە ساقلىغىلى بولىدۇ.

باغلانغان ئەنجىر ← خالىغان بىر كۆپ بوغۇملۇق سۆز

باغلىنىغان ھالقا ← ئۇ سۆزنىڭ بىر ياكى بىرقانچە بۆلىكى

باغلانما ئەستايىدىللىق ← ناۋادا ئۇ سۆزدىكى ئېنىق مەنە بىلدۈرىدىغان سۆز غولى، سۆز بېشى ۋە سۆز قۇيرۇقىنى تاپالمىسىڭىز، ئۇنداقتا ئۇلارنى ئاجرىتىپ، ئۇ سۆزنىڭ ئەسلىي مەنىسىنى باشقىدىن پەرەز قىلىپ بېقىڭ. ناۋادا ئۇ سۆز مەنىلىك بوغۇملارغا ئاجرالمىسا، سىز ئۇلارنىڭ تېپىندىن سىزگە تونۇشلۇق بىر ياكى بىرقانچە سۆزنى ئىزدەپ تېپىڭ. گەرچە ئۇلار ئەسلىي سۆز بىلەن مۇناسىۋەتسىز بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنى يەنىلا باغلاپ تەسەۋۋۇر قىلىڭ.

4

1) مىسال:

باغلانغان ئەنجىر ← window (دېرىزە) ← باغلىنىغان ھالقا ← wind (شامال) + ow (كامار)

باغلانما ئەستايىدىللىق ← window = ow كامار + wind شامال

شامال كىرىدىغان ئېغىز

2) مىسال:

باغلانغان ئەنجىر ← office (ئىشخانا) ← باغلىنىغان ھالقا ← off (ئايرىلىش) + ice (مۇز)

باغلانما ئەستايىدىللىق ← office (مۇزلۇقتىن نېرى يەر) = ice (مۇز) + off (ئايرىلىش)

(192، 200 ۋە 216- بەتلەرگە قارالا.)

speak ≠ break hear ≠ heard read ≠ head

A: I like my brother. He always helps me do my English homework. He speaks English so well.
B: Really? What does he do?
A: He is a teacher.
B: What does he teach?
A: He teaches math.
B: Does he like his job?
A: Yes, he does. And where does your brother work?
B: He is a chef in a fast food restaurant.
A: Does he like his job?
B: No, he doesn't.
A: That's too bad.
B: Yeah. He's looking for a new job.

[iː] [iː]	[iː] [ɪ]	[iː] [e]	[ɪə] [ɜː]
see __ sea	eat __ it	read __ bread	ear __ earth
week __ weak	read __ rid	lead __ head	hear __ heard
meet __ meat	each __ itch	heal __ health	year __ earn
steel __ steal	beach __ bitch	reach __ ready	dear __ early
heel __ heal	reach __ rich	weak __ weather	fear __ search
piece __ peace	leave __ live	leader __ leather	rear __ learn
heart		breathe __ breath	[ɪə] [eə]
	[iː] [eɪ]	heat __ heavy	gear __ pear
	beak ≠ break	steal __ stead	tear __ tear
	speak ≠ steak	mean __ meant	near __
	treat ≠ great		beard __ bear

READ 'N' REPEAT

I heard
you started early
to learn from her.

LEARN

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ئۆزگىرىشچان قوشما سوزۇق تاۋۇش ea

ea بولسا ئىنگلىز تىلىدىكى ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان كۆپ ئاھاڭلىق قوشما سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇلار تۆۋەندىكىدەك ئالتە خىل ئاھاڭدا ئوقۇلىدۇ:

1. ea بولسا كۆپىنچە سۆزلەردە سوزۇپ ئېيتىلغان [ئى] ئوقۇلىدۇ.
2. ea بولسا بەزى سۆزلەردە a ئوقۇلماي، بەلكى e ئاساس قىلىنىپ قىسقا [ئە] ئوقۇلىدۇ.
3. ea بولسا قىسمەن سۆزلەردە e ئوقۇلماي، بەلكى a ئاساس قىلىنىپ [ئەي] ئوقۇلىدۇ.
4. ear بولسا بەزى سۆزلەردە سوزۇپ ئېيتىلغان ea غا r نى قوشۇش ئارقىلىق ئوقۇلىدۇ
5. ear بولسا بەزى سۆزلەردە a ئوقۇلماي، خۇددى er بوغۇمىغا ئوخشاش ئوقۇلىدۇ.
6. ear بولسا يەنە بەزى سۆزلەردە air بوغۇمى بىلەن ئوخشاش ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن:

1. e + a~ = ~ea~ بىلەن ئاھاڭداش eat = each , read , clean
2. e + a~ = ~ea~ بىلەن ئاھاڭداش bed = head , dead , heavy
3. e + a~ = ~ea~ بىلەن ئاھاڭداش bake = break , great , steak
4. ea + r = ~ear بىلەن ئاھاڭداش here = hear, ear, near, year
5. ea + r = ~ear بىلەن ئاھاڭداش her = early , learn , heard
6. ea + r = ~ear بىلەن ئاھاڭداش air = wear , pear , bear

read
dream
speak

teach
mean
clean
leave
please

reason
season

break
great

head
dead
ready
heavy

ear
hear
year

early
learn
heard

Great minds make great men.

68 توغرىسىدا يەنە 99- بەتلەرگە قارالا.

USE it or LOSE it

ئوقۇماق
چۇنۇش
سۆزلىمەك

ئوقۇتماق
دېمەكچى بولماق
پاكىز(لىمەك)
كەتمەك؛ قويۇپ قويماق
مەرھەمەت

سەۋەب
پەسىل

بۇزماق
ئۇلۇغ، بۇيۇك، قالتىس

باش، كاللا
ئۆلۈك
تەبىيار
ئېغىر؛ سېمىز

قۇلاق
خەۋەردار بولماق
يىل

بالدۇر، بۇرۇن
ئۆگەنمەك
→ hear

I can **read** but can't write. / I **read** him a story at bedtime. / Do you enjoy **read**ing?
Last night I **dream**ed that I was flying. / It was his **dream** to become an actor. /
day**dream** Do you **speak** English? / She **speak**s very good Chinese. /
Speak up! I can't hear you. He **teach**es Math. /
Can you **teach** me how to play the guitar? / I want to be a **teach**er.
The red light **mean**s stop. / What do you **mean**? I **mean**, I don't like it. /
I didn't **mean** it.
Keep your hands **clean**. / **Clean** your bedroom. / I'm going to the dry **clean**er's.
We'll **leave** for London next week. / **Leave** me alone! I'm studying. /
I left my bag last night.
Please, may I use your telephone? / May I come in? Oh yes, **please**.
There's no **reason** you'll leave. / That was the **reason** for telling him.
the rainy **season** / four **season**s: winter, spring, summer, fall(autumn)
break the window / **break** the law / Ok, take a **break**. / a coffee **break** /
a tea **break** Oh, that's **great**! / the **Great** Wall / a **great** big tree
Don't shake your **head** . / The **head** wants to see you. / **head** teacher /
headphones Don't talk to him ,he's **dead**. / **dead**line
Are you **ready**? I need to get **ready** for the party. / We are **ready** to start .
Take this bag – it's not too **heavy**. / How **heavy** is the box? /
heavy rain / **heavy** snow/**heavy** drinker
left **ear** / right **ear** / **ear**rings / I'm all **ear**s.
What? I can't **hear** you. / I'm happy to **hear** that.
last **year** / this **year** /next **year** / New **Year**'s Day / She is ten **year**s old.
early morning / get up **early** / Don't be late. Please come **early**!
"Can you drive?" "I'm **learn**ing." / She's a slow **learn**er. /
Don't study but **learn** English. / I **heard** from Mike at Christmas.

ھەر خىل نەشر بۇيۇملىرىدىكى © بەلگىسى ئەسەلىيەتتە ئىنگلىز تىلىدىكى (كۆپەيتىش ھوقۇقىغا ئىگە) copyrighted دېگەن ئاتالغۇنىڭ تۇنجى ھەرپى بولۇپ. ئۇ بەلگە ئادەتتە نەشر ھوقۇقىغا ئىگە ئەخىس ياكى نەشرىيات ئىسمىنىڭ ئالدىدا ئۇچرايدۇ.

I'm happy to hear that

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بىرىكمە تور بېكىتى

PRACTICE makes PERFECT.

1 I mean (جۈملە) مەن ... دېمەكچى.

I mean I will help you.

2 It takes (time) to V ... مشقا (ۋاقىت) كېتىدۇ.

It takes five hours to go there.

3 It means (ئىسىم/جۈملە) بۇ ... دېگەن گەپ.

It means black.

4 I heard that V ... مكەن دەپ ئاڭلىدىم.

I heard that she is our new teader.

5 It is good to V. ... مپ ناھايىتى ئوبدان بولدى.

It is good to find it.

6 It's too bad that (جۈملە) ... مپ ناھايىتى چاتاق بولدى.

It's too bad that you are late.

7 Maybe I will V ئېھتىمال مەن ... مپ قالارمەن.

Maybe I will speak this time.

كىلىن، كىلىن،
پاكىز clean.

DIFFER

گەرچە ئوخشاش تىلدا hear بىلەن listen نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئاڭلىماق دېگەن سۆز ئاساسلىق تەرجىمە قىلىنغىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ يەنىلا بىر ئاۋادا سېزىنىڭ قوللىنىشىغا مەلۇم ئاۋاز پاكى خەۋەر ئاڭلانسا، ئۇنداقتا سىز hear سۆزىنى ئىشلىتىسىز. ئاۋادا ئۇنىڭدىن مەلۇم ئاۋاز پاكى خەۋەرنى ئاڭلىماقچى بولسىڭىز پاكى ئاڭلاش ئۇچۇن ئالاھىدە دىققەت قىلسىڭىز listen سۆزىنى ئىشلىتىسىز.

گەرچە srudy بىلەن learn نىڭ ھەر ئىككىلىسىنىڭ ئۆگىنىش دېگەن مەنىسى بولغىنى بىلەن ئۇلارنىڭ مەلۇم دەرىجىدە پەرقى بار. study ئادەتتە مەكتەپلەردە كىتاب ئوقۇش ئاساسلىق مەلۇم بىر پەن پاكى كەسپىنى ئۆگىنىشنى كۆرسىتىدۇ. learn بولسا مەشىق قىلىش پاكى بىرەرسىنىڭ يېنىدا كىشى ئاساسلىق ئۆگىنىشنى كۆرسىتىدۇ. شۇڭا، study نىڭ ئەزىدە ئەنگلىز قىلماق دېگەن مەنىسىمۇ چىقىدۇ.

SENTENCE CENTER
VIP
ئۇيرۇقلۇق سۆزلەر
look for ئىزدىمەك
ask for ئۆتۈنمەك
wait for ساقلىماق
leave for گە كەتمەك
work for ئۈچۈن ئىشلىمەك
be late for كېچىكىپ قالماق
give back قايتۇرۇپ بەرمەك
come back قايتىپ كەلمەك
turn back كەينىگە بۇرۇلماق
go back قايتىپ كەتمەك
talk back گەپ يانداۋرماق
laugh at زادىلىق قىلماق
look at قارىماق
be good at گە ئۇستا
get on چىقماق
come on چاققان بولماق
keep on داۋاملاشتۇرماق
turn on ئاچماق
put on كىيمەك
try on سىناپ باقماق
go on داۋاملاشتۇرماق
hold on تۇرۇپ تۇرماق
have to كېرەك
want to ... غۇسى بار
hope to ئۈمىد قىلماق
speak to گە سۆزلىمەك
listen to ئاڭلىماق
talk to گە گەپ قىلماق
write to گە خەت يازماق
be near to گە يېقىن
be ready to تەييار
(ئاخىرى 174- بەتتە)
Word Bank
ABCABC
ABCDABCD
ئۇ بۇزمايدۇ.
ئۇ بۇزىدۇ.
ئۇ بۇزامدۇ؟
ئۇ نېمىنى بۇزىدۇ؟
ready set go!
جون ئايرىلمايدۇ.
جون ئايرىلىدۇ.
جون ئايرىلامدۇ؟
جون قانداق ئايرىلىدۇ؟
ئۇ ئىشلىمەيدۇ.
ئۇ ئىشلەيدۇ.
ئۇ ئىشلەمدۇ؟
ئۇ قانداق ئىشلەيدۇ؟
The MOVIE MINUTES
SEVEN SEASONS
LAST SIGN
THE GREAT MATCH
3. شەخس بىرلىك
she it He breaks
does
he break .
Does he break?
150 R

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېڭى ئادرېسى

Riches don't always bring happiness .

ئاددىي ھازىرقى زامان — ئۈچىنچى شەخس بىرلىك/كۆپلۈك

He doesn't break.
He breaks.
Does he break?
What does he break?

John doesn't leave.
John leaves.
Does John leave?
How does John leave?

It doesn't work.
It works.
Does it work?
How does it work?

year بولۇر بىر يىل بولۇر،
ear بولۇر قۇلاق بولۇر.
h ئۈستىدە ear ئولتۇرۇپ،
hear ئۇ ئاڭلىماق بولۇر.

ئۈيغۇر تىلىدىكى «كىم»، «كىمنى» بىلدۈرىدىغان ئىنگلىزچە who سۆزى جۈملىدىكى ۋەزىپىسىگە ئاساسەن يەنىلا بىر- بىرىدىن پەرقلىنىدۇ.

ناۋادا ئۇ جۈملىنىڭ ئىگىسى بولۇپ كەلسە، ئۇلارنىڭ ئۈيغۇرچە تەرجىمىسى «كىم» بولىدۇ ھەمدە جۈملە شەكلى 3- شەخس بىرلىك بايان جۈملىنىڭ شەكلى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ.

ناۋادا ئۇ جۈملىدە تولدۇرغۇچى بولۇپ كەلسە، ئۇنىڭ ئۈيغۇرچە تەرجىمىسى «كىمنى» بولىدۇ ھەمدە ئۇ باشقا ئالاھىدە سوئال سۆزلىرىدەك ئەسلىدىكى ئاددىي سوئال جۈملىنىڭ ئالدىغا قوشۇلۇش ئارقىلىق ياسىلىدۇ. مەسىلەن:

Who are you waiting for? كىمنى ساقلاۋاتىسىز؟
Who is waiting for you? كىم سىزنى ساقلاۋاتىدۇ؟
He is waiting for you. ئۇ سىزنى ساقلاۋاتىدۇ.

ئۇ بۇاسته ياكى e نى ۋاسته قىلىپ ئىسملارغا يېپىشتۇرۇلىدۇ.
نەتىجىده ئەسلىدىكى بىرلىك ئىسملارنىڭ كۆپلۈك ئىسملارغا ئايلانىدۇرۇپ «...لار، ...لەر» مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ.
weeks, cats, birds, places, cars.

ئۇ يەنە كىچىك جانىۋار «'» نى ۋاسته قىلىپ ئىسملارغا يېپىشتۇرۇلىدۇ.
نەتىجىده ئۇيغۇر تىلىدىكى «... نىڭ» قوشۇمچىسىغا تەڭداش ئىگىلىك كېلىشى مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ.
Adil's, Jason's, his father's, my friend's.

ئۇ بۇاسته ياكى e نى ۋاسته قىلىپ پېئىللارغا يېپىشتۇرۇلىدۇ.
نەتىجىده ئۇ بۇ پېئىلنىڭ ئاددىي ھازىرقى زامانداكى كەلگەن ئۇچىنچى شەخس بىرلىك مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ.

I like.	You like.	We like.	They like.
He likes.	She likes.	It likes.	David likes.

ئۇ ئۆزىگە تۇغقان كېلىدىغان x، sh، ch، s ھەرپلىرىنىڭ كەينىگە بۇاسته يېپىشتۇرۇلغاندا قورقىدۇ. شۇڭا، ئۇ مەيلى ئىسىم، مەيلى پېئىللاردا بولسۇن، ناۋادا يۇقىرىقى ھەرپلەرنى كۆرگەن ھامان پىداكار ھەرپ e نى ۋاسته قىلىپ ئاندىن يېپىشىدۇ. بۇنداق ئەھۋالدا ئۇنىڭ ئاۋازى «س» ئەمەس، بەلكى «ز» دەپ چىقىدۇ.

ten boxes	a pair of glasses	a lot of dishes	many churches
He fixes.	She misses.	Mom washes.	My brother watches.

ئۇنىڭدىن باشقا، ئۇ يەنە تۆۋەندىكى ھەرپلەردىن كېيىن كەلسە «س» دەپ ئوقۇلمايۇ، «ز» دەپ ئوقۇلىدۇ.

~d+ s = ~ds ~e + s = ~es ~ow + s = ~ows ~ n+s = ~ns

ئىنگلىزچە RAP، ئۇيغۇرچە گەپ.

son ← one ← بىر ئوغۇل دەر، ھەربىر ئىنسان.
shoe ← two ← ئايا‌غ دېگەن ئىككى شۇ.
tree ← three ← ئۇچكە ئوخشاش ئۇنىڭ چېھرى.
floor ← four ← تۆتىنى كۆرمىگەن كور بولۇر.
wife ← five ← ئايالى يوق بەش راھىب.
sticks ← six ← ئالتە تاياق سۇندى تېز.
heaven ← seven ← يەتتە دەپ تۇغۇلدى Kevin.
gate ← eight ← دەرۋازىدىن سەككىزنى ئېيت.
line ← nine ← توققۇز سىزىق سىزدى كاھىن.
pen ← ten ← ئون قەلەملىك بولدۇڭغۇ سەن.
مانا سان ئاسان، ئېسىڭدە بولسۇن ئۇلار ھەر زامان.

Let's play

What do you like?

سىنىپىڭ ئالدىدىكى بىر ئوقۇغۇچىدىن مۇئەللىم تاددىي ھازىرقى زامانداكى بىرەر سوئال سورىسۇن، مەسىلەن: What do you like?
دېگەندەك. ئۇ جاۋاب بېرىپ بولغاندىكىن كېيىن، ئۇنىڭ كەينىدىكى ياكى يېنىدىكى ئوقۇغۇچىدىن ئۇنىڭ يەنە بىر تەرىپىدىكى ئوقۇغۇچىچە What does he/she like? دېگەندەك ئۇچىنچى شەخس شەكلىدىكى سوئاللارنى سورىسۇن ھەمدە جاۋاب بەرگۈچىدىن And you? دەپ قوشۇپ سورىسۇن.
كېيىنكى قەدەمدە يەنە ئۇنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى بىر ئوقۇغۇچى What does he like? دېگەندەك سوئاللارنى سوراپ، قوشنىسىنىڭ قوشنىسىسى توغرىسىدا تەھۋال ئىگىلىسۇن.

We Are Ready
北京2008年奥运会
Beijing 2008 ONE YEAR TO GO

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى

ئىنگلىز تىلى بىناسىنىڭ ئاساسلىق قۇرۇلۇش يىلانى ئەستايىدىل ۋە سالماقلىق بىلەن مەركىزىي قۇرۇلمىنى ۋە ئۇنىڭ زېرىكمەيلا تەرىكمەيلا، سەۋرچانلىق بىلەن مىڭلاپ كىسەك ھەمدە بۇ كىسەكلەرنى ياخشى تەيارلانغان لايلار بىلەن ۋاقتىدا چاپلاپ ئاخىرى كىشىگە ھۈزۈر بېغىشلىغۇدەك پىقىشلىق قىلىپ زىننەتلەش.

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: گەپ- ھەرىكەتنىڭ شالگىرى بىر قېتىم يۈز بەرگەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ.

ياردەمچى يېتىل: did

ئاساسلىق يېتىل: wait

	He	did	not	wait	.
		He		waited	.
		Did	he	wait	?
How long		did	he	wait	?

بولۇشسىز بايان شەكلى

بولۇشلۇق بايان شەكلى

ئاددىي سوئال شەكلى

ئالاھىدە سوئال شەكلى

بولۇشلۇق بايان شەكلىدە ئادەتتە ئاساسلىق پېئىلنىڭ ئالدىدا did كەلمەي، بەلكى كەينىگە ed قوشۇلىدۇ.
بولۇشلۇق بايان شەكلىدىكى ئاساسلىق پېئىلنىڭ كەينىگە ed قوشۇلۇش قائىدىسىگە بەزى قائىدىسىز پېئىللار بويسۇنمايدۇ.

ئادەتتە did not قىسقىرىپ didn't دەپ يېزىلىدۇ.

fun ≠ full but ≠ put sun ≠ suggest

Laura: So, did you go out with Sam?
Erica: Yes I did. We went out on Saturday night. We saw the new Tom Cruise movie.
Laura: Did you like it?
Erica: I liked it a lot, but Sam didn't.
Laura: Oh, well. Did you do anything else?
Erica: Yeah. We went to a dance club.
Laura: Did you have fun?
Erica: Yes, we did. We had a great time.
Laura: And we're going to go out again next weekend.

[ʌ] [u:]	[ʌ] [ʊ]	[ʌ] [ʊ]	[ə]
us ____ use	but ___ bull	study _____ student	minute
cut ___ cute	dull __ pull	under _____ usually	difficult
cup __ excuse	fun ___ full	summer ___ humor	picture
fun __ refuse	shut __ put	number __ beautiful	careful
rug ___ rude	brush __ bush	husband ___ music	useful

[ʌ] [u:]	[u:] [ʊ]	[ʊ] [ʊ]	[ə]
trust __ true	fool __ full	during __ Tuesday	suggest
gum __ glue	pool __ pull	education __ situation	success
luck __ blue	shoot __ put	graduate __ actually	surprise
must __ value	boot __ bull	individual __ habitual	surround

fun sun but tub hug put use
fur sur burn turn hurt purse nurse

READ 'N' REPEAT

___ *Usually I can't stand.*
___ *Actually I understand.*

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ ئەڭ چوڭ تور بېكىتى

U هەرپىنىڭ ئاساسلىق ئاھاڭ ئۆزگىرىش شەكىللىرى

يېپىق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن u هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~u + ~ = u~	[ئا]	(sun, up, cup, bus, summer)
~u + y = ~uy	[ئا]	(buy, guy)
~u + ~ = ~u~	[ئۇ]	(pull, full, put, push)
~u + r = ~ur	[ɜ:]	(turn, nurse, curl)

ئوچۇق بوغۇم ئالدىدا كەلگەن u هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~ + u~e = ~u~e	[يۇ]	(cute, use, tube)
~ + ure = ~ure	[يۇ]	(cure, pure)

ئۆزىدىن باشقا سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئالدىدا كەلگەن u هەرپىنىڭ ئاھاڭ ئۆزگىرىشى

~u + e = ~ue	[ۇ]	(blue, glue, true, argue)
~u + i = ~ui	[ـ]	(guest, guitar, build, aunt, laugh)

ئۆزۈك تاۋۇش t ۋە d لاردىن كېيىن كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئۇيغۇر تىلىدىكى [چ] ۋە [ج] هەرپىگە ئوخشاش ئوقۇلۇشىغا سەۋەب بولىدۇ. مەسىلەن:

actually, picture,natural / during, graduate, education

ئۇ يەنە ئۆزۈك تاۋۇش s تىن كېيىن كېلىپ، ئۇنىڭ ئۇيغۇر تىلىدىكى [ش] ۋە [ژ] هەرپىگە ئوخشاش ئوقۇلۇشىغا سەۋەب بولىدۇ. مەسىلەن:

casually, usually, pleasure / sure, tissue, sugar

full	careful
sun	suggest
nute	minute
sure	pressure
mouse	famouse
sur	surprise

U هەرپىنىڭ ئۇرغۇسىز بوغۇمدىكى ئاجىزلىشىشى

1. ئۇرغۇلۇق u هەرپى كۆپىنچە چاغلاردا [ئا]، قىسمەن چاغلاردا [يۇ] ئوقۇلىدۇ.
2. ئۇرغۇسىز u كۆپىنچە چاغلاردا [ə] ئوقۇلىدۇ.

u هەرپى توغرىسىدا يەنە 32، 51، 94، 131- بەتلەرگە قارالا.

run
sun
such
much
excuse
refuse

put
push
pull
full

number
summer
under
understand
public
husband

suggest
minute
difficult

during
actually
usually

يۈگۈرمەك
قۇياش، كۈن
ئاشۇنداق
كۆپ، جىق
كەچۈرمەك
رەت قىلماق

قويۇپ قويماق
ئىتتىرمەك
تارتماق
لىق؛ تويغان

نومۇر
ياز
تېگىدە، ئاستىدا
چۈشەنمەك
ئاممىۋى، خەلقنىڭ
ئېرى، يولدىشى

تەكلىپ بەرمەك
مىنۇت
قېيىن، تەس

... مەزگىلىدە
راستىنى ئېيتقاندا
ئادەتتە

USE it or LOSE it

5

I can **run** faster than Tom. / My dog loves to **run** after cats. / He's a long-distance runner.
The **sun** rises in the East and sets in the West. / **sun**glasses / **sun**light / **sunny** place
She's **such** a nice person. / It's **such** a lovely place.
Don't eat too **much**! / How **much** is it? / Thank you very **much**! / Kevin is **much** older than John.
Excuse me, is this yours? / **Excuse** me for being late. / Oh **excuse** the mess!
I asked him to leave but he **refused**. / I **refused** to tell him your name.
Mike **put** the pen in his bag. / Let me **put** on my glasses. / **Put** your hat on!
He **push**ed me into the river. / a **push**chair
Don't **pull** his tail ,he'll bite you. / **Pull** harder!
His room is **full** of old clothes. / **full**-time job / No more for me, thanks, I'm **full**.
Think of a **number** smaller than 10. / What's your phone **number**?
a hot **summer** / this **summer** / next **summer** / We usually eat outside in **summer**.
The cat is sitting **under** the chair. / She's sitting **under** a tree. / I think he's **under** 16.
Do you **understand**? / I **understand** French but I don't speak it very well.
Don't smoke in **public** places! / **public** school
I know her **husband**. / ex-**husband** / A good **husband** makes a good wife.
Can you **suggest** a good school? / I **suggest** that you take a knife.
It'll take you five **minute**s to get there. / I'll be with you in a **minute**. / Wait, just a **minute**,...
This game is too **difficult** for me. / It's **difficult** to drive in that place.
Emma is usually at home **during** the day. / Don't talk **during** the lesson. / **during** the war
She looks like American but she is **actually** Uyghur."You didn't tell me." "**Actually**, I did."
I **usually** get up early. / **Usually** we drink tea. / What do you **usually** do on Sunday.

I'm happy to hear that

كۆپىنچە كىشىلەر بىلىدۇ، نومۇر ۋە تەرتىپنى بىلدۈرىدىغان № بەلگىسى بولسا ئىنگلىز تىلىدىكى number سۆزىدىن كەلگەن. بىراق، № بەلگىسىدىكى o ھەرپىچۇ؟ ئۇ ئەسلىدە لاتىن تىلىدىكى numero سۆزىنىڭ ئالدىقى دەسلەپكى ئۈچ ئالدى ئاخىرقى ھەرپىنىڭ بىرلىشىشىدىن تۈزۈلگەن. ئەمەلىيەتتە ئىنگلىز تىلىدىكى 60% سۆزلۈك لاتىن ۋە گرېك تىلىدىن كەلگەن.

№

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

19 PRACTICE makes PERFECT.

1 How much is *n* ... قانچە پۇل؟

How much is this pen?

2 Excuse me for *Ving* ... كېچۈرۈڭ مېنى كە.

Excuse me for pushing it.

3 What is your *n* number? ... نومۇرىڭىز قانچە؟

What is your room number?

4 Do you have نەرسە to *V*? سىزدە ... مغان ... بارمۇ؟

Do you have a chair to sit?

5 I refuse to *V* مەن ... مىشى رەت قىلىمەن.

I refuse to work during the summer.

6 I suggest (جۈملە) مېنىڭ تەكلىپىم ...

I suggest you take it on time.

pull مۇ پۇلمۇ؟

DIFFER

ئۇيغۇر تىلىدىكى كەچۈرۈڭ سۆزى نەمەلى سوئۇن ۋە نەھۋالغا قارار بەرگانچە خىل ئىپادىلىنىدۇ. بولسا قايسى تەرىپكە دىققەت قىلماي سۆركىشىڭ كەتكەن چاغدا، شۇنىڭدەك نادەتتە بىر خىجىللىق كەيپىياتنى ئىپادىلىگەن چاغدا ئىشلىتىلىدۇ. بولسا قايسى تەرىپى خاپا قىلىپ قويغان ياكى قارشى تەرەپكە ئاۋاسچىلىك تېپىپ بەرگەن ۋاقىتتا ئىشلىتىلىدۇ.

always	98%	داۋاملىق
usually	90%	نادەتتە
often	60%	كۆپۈنچە
sometimes	50%	بەزگە چاغلاردا
never	0%	ھەرگىز، قەتئىي

قائىدىلىك پېئىللارنىڭ ئۆتكەن زامان شەكلى ئادەتتە نورمال پېئىللارنىڭ كەينىگە ed قوشۇمچىسىنى قوشۇش ئارقىلىق ياسىلىدۇ. بىراق، ئۇنىڭدىكى e ئۈقۇلمايدۇ، [d] تەلەپپۇزدا قىلىنىدۇ.

cleaned	smiled
turned	loved
listened	used
joined	closed
rained	changed
snowed	cared
showed	fired
called	cured
killed	cried
played	tried
enjoyed	studied
stayed	

t ياكى d تاۋۇشى بىلەن ئاخىرلاشقان پېئىللارنىڭ كەينىگە ed قوشۇمچىسى قوشۇلۇپ، [ɪd] تەلەپپۇزدا قىلىنىدۇ.

acted	noted
lifted	tasted
fighted	wasted
waited	
started	ended
painted	needed
wanted	decided

[k]، [s]، [ɡ]، [ʃ]، [f]، [p] تاۋۇشلىرى بىلەن ئاخىرلاشقان پېئىللارنىڭ كەينىگە ed قوشۇمچىسى قوشۇلۇپ، [t] تەلەپپۇزدا قىلىنىدۇ

looked	fixed
worked	boxed
asked	watched
talked	washed
liked	pushed
baked	laughed
missed	helped
passed	stopped
	hoped

(قائىدىسىز پېئىللار 166 - بەتتە)

مەن ئىشىنىمەن.
مەن ئىشەنمەيمەن.

سىز ئىشىنىسىز.
سىز ئىشەنمەيسىز.

ئۇ تازىلايدۇ.
ئۇ تازىلىدى.

بىز ساقلايمىز.
بىز ساقلىدۇق.

ئۇلار پاراڭلىشىدۇ.
ئۇلار پاراڭلاشتى.

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

Saying is one thing, doing is another.

ئاددىي ھازىرقى زامان ۋە ئاددىي ئۆتكەن زامان ـــ بولۇشلۇق پېئىل شەكلى

I believe.
I believed.

You push.
You pushed.

She cleans.
She cleaned.

We wait.
We waited.

They talk.
They talked.

چاپسان يۈگۈر ئىمران ! run، run، run.
يالغۇز قالدى بىر ئۇۋان. one، one، one.
run ئىمران، one ئۇۋان، ھەجەپ بەك ئاسان.
كۈن سىزار ئىمسان. sun، sun، sun.

ئۇيغۇر تىلىدىكى بەزى پېئىللارنىڭ كەينىگە «ۋال؛ ەت؛ مپ بەر ...» دېگەندەك ئۇلانمىلارنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن مەنە جەھەتتىن قىسمەن ئۆزگىرىش ھاسىل بولسا، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى پېئىللارنىڭ كەينىگەؤ on، at، off، for، in، up، ... دېگەندەك ئۇلانمىلارنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن بەزىدە پۈتۈنلەي باشقا بىر مەنىگە ئۆزگەرسە، كۆپىنچە چاغلاردا ئەسلىدىكى مەنىدىن ئانچە يىراقلاپ كەتمەيدۇ.

مەسىلەن: ئۇيغۇر تىلىدا ـ يازماق؛ يېزىدۇالماق؛ يېزىدۇەتمەك؛ يېزىپ بەرمەك؛
ئىنگلىز تىلىدا ـ ask for, look for, give up, put on
(150، 174 ـ بەتكە قارالا)

تىلى ھەم دىلى يۇمشاق d ۋە t

باشقىلارنىڭ t بىلەن d نىڭ شەكلىگە ئاساسەن، ئۇلارنى سۆزنىڭ پېچاق ۋە سۆزنىڭ قىلچا ئوخشاتقىنى بەرھەق. گەرچە ئۇلارنىڭ شەكلىدىن ئۇلارنىڭ قاتتىقلىقى كۆرۈنۈپ تۇرسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئۇلار ئىنگلىز تىلىدىكى ئەڭ يۇمشاق ھەرپلەر بولۇپ، ئۇيغۇر تىلىدىكى «ت» ۋە «د» لاردىن خېلىلا پەرقلىنىدۇ. ئەمدى بىز ئۇلارنىڭ ھەرخىل ئەھۋاللاردىكى يۇمشاش ھالەتلىرىنى كۆرۈپ باقايلى.

t بىلەن d ھەر ئىككىسىنى ئۆزۈك تاۋۇشلار ئىچىدىكى زومىگە r نىڭ تەسىرىگە ئەڭ ئېغىر ئۇچرايدىغان ھەرپلەر بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە r نىڭ ئالدىدا كەلسە [ɹ] ۋە [dʒ] لارغا يۇمشاپ كېتىدۇ.

↔ tree، street، strong ؛ dream، dress، drive...

t بىلەن d ھەر ئىككىسىنى سوزۇق تاۋۇشلار ئىچىدىكى تاقا ھەرپ u نىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدىغان بىردىنبىر ئۆزۈك تاۋۇشلار بولۇپ، ئۇلار بەزىدە u نىڭ تەسىردە يۇقىرىنقىغا ئوخشاشلا يۇمشاپ [ɹ] ۋە [dʒ] دەپ ئوقۇلىدۇ.

↔ actually، situation؛ during، graduate ...

t بىلەن d ھەر ئىككىسىنى يەنە ئۆزۈك تاۋۇشلار ئىچىدىكى دۇم تاقا n نىڭمۇ تەسىرىگە ئۇچرايدىغان بىردىنبىر ئۆزۈك تاۋۇشلار بولۇپ، ئۇلار ئېغىز تىلىدا n دىن كېيىن كەلسە بىراقلا يۇمشاپ ئوقۇلمايدۇ.

↔ friend، send ; want to، don't، can't ...

ئەمدى بىز بۇ بىر جۈپ تەقدىردىشلارنىڭ ئۆز ئارا مۇناسىۋىتىنى قاراپ باقايلى:
سۆز ئاخىرىدا e بىلەن بىللە ئۆتكەن زامان قوشۇمچىسى بولۇپ كەلگەن d ئادەتتە t ئوقۇلىدۇ. ↔ washed، talked، liked، helped ...

دەل ئەكسىچە، سۆز ئوتتۇرىسىدا ئۆرغۇسىز بوغۇملارنىڭ باش ھەرپى بولۇپ كەلگەن t ئادەتتە ئېغىز تىلىدا يۇمشاپ d ئوقۇلىدۇ. ↔ better، water، forty ...

بۇ ياۋاش t ھەرپى يەنە چېپىلغاق ھەرپ s تىن بەك قورقىدىغان بولۇپ، ئۇ ئادەتتە سۆز ئوتتۇرىدا s تىن كېيىن كەلسە بىراقلا ئۈنى ئۆچىدۇ. ↔ listen، castle، mustn't ...

سىزمۇ بۇ ياۋاش ھەرپلەرگە يۇمشاق مۇئامىلە قىلىپ، يۇمشىتىپ تىلغا ئېلىشنى، ھەرگىز تراكتور تاراقشىغاندەك قاتتىق تەلەپپۇز قىلماڭ...

John says English is not CRAZY

Ahmet : Are you fool?

John : نېمە؟ نېمە دېدىڭىز؟ سىز قاراپ تۇرۇپ قاچىنى بىكار قىلىشىمغىلا «سىز ئەخمەقمۇ؟، دۇتمۇ؟» دەپ سوراۋاتىسىزغۇ؟ مەن بىرەر نەرسىنى خاتا يەپ قالدىممۇ؟

Ahmet : ئايلا! خاپا بولماك John. يەنە خاپا قىلىپ قويدۇم. مەن ئەسلىدە قورسىقىڭىز توپدىمۇ، يەنە يەمسىز؟ دېمەكچى ئىدىم. بىراق ...

John : ھە بىلدىم. ئەسلىدە Are you full? دېمەكچىكەنسىز- دە. سىز نېمىشقا full سۆزىنى سوزۇپ fool دەيسىز؟

Ahmet : توغرا، مەن بۇ قېتىم يەنە يەكپاي سۆزلەپ قويدۇم. ئەسلىدە ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى سۆزلەرنىڭ سوزۇپ ياكى قىسقا تەلەپپۇز قىلىنىشى بىلەن باشقا- باشقا مەنىلەرنى بىلدۈرەتتى ئەمەسمۇ؟ ...

John : ئەمەلىيەتتە دېققەت قىلسىڭىز، ئۇنداق سۆزلەر ئۇيغۇر تىلىدىمۇ بار. مەسىلەن: «بولدى، مەن تاياملمدىم. سەن تاپ!» دېگەن جۈملىدىكى «تاپ» سۆزى بىلەن «... زادى ھېچ ئىشقا ئارىلاشمايسەن (ھۆرۈن) تاپ!» دېگەن جۈملىدىكى «تاپ» سۆزىنى سېلىشتۇرۇپ بېقىڭ، ئۇلارنىڭ پەرقى نەدە؟

Ahmet : شۇ سۆز، شۇ بوغۇمنى سوزۇپ تەلەپپۇز قىلىشتا. ھە، ئەمدى دېققەت قىلىمەن.

John : بۇ قېتىم يەنە Are you fool ? دەپ سوربسىڭىزچۇ؟

Ahmet : ئۇ چاغدا سىز مېنى «ئەخمەت» دېمەي، «ئۆزۈك ئەخمەق» دەڭ.

ئوقۇتقۇچى: walk دېگەن پېئىلنى شەخسلەر بويىچە تۇرلەپ بېقىڭ.
ئوقۇغۇچى: I walk. .You walk ...
ئوقۇتقۇچى: سەل تېزرەك بولۇڭ.
ئوقۇغۇچى: I run! .You run! .We run! ...

Man: I was born in California.
Woman: Which part? (قايسى يېرىڭىز؟ / قايسى يۇرتىڭىز؟)
Man: All of me.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

كىتاب ئوقۇپ ئۆگىنىڭ، لېكىن كىتابسىز ئۆگىنىشكە تىرىشىڭ.
ھەرگىز كىتابنى ئاچمىغۇچە ئاغزىڭىز ئېچىلمايدىغان
مەكتەپكە كەلمىگۈچە تىلىڭىز گەپكە كەلمەيدىغان
بولۇپ قالمىسۇن.
ئېسىڭىزدە بولسۇن، كىتاب ئوقۇش ۋاستە،
ئوقۇغانلىنى ئەملىيەتتە ئىشلىتىش مەقسەت.

the Secret of English 20

پېئىل (verb)

ئىنگلىز تىلىدىكى پېئىللار ئۈيغۇر تىلىدىكى پېئىللاردەك ھەر خىل ئۇلانمىلارنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ھەر خىل زامانلارنى ئىپادىلەيدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدىكى ئۇ ئۇلانمىلار ھەممە شەخسلەردە ئاساسەن ئوخشاش بولىدۇ. ئىنگلىز تىلىدىكى زامانلار ئىچىدە پەقەت ئاددىي ئۆتكەن زامانىنىڭ ئىپادىلىنىشى شەكلى بىرقەدەر پەرقلىقەك بولۇپ، پېئىللار ئۆزگىرىشكە توغرا كەلسە دەل مۇشۇ زامانداا ئۆزگىرىدۇ. شۇڭا، ئادەتتە پېئىللار تۆۋەندىكىدەك ئۈچ خىل شەكىلدە كېلىدۇ.

1. ئەسلىي شەكلى: ھېچقانداق ئۇلانما قوشۇلمىغان بۇاستە شەكلى.
2. ئۆتكەن زامان شەكلى: ئەسلىدىكى پېئىللارنىڭ كەينىگە ed قوشۇلغان شەكلى.
3. سۆپەتداش شەكلى: نورمال پېئىللارنىڭ سۆپەتداش شەكلى بىلەن ئۆتكەن زامان شەكلى ئوخشاش بولىدۇ. (پېئىللارنىڭ سۆپەتداش شەكلى توغرىسىدىكى بۇ مەزمۇن كېيىنكى دەرسلەردە سۆزلىنىدۇ.)

پېئىللارنىڭ ئۈچ خىل شەكىلدە ئۆزگىرىشىگە مىسال:

قائىدىلىك پېئىللار:

ئەسلىي شەكلى	ئۆتكەن زامان شەكلى	سۆپەتداش شەكلى (بۇ مەزمۇن قىسقارتىلدى، كېيىنكى دەرسلەردە سۆزلىنىدۇ.)
live	lived	
call	called	
bake	baked	
wash	washed	
change	changed	
help	helped	
look	looked	
hope	hoped	
use	used	
lift	lifted	

قائىدىسىز پېئىللار:

ئەسلىي شەكلى	ئۆتكەن زامان شەكلى	سۆپەتداش شەكلى (بۇ مەزمۇن قىسقارتىلدى، كېيىنكى دەرسلەردە سۆزلىنىدۇ.)
give	gave	
fall	fell	
take	took	
go	went	
am / is	was	
are	were	
do	did	
sell	sold	
tell	told	
keep	kept	

ئەسكەرتىش: (158- بەتكە قارالا)

باشقا سۆز تۈركۈملىرىدىكى قائىدىسىز سۆزلەرگە ئوخشاش پېئىللار ئىچىدىمۇ بىر تۈركۈم قائىدىسىز ئۆتكەن زامان پېئىللىرى بار بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە نورمال پېئىللارنىڭكىدەك ed ئۇلانمىسىنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن ئەمەس، بەلكى ھەممىسى ئۆز ئالدىغا ھەرخىل شەكىللەردە كېلىدۇ. (166- بەتكە قارالا)

(ئوقۇغۇچىلار باشقا، ئىنگلىز تىلىدا بىر قىسىم ئالاھىدىلىككە پېئىللار بار بولۇپ، بىز ئۇلارنى ئادەتتە پارچەسىچە پېئىللار دەيمىز.) (23، 41، 57 ... بەتلەردىكى جۈملە ئۈرنىي سەھىيىگە قارالا.)

five ≠ give love ≠ move save ≠ have bus ≠ busy

A Clever Man Has Little Hair

Tom is not old, but he does not have much hair. His wife Linda has thick black hair. They have a son. His name is Peter, and he is five years old. One day, Tom was reading a book in his room. Peter looked at his father for a long time and sayed to his mother, "Why does Father have so little hair, Mom?"

"He has little hair because he thinks a lot. He is a very clever man." Linda said with a smile.

"Then why do you have so much hair, Mom?" asks Tom.

[eɪ]	[aɪ]	[əʊ]	[ʌ]	[ɔ:]	[ɒ]	[ɔ:]	[i:]
game	time	home	study	ball	top	cause	piece
hate	fine	close	under	tall	job	because	field
gate	like	note	summer	also	not	caught	... ...
case	bike	hope	husband	always	hot	taught	[e]
page	nice	[ʌ]	[u:]	false	lot	fault	friend
make	wife	love	music	halt		Paul	[æ]
take	write	dove	student	salt	dog	August	cat
brave	five	some	usually	walk	long	laundry	happy
save	drive	come	humor	talk	song	daughter	glad
... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...
[æ]		[u:]	[ɪ]	[æ]AE	[ʌ]	[ɑ:]BE	[e]
gave		move	busy	half	son	[æ]AE	any
have		lose	business	calf	ton	laugh	many

READ 'N' REPEAT

Is Eziz a busy businessman?

www.uyghurkitap.com

ئىنگلىز تىلىدىكى «قانۇنسىز ئۇنسۇر» لار

ئۇيغۇر تىلىدا «قان، نان، جان» دېگەندەك سۆزلەر «قېنى، قېنىمىز، قېنىڭلار...» بولۇپ ئۆزگىرىدۇ يۇ، لېكىن «سان» دېگەن سۆزلا «سېنى، سېنىمىز، سېنىڭلار ...» بولمايۋ، بەلكى «سانى، سانىمىز، سانىڭلار ...» بولۇپ ئۆزگىرىدۇ. بۇنىڭ سەۋەبىنى بىلە مىسىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى ھەربىر سۆز تۈركۈمىدە يۇقىرىقىلارغا ئوخشاش قىسمەن «قانۇنسىز ئۇنسۇرلار» يەنى قائىدىسىز سۆزلەر بار بولۇپ، ئۇلار بەزىدە «ھېچقانداق ئاساسسىز» لا توساتتىن باشتىچە شەكىلدە ئۇچراپ قالىدۇ. سىز بۇنداق سۆزلەردىن ھېچقانداق بىر ماھىيەت ياكى قانۇنىيەت سۈرۈشتە قىلماي، ئۇلارغا نىسبەتەن پەقەت قىسمەنلىك ئورنىدىلا مۇئامىلە قىلىڭ.

1. نورمال ئىسىملارنىڭ كەينىگە s ياكى es نى قوشۇش ئارقىلىق كۆپلۈك ھاسىل بولىدۇ. مەسىلەن:

a pen — 6 pens, a car — 9 cars, a hand — 2 hands
a box — 6 boxes, a bus — 9 buses, a family — 2 families

بىراق، تۆۋەندىكى ئىسىملار بۇ قائىدىگە بويسۇنمايدۇ (17- بەتكە قارالا).

a man — 6 men, a child — 9 children, a person — 2 people

2. نورمال سۈپەتلەرنىڭ كەينىگە er ياكى est نى قوشۇش ئارقىلىق سۈپەت دەرىجىلىرى ھاسىل بولىدۇ. مەسىلەن:

big — bigger — the biggest, small — smaller — the smallest
hot — hotter — the hottest, cold — colder — the coldest

بىراق، تۆۋەندىكى سۈپەتلەر بۇ قائىدىگە بويسۇنمايدۇ. (81 ۋە 86- بەتلەرگە قارالا)

good — better — the best, bad — worse — the worst

3. نورمال پېئىللارنىڭ كەينىگە d ياكى ed نى قوشۇش ئارقىلىق ئۆتكەن زامان ھاسىل بولىدۇ. (158- بەتكە قارالا) مەسىلەن:

love — loved, use — used, like — liked
call — called, ask — asked, play — played

بىراق، تۆۋەندىكى پېئىللار بۇ قائىدىگە بويسۇنمايدۇ. (166- بەتكە قارالا)

make — made, go — went, give — gave

يۇقىرىقىغا ئوخشاش سۆزلەرنىڭ ئوقۇلۇشى قائىدىسىدىمۇ بەزىبىر قائىدىگە بويسۇنمايدىغان ئەھۋاللار ئۇچراپ تۇرىدۇ.

مەسىلەن: بىۋاستە سوزۇق تاۋۇش o ھەرپى بىلەن باشلانغان سۆزلەر ئوقۇلغاندا ئەلۋەتتە سوزۇق تاۋۇشلۇق ئاھالا بىلەن باشلىنىدۇ.

on, only, off, old, or, open

بىراق، تۆۋەندىكى ئىككى تال سۆزلا بۇ قائىدىگە بويسۇنمايدۇ. one, once

ئېسىڭىزدە بولسۇن، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ساناقلىقلا سۆزلەر بۇ بىر قىسمەنلىك (سول تەرەپكە قارالا).

live
give
save
have
has
half
laugh
any
many
friend
busy
business
most
lost
lose
move
movie
one
once
sure
eye

قائىدىسىز پېئىللار توغرىسىدا 161 ۋە 166- بەتلەرگە قارالا.

USE it or LOSE it

يا شماق
به رمه ك

قۇتقۇزماق؛ تېجمه ك
با ر؛ ئېچمه ك؛ ئۆتكۈزمه ك
(3- شه خس بىرلىك)
يېپىرىم
كۈلمه ك

بىره ر؛ هېچ ...
كۆپ، نۇرغۇن
دوست، ئاغىنه

ئالدىراش
ئىش؛ سودا

كۆپىنچه
يىتكه ن

يىتىۋرۈۋه تكه ن
كۆچمه ك، يۆتكىمه ك
كىنو

بىر
بىر قېتىم

ئېنىق، جه زمله شتۇرگه ن
كۆز

He lives in London. / Where do you **live**? / She only **lived** a few days after the accident. He didn't really **give** me the chance to explain. / I **gave** her a bike for her birthday. He **saved** me from the fire. / Let's **save** some of the cake for Dad. / **save** water / **save** time Do you **have** a car? / **Have** a nice day! / We **have** to go back. / **have** a cold / **have** a dream / She has 3 children. / He doesn't **have** computer./ John is **having** lunch. / I **had** a good party.

The first **half** of the game was so cool. / Cut the cake in **half**. / **half**way He always makes me **laugh**. / If you wear this others will **laugh** at you. / We all **laughed** at his jokes. There aren't **any** children in the street. / Did he bring **any** books? / Sorry, I can't wait **any** longer / **Any** of them don't know it. / **any**thing / **any**one / **any**where / **any**place / **any**way / **any** time **Many** of the books are old. / Some students came, but not **many**. / How **many** friends do you have? Best **friend** / close **friend** / girl**friend** / boy**friend** / I made many **friends** there. / **friend**ly I was too busy painting the bed. / **busy** street / **busy** week / The line is **busy**, I'll ring back later.

big **business** / We do a lot of **business** with Korea. / Tim went to Paris on **business**. / **business**man Most of my friends live here. / She wears jeans **most** of the time. / the **most** difficult / He lost his bike. Millions of young men **lost** their lives in the war. / Get **lost**!

I hope she doesn't **lose** his job. / He is always **losing** his car keys. / They **moved** to New York. / We're **moving** the chairs to another room.

Let's go to the **movies** tonight. / **movie** star / **movie** maker / **movie** actor / watch **movie**. Eat them **one** at a time. / Please come **one** by one. / **one** of my friends / Which **one**? / the big **one**

I **once** saw him in the street. / I can't understand if you all talk at **once**! / **once** a week I'm **sure** that he won't come. / Be **sure** to tell her I'm here. / "Can I take it?" "**Sure**." Close your **eyes**! / Look me in the **eye** and tell me truth! / In my mother's **eyes**, I'm a child.

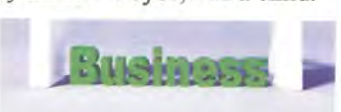

I'm happy to hear that

ئادەتتە پول بويلىرىدىكى بەزى تاختايلاردا P ياكى (P) دېگەندەك خەتلەرنى ئۇچرىتىمىز. ئەمەلىيەتتە ئاشۇ P ھەرپى ئىنگلىز تىلىدىكى park (ماشىنا توختاتماق) دېگەن سۆزنىڭ باش ھەرپى بولۇپ، (P) بولسا «ماشىنا توختىتىشقا بولمايدۇ» (No parking) دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

20 PRACTICE makes PERFECT.

1 I'm not sure if (جۈملە) ... دۇ ... مامدۇ، مەن ... بىر ... ئەمەس

I'm not sure if he can do it.

2 I'll make sure to *V* مەن چوقۇم ... مەن.

I'll make sure to give it back.

3 Be sure to *V* ... مدۇ، دەپ خاتىرجەم بولۇڭ.

Be sure to move to that city.

4 I have to *V* مەن ... مسام بولمايدۇ.

I have to understand.

5 He has to *V*? ئۇ ... مسا بولمايدۇ.

He has to explain it.

6 Why don't you *V*? سىز نېمىشقا ... مايسىز؟

Why don't you take it now?

You're my best friend.

DIFFER

گەرچە much ،many ،a lot of دېگەنلەرنىڭ ھەممىسى كۆپ، تۇرغۇن دېگەن مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، لېكىن ئۇلار ئوتتۇرىسىدا يەنىلا يەرگە يار- much نادەتتە سانغىلى بولمايدىغان نىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ. many بىلەن a lot of كېلىدىغان بولۇپ، بولۇشلۇق جۈملىلەردە نادەتتە a lot of كۆپرەك ئىشلىتىلىدۇ. بولۇمچە ئېغىز تىلدا many بولسا سوئال جۈملە ۋە بولۇشسىز جۈملىلەردە كۆپرەك ئىشلىتىلىدۇ.

some بىلەن any نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئازراق دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. some نادەتتە بولۇشلۇق باياں جۈملىلەردە ئىشلىتىلسە، any بولسا كۆپىنچە بولۇشسىز باياں جۈملە ياكى سوئال جۈملىلەردە ئىشلىتىلىدۇ. شۇڭا، any نىڭ بەزىدە ھېچ، بىرەر ... دېگەندەك مەنىسىمۇ چىقىدۇ.

مەن ياشىدىم.
مەن بەردىم.

سىز چاقىردىڭىز.
سىز يىقىلدىڭىز.

ئۇ پىشۇردى.
ئۇ ئالدى.

بىز كۆرسەتتۇق.
بىز بىلدۇق.

ئۇلار تىرىشتى.
ئۇلار ئۇچتى.

ئۆتكەن زامان شەكلى	ئەسلىي شەكلى
ate	eat
saw	see
fell	fall
gave	give
drove	drive
wrote	write
took	take
grew	grow
knew	know
broke	break
spoke	speak
got	get
forgot	forget
began	begin
drank	drink
sang	sing
was	am, is
were	are
did	do
went	go
flew	fly
wore	wear
heard	hear
learnt	learn
meant	mean
read	read
lost	lose
built	build
held	hold
sent	send
spent	spend
felt	feel
kept	keep
slept	sleep
left	leave
met	meet
won	win
sat	sit
brought	bring
bought	buy
caught	catch
taught	teach
fought	fight
found	find
sold	sell
told	tell
paid	pay
said	say
stood	stand
had	have
made	make
came	come
ran	run
cut	cut
put	put

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى

Time past cannot be called back again.

ئادەتتە ھازىرقى زامان ۋە ئاددىي ئۆتكەن زامان — بولۇشلۇق يۇقان شەكلى

I lived.
I gave. (ئەمەس gived)

You called.
You fell. (ئەمەس falled)

He baked.
He took. (ئەمەس taked)

We showed.
We knew. (ئەمەس knowed)

They tried.
They flew. (ئەمەس flied)

ئۇيغۇر تىلىدا پېئىللارنىڭ ئاخىرىغا «دىم، دىڭ، دى، دۇق، دىڭلار، دى» دېگەنگە ئوخشاش سۆز قۇيرۇقلىرى قوشۇلۇپ كېلىپ، ئۆتكەن زامان مەنىسىنى ئىپادىلىگەندەك، ئىنگلىز تىلىدىمۇ كۆپىنچە ئەھۋالدا پېئىللارنىڭ ئاخىرىغا «ed» قوشۇمچىسىنى قوشۇش ئارقىلىق ئۆتكەن زامان ئىپادىلىنىدۇ.

wash — washed, want — wanted, waste — wasted

ئۇنىڭدىن باشقا، ئىنگلىز تىلىدا قىسمەن قائىدىسىز پېئىللار بار بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە يۇقىرىقى قائىدىگە چۈشمەيدۇ، ھەر خىل شەكىلدە كېلىدۇ. مەسىلەن:

drive — drove, fall — fell, make — made, am — was, do — did,

(166- بەتكە قارالا)

Bilingual Bridge

ئىنگلىز تىلىدا:
fat → fatter, the fattest
glad → gladder, the gladdest ...
sad → sadder, the saddest ...
bad → badder, the baddest ... براق
بۇ نېمە ئۇچۇن؟

ئۇيغۇر تىلىدا:
قان ← قېنىم، قېنىڭ، قېنىمىز ...
نان ← نېنىم، نېنىڭ، نېنىمىز ...
جان ← جېنىم، جېنىڭ، جېنىمىز ... دېيىلىدۇ.
براق، سان ← سېنىم، سېنىڭ، سېنىمىز دېيىلمەيدۇ.
بۇ نېمە ئۇچۇن؟

a snowman
a watchman
a mailman
I'm a yesman.

«... ماق»، «... مەك» بىلەن ئاخىرلاشقان پېئىللار ئىنگ سۆز قۇيرۇقى «... ماق» ياكى «... مەك» نى ئېلىۋەتسەك سۆز تومۇرى قالاتتى. يازماق، ئوقۇماق، كۆرمەك، بىلمەك. براق «تۇماق» بىلەن «هاشىمەك» چۇ؟!

y بىلەن ئاخىرلاشقان سۆزلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرگەندە y نى ئېلىۋەتسەك، sunny ,baggy ,messy سۆز تومۇرىغا بىر ئىسىم قالاتتى. براق، many بىلەن busy دىكى y نى ئېلىۋەتسەك، بىر «ئەر - man» بىلەن بىر «ئاپتوبۇس - bus» قالدىغۇ؟!

«... لىك» ياكى «... لىق» بىلەن ئاخىرلاشقان ئىسىملارنىڭ سۆز قۇيرۇقىنى ئېلىۋەتسەك سۆز تومۇرىغا بىر سۈپەت قالاتتى. يەنى ئۇ ئاشلىق، ياۋاشلىق، كەمتەرلىك، كەپسىزلىك ... براق، «بىلىق» بىلەن «كەكلىك» نىڭ قۇيرۇقىنى ئېلىۋەتسەكچۇ؟!

ly بىلەن ئاخىرلاشقان سۆزلەرنىڭ سۆز قۇيرۇقى ly ... نى ئېلىۋەتسەك، سۆز تومۇرىغا بىر سۈپەت قالاتتى.
friendly ,weekly ,yearly, lovely...
براق، early دىكى ly نى ئېلىۋەتسەك بىر «قۇلاق» قالدىغۇ؟!

... cat + s = cats, boy + s = boys, box + es = boxes, hand + s = hands
short + s = shorts (كالتە ئىشتان), new + s = news (خەۋەر), good + s = goods (مال) براق،
paly + er = player, drive + er = driver, work + er = worker, wait + er = waiter
should + er = shoulder (مۈرە), show + er = shower (مۇنچا), live + er = liver (جىگەر) براق
no + where = nowhere, no + thing = nothing, no + body = nobody
no + table ≠ notable (كۆزگە كۆرۈنەرلىك), no + mad ≠ nomad (چارۋىچى) براق

ھەرقانداق بىر تىلدا بەزى قىسمەنلىك ۋە تاساددىپىيلىقلار مەۋجۇت، ئۇلارغا ئوشۇقچە سەۋەب ۋە جاۋاب ئىزدەپ كاللىڭىزنى ئارتۇقچە «نېمە ئۇچۇن» لەر بىلەن توشتۇرۇۋالماڭ. ئېسىڭىزدە بولسۇن، ئىنگلىز تىلىنى تەتقىق قىلىپ ئۆگەنمەي، بەلكى مەشق قىلىپ ئۆگىنىڭ.

Make made. Jake made a cake for Jade.
Do, did. Who did the homework of Sid
Eat, ate. He ate breakfast with Kate.
Have, had. Brave had a bread with Ablat.
Take, took. I took a book to Brooke.
Say, said Ed said goodnight and then went to bed.
Speak, spoke. Jim spoke to me with a joke.
Write, wrote. I wrote this e-mail on my boat

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

تىل ئۆگىنىش قىسقا ئارىلىققا يۈگۈرۈش ئەمەس ياكى توسۇلۇپ يۈگۈرۈشمۇ ئەمەس، بەلكى غەيرەت- شىجائەت بىلەن يىراق ئارىلىققا مارافونچە يۈگۈرۈش... ئۇنۇڭ، ھەرگىز دەسلەپتە پالاقشىپ، كېيىن بىراقلا مەيدىدىن چىقىپ كېتىدىغان قىسقا يۈگۈرۈشى «سامانلىققىچە بولغان موزاي» لاردىن ئىبارەت ئىپادىلىنىدۇ. ئاخىرقى مەنزىلگە يەتكۈچە توختىمايدىغان «دۆلدۈل» لاردىن ئىلھام ئىلىڭ.

21

the Secret of English

مەسلىھەتچى ۋەزىر should

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ئىش - ھەرىكەتنى ئورۇندىغۇچىغا بولغان تەكلىپ- مەسلىھەت ۋە نەسىھەتنى بىلدۈرىدۇ.
قوشۇمچە ۋەزىپىسى: ئۇمۇمىلىق ئارزۇنى بىلدۈرىدۇ.

ياردەمچى پېئىل			ئاساسلىق پېئىل	
	should	help		
	... سىق بولاتتى ... سىمىلا بولاتتى ... سا بولاتتى		... سام بولاتتى ... سىڭىز بولاتتى ... سا بولاتتى	
I	should	not	read	.
	I	should	read	.
	Should	I	read	?
Why	should	I	read	?

بولۇشسىز جايان شەكلى
بولۇشلۇق جايان شەكلى
ئاددىي سوئال شەكلى
ئالاھىدە سوئال شەكلى

ياردەمچى پېئىل should مەنە جەھەتتىن must تىن ئاجىزراق تۇرىدۇ.
بىراق، بەزىدە must تا ئوخشاش «كېرەك»، «لازىم» دەپمۇ تەرجىمە قىلىندۇ.

ئادەتتە should not قىسقارتىلىپ shouldn't دەپ يېزىلىدۇ.

coat ≠ caught couple ≠ could ≠ about ≠ bought

Aynur: For the party, what should I wear?
Ahmet: You should ask Claire.
Aynur: At the party, what should I say to Ray?
Ahmet: You should ask Ablay.
Aynur: At the end of the party, what should I do?
Ahmet: You should ask Lulu.
Aynur: After the party is over, where should I go?
Ahmet: How should I know?

[aʊ]	[ʌ]	[uː]	[aʊə]	[əʊ] [əʊ]
out	young	you	our	wrote __ road
about	touch	youth	hour	cote __ coat
house	tough	soup	flour	bone __ boat
mouse	cough	group	sour	cold __ coal
without	enough	through	[ɔː]	gold __ goal
pound	trouble	could	your	[ɔː] [ɔː]
sound	double	would	pour	fall __ fault
found	couple	should	four	ball __ Paul
around	cousin	rout	court	water __ daughter
ground	country	routine	course	long __ laundry

READ 'N' REPEAT

Before I had many friends, but now I don't have any friends.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى

ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان قوشما سوزۇق تاۋۇشلار

o ھەرپىنىڭ كەينىگە باشقا سوزۇق تاۋۇشلار قوشۇلغاندىن كېيىنكى ئاھالاڭ ئۆزگىرىشى

o + o~ = ~oo~	[ۇ]	look , foot , cool , school
o + u~ = ~ou~	[ئاۇ]	(out, sound, house, about)
o + u~ = ~ou~	[ئا]	(couple, trouble, enough, count)
o + u~ = ~ou~	[ۇ]	(could, would, should)
o + a~ = ~oa~	[ئەۇ]	(road, coat, boat)
o + i~ = ~oi~	[ئوي]	(oil, join, boil, coin, noisy)
o + y~ = ~oy~	[ئوي]	(toy, joy, boy, coy, annoy)

a ھەرپىنىڭ كەينىگە باشقا سوزۇق تاۋۇشلار قوشۇلغاندىن كېيىنكى ئاھالاڭ ئۆزگىرىشى

a + u~ = ~au~	[ɔ:]	(fault, naughty, daugther)
a + i~ = ~ai~	[ئەي]	(main, paint, mail, chair)
a + y~ = ~ay~	[ئەي]	(may, pay, day, stay, play)

e ھەرپىنىڭ كەينىگە باشقا سوزۇق تاۋۇشلار قوشۇلغاندىن كېيىنكى ئاھالاڭ ئۆزگىرىشى

e + a~ = ~ea~	[ـــى]	(eat, meat, speak, teach)
e + a~ = ~ea~	[ئە]	(head, heavy, dead)
e + e~ = ~ee~	[ـــى]	(see, meet, week, sleep)
e + a~ = ~ea~	[ئەي]	(break, great)
e + i~ = ~ei~	[ـــى]	(receive, deceive)
e + i~ = ~ei~	[ئەي]	(weight, their)
e + y~ = ~ey~	[ئەي]	(hey, they, fey)

i ھەرپىنىڭ كەينىگە باشقا سوزۇق تاۋۇشلار قوشۇلغاندىن كېيىنكى ئاھالاڭ ئۆزگىرىشى

i + e = ~ie	[ئاي]	(tie, die, lie, pie)
i + e~ = ~ie~	[ـــى]	(believe, achieve)
i + سوزۇق تاۋۇش =	[ي]	(rain,weight, boil, ruin)

u ھەرپىنىڭ كەينىگە باشقا سوزۇق تاۋۇشلار قوشۇلغاندىن كېيىنكى ئاھالاڭ ئۆزگىرىشى

u + e = ~ue	[ۇ]	(blue, glue, true ...)
u + i = ~ui~	[u ئوقۇلمايدۇ]	(guilty, guitar, build)
u + y = ~uy	[ئاي]	(guy, buy, duy)

باشقا قوشما سوزۇق تاۋۇشلار توغرىسىدا 79، 99، 147 - بەتلەرگە قارالا.

out
about
without
house

pound
sound
found
around

could
would
should

couple
trouble
enough
country

because
daughter
taught
caught

road
coat

USE it or LOSE it

سىرت (تا، قا)
توغرىسىدا
... سىز
ئۆي

قاداق
ئاڭلانماق
→ find
ئايلىنىپ

→ can
كۆڭلى تارتماق
... لا بولاتتى

ئەر- خوتۇن
ئاۋارىچىلىك
پېتەرلىك
دۆلەت، سەھرا

چۈنكى
قىزى
→ teach
→ catch

يول
چاپان

It's cold **out** today. / Don't go **out**! / He took all his books **out** of his bag. / **outside**
a book **about** Uyghurs / We are talking **about** you. / What **about** you? /
How **about** going by bike? We can't live **without** water. /
a lot of women **without** jobs / He left **without** saying goodbye.
They're buying a new **house**. / the White House / **housewife** / **housework**
ten **pounds** = £ 10 / a **pound** = 453.6grams / a **pound** of meat
I heard a strange **sound**. / It looks and **sounds** like a real bird. / That **sounds** great.
I **found** my glasses. / She **found** a good job there. / Before I **found** Math too difficult.
They sat **around** the table. / all **around** the world / **around** five o'clock
I **couldn't** read it. / **Could** I speak to Mr. Bush? / **Could** you help me, please?
Would you close the window, please? / **Would** you like a drink?
Should I stay here? / You **shouldn't** take it. / We **should** help him right now.
young **couple** /happy **couple** / childless **couple** / a **couple** of days
I don't want to make **trouble** for her. / We have a lot of **trouble** using it. /
a **trouble**maker We have **enough** food for three weeks. /
This house is big **enough** for us. / That's **enough**!
many western **countries** / in the town or the **country** / **country** music /
We got into all this problem **because** of you. /
He left the party early **because** he felt ill. oldest **daughter** /
daughter-in-law / grand**daughter** / I have one **daughter** and two sons.
Before she **taught** us Chinese. / Paul **taught** me how to bake cake.
Bill threw the ball and I **caught** it. / He **caught** a fish in the river. /
We **caught** a taxi to… Is this the **road** to Stratford! /
A car was coming along the **road**. / Don't cross the **road**!
Put your **coat** on before you go out. / long **coat** / heavy **coat** / winter **coat**

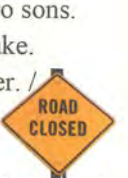

تۆۋەندىكى سۆزلەر ئىچىدىكى مۇڭاپىق بىر ھەرپنى ئېلىۋېتىپ، ئۇلارنى
ئۆزۈڭلەرگە تونۇشلۇق بولغان باشقا بىر سۆزگە ئايلاندۇرۇڭلار.

many movie busy hear play ready

heard train chair here care once

I'm happy to hear that

خۇددى ھەممىزگە تونۇشلۇق ✓ بەلگىسى ئىنگلىز تىلىدىكى **right** سۆزىنىڭ باش ھەرپىدىن كەلگەندەك، ✗ بەلگىسى ئىنگلىز تىلىدىكى **fault** (خاتالىق، نۇقسان) سۆزىنىڭ باش ھەرپى f دىن قىسمەن ئۆزگىرىپ كەلگەن.

www.uygurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

21 PRACTICE makes PERFECT.

1 What about Ving?

... ساق قانداق؟ ... چىڭ

What about eating out tonight.

2 I can't live without n.

مەن ... سىز ياشىيالمايمەن.

I can't live without book.

3 Would you like n.

... سىز ياقتۇرامسىز؟

Would you like some meat?

4 I'm about to V

مەن ... لاي دەپ تۇراتتىم.

I'm about to leave now.

5 You should stop Ving

سىز ... مشنى توختاتسىڭىز بولاتتى.

6 It sounds adj

بۇ ئاڭلىماقتا ... كەن.

It sounds great.

7 Why didn't you V

سىز نېمىشقا ... مىدىڭىز؟

Why didn't you bring your kid?

Wake up !!!

Why didn't you sleep last night ?!

DIFFER

گەرچە must، have to، should لارنىڭ ھەممىسى پىنىللارنىڭ نالدىدا كېلىپ، كېرەك، لازىم دېگەننى بىلدۈرسىمۇ، لېكىن، بۇلارنىڭ ئىچىدە have to نىڭ ھەنىسى ھەممىسىدە كۈچلۈك بولۇپ، نادەتتە ئۇ مەجبۇرىيەت دېگەن سۆز ئارقىلىق ئىپادىلىنىدۇ ھەمدە ئۇ ھەممە ۋاقىتلاردا كېلەلەيدۇ. must نىڭ بىلدۈرىدىغان مەنىسى ئۇنىڭدىن سەل ئاجىزراق بولىدۇ. should نىڭ بىلدۈرىدىغان ھەنىسى ھەممىسىدە ئاجىز بولۇپ، ئۇ نادەتتە نەسىھەت، مەسلىھەت، تەكلىپ ھەنىلەرنى بىلدۈرىدۇ. شۇڭا، ئۇيغۇر تىلىدا جەزملەشتۈرۈش ئىپادىلىنىدۇ.

گەرچە put on بىلەن wear نىڭ ھەر ئىككىلىسى كىيمەك دېگەنلىك بولسىمۇ، لېكىن نادەتتە ئۆتمۈشتە تۇرغان كىيىمنى بەدىنگە ئالغۇچە بولغان ھەرىكەت put on ئارقىلىق ئىپادىلىنىدۇ. كىيىپ بولۇپ تاكى سېلىشتۇرۇچە بولغان جەريان wear پىنىل ئارقىلىق، بولۇپمۇ ئۇنىڭ داۋاملىشىش ئاھانى ھازىرقى ئاھان شەكلى ئارقىلىق ئىپادىلىنىدۇ.

(بېشى 150- بەتتە)

die of	... لىقتىن ئۆلمەك
be made of	دىن ياسالغان
get up	ئورنىدىن تۇرماق
set up	ئورۇنلاشتۇرماق
stay up	كېچىچە ئۇخلاماي تۇرماق
use up	ئىشلىتىۋەتمەك
eat up	يېۋەتمەك
give up	بەل قويۇۋەتمەك
speak up	ئۇنلۇك سۆزلىمەك
stand up	ئۆرە تۇرماق
grow up	ئۆسمەك
put up	قۇراشتۇرماق
come down	پەسكە چۈشمەك
sit down	ئولتۇرماق
fall down	يىقىلىپ چۈشمەك
go down	پەسكە چۈشمەك
come by	كىرىپ ئۆتمەك
be near by	نېمك يېنىدا
agree with	قوشۇلماق
be angry with	خاپا بولماق
come from	... لىمك
different from	دىن پەرقلىق
come in	كىرمەك
fill in	توشتۇرماق
believe in	ئىشەنمەك
join in	قوشۇلماق
be interested in	گە قىزىقماق
look after	ھالىدىن خەۋەر ئالماق
get off	چۈشمەك
take off	سېلىۋەتمەك
turn off	ئۆچۈرۈۋەتمەك
pay off	تۆلىۋەتمەك

مەن يۇدۇم.
مەن يۇمىدىم

ئۇ ئويناندى.
ئۇ ئويناتتى.

بىز ئۆتتۇق.
بىز ئۆتىمدۇق.

سىز سېتىۋالدىڭىز.
سىز سېتىۋالمىدىڭىز.

ئۇلار ئېيتىپ بەردى.
ئۇلار ئېيتىپ بەرمىدى.

will + not = won't

have + s = has

do + ed = did

www.uyghurtap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى

United is strength.

ئاددىي ئۆتكەن زامان ـــ بولۇشلۇق ۋە بولۇشسىز ياپونچە جۈملە

I washed.
I didn't wash.

He played.
He didn't play.

It's all about us.

We taught.
We didn't teach.

You bought.
You didn't buy.

They told.
They didn't tell.

ئۇيغۇر تىلىدا «**يارەمچى پېئىل**» بولمايدۇ. بىراق، ئىنگلىز تىلىدا 10 خىل يارەمچى پېئىل بار بولۇپ، ئادەتتە جۈملىنىڭ قايسى زامان ۋە قايسى شەكىلدە ئىكەنلىكىنى ئىپادىلەشتە ئاساسلىق پېئىلغا قاريغاندا يارەمچى پېئىلنىڭ رولى چوڭقۇراق، مەسىلەن ئەسلىدىكى بايان جۈملىنى سوئال جۈملىگە ئايلاندۇرۇشتا جۈملە بېشىغا چوقۇم يارەمچى پېئىل كېلىشى كېرەك، بولۇشلۇق جۈملىنى بولۇشسىز جۈملىگە ئايلاندۇرۇشتىمۇ not سۆزى چوقۇم يارەمچى پېئىلغا ئۇلىنىشى كېرەك.
(25، 174، 182 ۋە 190- بەتلەردىكى «جۈملە ئوردىسى» سەھىپىسىگە قارالا)

A was an apple pie. ھەرپى ئەسلىدە بىر ئالما توقچى ئىكەن.
B bit it. ھەرپى ئۇنى چىشلىۋاپتۇ.
C cut it. ھەرپى ئۇنى پارچىلاپتۇ.
D dealt with it. ھەرپى ئۇنى بىر تەرەپ قىلىپتۇ.
E ate it. ھەرپى ئۇنى يېۋاپتۇ.
F fought for it. ھەرپى ئۇنى دەپ ئۇرۇشۇپتۇ.
G got it. ھەرپى ئۇنى تېپىپتۇ.
H had it. ھەرپى ئۇنىڭغا ئىگە بولۇۋاپتۇ.
I inspected it, ھەرپى ئۇنى تەكشۈرۈپ چىقىپتۇ.
J jumped for it, ھەرپى ئۇزىنى ئۇنىڭغا ئېتىپتۇ.
K kept it, ھەرپى ئۇنى ساقلاپ قاپتۇ.
L linged for it, ھەرپى ئۇنىڭغا ئىنتىزار بوپتۇ.
M mourned for it, ھەرپى ئۇنى دەپ قايغۇرۇپتۇ.
N nodded at it, ھەرپى ئۇنىڭغا قاراپ باش لىڭشىتىپتۇ.
O opened it, ھەرپى ئۇنى ئېچىپ بېقىپتۇ.
P peeped in it, ھەرپى ئۇنىڭ ئىچىنى ماراپ بېقىپتۇ.
Q quartered it, ھەرپى ئۇنى تۆتكە بۆلۈپتۇ.
R ran for it, ھەرپى ئۇنى دەپ بەيگىگە چۈشۈپتۇ.
S stole it, ھەرپى ئۇنى ئوغرىلىۋاپتۇ.
T took it, ھەرپى ئۇنى ئېلىۋاپتۇ.
U upset it, ھەرپى ئۇنى خاپا قىلىپ قويۇپتۇ.
V viewed it, ھەرپى ئۇنى كۆزىتىپ تۇرۇپتۇ.
W wanted it, ھەرپى ئۇنىڭغا بەك مۇھتاج بوپتۇ.
X, Y and Z ئۇ X، Y لارمۇ ھەم ئۇنىڭدىن بىرەر چىشلەمدىن بولسىمۇ ئېرىشسەككەن دەپ ئارزۇ قىلىپ يۈرۈشكىدەكمىش. all wished for a piece of it.

Performance

Rain, rain, go away.
Come again another day.

Rain, rain, go to Spain.
Never show your face again.

Rain, rain, go away.
Come again on the washing day.

Rain, rain, go to play.
Don't come on my wedding day.

Let's play

What did you do ?

سىنىپتىكى بارلىق ئوقۇغۇچىلار ئاراڭلاردىكى خالىغان بىر ئوقۇغۇچىدىن (ياكى شۇ كۈنى دەرسكە كېچىكىپ كەلگەن ئوقۇغۇچىدىن) What did you do (ۋاقىت)? دېگەندەك سوئاللارنى سورىسۇن ھەمدە ئۇلارمۇ يەنە ئوخشاش بىر پېئىلنى ئىشلىتىپ

Why did you v ... ?
How did you v ... ?
When did you v ... ?
Where did you v ... ?

دېگەندەك ئالاھىدە سوئاللارنىڭ مۇۋاپىق شەكلىنى تاللاپ سورىسۇن ھەمدە قارشى تەرەپ ئوتكەن زامان پېئىلنى توغرا ئىشلىتىپ جاۋاب بەرسۇن.

www.uyghurkitap.com

ھەرگىز بىر تاغدىن - بىر باغدىن، ھېلى ئۇ جۇلۇن بېرىۋېلىپ، ھېلى بۇ سۆزنى يادلىۋېلىپ «تىل ئۆگىنىۋاتىمەن» دەپ ئۆزىنى ئالدىغىنى ئېسىگىزدە بولسۇن، تىل ئۆگەنگۈچىلەرنىڭ كاللىسى «ئوشۇقچە» سۆزلەر بىلەن خالىي، ئەڭ زۆرۈر ماتېرىياللار بىلەن رەتلەنگەن تولغان كىتاب ئىشكاپى بولۇپ كېرەككى، ھەرگىز «ئۆگەندىم» دەپلا ئۆچرىغانلىكى نەرسىلەرنى قالايمىقان تۆكۈپ قويىدىغان «ئەخلەت چېلىكى» بولۇپ قالماسلىقى كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن رىتىملىق، رەتلىك، سىستېمىلىق، پىلانلىق ئۆگىنىڭ.

the Secret of English

22

5. هالقا

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك ئۆستە ساقلاشنىڭ 7 ھالقا

سۆز بىرىكمىسى ياكى جۈملە تۈزۈپ ئەستە ساقلاك

بۇخىل ئۇسۇلنىڭ ئالاھىدىلىكى:

سىزگە ئەڭ تونۇشلۇق بولغان ئادەم ۋە نەرسىلەرنىڭ ئىش - ھەرىكىتى بىلەن بىۋاستە مۇناسىۋەتلىك ئەمەلىي سۆز- جۈملىلەردىن تەركىب تاپقان.

باغلانسىغان ئېنجىر يېڭى بىر سۆز

باغلىنىشلىغان ھالقا شۇ سۆز بىلەن دائىم بىللە كېلىدىغان يەنە بىر سۆز ياكى شۇ سۆزنى ئۆز ئىچىگە ئالىدىغان ئەمەلىي بىر جۈملە

باغلانما تەسىۋىر ئۇ سۆز بىلەن دائىم بىللە كېلىدىغان بىر سۆزنى تېپىپ ۋە ئىككىسىنى بىرلەشتۈرۈپ، بىرەر سۆز بىرىكمىسى، مۇمكىن بولسا ياكى بىرەر جۈملە تۈزۈۋېلىڭ. ناۋادا ئۇ سۆز سۇپەت بولسا، ئۇنداقتا ئۇنى شۇ خىل سۇپەتكە ئىگە سىزگە تونۇشلۇق بىرەر كىشى بىلەن باغلاپ تەسەۋۋۇر قىلىڭ.

1› مىسال:

باغلانسىغان ئېنجىر idea (يىگىت) باغلىنىشلىغان ھالقا good

باغلانما تەسىۋىر It's a good idea. / a good idea

2› مىسال:

باغلانسىغان ئېنجىر heavy باغلىنىشلىغان ھالقا خەمىت ئىسىملىك سېمىز بىر تونۇشىڭىز

باغلانما تەسىۋىر Hemit heavy / Hemit heavy / Hemit heavy

3› مىسال:

باغلانسىغان ئېنجىر each (ھەر بىر) باغلىنىشلىغان ھالقا other

باغلانما تەسىۋىر We like (ئۇلار) each other.

Canada ≠ banana angry ≠ agree vise ≠ servise

A: Did you have a good weekend?
B: Yes, I did. But I was so tired today.
A: Why?
B: Well, on Saturday, I played football with my friends.
Then my roommate and I cleaned and shopped.
And then I visited my parents.
And I was a babysitter all day at home because my sister went shopping and left her baby.
A: So what did you do on Sunday?
B: I studied for the test all day.
A: Oh, no! Do we have a test today?
I didn't study! I just watched TV all weekend!

[eɪ] [æ]	[ɑ:]	[æ] a ئۇرغۇلۇق	[ə] a ئۇرغۇسىز	[ɪ] i ئۇرغۇسىز	i ئۇرغۇلۇق
bake _ back	part	angry __ agree	promise	surprise	[aɪ]
baby _ happy	party	cash _ machine	engine	decide	
lady __ happen	apartment	band _ husband	expensive	describe	
lazy ___ angry	department	tan _ important	office	police	[i:]
paper _ danger	market	[ɔ:]	service	machine	
crazy _ carry	partner	all ____ alone	evening	begin	[ɪ]
	[æ]	tall __ hospital	visit	within	
able ___ apple	careful	wall __ animal	English	listen	
table _ example	carry	all ____ finally	music	pictur	
later _ matter	married	all ___ actually	public	difficult	
fa[illegible]mily	parents	all ___ usually			
age _ language		age __ message			

READ 'N' REPEAT

Carry the bananas to my parents in Canada.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يۈكلەش ۋە كۆرۈش ئادرېسى
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

A هەرپىنىڭ ئۇرغۇسىز بوغۇمدىكى ئاجىزلىشىشى

1. ئۇرغۇلۇق بوغۇملاردىكى a هەرپى بەزى سۆزلەردە (كۆپىنچە ئىككى بوغۇملۇق سۆزلەردىكى ئىككى ئۇزۇك تاۋۇش ئالدىدا كەلگەندە) سوزۇپ ئېيتىلغان [ئــــ] ئوقۇلىدۇ.

2. ئۇرغۇلۇق بوغۇملاردىكى a هەرپى يەنە بەزى سۆزلەردە (كۆپىنچە بىر ئۇزۇك تاۋۇش ئالدىدا كەلگەندە) ئېلىپبە تەرتىپىدىكى ئوقۇلۇشى بىلەن ئوخشاش [ئەي] ئوقۇلىدۇ.

3. ئۇرغۇسىز بوغۇملاردىكى a هەرپى بەزى سۆزلەردە [ə] ئوقۇلسا، قىسمەن سۆزلەردە [ئى] ئوقۇلىدۇ.

page	message
way	always
today	Sunday
table	vegetable
band	husband
tall	hospital
mall	animal
train	mountain

I هەرپىنىڭ ئۇرغۇسىز بوغۇمدىكى ئاجىزلىشىشى

1. ئۇرغۇلۇق بوغۇملاردىكى i هەرپى كۆپىنچە ئەھۋاللاردا [ئى] ئوقۇلسا، قىسمەن ئەھۋاللاردا [ئاي] ئوقۇلىدۇ.

2. ئۇرغۇسىز بوغۇملاردىكى i هەرپى كۆپىنچە [ئى] ئوقۇلىدۇ.

vice	servise
mise	promise
five	expensive
ice	office

ئىنگلىز تىلىدىكى ئۇرغۇ ئادەتتە سوزۇق تاۋۇشلارغا بەكرەك تەسىر كۆرسىتىدىغان بولۇپ، ئۇرغۇنىڭ چۈشۈش ۋە چۈشمەسلىكى سەۋەبىدىن ئوخشاش بىر سوزۇق تاۋۇش ھەرخىل ئوقۇلىدۇ. ئادەتتە ئۇرغۇلۇق بوغۇملار ئۇزۇنلۇك، كۆچلۈك، ئېنىق ئوقۇلسا، ئۇرغۇسىز بوغۇملار ئەكسىچە تۆۋەن ئاۋازدا بوش، يېرىم ئوقۇلىدۇ. لۇغەتلەردىكى سۆزلەرنىڭ ئوقۇلۇشىنى ئىپادىلىگەندە ئۇرغۇ چۈشكەن بوغۇمنىڭ ئالدى ئۇستى تەرىپىگە ئۇرغۇ بەلگىسى ['] قويۇلىدۇ.
(184- بەتكە قارالا)

a هەرپى توغرىسىدا يەنە 11، 67، 91- بەتلەرگە قارالا.
i هەرپى توغرىسىدا يەنە 27، 72، 107، 139- بەتلەرگە قارالا.

banana
Canada
happy
happen
parents
carry
angry
agree
again
ago
machine
market
paper
baby
anima
finally
importan
message
language
promise
surprise
finish
visit

بانان
كانادا

خۇشال
يۇز بەرمەك
ئاتا- ئانا
توشۇماق
خاپا بولغان

قوشۇلماق
يەنە، باشقىدىن
... بۇرۇن، ئىلگىرى
ماشىنا

بازار
قەغەز
بوۋاق

هايۋان
ئاخىرى
مۇھىم
ئۇچۇر
تىل

ۋەدە(بەرمەك)
هەيران قالدۇرماق
تۈگەتمەك
يوقلىماق

USE it or LOSE it

I bought two pounds of **banana**. / green **banana** / ripe **banana**
I'm **happy** to hear that. / You look so **happy**. /
Happy birthday to you， Julie! / **Happy** New Year!
What **happens** if I break it. / What **happened** to you? / What's **happening** here?
My **parents** live in London. / step **parents** / **parents** and children.
He was **carrying** my bags. / She **carried** the baby down the stairs. /
I always **carry** his photo. Don't be **angry**. / I'm really **angry** with you. /
My father was **angry** about the broken window.
I **agree** with you. / I think she will **agree** to our plan. / I **agree** about the style.
Don't do that **again**! / I'll ask her **again**. / Say that **again**, please ! /
again and **again** ten years **ago** / A long ,long time **ago**,... /
a few weeks **ago** / a couple of minutes **ago**
washing **machine** / answering **machine** /coffee machine / by **machine**
I bought some meat from the **market**. / We're going to the **market**. / super**market**
She's writing something on a piece of **paper**. / news**paper** / **paper** bag
baby girl / **baby** boy / **baby** bird / **baby** clothes / **baby**sitter / six-week-old **baby**
dead **animal** / a wild **animal** / **animal** life / **animal** world / **animal** rights
We **finally** got home just after midnight. / I **finally** found a job. /
Finally, I'd like to say... My family is very **important** to me. /
I've something **important** to do. / an **important** person. send a **message** /
Did you get my **message**? / Would you like to leave a **message** for him?
How many **language**s do you speak? / the most difficult **language** /
language school She **promised** me to help? /
Give me a **promise**! / She broke her **promise** to buy me a bike.
Let's **surprise** her. / I've a lovely **surprise** for you. / To my **surprise**,...
Can I watch TV when I **finish** my homework? /
The meeting should **finish** at five o'clock.
Did you **visit** the teacher? / Come and **visit** her some time! / **visit** Kashigar / **visitor**

پۇل مىقدارىنىڭ ئالدىغا يېزىلىپ، بىراق ئوقۇلغاندا سانلىق مىقداردىن كېيىن US dollar دەپ ئوقۇلىدىغان $ بەلگىسى ئەڭ دەسلەپ US (ئامېرىكا قوشما شتاتى) دېگەن سۆزنىڭ ئۈزۈلمۇ بىرلىشىشىدىن $ ئەكىلەنگەن بولۇپ، كېيىن ئۇ قىسقىرىپ $ شەكلىگە كەلگەن ھەمدە ئۇ يەنە باشقا دۆلەت ۋە رايونلارنىڭ قىسقارتىلما ھەرپلىرى بىلەن بىللە كېلىپ، ئۇ يەرنىڭ پۇلى دېگەننى بىلدۈرۈۋاتىدۇ.
مەسىلەن: NZ$ (New Zealand dollar) .HK$ (Hong Kong dollar).

I'm happy to hear that

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

22

PRACTICE makes PERFECT.

1 I promise (جۈملە) مەن ۋەدە بېرەيلا...

I promise I will come back again.

2 To my surprise (جۈملە) مېنىڭ ھەيران قالغنىم ...

To my surprise she was angry.

3 Could you please V خاپا بولماي ... مې بەرسىگىز بولۇپتىكەن

Could you please close the door.

4 Would you please V خاپا بولماي ... مې بەرسىگىز بولۇپتىكەن

Would you please come on time.

5 I used to V مەن ئىلگىرى داۋاملىق ... ەتتىم

I used to play basketball with him.

6 What should we do if (جۈملە) ئاۋادا ... بولۇپ قالسا، قانداق قىلساق بولار؟

What should we do if we lose our jobs.

SORRY. I'M HUNGRY.
SO DON'T BE ANGRY.

DIFFER

گەرچە glad بىلەن happy نىڭ ھەر ئىككىلىسى خۇشال دېگەن مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، ئەمەلىيەتتە يۈزلا نوقتۇىسىدا مەلۇم جەھەتتە پەرق بار.
glad يۈز بەرگەن مەلۇم بىر ئىشتىن خۇشال بولغاندا ئىشلىتىلىدۇ. ھەمدە ئۇنىڭ كەيپىدىن ئىسىم كەلمەيدۇ. happy بولسا خىزمەت، تۇرمۇش ئەتراپىدىكى مۇھىت قاتارلىقلاردىن مەلۇم كۆڭۈل ناتادىلىقى، خۇسۇسىلىق ۋە بەخت ھېس قىلغاندا ئىشلىتىلىدۇ. شۇڭا نۇ سۆز بىزدە بەختلىك دېمەي تەرجىمە قىلىنىدۇ.

ago بولسا مەلۇم بىر ۋاقىت سۆزىدىن كېيىن كېلىپ، ئۆتۈپ كەتكەن مەلۇم ۋاقىتنى بىلدۈرىدۇ. before بولسا مەلۇم بىر ۋاقىت سۆزىنىڭ ئالدىدا كېلىپ، ھەم ئۆتۈپ كەتكەن ۋاقىتنى بىلدۈرەلەيدۇ، ھەم كەلگۈسى ۋاقىتنىمۇ بىلدۈرەلەيدۇ. نۇ ھەمدا ئىسىم، ئالماش ياكى جۈملىنىڭ ئالدىدا كېلىپمۇ تەتسىپ ۋە ئورۇننى بىلدۈرەلەيدۇ. ago سۆزى ئايرىم ھالەتتە كېلەلمەيدۇ، لېكىن، before بولسا بىزدە ياشقا ۋاقىت سۆزلىرىگە بېقىنمايلا ئايرىم كېلىپ، ئۆتۈپ كەتكەن ۋاقىتنى ئىپادىلەيدۇ.

SENTENCE CENTER

something
بىر نەرسە بىر ئىش

someone
بىرەيلەن بىر ئادەم

somebody
بىرەيلەن بىر كىشى

somewhere
بىر يەردە بىر يەرگە

anything
بىرەر نەرسە ھېچ ئىش

anyone
بىرەرسى ھېچقايسى

anybody
بىرەر كىم ھېچكىم

anywhere
بىرەر يەردە ھېچ يەرگە

nothing
ھېچ نەرسە ھېچ ئىش

no-one
ھېچكىم ھېچقايسى

nobody
ھېچكىم ھېچكىم

nowhere
ھېچ يەردە ھېچ يەرگە

everything
ھەممە نەرسە ھەممە ئىش

everyone
ھەممە يلەن ھەممسى

everybody
ھەممە يلەن ھەممە كىشى

everywhere
ھەممە يەردە ھەممە يەرگە

مەن تۇگەتتىم.
مەن تۇگەتتىممۇ؟

سىز قوشۇلدىڭىز.
سىز قوشۇلدىڭىزمۇ؟
سىز نېمىشقا قوشۇلدىڭىز؟

ئۇ قارار قىلدى.
ئۇ قارار قىلدىمۇ؟
ئۇ قاچان قارار قىلدى؟

ئۇ ئۇخلىدى.
ئۇ ئۇخلىدىمۇ؟
ئۇ قانچە ئۇزاق ئۇخلىدى؟

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېڭى ئادرېسى

Victory depends on strength and courage.

I finished.
Did I finish?

HAPPY BIRTHDAY!

You agreed.
Did you agree?
Why did you agree?

He decided.
Did he decide?
When did he decide?

They slept.
Did they sleep?
How long did they sleep?

I'm a babysitter.
Don't you think so?

گەرچە ئۇيغۇر تىلىدا «ئۇرغۇ» نىڭ تەسىرى ئانچە كۈچلۈك بولمىسمۇ، لېكىن يەنىلا ئۇيغۇر تىلىدىكى قىسمەن سۆزلەردە ئۇرغۇنىڭ تەسىرى ھەقىقەتەن مۇھىم.
مەسىلەن: ئاچا ـ ئاچا، بالا ـ بالا، ساپا ـ ساپا؛ (184- بەتكە قارالا)

لېكىن، ئىنگلىز تىلىدا «ئۇرغۇ» نىڭ تەسىرى ھەقىقەتەن كۈچلۈك بولۇپ، كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەردىكى ئوخشاش بىر سوزۇق تاۋۇش ئۇرغۇ چوشكەن بوغۇم ئىچىدە كۈچىيىپ بىر خىل ئوقۇلسا، ئۇرغۇسىز بوغۇمدا ئاجىزلىشىپ يەنە بىر خىل ئوقۇلىدۇ.
(155، 179، 187، 195- بەتلەرگە قارالا)

مەسىلەن: tomorrow، eleven، banana ...

Bilingual Bridge

دۇنيادىكى تىللارنىڭ كۆپىنچىسى ئىپادىلەش جەھەتتە بىر- بىرىگە شۇنداق ئوخشاپ كېتىدۇكى، ئۇلارنى ئىپادىلەش ئۇسۇلىغا قاراپ ئاساسلىق ئىككى تۈرگە ئايرىشقا بولىدۇ. بۇلار ئىسىم ۋە پېئىل بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىپادىلەش ئىقتىدارى ئوخشاش بولىدۇ. ئەمما ئىسىم ۋە پېئىلنىڭ ئىپادىلەش ئىقتىدارى ئوخشىمايدۇ. ئىسىم ئادەتتە بىر نەرسە ياكى بىر ئادەمنى ئىپادىلەيدۇ. پېئىل بولسا ئادەتتە بىر ھەرىكەتنى ئىپادىلەيدۇ. مەسىلەن، ئۇيغۇر تىلىدا «ئات» دېگەن سۆز ئىسىم بولۇپ، ئۇ بىر خىل ھايۋاننى ئىپادىلەيدۇ. «ئات» دېگەن سۆزنى ئاڭلىغان ياكى كۆرگەن ئادەمنىڭ كاللىسىدا ئاتنىڭ شەكلى گەۋدىلىنىدۇ. «مىنمەك» دېگەن سۆز پېئىل بولۇپ، ئۇ بىر خىل ھەرىكەتنى ئىپادىلەيدۇ. «مىنمەك» دېگەن سۆزنى ئاڭلىغان ياكى كۆرگەن ئادەمنىڭ كاللىسىدا ئاتقا مىنىۋالغان بىر ئادەمنىڭ شەكلى گەۋدىلىنىدۇ.

سۈيەت مەنىسىگە بويۇنۇپ سۆزمۇسۆز تەرجىمە قىلىنىشى	ئەسلى جۈملە (ئىنگلىز تىلىدا بۇلار ئىزاھ جۈملە ھېسابلىنىدۇ)	ئەسلىدىكى سۆز تۈركۈمىگە بويۇنمايدىغان ئۇيغۇر تىلىدا راۋان ئىپادىلىنىشى
مەن بولسام كېچىككەن.	I am late.	مەن كېچىكتىم.
مەن بولسام جىددىيلەشكەن.	I am nervous.	مەن جىددىيلەشتىم.
مەن بولسام خاپا.	I am angry.	مەن خاپا بولۇپ قالدىم.
مەن بولسام ھارغىن.	I am tired.	مەن ھېرىپ كەتتىم.
مەن بولسام ئىشەنچلىك.	I am sure.	مېنىڭ ئىشەنچىم كامىل.
مەن بولسام توغرا.	I am right.	مېنىڭ دېگىنىم توغرا.
مەن بولسام ... دە قىزىقتۇرۇلغان.	I am interested in...	مەن ... گە قىزىقىمەن.
مەن بولسام ... دىن پەرقلىق.	I am different from...	مەن ... گە ئوخشىمايمەن.

ئىنگلىز تىلىدا يەنە قىسمەن پېئىللار بولۇپ، گەرچە ئۇلار ئۇيغۇر تىلىدا بۇ ئاستە بىر پېئىل ئارقىلىق ئىپادىلەنمىگىنى بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئۇلار يەنىلا ئىنگلىز تىلىدىكى نورمال بىر پېئىل ھېسابلىنىدۇ.

We need some time.	بىزگە ۋاقىت ۋاقىت لازىم.
I have a car.	مەندە بىر ماشىنا بار.
He has three sisters.	ئۇنىڭ ئۈچ سىڭلىسى بار.
I mean he is good at singing.	مەن ئۇنى ناخشا ئېيتىشقا ئۇستا دېمەكچى.
It means "strong" in English.	بۇ ئىنگلىز تىلىدا «كۈچلۈك» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

ئىنگلىز تىلىدا يەنە قىسمەن قۇيرۇقلۇق پېئىللار بار بولۇپ، گەرچە ئۇلارنىڭ غول گەۋدىسى ئۇيغۇر تىلى بىلەن ئوخشاش كەلگىنى بىلەن، بىراق ئۇلارنىڭ قۇيرۇقى بەزىدە باشقا ياقالارغا كېتىپ قالىدۇ.

leave for	for = ئۈچۈن	...غا كەتمەك
laugh at	at = دە، تە	...نى زاڭلىق قىلماق
join in	in = ئىچىدە	...غا قاتناشماق
wait for	for = ئۈچۈن	...نى ساقلىماق
listen to	to = غا، قا، گە، كە	...نى ئاڭلىماق

يۇقىرىقىدەك ئەھۋاللارغا يولۇققىنىڭىز، ئىنگلىز تىلىدا قانداق بولسا شۇنداق ئۆگىنىڭكى، ھەرگىزمۇ ئۇيغۇر تىلىغا ئۆدۈل كەلمەيدىغانلىقى ئۈچۈنلا ئۇلارنى «ئۇيغۇرچىلاشتۇرۇپ»، ساپ ئىنگلىز تىلىدىن يىراقلاپ كەتمەڭ.

John says English is not CRAZY

John : agree ئەمەس، agree. گەرچە angry سۆزىدە ئۇرغۇ بىرىنچى بوغۇمدا بولغىنى بىلەن بىراق، agree سۆزىدە ئۇرغۇ ئىككىنچى بوغۇمدا بولىدۇ. سىز بايقىمىغان بىلەن ئۇيغۇر تىلىدىمۇ ئۇرغۇ سەۋەبلىك سۆزلەرنىڭ مەنە ئۆزگىرىشىدە چوڭ پەرقلە كېلىپ چىقىدۇ. مەسىلەن: «بۇ ئىش ئۇنىڭ سەمىدە بار.» دېگەن جۈملىدىكى «سەمىدە» بىلەن «مېنىڭ كىتابىم يا ئادىدا يا سەمىدە.» دېگەن جۈملىدىكى يەنە بىر «سەمىدە» سۆزىنى سېلىشتۇرۇپ بېقىڭ.

ئۇنىڭدىن باشقا، ئېغىز تىلىغلاردا يەنە «ساپا ـ ساپا»، «پاشا ـ پاشا»، «ئاجا ـ ئاچا»، «ئارا ـ ئارا» ... دېگەندەك سۆزلەر بار بولۇپ، گەرچە ئۇلار شەكىل جەھەتتىن ئوخشاش بولسىمۇ، بىراق ئۇلاردىكى بوغۇملارغا چۈشكەن ئۇرغۇ سەۋەبلىك ئۇلار ئارىسىدىمۇ مەنە پەرقى شەكىللەنگەن.

ئىنگلىز تىلىدا week ـ weak، see ـ sea لارغا ئوخشاش بىر تۈركۈم سۆزلەر بار بولۇپ، گەرچە ئۇلارنىڭ شەكلى ئوخشىمىغىنى بىلەن ئوقۇلۇشى ئوخشاش بولىدۇ. دەل ئەكسىچە، يەنە بىر تۈركۈم سۆزلەر بار بولۇپ، ئۇلارمۇ يۇقىرىدىكى ئۇيغۇرچە سۆزلەرگە ئوخشاش شەكىل جەھەتتىن ئوخشىغىنى بىلەن ئوقۇلۇشى ئوخشاش بولمايدۇ.

مەسىلەن: record (ئاۋاز ئالماق) ـ record (پلاستىنكا)،
refuse (رەت قىلماق) ـ refuse (كېرەكسىزلەر)،
present (سوۋغا قىلماق) ـ present (ھازىرقى)

دېمەك، باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا، ئوخشاش بىر سۆزدىكى ئۇرغۇ ئورنىنىڭ ئوخشاش بولماسلىقى سەۋەبىدىن، ئۇلارنىڭ ئوقۇلۇشى بىلەن بىرگە مەنىسىدىمۇ چوڭ ئۆزگىرىش بولىدۇ. شۇڭا، سۆز- جۈملىلەردىكى ئۇرغۇنىڭ رولىغا ھەرگىز سەل قارىماڭ.

ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

Never give up!
Never, never, never give up!

ئۆگىنىشتە زېرىكمەي- تېرىكمەي، ئۈمىدسىزلىنىپ قالماي- تىرىشاق- تىرمىشاق، ھەرگىز بەل قويۇۋەتمەي ئۆگىنىش جاتقىنى يۇقىرىغا دومىلىتىش، قىيىقنى ئېقىنغا قارشى ھەيدەش دېگەنلىكتۇر. ئېسىڭىزدە بولسۇن:
«ئاستا ماڭغانمۇ ماڭغان، توختاپ قالغان ھەممىدىن يامان».

23

the Secret of English

ئىلگىرىكى قابىل ۋەزىر
could

ئاساسلىق ۋەزىپىسى: ئىلگىرى ئىش- ھەرىكەتنى ئورۇندىشىغا نىسبەتەن ئىمكانىيەت، كۈچ- قۇدرەت ۋە ئىقتىدار- ماھارەتلەرنىك يەتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ.
قوشۇمچە ۋەزىپىسى: ئىش- ھەرىكەتنىك يۈز بېرىش مۇمكىنچىلىكىنىمۇ بىلدۈرىدۇ.

ياردەمچى پېئىل	ئاساسلىق پېئىل			
could	write			
	... المدوق/ ... الايتوق ... المدىكلار/ ... الايتىكلار ... المدى / ... الايتى	... المدىم / ... الايتىم ... المدىكىز / ... الايتىكىز ... المدى / ... الايتى		
I	could	not	write	.
I	could		write	.
Could	I		write	?
When	could	I	write	?

بولۇشسىز بايان شەكلى
بولۇشلۇق بايان شەكلى
ئاددىي سوئال شەكلى
ئالاھىدە سوئال شەكلى

ئاۋادا ياردەمچى پېئىل could ئاددىي سوئال شەكلىدە كەلسە، ئۇنداقتا ئۇ ئۆزىنىڭ ئۆزى تەكەللۇپ ھەنىسنى بىلدۈرىدۇ.

ئادەتتە could not قىسقارتىلىپ couldn't دەپ يېزىلىدۇ.

begin ≠ better pen ≠ open very ≠ every

Jane: Can Trish speak English?
Tim: Sure she can. When she was only three, Trish could speak and read in English and Spanish.
Jane: Tim, can Kim swim faster than Jim?
Tim: Of course she can. Even at the age of ten, Kim could swim faster than Jim.
Tim: Jane, can you fly an airplane?
Jane: Yes, I can. At the age of sixteen, I could fly an airplane to Spain.

[e] [e]	[ɪ] [e]	[e] [e]	[ə]BE [ə]AE
slept __ accept	begin __ better	pen __ happen	letter
tell __ hotel	event __ every	pen __ open	never
neck __ connect	decide __ destiny	ten __ often	member
get __ forget	remember _ member	ten __ listen	faster
peck __ respect	remember _ restroom	less __ endless	brother
slept __ except	secure __ section	well __ level	dinner
test __ protect	except __ excellent	hen __ eleven	paper
spent __ cement	eleven __ elephant	rent __ parent	writer
fend __ defend	cement __ center	rent __ different	Peter
pen __ depend		very __ several	faster

vegetable every interested passed

READ 'N' REPEAT

Rain before seven,
fine before eleven.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى

E هەرپىنىڭ ئۇرغۇسىز بوغۇمدىكى ئاجىزلىشىشى

1. ئۇرغۇلۇق e هەرپى كۆپىنچە چاغلاردا قىسقا ئېيتىلغان [ئ]، قىسمەن چاغلاردا [ئى] ئوقۇلىدۇ.

2. ئۇرغۇسىز e كۆپىنچە چاغلاردا [ə]، قىسمەن چاغلاردا [ئى] ئوقۇلىدۇ، ھەتتا بەزى چاغلاردا پەقەتلا ئوقۇلمايدۇ.

pen	open
ten	often
sent	obsent
them	useless
less	problen
very	every
bed	interested
vest	harvest

eleven
welcome
become

begin
between
except
hotel
second
center
never
better
letter

member
remember
expensive
yesterday
vegetable
very

every
different
interested

ئىنگلىز تىلىدىكى زور كۆپچىلىك سۆز ئىككى بوغۇمدىن تۇزۇلگەن.

1. كۆپ بوغۇملۇق ھەربىر سۆزدە كەم دېگەندە بىر ئۇرغۇلۇق بوغۇم بولىدۇ.

2. زور كۆپچىلىك ئىككى بوغۇملۇق ئىسىم ۋە سۈپەتلەردە ئۇرغۇ بىرىنچى بوغۇمغا چۈشىدۇ.

3. زور كۆپچىلىك ئىككى بوغۇملۇق پېئىللاردا ئۇرغۇ كېيىنكى بوغۇمغا چۈشىدۇ.

4. y بىلەن ئاخىرلاشقان ئۈچ ۋە تۆت بوغۇملۇق سۆزلەردە ئۇرغۇ ئارقىدىن سانap ئۈچىنچى بوغۇمغا چۈشىدۇ.

e ھەرپى توغرىسىدا يەنە 19، 48، 72، 99- بەتلەرگە قارالا.

USE it or LOSE it

ئون بىر
قارشى ئالماق
... بولماق

باشلانماق
ئارىسىدا
... دىن باشقا
مېھمانسارای
سېكۇنت؛ ئىككىنچى
مەركەز
ھەرگىز
ياخشىراق
خەت

ئەزا
ئېسىدە تۇتماق
قىممەت
تۇنۇگۈن
كۆكتات، ئوتياش
ناھايىتى، ئىنتايىن

ھەر، ھەممە
ئوخشىمايدىغان
قىزىقىدىغان

Number 11 /He's just **eleven** years old. / an **eleven**-year-old boy / **eleven**th floor
Welcome! / **Welcome** to the U.S.A. / "Thank you" "You're **welcome**."
They **became** great friends. / He wants to **become** a writer. /
Dad started to **become** angry.
His phone number **begin**s with 153. / What time does the film **begin**? /
Children **began** to cry. Peter sat **between** Sara and Jane. /
children aged **between** 7 and eleven / **between** us.
every day **except** Sunday / everyone **except** me / Everyone was happy **except** John.
We are staying in a big **hotel**. / **hotel** room /**Hotel** California
second floor / **second** language / **second**hand house /
I'm the first and you are the **second**. Find the **center** of this place. /
a sports **center** /a shopping **center** / a busy city **center**
Never come back again! / I **never** knew you lived around here. /
a **never**-ending song / **Never** mind! His English is getting **better**. /
Are you feeling a bit **better** today? / Much **better** than me.
I got a **letter** from my friend Anne. / Write her a **letter**! / send a **letter**
family **members** / a **member** of the club / long-time **member** / become a **member**
Do you **remember** his number? / I don't **remember** meeting him. /
I couldn't **remember** his name.
a very **expensive** car / too **expensive** / Is it cheap or **expensive**?
yesterday morning / **Yesterday** ,we were in Turpan. /
today or **yesterday** / I wasn't born **yesterday**!
green **vegetable** / to grow **vegetable** / Eat more **vegetable** than meat.
very small /**very** quickly! /Thank you **very** much! / This book isn't **very** good. /
Not **very** much. **every**thing / **every**where / **every**day /
every other day / **every** summer. / **Every**one knows him.
Akber is very **different** from his sister. /
He made four **different** chairs. / **differently**
What are you **interested** in? /
I think, he is **interested** in art.

ھەيلى تېلېگراق، ھەيلى ئوت ۋە ياكى قاتناق بىر ۋاستىلەر بىلەن **SOS** بەلگىسى ئىپادىلەيدىكەن. دۇنيادىكى ھەرقانداق دۆلەت ۋە شەخس جەددىي قۇتقۇزۇشنىڭ ئامالىنى ئىزدەيدۇ. بۇ بەلگىنى بەزىلەر قەدىمكى دېڭىزچىلارنىڭ **Save Our Ship** دېگەن جۈملىسىنىڭ قىسقارتىلمىسى دەپ، يەنە بەزىلەر ئۇنى **Save Our Souls** نىڭ قىسقارتىلمىسى دەيدۇ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
ئۇيغۇرچە كىتاب توربېكىتى

23

PRACTICE makes PERFECT.

1 I'd better V — مەن ئەڭ ياخشىسى ... لاي

I'd better take it.

2 You'd better not V. — سز ئەڭ ياخشىسى ... ماڭ.

You'd better not talk to her.

3 I'd love to V, but (جۈملە) — مېنىڭ شۇنداق ... غۇم بار ئىدى، بىراق ...

I'd love to go with you, but I can't.

ھەر بىر مەۋجۇدات ئالدىدا تۇرۇۋالىدىغان، يەقەت ئۇنىڭدىن ئايرىلغاندىلا ئاندىن ھەممە كۆچىپ «ئامايىش، ئىتايىن، بەك...» دېگەندەك بۇقىرى تەرىپەرگە ئېرىشىدىغان. ئۇنداقتا ئۇ توسالغۇ ھەرپ قايسى

4 I'm interested in $Ving$ / n — مەن ... گە قىزىقىمەن.

I'm interested in working there.

5 I didn't mean to V — مەن قەستەن ... ماقچى ئەمەس ئىدىم.

I didn't mean to tell her.

6 I never had a chance to V — مەندە يەقەت ... مش پۇرستى بولمىدى.

I never had a chance to ask about it.

7 You will never V if you do not V — ئەگەر سز ... مايدىكەنسز، ئۇنداقتا سز چوقۇم ...

You will never get it if you don't go there.

DIFFER

گەرچە begin بىلەن start نىڭ ھەر ئىككىسىنى باشلىماق دېگەن مەنىنى بىلدۈرسىمۇ بىراق start نىڭ ئىشلىتىلىش دائىرىسى begin نىڭكىدىن كەڭ. begin كىتابنى جۈملىلەردە start قا قارىغاندا كۆپرەك ئۇچرايدۇ. ئۇ يەنىلا ئىلگىرىكى ئىشلارنى تەسۋىرلىگەندىمۇ start قا قارىغاندا كۆپرەك ئۇچرايدۇ. ئۇ يەنىدە «باشلانما» دېگەن مەنىنىمۇ ئىپادىلەيدۇ.

گەرچە end بىلەن finish ھەر ئىككىسى ئۇگەنمەك، تاماملىماق دېگەن مەنىنى بىلدۈرگىنى بىلەن، ئۇلار ئوتتۇرىسىدا يەنە قىسمەن پەرق بار. end نادەتتە دەرس، لېكسىيە ۋە ھەرخىل سەھنە ئوينۇرلىرىنىڭ تاماملىنىشىغا ئىشلىتىلىدۇ. finish بولسا بۇقىرىقى ئەھۋاللاردىن باشقا، يەنە ھەر قانداق ئەھۋاللاردا كېلىدۇ. end كۆپىنچە ئوخشىتىش ھەنسىگە يېقىنراق بولسا، finish ئۇگىنىش، بۇنۇزۇش، تاماملاش ھەنسىگە يېقىن

SENTENCE CENTER

		ده‌رىجه سانلار	
0	zero		
1	one	first	1st
2	two	second	2nd
3	three	third	3rd
4	four	fourth	4th
5	five	fifth	5th
6	six	sixth	6th
7	seven	seventh	7th
8	eight	eighth	8th
9	nine	ninth	9th
10	ten	tenth	10th

11	eleven		
12	twelve	20	twenty
13	thirteen	30	thirty
14	fourteen	40	forty
15	fifteen	50	fifty
16	sixteen	60	sixty
17	seventeen	70	seventy
18	eighteen	80	eighty
19	nineteen	90	ninety

21	twenty-one
32	thirty-two
43	forty-three
54	fifty-four
65	sixty-five
76	seventy-six
87	eighty-seven
98	ninety-eight
99	ninety-nine
100	a hundred
101	a hundred one
211	two hundred eleven

مەن يوقلامدىمەن؟
مەن يوقلىدىممۇ؟

مەن يوقلىمايمەن.
مەن يوقلىمىدىم.

ئۇ ياشىمايدۇ.
ئۇ ياشىمىدى.

ئۇ ياشايدۇ.
ئۇ ياشىدى.

ئۇ ياشامدۇ؟
ئۇ ياشىدىمۇ؟

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېكى ئادرېسى

Well begun is half done.

ئاددىي ھازىرقى زامان ۋە ئاددىي ئۆتكەن زامان

Do I visit?
Did I visit?

دۇنيادىكى ھەممە مەۋجۇداتنىڭ ئالدىدا تۇرىدىغان ھەرپ قايسى؟

I don't visit
I didn't visit.

He doesn't live.
He didn't live.

Remember!

He lives.
He lived.

There's the ten between seven and eleven.

6 7 8 9 10 11 12

Does he live?
Did he live?

ئۇيغۇر تىلىدىكى ئىگىلىك ئالماشلاردىن كېيىن كەلگەن ئىسىملارنىڭ كەينىگە «م، ڭ، ڭلار ...» دېگەندەك تەۋەلىكنى بىلدۈرىدىغان قوشۇمچىلارمۇ بىللە كېلىدىغان بولۇپ، بەزىدە مۇشۇ تەۋەلىك قوشۇمچىلىرى بولغاچقىلا، ئىگىلىك ئالماشلار قىسقىرىپ كەتسىمۇ ئوخشاش مەنىنى بىلدۈرىدۇ. لېكىن، ئىنگلىز تىلىدىكى ئىگىلىك ئالماشلاردىن كېيىن كەلگەن ئىسىملار ئەسلىي ھالىتىدە كېلىدىغان بولۇپ، ئادەتتە ئۇلارنىڭ كەينىگە قوشىدىغان باشقا ئۇلانمىلار بولمايدۇ. شۇڭا، ئىنگلىز تىلىدىكى ئىگىلىك ئالماشلارنى قىسقارتىۋېتىپ يوشۇرۇپ ئالغىلى بولمايدۇ.

مەسىلەن: ئۇيغۇر تىلىدا ـ مېنىڭ كىتابىم = كىتابىم؛ سېنىڭ ئۇكاڭ = ئۇكاڭ.

ئىنگلىز تىلىدا ـ brother ≠ your brother; book ≠ mybook

سىز ئىنگلىزچىنى دەرسلەردە welcome, breakfast, history ... دېگەندەك سۆزلەردىكى ھەربىر بوغۇمنىڭ ئەسلىدىنلا ئايرىم مەنىگە ئىگە ئىكەنلىكىدىن خەۋەر تاپقانىدىڭىز. يەنە ئۇنىمۇ بىلىپ قېلىڭكى، ئاڭلاشلارغا قارىغاندا، بەزى سۆزلەردىكى ھەربىر ھەرپىنىڭمۇ ئەسلىدىنلا ئايرىم مەنىسى بار بولغانمىش. قېنى، سىز تۆۋەندىكى سۆزلەرنىڭ ئەسلىي مەنىسى ۋە كېلىپ چىقىشىنى مەنىسىگە قاراپ بېقىڭ.

ئائىلە	Father And Mother I Love You = FAMILY
مۇھەببەت	Live + Our + Values + Everyday = LOVE
قىز	Goddess + In + Real + Life = GIRL
ئىتالىيە	I + Trust + And + Love + You = ITALY
ۋاقىت	Things + I + Must + Earn = TIME
ۋاقىت	Things + I + May + Enjoy = TIME
چۈش	Don't + Really + Expect + Any + Money = DREAM
	Housing + Understanding + Sharing + Buying + And + Never + Demanding = HUSBAND
ئەر	
خوتۇن	Witch + Intelligent + Faithful + Everyday = WIFE
ئوغۇل	Beginning + Of + Youth = BOY
ئوقۇش	Read + Enjoy + And + Discover = READ
خەۋەر	North + East + West + South = NEWS
قول	Have + A + Nice + Day = HAND

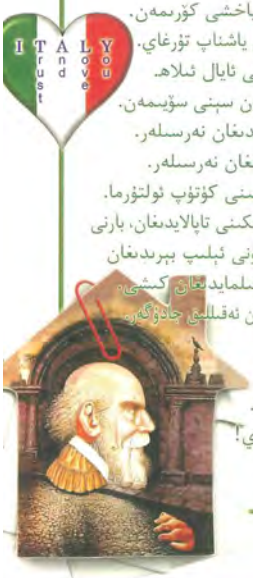

دادا، ئاپا، مەن سىلەرنى ياخشى كۆرىمەن.
ئۆز قىممىتىمىز ھەر كۈنى ياشىناپ تۇرغاي.
ئەمەلىي تۇرمۇشىمىزدىكى ئايال ئىلاھ.
مەن ساڭا ئىشىنىمەن، مەن سېنى سۆيىمەن.
مەن ئېرىشمىسەم بولمايدىغان نەرسىلەر.
مەن بەھرىلەنسەم بولىدىغان نەرسىلەر.
ھەرقانداق پۇلنىڭ كېلىشىنى كۈتۈپ ئولتۇرما.
ئۆيى بار، ئادەمنىڭ كۆڭلىدىكىنى تاپالايدىغان، بارنى تەڭ كۆرىدىغان، ئۇنى- بۇنى ئېلىپ بېرىدىغان بىراق ھېچنېمە تەلەپ قىلمايدىغان كىشى.
ھەر كۈنى ۋاپادارلىق قىلىدىغان نەقىللىق جاڭگەر.
ياشلىقىنىڭ باشلىنىشى
ئوقۇ، زوقلان ۋە بايقا!
مەشرىقتىن مەغرىبقىچە.
كۈنىڭىز كۆڭۈللۈك ئۆتكەي!

DREAM

بىر كۈنى بىر ئوقۇغۇچى مەكتەپتىكى داڭلىق بىر دوختۇرنىڭ قېشىغا كېلىپ سوراپتۇ: «دوختۇر، ئاڭلىسام سىز مەيلى تەندىكى، مەيلى روھتىكى ھەرقانداق كېسەلنى ساقايتىۋېتەلەيدىكەنسىز. شۇڭا، ماڭمۇ بىر يارەدەم قىلىڭىز. بىر ئادەمنىڭ ئۆز- ئۆزىنى يۇكسەلدۈرۈشىنىڭ بىرەر ئۇنۇملۇك دورا ياكى مەخپىي رېتسېپى بارمىدۇ؟» دوختۇر كۈلۈمسىرىگىنىچە بىر پارچە قەغەزگە نادىيلا بىرنەچچە ھەرپنى يېزىپتۇ- دە، ئۇنىڭ قولىغا تۇتقۇزۇپ: «بۇلارنى داۋاملىق ئۆزىڭىزدە تولۇقلاپ تۇرۇڭ» دەپ چىقىپ كېتىپتۇ.

قەغەز يۈزىدىكىسى C_3H_3 دېگەن قانداقتۇر بىر قىسقارتىلغان سۆز بولۇپ، ئۇ شۇنچە ئويلىنىپمۇ بۇ سۆزنى پەرەز قىلالماپتۇ. دورىخانىغا ئاپىرىپتۇ، ئۇلار بۇنداق دورا يوق دەپتۇ. خىمىيە ئوقۇتقۇچىسىغا كۆرسىتىپ بېقىپتۇ. ئۇمۇ «بۇنداق ئېلېمېنتنى كۆرۈپ باقماپتىكەنمەن» دەپ بوينىنى قىسىپتۇ. ئاخىر ئۇ ھەر ئېھتىمالغا قارشى ئۆزىنىڭ ئىنگلىز تىلى ئوقۇتقۇچىسىدىن سوراپتۇ: «مۇئەللىم، سىز بۇنداق رېتسېپنى كۆرۈپ باقمانمۇ؟ بۇنى ماڭا بىر داڭلىق دوختۇر يېزىپ بەرگەنىدى...». مۇئەللىم بارلىق تەپسىلاتلارنى ئەستايىدىل ئاڭلىغاندىن كېيىن، خۇددى دوختۇردەكلا كۆلۈپ قويۇپتۇ ۋە قولىغا قەلەم ئېلىپ ئۇ «رېتسېپ» نى يېشىپ بېرىپتۇ:

C_3H_3 = Clear Head ئوچۇق كاللا
Clever Hands چېۋەر قول
Clean Habits دۇرۇس ئادەت

ئىسىگىزدە بولسۇن، خۇددى رىۋايەتلەرنى خەلق ياراتقىنىدەك، يۇقىرىقىدەك سۆزلەر تارىخىنى سىزدەك ئوقۇغۇچىلارمۇ باشقىدىن يارىتالايدۇ. پەقەت سۆز ئىچىگە كىرىپ، ھەربىر ھەرپ ئۇستىدە چوڭقۇرراق ئويلانسىڭىزلا...

John says English is not CRAZY

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابنىڭ پېكى تارىيسى

تىل ئۆگىنىشتە
سۆزلەشنى قوغلاشسىڭىزمۇ قوغلىشىڭ،
ھەممىدىن مۇھىمى سۆيەتنى بەكرەك قوغلىشىڭ.
ئاز ئۆگەنسىڭىزمۇ ئۆگىنىڭ،
ھەممىدىن مۇھىمى ساز ئۆگىنىڭ.

24 the Secret of English

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى
ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك
ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا

6. ھالقا

قارشى مەنىلىك ياكى مەنداش سۆزلەرگە باغلاپ ئەستە ساقلاڭ

بۆخىل ئۆسۈلنىڭ ئالاھىدىلىكى:
بىر سۆزگە قوشۇپ يەنە ئۈنىڭغا مەنە جەھەتتىن يېقىن ياكى قارشى بولغان بىرقانچە سۆزنى تەڭ ئەستە ساقلىغىلى ھەمدە ئۇلارنىڭ مەنە پەرقىنىمۇ ئىگىلىگىلى بولىدۇ.

باغلانغان زەنجىر ← خالىغان بىر سۆيەت ياكى پېئىل
باغلىنىدىغان ھالقا ← شۇ سۆزبىلەن بىر يۆنىلىشتىكى ئۈنىمك مەنداش سۆزى ياكى ئۈنىمك بىلەن قارشى يۆنىلىشتىكى قارشى مەنىلىك سۆز
باغلانما تەسۋىرى ← ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسىنى بىرلەشتۈرۈپ بىرەر سۆز بىرىكمىسى ياكى جۈملە تۈزۈۋېلىڭ.

1› مىسال:
باغلانغان زەنجىر ← smile (كۈلۈمسىرىمەك)
باغلىنىدىغان ھالقا ← laugh (كۈلمەك) / cry (يىغلىماق)
باغلانما تەسۋىرى ←
Don't cry, just smile.
She smiled but didn't laugh.

2› مىسال:
باغلانغان زەنجىر ← upset (خاپا بولغان)
باغلىنىدىغان ھالقا ← angry (ئاچچىق كەلگەن) / happy (خۇشال بولغان)
باغلانما تەسۋىرى ←
He was upset but his father was so angry.
I am not upset, I am happy.

DIFFER | Practice makes perfect

مەنداش ياكى قارشى مەنىلىك سۆزلەرنى ئىزدەپسىزگىز لۇغەت ئاختۇرۇڭ، مۇئەللىمىدىن سوراڭ، 118 ۋە 142- بەتلەرگە قارالا.

computer ≠ company son ≠ person for ≠ forget

Melissa: Where did you grow up, Chuck?
Chuck: I grew up in Texas. I was born there, too.
Melissa: And when did you come to Los Angeles?
Chuck: In 1995. I went to college here.
Melissa: Oh. What was your major?
Chuck: Drama. I was an actor for five years after college.
Melissa: That's interesting.
So why did you become a hairstylist?
Chuck: Because I needed the money. And I like it.

[ʌ] [ʌ]
come __ company
mom __ money
come __ common

[ɒ] [ɒ]
hot __ hospital
job __ problem
doll __ college

[əʊ] [aʊ]
o __ open
of __ over
tone __ only

[ʌ] [ə]
come __ welcome
on ___ common
son ____ person
come ___ second
son _____ reason

[ʌ] [ə]
come _ computer
cop __ control
come _ consider
top __ together
pot __ police

[ɔ:]
story
sorry
before
tomorrow
important
fortune

[ɜ:]
forget
forgive
actor
doctor

A hungry man is an angry man.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

o هەرپىنىڭ ئۇرغۇسىز بوغۇمدىكى ئاجىزلىشىشى

1. ئۇرغۇرلۇق o هەرپى كۆپىنچە چاغلاردا [ئا] ياكى [ئا] غا يېقىن [ئو] ئوقۇلىدۇ. قىسمەن چاغلاردا ئېلىنىپە تەرتىپىدىكىدەك [ئەو] ئوقۇلىدۇ.

2. ئۇرغۇسىز o هەرپى كۆپىنچە [ə] ئوقۇلىدۇ. ئادەتتە، لۇغەتلەردە ئۇرغۇ چۇشكەن بوغۇمنىڭ ئالدى ئۇستى تەرىپىگە ئۇرغۇ بەلگىسى [ˈ] قويۇلىدۇ.

Son	prson
come	welcome
top	develope
some	handsome
come	become
most	almost
to	today
for	forget
or	doctor
story	history

جۈملىدىكى ئۇرغۇسىز سۆزلەر

سۆز ئىچىدە ئۇرغۇسىز بوغۇملار ئاجىزلاشقاندەك، جۈملە ئىچىدىمۇ ئۇرغۇسىز سۆزلەر ئاجىزلىشىدۇ. ئۇلار ئادەتتە جۈملىنىڭ قوشۇمچە بۆلەكلىك ۋەزىپىسىنى ئۆتەيدىغان بىر بوغۇملۇق سۆزلەر بولۇپ، ئۇلاردىكى بىردىنبىر سوزۇق تاۋۇش مەيلى a، مەيلى o ۋە مەيلى u بولسۇن، ھەممىسى ئوخشاشلا [ə] ئوقۇلىدۇ.

[ə]

a, an, at, and, can
of, on, some, to, from
but, us, up, such, sure

o هەرپى توغرىسىدا يەنە 35، 115، 120- بەتلەرگە قارالسۇن.

tomorrow
company
computer

money
cover
color
common

problem
hospital
body

office
often

over
only
open

favorite
control
consider
together
police
forget

USE it or LOSE it

ئەتە
شىركەت
كومپيۇتېر

پۇل
ياپماق
رەڭ
ئومۇملاشقان

مەسىلە
دوختۇرخانا
بەدەن، تەن

ئىشخانا
دائىم

ئۇستىدە؛ دىن ئارتۇق
پەقەت
ئاچماق، ئوچۇق

ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان
باشقۇرماق
ئويلاشماق
بىللە
ساقچى دائىرىلىرى
ئۇنتۇپ قالماق

tomorrow morning / It's my birthday **tomorrow**. / the day after **tomorrow**
My father runs his telephone **company**. /
The **company** is not making any money now. personal **computer** /
Do you like playing **computer** games? / I do a lot of my work on the **computer**.
She spends all her **money** on clothes. / How much **money** did you save this month?
She tried to **cover** her face with her hands. / She **covered** the baby with a blanket.
What **color** is your car? / Is the film in black and white or in **color**? /
Green is my favorite **color**. I don't have a lot in **common** with my brother. /
It's very **common** in USA. / **common** color I'm having **problems** with my car. /
She had a lot of personal **problems** last year. / No **problem**!
He was in the **hospital** for two weeks. / I should be out of **hospital** next week. /
We took him to the **hospital**.
Our **bodies** need some water. / **body** language /dead **body**
an **office** worker / He isn't in the **office**. / My **office** is on the second floor.
I **often** see her there. / I don't watch TV very **often**. / How **often** wash your hair?
over the door / **over** ten / Class is over. / all **over** the world / **over** there /
Sorry I'm late, I **over**slept. She's **only** three years old. /
Don't be angry-it's **only** a game. / I saw her **only** last week. / **only** child
an **open** door / an **open** window / Most shops are **open** on Sundays now. /
Don't **open** your eyes. You're my **favorite** brother. /
What's your **favorite** movie. / **favorite** color / **favorite** number…
Britain **control**led Hong Kong for many years. / Everything is under **control**. /
out of **control** Anna is **consider**ing studying languages at university. /
We have to **consider** the time / **consider** the price.
Let's go **together**! / We all sat **together**. / They live **together**.
We have to call the **police**. / **police** car / **police** officer / **police**man /
policewoman
You never **forget** his help. / "I'm so sorry." "**Forget** it, it doesn't matter." /
Don't **forget** to tell him.

I'm happy to hear that

ئىلان، ۋېبسىتا ۋە تور بېكەتلىرە ھەر خىل ئىسملار كەينىگە قوشۇلغان **.co** ياكى **.com** دېگەن خەتنى ئۇچرىتىسىز. ئەمەلىيەتتە ئۇ ئىنگلىز تىلىدىكى «شىركەت، كۆرۈم، توپ» دېگەن مەنىلەرگە ئىگە company دېگەن سۆزنىڭ قىسقارتىلمىسى.

www.uygurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بېكىتى تۈرسى

24 PRACTICE makes PERFECT.

1 I'm considering Ving — مەن ... ماڭىمەن دەپ ئويلىسام

I'm considering working here.

2 I think you should consider Ving — مېنىڭچە سىز ... شىنى بىر ئويلىشىپ

I think you should consider staying here.

3 What / Who is your favori n — سىز ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ... قايسى / كىم

It's hard to write your name.

4 It's common to V — ... مش بەك ئومۇملاشقان.

It's common to wear red clothes there.

5 How often do you V? — سىز قانچىلىك ۋاقىتتا بىر قېتىم ... سىز؟

How often do you visit your parents.

6 n / Ving is my biggest prob — ... بولسا مېنىڭ ئەڭ چوڭ باش ئاغرىقىم

Speaking is my biggest problem.

7 Everybody knows (جۈملە) — ھەممە ئادەم بىلىدۇ، ...

Everybody knows he is a nice guy.

DIFFER

گەرچە only بىلەن just نوخشاش بىر مەنىگە ئىگە بولۇپ، ھەر ئىككىلىسى نوخشاشلا «پەقەت، ... لا» دېگەنى مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، بىراق only ھەم پىرىق ھەم ئېغىز تىلىدا ئىشلىتىلىدۇ. just بولسا ئادەتتە ئېغىز تىلىدا كۆپرەك ئىشلىتىلىدۇ.

گەرچە think بىلەن consider مەنە جەھەتتە بىر- بىرىگە يېقىنەك تۇرغىنى بىلەن ئەمەلىيەتتە ئۇلار خېلىلا پەرقلىنىدۇ.
think ھەلۋەم بىر مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ياكى بىرەر ئىشنى ئەسلەش ئۈچۈن ئويلاش مەنىسىنى بەرسە، consider بولسا ھەلۋەم بىر مەسىلە ئۈستىدە قارار چىقىرىشتىن بۇرۇنقى ئويلىشىش مەنىسىنى بېرىدۇ. ئادەتتە consider دىن كېيىن پېنىلاتىنەك نىسبە شەكلى ing قېتىلغان شەكلى كېلىدۇ.

مەن ساقلاۋاتىمەن.
مەن ساقلاۋاتاتتىم.

ئۇ ئويلىشۋاتىدۇ.
ئۇ ئويلىشۋاتاتتى.

سىز كۆلۈۋاتىسىز.
سىز كۆلۈۋاتاتتىڭىز.

بىز تەرەققىي قىلىۋاتىمىز.
بىز تەرەققىي قىلىۋاتاتتۇق.

ئۇلار باشلاۋاتىدۇ.
ئۇلار باشلاۋاتاتتى.

بىز كۆرۈۋاتىمىز.
We are watching .

بىز كۆرۈۋاتاتتۇق.
We were watching .

(هازىر)

(بۇرۇن)

198

ئىنگلىز تىلىدىكى غەلىتىلىك 13 تاپۇش

... with ،thought ،think ،thank
لاردىكى th نى «س» ئەمەس، بەلكى [θ] ئوقۇلۇدۇ.
thing بىلەن sing نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

clothes ،father ،than ،they ،that
لاردىكى th نى «ز» ئەمەس، [ð] ئوقۇلۇدۇ.
clothe بىلەن close نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

water ،went ،win ،window ،west
لاردىكى w نى «ۋ» ئەمەس، [w] ئوقۇلۇدۇ.
west بىلەن vest نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

me ،he ،feel ،meet ،teach ،weak
لاردىكى ea، ee، e لارنى «ى» ئەمەس، [i:] ئوقۇلۇدۇ.
feel بىلەن fill نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

cat ،mad ،balck ،bank ،bag ،pass
لاردىكى a نى «ئە» ئەمەس، [æ] ئوقۇلۇدۇ.
bad بىلەن bed نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

،note ،home ،know ،snow ،road ،coat
no ،go لاردىكى o نى «ئو» ئەمەس، [əu] ئوقۇلۇدۇ.
note بىلەن not نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

،along ،person ،reason ،minute ،difficult
alone لاردىكى ئۇرغۇسز u، o، a لارنى [ə] ئوقۇلۇدۇ.
prson بىلەن son نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

out ،our ،now ،how ،town ،down
لاردىكى ow، ou لارنى ئوخشاشلا [au] ئوقۇلۇدۇ.
now بىلەن know نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

،brought ،strong ،long ،law ،wash ،all
thought لاردىكى o، a لارنى «ئو» ئەمەس، [ɔ:] ئوقۇلۇدۇ.
strong ،small ،saw لارنى ئوخشاش ئوقۇلۇدۇ.

want ،what ،God ،job ،not لاردىكى
o، a لارنى «ئا» ئەمەس، [ɔ] ئوقۇلۇدۇ.
bus بىلەن boss نى پەرقلەندۈرۈپ ئوقۇلۇدۇ.

her ،bird ،sir ،nurse ،work لاردىكى
er، ir، ur، wor لارنى [ɜ:] ئوقۇلۇدۇ.
wor ،sur ،ser ،sir لارنى ئوخشاش ئوقۇلۇدۇ.

ear ،ere لاردىكى hear ،year ،here
لارنى «ىر» ئەمەس، [iə] ئوقۇلۇدۇ.
here بىلەن hear نى ئوخشاش ئوقۇلۇدۇ.

wear ،their ،chair ،where ،there
لاردىكى ere، eir، air، ear لارنى [eə] ئوقۇلۇدۇ.
wear بىلەن where نى ئوخشاش ئوقۇلۇدۇ.

Word Bank

ئۇيغۇر كىتاب تورى يىڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

I am waiting.
I was waiting.

He is considering.
He was considering.

You are laughing.
You were laughing.

We are becoming.
We were becoming.

They are beginning.
They were beginning.

Don't you think,
I'm a police officer?

خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى جۈملىلەر ئىچىدە بەزى قوشۇمچە سۆزلەرگە لوگىكىلىق ئۇرغۇ چۈشمەسلىك سەۋەبىدىن ئۇنىڭدىكى بەزى ھەرپلەر يۇمشاپ، قىسقىرىپ، قىسمەن شەكىل ۋە ئاھالگ ئۆزگىرىش ھاسىل قىلغىنىدەك، ئىنگلىز تىلىدىمۇ كۆپ بوغۇملۇق سۆزلەر ئىچىدىكى ئۇرغۇسىز بوغۇملار يۇمشاپ كەتكەندەك، جۈملە ئىچىدىمۇ لوگىكىلىق ئۇرغۇ چۈشمەيدىغان بەزى بىر بوغۇملۇق سۆزلەرمۇ ئەسلى ئاھانىدىن يۇمشاپ، ئاجىز ۋە قىسقا ئوقۇلىدۇ.

مەسىلەن: ئۇيغۇر تىلىدا ــ ئېلىپ ــ ئەپ كەلدى. سېلىپ ــ سەپ بولدۇق.

ئىنگلىز تىلىدا ــ a، an، at، of، can، us، you...

سىز ئېھتىمال ئۇيغۇر تىلىدىكى «بۇگۈن» سۆزىنىڭ ئەسلىدە «بۇ كۈن» دىن، «تۇنۇگۈن» سۆزىنىڭ «تۈن ئالدىدىكى كۈن» دىن ئۆزگەرگەنلىكىنى بىلىشىڭىز مۇمكىن. سىز يەنە «گىلەم» سۆزى توغرىسىدىكى «گۈلەم قىز» رىۋايىتىنىمۇ ئاڭلىغان بولۇشىڭىز مۇمكىن. ئەمدى بىز ئىنگلىزچە سۆزلەر توغرىسىدىكى بەزى «مىش- مىش ھېكايەت» لەرگە قۇلاق سېلىپ قاراپ باقايلى.

بىر ساكىرت ئۇ ئۇستازىدىن سورايدۇ ـ نۇنيادا ئۇرگەنسىز ھەممىدىن قىيىن نەرسە نېمە؟
ئۇستاز جاۋاب بېرىدۇ ـ ئۇ بولسا ئادەت. چۈنكى، ئادەتنىڭ ئۆزىنى ئۆزگەرتىشلا قىيىن بولۇپ قالماي، يەنىلا يەنە ئادەت دېگەن سۆز habit نى ئۆزگەرتىشمۇ ئوخشاشلا قىيىن. قارىڭ! habit نىڭ h نى ئېلىۋېتىڭىز a bit (ئازراق) قالدۇ.
a bit نىڭ a نى ئېلىۋېتىڭىز bit (ئوششاق پارچە) قالدۇ.
bit نىڭ b نى ئېلىۋېتىڭىز it، يەنى سۆز habit نىڭ ئۆزى قالىدۇ.

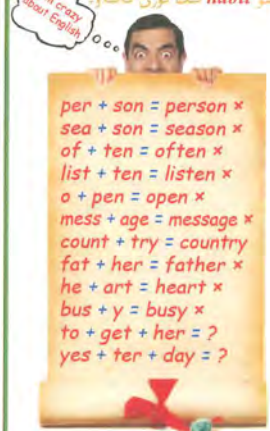

ئايروپىلان	air + plane = airplane	ئاسمان + رەندىسى
دېرىزە	wind + ow = window	شامال + ئېغىزى
چۈشەنمەك	under + stand = understand	تېگىگە + يەتمەك، تېگىدە + تۇرماق
ناشتىلىق	break + fast = breakfast	روزىنى + بۆزغۇچى
ئايال	wo + man = woman	ئەر + ئوچۇن
مۇھىم	im + port = important	پورتقا + كىرىشكە تېگىشلىك
زوقلانماق	en + joy = enjoy	شادلىققا + چۈممەك (كىرمەك)
ئېسىگە ئالماق	re + member = remember	يەنە باشقىدىن + ئەزا قىلىۋالماق
... سىز، ... يوق	with + out = without	بىللە بولۇشقا تېگىشلىكى + سىرتتا قالغان
تارىخ	his + story = history	ئۇنىڭ + ھېكايىسى
قارشى ئېلىنماق	well + come = welcome	ئوبدان + كەيسىز
بۈگۈن كېچە	today + night = tonight	بۈگۈن + كېچە
يېرىم كېچە	middle + night = midnight	ئوتتۇرا + كېچە
ھەرگىز	not + ever = never	بىرەر قېتىممۇ + بولمايدۇ
(بىرلىك ئۈچىنچى شەخسە) بار	have + s = has	بار + (ئۈچىنچى شەخس بىرلىك)
خۇداغا ئامانەت	god + by = goodbye	خۇدا + بىلەن ...

ئېسىگىزدە بولسۇن، مەيلى قەدىمىي ئەپسانە- رىۋايەت بولسۇن، مەيلى زامانىۋى مىش- مىش ھېكايەت بولسۇن، ئاڭلاپ قويۇڭ. ئۇ سىزنىڭ سۆزلەرنى بۇرۇنا ئەسلە ساقلىشىڭىزدىكى ئۇتۇملۇقىڭىز ۋاستە.
(216- بەتكە قارالا)

John : ئۇ كېلىۋاتامدۇ ياكى چېچىنى تاراۋاتامدۇ؟
Ahmet : كېلىۋاتىدۇ.
John : سىزنىڭ دەۋاتقىنىڭىز coming بولماي، combing بولۇپ قالدى.
Ahmet : بۇ ئىككىسىنىڭ شەكلى چوڭ پەرقلىنىپ كەتمەمسۇ، ئۇلارنىڭ ئاھالىۋ ۋە مەنە پەرقى ھەقمۇقەتەن چوڭ ئىكەن. ھەي، مۇشۇ قىرى يوق o ھەرپى ...
John : توغرا ئېيتتىڭىز. o ھەرپى ئۇرغۇلۇق ۋە ئۇرغۇسىز ھالەتلەردە بىر- بىرىدىن پەرقلىنىش بىلەن بىرگە ئۇرغۇلۇق ھالەتلەردىمۇ ئىككى- ئۈچ خىل تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. مەسىلەن: گەرچە «رەڭ» color دېگەن سۆز بىلەن «ياقا» collar دېگەن سۆزنىڭ ھەر ئىككىلىسىنىڭ بوغۇم سانى، شۇنداقلا ئۇرغۇلۇق بوغۇمى ئوخشاش بولسىمۇ، لېكىن ئۇلاردىكى ئوخشاش بىر o ھەرپى ئىككى سۆزدە ئىككى خىل تەلەپپۇز قىلىنىدۇ. يەنى «رەڭ» color سۆزدىكى ئۇرغۇلۇق بوغۇم o نى تولۇق «ئا» دەپ، «ياقا» collar دېگەن سۆزدىكى ئۇرغۇلۇق بوغۇم o نى «ئو» دەپ تەلەپپۇز قىلمىساق، ئۇ چاغدا خۇددى بايا «كېلىۋاتىمەن» سۆزى «چېچىنى تاراۋاتىمەن» بولۇپ قالغاندەك، «ئاق ياقلىق خىزمەتچىلەر» white collar worker - مۇ «ئاق رەڭلىك خىزمەتچىلەر» white color worker گە ئايلىنىپ قالىدۇ.

پۇلنى تەكلىمەن «تۇتە، مانى- money» دەپ.
پۇلنى تارتسەن «تارتە، پۇل، پۇل- pull!» دەپ.

ئۇيغۇرچە دەرسلىك كىتابلىرىنى پەقەت ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىدىن ئىزدەڭ
www.uyghurkitap.com

قانداق ئادەم تىل ئۆگىنەلمەيدۇ؟
1. باشقىلار ئالدىدا گەپ قىلالمايدىغان تارتىنچاق ئادەم.
2. تەۋەككۈل قىلمىسىمۇ قورقىدىغان توخۇ يۈرەك ئادەم.
3. داۋاملىق باھانە ئىزدەپ، قاقشاپلا يۈرىدىغان لەقۋا ئادەم.
4. ئۆز ئانىسى- ئىناۋىسىگە بەكلا دىققەت قىلىدىغان قۇرۇق سۆزلەت ئادەم.
5. ئېسىراپ قىلمىشنى، قوبۇل قىلمىشنى خالىمايدىغان جاھىل ئادەم.
سىز ھەرگىز بۇلارنىڭ ھېچقايسىسىغا تەۋە بولۇپ قالماڭ.

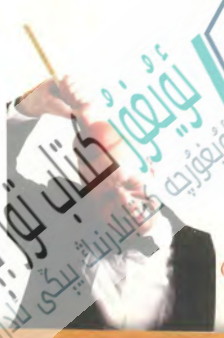

25

the Secret of English

ئىنگلىز تىلىدا ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان 6 خىل زامان

ئادەتتىكى ئۆتكەن زامان		ئۆتكەن داۋاملىشىۋاتقان ئۆتكەن زامان	
I didn't watch.	مەن كۆرمىدىم.	I wasn't watching.	مەن كۆرمەيۋاتاتتىم.
I watched.	مەن كۆردۈم.	I was watching.	مەن كۆرۈۋاتاتتىم.
Did I watch?	مەن كۆردۈممۇ؟	Was I watching?	مەن كۆرۈۋاتامتىم؟
You didn't watch.	سىز كۆرمىدىڭىز.	You weren't watching.	سىلەر كۆرمەيۋاتاتتىڭلار.
You watched.	سىز كۆردىڭىز.	You were watching.	سىلەر كۆرۈۋاتاتتىڭلار.
Did You watch?	سىز كۆردىڭىزمۇ؟	Were you watching?	سىلەر كۆرۈۋاتامتىڭلار؟
ھازىرقى زامان		**ھازىرقى داۋاملىشىۋاتقان زامان**	
I don't watch.	مەن كۆرمەيمەن.	I am not watching.	مەن كۆرمەيۋاتمەن.
I watch.	مەن كۆرىمەن.	I am watching.	مەن كۆرۈۋاتمەن.
Do I watch?	مەن كۆرەمدىم؟	Am I watching?	مەن كۆرۈۋاتامدىمەن؟
He doesn't watch.	ئۇ كۆرمەيدۇ.	He isn't watching.	ئۇ كۆرمەيۋاتىدۇ.
He watches.	ئۇ كۆرىدۇ.	He is watching.	ئۇ كۆرۈۋاتىدۇ.
Does he watch?	ئۇ كۆرەمدۇ؟	Is he watching?	ئۇ كۆرۈۋاتامدۇ؟
كەلگۈسى زامان		**كەلگۈسى داۋاملىشىۋاتقان زامان**	
I won't watch.	مەن كۆرمەيمەن.	I won't be watching.	مەن كۆرمەيۋاتقان بولمەن.
I will watch.	مەن كۆرەي.	I will be watching.	مەن كۆرۈۋاتقان بولمەن.
Will I watch?	مەن كۆرەيمۇ؟	Will I be watching?	مەن كۆرۈۋاتقان بولامدىمەن؟
He won't watch.	ئۇ كۆرمەيدىغان بولدى.	They won't be watching.	ئۇلار كۆرمەيۋاتقان بولىدۇ.
He will watch.	ئۇ كۆرىدىغان بولدى.	They will be watching.	ئۇلار كۆرۈۋاتقان بولىدۇ.
Will he watch?	ئۇ كۆرىدىغان بولدىمۇ؟	Will they be watching?	ئۇلار كۆرۈۋاتقان بولامدۇ؟

full ≠ useful house ≠ famous less ≠ endless

Money is important, but it is not everything.
Money can buy a bed, but not sleep.
Money can buy books, but not knowledge.
Money can buy food, but not an appetite.
Money can buy a house, but not a home.
Money can buy a watch, but not time.
Money can buy beautiful clothes, but not beauty.
Money can buy a computer, but not thought.
Money can buy glasses, but not eyes.
Money can buy a flower, but not love.
Money can buy a hospital, but not a life.
Money can buy a passport, but not heaven.
We can't live without money
but it is not our happiness.

[ə]	[ə]	[ə]	[ə]	[ə]	[ɪ]
along	today	suggest	weakness	apartment	lucky
alone	tomorrow	success	goodness	department	noisy
again	computer	surprise	sickness	government	easy
around	consider	minute	kindness	agreement	dirty
agree	police	difficult	happiness	development	angry

husband	welcome	helpful	helpless	famous	slowly
company	person	hopeful	useless	nervous	angrily
finally	common	careful	sleepless	serious	quickly
important	second	forgetful	endless	dangerous	usually
anima	eason	beautiful	homeless	enormous	finally

READ 'N' REPEAT

If you want to be famous,
don't be nervous.
Are you serious?

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى

سۆز تۈركۈملىرىنىڭ ئۆزگىرىش قانۇنىيىتى

ئىنگلىز تىلىدىكى ھەرخىل سۆز تۈركۈملىرى خۇددى ئۇيغۇر تىلىدىكى سۆز تۈركۈملىرىگە ئوخشاش، كەينىگە ھەرخىل ئۇلانمىلارنىڭ قوشۇلۇشى بىلەن سۆز مەنىسىدە قىسمەن ئۆزگىرىش بولۇشى بىلەن بىرگە سۆز تۈركۈملىرى جەھەتتىمۇ ئۆزگىرىدۇ. ئۇلار ئىچىدىكى ئەڭ كۆپ ئۇچرايدىغان شەكىللەر تۆۋەندىكىچە:

1. پېئىلنىڭ سۈپەتكە ئالمىشىش شەكلى (206- بەتكە قارالا)

① v + ing = adj
boil + ing = boiling

② v + ed = adj
interest + ed = interested

2. پېئىلنىڭ ئىسىمغا ئالمىشىش شەكلى (214- بەتكە قارالا)

① v + ing = n
build + ing = building

② v + ment = n
agree + ment = agreement

③ v + er = n
teach + er = teacher

clean + er = cleaner

3. ئىسىمنىڭ سۈپەتكە ئالمىشىش شەكلى (206- بەتكە قارالا)

① n + y = adj
mess + y = messy

② n + ly = adj
love + ly = lovely

③ n + ful = adj
use + ful = useful

④ n + less = adj
use + less = useless

⑤ n + ous = adj
danger + ous = dangerous

fame + ous = famous

4. سۈپەتنىڭ ئىسىمغا ئالمىشىش شەكلى (214- بەتكە قارالا)

① adj + ness = n
weak + ness = weakness

happy + ness = happiness

5. سۈپەتنىڭ رەۋىشكە ئالمىشىش شەكلى (207- بەتكە قارالا)

① adj + ly = adv
slow + ly = slowly

quick + ly = quickly

6. ئىسىمنىڭ ئىسىمغا ئالمىشىش شەكلى (214- بەتكە قارالا)

① n + man = n
snow + man = snowman

police + man = policeman

lucky
noisy
easy
crazy
really
slowly

famous
nervous
serious

careful
beautiful
successful

sleepless
useless
endless

weakness
goodness
happiness

apartment
department
agreement
government

USE it or LOSE it

تەلەيلىك
ۋاراڭ- چۇرۇكلۇق
ئاسان
سارالاڭ، مەستانە
ھەقىقەتەن، راستىنلا
ئاستاغىنە

داڭلىق، مەشھۇر
جىددىيلىشىپ كەتكەن
ئەستايىدىل، كەسكىن

ئېھتىياتچان
چىرايلىق
مۇۋاپىقىيەتلىك

ئۈيقۇسىز
كېرەكسىز
تۇڭگىمەس

ئاجىزلىق
ياخشىلىق
بەخت

(بىنا) ئۆي
فاكۇلتېت؛ بۆلۈم
كېلىشىم
ھۆكۈمەت

I think I'm the **luckiest** man in the world. / 9 is my **lucky** number.
The party was getting a bit **noisy**. / Her baby is too **noisy**. /
a **noisy** city street / a **noisy** house It's not **easy** to stop smoking. /
I think the exam is very **easy**. / Take it **easy**! / an **easy**-going girl
He must be **crazy** to drive his car so fast. /
Children are driving me **crazy**. / Mike is **crazy** about baseball.
You're not **really** sleeping. / She's really nice. / I **really** don't want to go. /
Really? walk **slowly** / drive **slowly** / come **slowly** /
Could you speak more **slowly**, please?
Many **famous** actors live in Beverly Hills. / Italy is **famous** for its good food. /
world-**famous** building. Sit down, you're making me **nervous**. /
She's very **nervous** about her driving test. / He spoke **nervously**.
Are you **serious** about changing your job? / You look very **serious**- is something
wrong? / a **serious** child. Be **careful**! That knife is very sharp. /
Be **careful** crossing the road! / She's very **careful** with money.
You look very **beautiful** today. / **beautiful** girl / **beautiful** house /
beautiful music / **beautiful** day / She sings very **beautifully**.
Successful movie / **successful** book / **successful** writer /
They were **successful** in building this house.
He spent a **sleepless** night. It's **useless** to argue with her. /
This knife is **useless** for cutting meat. We had **endless**
conversation about her new job. / an **endless** story / an **endless** song /
an **endless** help **Weakness** is one sign of the sickness. /
Asking for help is not a sign of **weakness**. / It's my **weakness**.
You can't buy **happiness**. / Money does not always bring **happiness**. /
She has a feeling of **happiness**. I share an **apartment** with 2 friends. /
Let's meet at your **apartment**. / an **apartment** building
the head of language **department** / fire **department** / police **department** /
department store a trade **agreement** between Europe and the US /
We made an **agreement** to help each other.
The **Government** is going to cut taxes. / a **government** department

I'm happy to hear that

ھەممىزگە تونۇشلۇق % بەلگىسىنى ئەكلى ۋە ئۇنىڭ تىلمىزدىكى «پىرسەنت» دېگەن نامى ئىنگلىز تىلىدىكى يۈز (100) نى ئىپادىلەيدىغان سۆز تومۇرى cent بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، ئەسلىدە percent سۆزى «ھەر يۈزدىكى .... ھەر يۈزنىڭ ... قىسمى» دېگەن يىلتىز مەنىلىرىنى ئىپادىلەيدۇ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

25 PRACTICE makes PERFECT.

1 I'm crazy about Ving — مەن ... شقا بەك ئامراق

I'm crazy about watching TV.

2 He is famous for his n — ئۇ ... سى بىلەن داڭلىق.

He is famous for his work.

3 If you V, I'll be happy. — ناۋادا سىز ... سىڭىز، مەن خۇشال بولغان بولاتتىم.

If you come, I'll be happy.

4 I don't really enjoy Ving / n — مەن ... مشنى تازا ياقتۇرۇپ كەتمەيمەن.

I don't really enjoy eating out.

Two litte brothers live near each other. One lives on one side, the other lives on the other side. They hear every thing together but they don't see each other. Waht are they?

5 Don't forget to V — ... مشنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالما.

Don't forget to tell him.

6 I was hoping to V — ... سا دەپ تىلەپ يۈرەتتىم.

I was hoping to buy a bag. ... سام دەپ ئويلىغان، سېتىۋالماقچى بولغان ئىدىم.

7 It's easy to V — ... مش ئاسان.

It's easy to speak English.

You're so beautiful today!

Thank you!

DIFFER

mad بىلەن crazy ھەنداش سۆزلەر بولۇپ، ھەلۋەتە ئوخشاپ كېتىدۇ. ھەمىشە ئەھۋالىنى ياكى شۇلارغا سېۋەتىپ بولغان نادەمنى كۆرسىتىدۇ. mad سۆزى نادەتتە ئەنگلىيە ئىنگلىز تىلىدا كۆپرەك ئۇچرايدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، crazy سۆزى about بىلەن بىللە كېلىپ بەك ياخشى كۆرەلمەك دېگەندەك يۇقۇملۇق ئىجابىي ھەنىتىمۇ بېرەلەيدۇ.

message بىلەن information نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئۇچۇر دېگەن ھەنىنى بىلدۈرسىمۇ، ئەمەلىيەتتە ئولار بىر- بىرىگە ئوخشىمايدۇ. message ناۋاز ياكى يېزىق ئارقىلىق قارشى تەرەپكە يەتكۈزۈلىدىغان بىر خەۋەر بولۇپ، ئۇ نادەتتە تېلېفون ۋە تېلېگىرامغا ئوخشاش بوللانمىلارنى ئىشلىتىلىدۇ. information بولسا ھەلۋەتە بىر ئىش- ھەرىكەت ياكى نادەم ئوغرىسىدىكى ئېنىق ئەپسىلاتلارنى ئۇ نادەتتە بىرلىك شەكلىدە ئىشلىتىلىدۇ.

SENTENCE CENTER

n + ful = سۆزلەت

helpful	forgetful
useful	meaningful
colorful	successful
beautiful	thankful
careful	thoughtful

n + less = سۆزلەت

homeless	sleepless
helpless	restless
useless	meaningless
hopeless	changeless
waterless	endless

n + (l)y = سۆزلەت

lucky	lovely
noisy	friendly
easy	yearly
dirty	hourly
rainy	weekly

n + (i)ous = سۆزلەت

famous	curious
nervous	furious
dangerous	serious
anonymous	precious
gorgeous	delicious

v + ing = سۆزلەت

washing	fighting
boiling	falling
answering	growing
driving	changing
interesting	surprising

v + ed = سۆزلەت

cleaned	finished
fixed	closed
painted	considered
saved	returned
interested	married

مەن يۈگۈرۋاتاتتىم.
مەن يۈگۈرمەيۋاتاتتىم.

ئۇ ئىشتىرىۋاتاتتى.
ئۇ ئىشتىرمەيۋاتاتتى.

سىز ئوقۇۋاتاتتىڭىز.
سىز ئوقۇمايۋاتاتتىڭىز.

بىز تەمىنلەۋاتاتتۇق.
بىز تەمىنلىمەيۋاتاتتۇق.

ئۇلار ئېچىۋاتاتتى.
ئۇلار ئاچمايۋاتاتتى.

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ پېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

Youth is life's seedtime.

داۋاملىشىۋاتقان ئۆتكەن زامان ـــ بولۇشسىز بايان ھەققىدە

I was running.
I wasn't running.

She was pushing.
She wasn't pushing.

You were reading.
You weren't reading.

Simple Smile is
the Great Happiness.

We were cutting.
We weren't cutting.

They were opening.
They weren't opening.

happiness

ئۇيغۇر تىلىدىكى رەۋىشلە رنىڭ شەكلى كۆپىنچە سۈپەتلە رنىڭ شەكلى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ.
مەسىلەن: تېز پويىز - تېز ماڭدى - تېز بېجىردىم.
ياخشى ئادەم - ياخشى ئىش، ياخشى يېزىپتۇ - ياخشى ئائىلە.
ئىنگلىز تىلىدىكى رەۋىشلە رنىڭ شەكلى سۈپەتلە رنىڭ شەكلىدىن پەرقلىنىپ تۇرىدىغان بولۇپ، زور كۆپچىلىك رەۋىشلە ر سۈپەتلە رنىڭ ئاخىرىغا ly~ قوشۇمچىسىنى قوشۇش ئارقىلىق ياسىلىدۇ.
مەسىلەن: slowly - slow badly - bad, well - good
quickly - quick really - real, fast - fast,

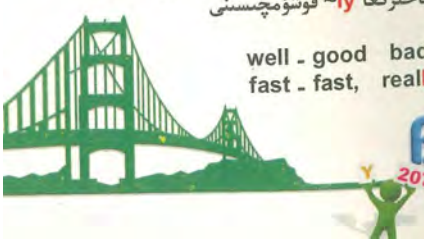

مۇۋەپپەقىيەت توغرىسىدا ھەركىمنىڭ ئۆزلىچە ھەر خىل بولىدۇ. بەزىلەر ئىلىم ئېلىشنى مۇۋەپپەقىيەت دەپ بىلسە، يەنە بەزىلەر پۇل تېپىشنى مۇۋەپپەقىيەت دەپ بىلىدۇ. بەزىلەر ئەمەل- ھوقۇقنى مۇۋەپپەقىيەت دەپ قوغلىشىپ يۈرسە، يەنە بەزىلەر تەلەي، ئامەتنى مۇۋەپپەقىيەت دەپ بىلىپ، ئۆزىنى كۆتۈپ ئولتۇرىدۇ.

مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشتا زادى نېمە ھەممىدىن مۇھىم؟ بۇ توغرىسىدا ئىنگلىز تىلى ئوقۇتقۇچىسى مۇنداق بىر قىزىقارلىق فورمۇلا ـ ئۆلچەمنى «ئىسپاتلاپ» چىقىپتۇ.

ئۇ A، B، C، D ... دەپ باشلىنىپ ... X، Y، Z دەپ ئاخىرلىشىدىغان 26 دانە ھەرپنى 1، 2، 3، 4 ... دەپ باشلىنىپ ... 24، 25، 26 دەپ ئاخىرلىشىدىغان 26 دانە سانغا ئالماشتۇرۇپ، يۇقىرىقى سۆزلەرنىڭ مۇھىملىق دەرىجىسىنى مۇنداق پىرىسىنتلەشتۈرۈپ چىقىپتۇ.

H + A + R + D + W + O + R + K = hardwork

تىرىشچانلىق 98% = 8 + 1 + 18 + 4 + 23 + 15 + 18 + 11

K + N + O + W + L + E + D + G + E = knowledge

بىلىم 96% = 11 + 14 + 15 + 23 + 12 + 5 + 4 + 7 + 5

M + O + N + E + Y = money

پۇل 72% = 13 + 15 + 14 + 5 + 25

L + O + V + E = love

مۇھەببەت 54% = 12 + 15 + 22 + 5

L + U + C + K = luck

ئامەت 47% = 12 + 21 + 3 + 11

ئاخىردا ئۇ مۇۋەپپەقىيەت قازانغۇچىلارنىڭ دائىم تەكتىلەيدىغان «پوزىتسىيە، روھىي ھالەت» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدىغان attitude سۆزىنى يۇقىرىقى فورمۇلغا سېلىپ ئاچايىپ بىر نەتىجىگە ئېرىشىپتۇ.

A + T + T + I + T + U + D + E = attitude

روھىي ھالەت 100% = 1 + 20 + 20 + 9 + 20 + 21 + 4 + 5

قارالغا، ھەرپ ئارىسىغا يوشۇرۇنغان مۇۋەپپەقىيەت فورمۇلىسىدىنمۇ شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، روھىي ھالەت ھەممىدىن مۇھىم، ھەممىنى روھىي ھالەت بەلگىلەيدۇ.

ئاكتىپ روھىي ھالەت مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنىڭ ھەر ىكەتلەندۈرگۈچى كۈچىدۇر.

سىزمۇ ئۆزىڭىزدە ھەر ۋاقىت ئاكتىپ روھىي ھالەت يېتىلدۈرۈڭ.

Ahmet : John، سىز «خەلقارا ترانسكرىپسىيە» نى بىر «كۆزەينەك» دەيسىز، بىراق بىز بۇ كۆزەينەكنى قاچان تاقايمىز؟

John : ئەلۋەتتە سىلەر كۆرەلمىگەندە. كۆزەينەكنىڭ ۋەزىپىسى كۆرەلمىگەنلەرگە كۆرسىتىپ بېرىش. خەلقارا ترانسكرىپسىيىنىڭ ۋەزىپىسىمۇ ئوقۇيالمىغانلارغا ئوقۇپ بېرىش.

شۇڭا، ناۋادا سىز بىرەر يېڭى سۆزنى ئۆچرىتىپ ئۇنى ئوقۇيالمىسىڭىز، بۇ كۆزەينەكنىڭ ھاجىتى يوق. ئەگەر ئۇ سەل باشقىچىرەك سۆز بولسا، ئاندىن ئۇ كۆزەينەكنى تاقاپ كۆرۈپ بېقىڭ.

Ahmet : قارىغاندا ھەممە سۆزلەرنىڭ ترانسكرىپسىيىسى ئىزدەشنىڭ ھاجىتى يوقكەن- دە؟

John : شۇنداق، قولىڭىزدىكى كىتابنى ياخشى ئۆگەنگەن بولسىڭىزلا، ئىنگلىز تىلىدىكى قىسمەن قائىدىسىز سۆزلەرنى ھېسابقا ئالمىغاندا، زور كۆپچىلىك سۆزلەرنى ئەمدى توغرا ئوقۇيالايسىز. ئۇنىڭدىن باشقا، ئىنگلىز تىلى لۇغەت تەركىبىدە سىرتتىن كىرگەن ئاز بىر تۈركۈم سۆزلەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئوقۇلۇشمۇ ئىنگلىز تىلىنىڭ ئەسلىي ئوقۇلۇش قائىدىسىدىن ئازراق پەرقلىنىدۇ. خەلقارا ترانسكرىپسىيىدىن ئىبارەت بۇ كۆزەينەك دەل شۇ چاغدا لازىم بولىدۇ.

Ahmet : راست، بىز نېمە ئۈچۈن ئۇ تراسكرىپسىيىلەرنى باشقىلاردەك بۇرۇن ئۆگەنمىدۇق؟

John : ئىنگلىز تىلىدا مەلۇم سەۋىيىگە يەتمەي تۇرۇپ ئوقۇلۇش بەلگىسىگە ئېسىلۇۋېلىش ئىنگلىز تىلى ئۆگىنىشتىكى بىر خەتەرلىك ئامىل. بىرىنچىدىن، ئۇ ئوقۇغۇچىلاردا ئادەتتىكى بىر سۆزگە ئۆچرىسىمۇ ترانسكرىپسىيىگە ئىلتىجا قىلماي تۇرۇپ، ئۇنى ئوقۇيالمايدىغان پاسسىپ ئادەتنىڭ شەكىللىنىشىگە سەۋەبچى بولسا، تېخىمۇ چاتاق يېرى، ئىنگلىز تىلىدىكى 26 ھەرپ بىلەن گاھ يەرقلىنىپ، گاھ ئوخشىشىپ كېتىدىغان بۇ 48 خىل ترانسكرىپسىيە ئوقۇغۇچىلارنىڭ كاللىسىدا چوك قالايمىقانچىلىق ۋە قايمۇقۇشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.

شۇڭا، سىز بۇ كۆزەينەكنى ئىلاج بار ئاز تاقاڭ، زۆرۈر چاغدا تاقاڭ. دائىم تاقىۋېلىپ ھەرگىز ئۆنگىسىز خەت ئوقۇيالمايدىغان قارىغۇلاردىن بولۇپ قالماڭ. يەنە شۇ نەرسە ئېسىڭىزدە بولسۇنكى، تاۋۇشنى قەغەز يۈزىدىكى پېزىقتىن ئەمەس، بەلكى بوشلۇقتىكى ناۋادىدىن ئىزدەڭ. شۇڭا، توغرا تاۋۇش كۆز ئارقىلىق ئەمەس، قۇلاق ئارقىلىق ئۆزلىشىدۇ.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار تورى

ئۇنىسىنى، ئۇنداقلا ھاياتلىق سەپىرىڭىزدە ئەستايىدىللىق بىلەن ئىلگىرىلەشلىرىڭىز تىلەكدىشىڭىز بولىمەن.
ئۇ ھەر ۋاقىت يېنىڭىزدا بولسۇن. ئىرادە ھارماس ئېتىڭىز بولسۇن، ئۇ
ئۇستىدە مەھكەم ئولتۇرۇڭ. ئۇ مۇڭدەپ قالمىسۇن، ئۇنى پات- پات ئۇرۇپ تۇرۇڭ
سەۋر- چىدام سىزنىڭ ئۇستۇلۇقىڭىز، ئۇنى ئېلىۋېلىشنى ئۇنتۇمالىڭ.
ھەربىر ئوتكەلدە ئۇنى ئىچىپ تۇرۇڭ، باشقىدىن روھلىنىسىز.
ئۇمىد سىزنىڭ چېرىغىڭىز. ئۇ ئارائلىغۇ كېچىلەردە سىزگە ھەمراھ.
تېز مېڭىڭ، سىز ئارزۇ قىلغان مۇۋەپپەقىيەت سىزنى بەك ساقلاپ كەتمەسۇن.

ئىنگلىزچە سۆزلەرنى ئەڭ تېز، ئەڭ ئاددىي ۋە ئەڭ ئۈنۈملۈك ئەستە ساقلاشتىكى 7 ھالقا

7. ھالقا

بىر جەمەتتىكى تۆغقان سۆزلەر بىلەن باغلاپ ئەستە ساقلاش

بۇخىل ئۇسۇلنىڭ ئالاھىدىلىكى:

بىر سۆزگە قوشۇپ يەنە ئۇنىڭ بىلەن بىر تۇردىكى بىر قانچە سۆزنى تەڭ ئەستە ساقلىغىلى ھەمدە سۆز بايلىقىڭىزنى ھەر خىل يۆنىلىشلەر بويىچە ھەسسىلەپ ئاشۇرغىلى بولىدۇ.

باغلانغان يېنىڭىز ← خالىغان بىر ئىسىم ياكى باشقا سۆز تۈركۈمى

باغلىنىدىغان ھالقا ← شۇ سۆز بىلەن بىر تۇردىكى بىر قانچە سۆز ۋە ئۇلارنى بىر- بىرىدىن پەرقلەندۈرۈپ بەرگۈچى بىرىدىن ھەمراھ سۆز

باغلانما تەسىۋىرىڭىز ← شۇ سۆز بىلەن بىر تۇردىكى بىر قانچە سۆزلەرنى تىزىۋېلىش ھەمدە ئۇلارنىڭ ھەر بىرىگە بىرىدىن مۇۋاپىق ھەمراھ تېپىش.

1› مىسال:

باغلانغان يېنىڭىز: desk (شىرە، پارتا) ← باغلىنىدىغان ھالقا: floor, bed, chair (ئۈرۈندۇق، كارىۋات، پول)

ئۇلارنى پەرقلەندۈرۈپ بېرىدىغان ھەمراھ سۆزلەر: put، sit، sleep، stand

باغلانما تەسىۋىرىڭىز ←
Put it on the desk.
Sit down on the chair.
Sleep on the bed.
Stand on the floor.

2› مىسال:

باغلانغان يېنىڭىز: apple (ئالما) ← باغلىنىدىغان ھالقا: orange, grape, banana (بانان، ئۈزۈم، ئاپېلسىن)

ئۇلارنى پەرقلەندۈرۈپ بېرىدىغان ھەمراھ سۆزلەر: red، yellow، green، orange

باغلانما تەسىۋىرىڭىز ←
Apples are red.
Bananas are yellow.
Grapes are green.
Oranges are orange.

تۇردىش سۆزلەرنى ئىزدەپ سىزغۇز لۇغەت ئاختۇرۇڭ، مۇڭلىنىدىغان سورالار...

native ≠ nation return ≠ future miss ≠ mission

The Verb to Be and the Verb- ing

The verb to be: Do you still remember me?
I'm the verb to be.
Is, am, are, was and were.
I'm the verb to be,
and I'm busy helping the verb- ing.

The verb- ing: Please don't forget me!
I'm the verb- ing.
You need to go together with me.
The verb to be and the verb- ing
Go together, together.
Together, we are helping
our friend Heather.

[tʃə]BE [tʃə]AE	[ʃən]	[ʒə]BE [ʒə]AE	[əl]	[əs]	[-]
	station		social	famous	table
future	nation	pleasure	special	nervous	Google
culture	tradition	treasure	financial	dangerous	single
nature	pollution	measure	official	anonymous	handle
picture	action	leisure	commercial	gorgeous	middle
feature	section			curious	uncle
furniture	direction	[ʒən]	[ʃən]	furious	ankle
adventure	attention	decision	mansion	serious	apple
literature	production	division	mission	precious	people
mixture	education	version	permission	delicious	little
creature	collection	conclusion	passion	anxious	

READ 'N' REPEAT

Eat at pleasure,
drink with measure.

www.Uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى

ئىنگلىز تىلىدىكى ئالاھىدە بوغۇملار

ئىنگلىز تىلىدا ~sure \ ~ture \ ~sion \ ~tion \ ~cial \ ~le گە ئوخشاش بىر تۈركۈم ئالاھىدە بوغۇملار بار بولۇپ، ئۇلار ئادەتتە سۆز ئاخىرىدا كېلىدۇ ھەمدە ئۇلاردىكى بەزى سوزۇق تاۋۇش ۋە ئۇزۇك تاۋۇشلار ئەسلىدىكى «تەبىئىتىدىن» بىراقلا ئۆزگىرىپ باشقىچە ئوقۇلىدۇ.

1- ~le بوغۇمىنىڭ ئالدىغا مەلۇم بىر ئۇزۇك تاۋۇش قوشۇلۇپ كېلىپ، خۇددى e بىلەن l نىڭ ئورۇن ئالمىشىپ قالغان ئەھۋال ئوخشاش ئوقۇلىدۇ.

able
table
example
apple
people
little
middle
single

2- c ھەرپى ial نىڭ ئالدىغا كېلىپ، [ش] ئوقۇلىدۇ ھەمدە قوشما سوزۇق تاۋۇش ia~ [ə] دەپ ئوقۇلىدۇ. بۇ خىل ئەھۋال پەقەت ial~ بوغۇمىدىلا شۇنداق.

delicious
precious

3- t ھەرپى ion~ نىڭ ئالدىغا كېلىپ كۆپىنچە چاغلاردا [ش] ئوقۇلىدۇ ھەمدە قوشما سوزۇق تاۋۇش io~ [ə] دەپ ئوقۇلىدۇ.

social

4- s ھەرپى ion~ نىڭ ئالدىغا كېلىپ كۆپىنچە چاغلاردا [ژ] ئوقۇلىدۇ ھەمدە قوشما سوزۇق تاۋۇش يۇقىرىنقىدەك ئوقۇلىدۇ.

special
especially

5- t ھەرپى ure~ نىڭ ئالدىدا كېلىپ [چ] ئوقۇلىدۇ. بىرلىشپ teacher سۆزىدىكى cher بوغۇمى بىلەن ئوخشاش ئوقۇلىدۇ.

station
situation
question

6- s ھەرپى ure~ نىڭ ئالدىدا كېلىپ [ژ] ئوقۇلسا، بەزى سۆزلەردە [ش] ئوقۇلىدۇ ھەمدە ure~ بوغۇمى بىلەن بىرلىشىپ، ئۇستىدىكى بىلەن قاپىيداش ئاھاڭدا ئوقۇلىدۇ. (سول تەرەپكە قارالا)

decision

culture
future
picture

pressure
pleasure

ئىنگلىز تىلىدىكى 13 خىل خەتەرلىك تاۋۇش توغرىسىدا يەنە 208- بەتتىن كۆرۈڭ قارالا.

USE it or LOSE it

You'll be **able** to meet my girl friend at the party. / He'll be **able** to come at that time.
John, will you set the **table**, please? / We eat breakfast at the **table** / a cup on the **table**
This is a good **example** of Chinese architecture. / Give me an **example**
of animals. / For **example**, … an **apple** tree / a pound of **apple** /
sweet **apple** /Big **Apple** / He's a bad **apple** in our class.
one person # two **people** / too many **people** / young **people** /
famous **people** / Uyghur **people**. **little** table /**little** girl / **little** brother /
Let's have a **little** break. / It's only a **little** problem. / a **little** bit of
the **middle** of the room / **middle** name / **middle** school /
the **Middle** East / **middle**- aged person. he's young and **single**. /
a **single** bed / every **single** day / I remember every **single** word he said.
This soup is **delicious**! / Mmm……how **delicious**!
precious stone / His books are his **precious** possessions. / Your time is **precious**.
social problems / **social** and political changes / a busy **social** life /
I have a very good **social** life.
I'm cooking something **special** for her birthday. / **special** party /
special friend / **special** care He is **especially** interested in
American movies. / I love the country, **especially** in spring.
bus **station** / train **station** / police **station** / fire **station** / TV **station** /
We'll get off at the next **station**. We are in a very difficult **situation**. /
I think the political **situation** is changing. / social **situation**
Is it OK if I ask a few **questions**? / Please answer my **question**. /
If you have any **questions** about it. ask me.
I think he can make the right **decision**. / It was his **decision** to leave. /
Finally he came to a **decision**.
Uyghur **culture** / Western **culture** / language is one part of the **culture** /
You have to spend time in a country if you want to understand its **culture**.
Young people often don't think about the **future**. /
In the **future**, everyone will have a computer. / We need to discuss the
future of the company. / Think about our country's **future**. / **future** wife.
draw a **picture** / paint a **picture** / That's a nice **picture** of Pete. /
Will take a **picture** of us. / Did you take many **pictures**.
blood **pressure** / political **pressure** / He's under a lot of **pressure**. /
They're putting **pressure** on me to make a decision. / I get a lot of **pressure**
from my family. Her music gives us such **pleasure**. /
He paints for **pleasure**. / "Thank you." "It's a **pleasure**. / My pleasure."

… ئالماق، … ھەلىمەك
شىرە، داستخان
مەسىلەن
ئالما
كىشىلەر
كىچىك
ئوتتۇرا
بويتاق

تەملىك، پىيىشلىك
قىممەتلىك، ببباھا

ئىجتىمائىي
ئالاھىدە
بولۇپمۇ

بېكەت، ئىستانسا
ئەھۋال، شارائىت
سوئال
قارار

مەدەنىيەت
كەلگۈسى
رەسىم

پىيسىم
كۆڭۈل ئازادىلىك

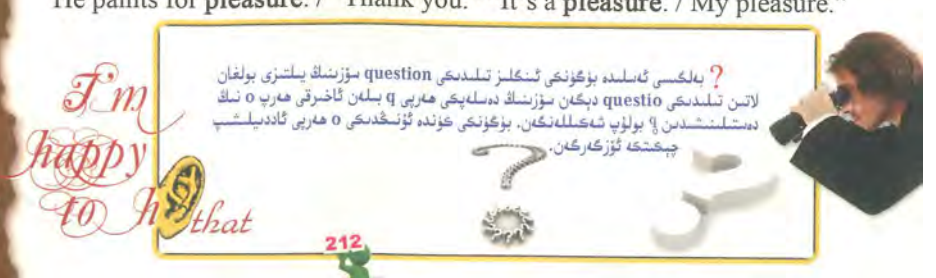

www.yolqarkitap.com
يولقارى كتاب توربىتى
يولقارى كتابلارنىڭ يېڭى تورلىرى

26 PRACTICE makes PERFECT.

1 I'll be able to *V* — مەن بۇنىڭدىن كېيىن ... بالايمەن

I'll be able to drive.

2 I'll have to *V* — مەن بۇنىڭدىن كېيىن ... مسام بولىمەن

I'll have to listen more.

3 It's a pleasure to *V* — ... مش بولسا بىر خۇشاللىق.

It's a pleasure to talk to you.

4 Should I *V* or *V*? — مەن ... سام بولارمۇ ياكى ... سەم بولارمەن

Should I take or leave it?

5 A little bird told me, (جۈملە) — قۇلقىمغا تىرىگىدە كىرىپ قالدى، ...

A little bird told me, you are in love with her.

6 If I were you I would(n't) *V* — ناۋادا مەن سېنىڭ ئورنۇڭدا بولغان بولسام، ... ايدىم

If I were you I would help him.

Big hat, cool hat.

Little hat, lovely hat.

DIFFER

گەرچە small بىلەن little نوخشاش مەنىنى بىلدۈرسىمۇ، ئۇلار ئوتتۇرىسىدا قىسمەن پەرق بار. ئادەتتە مەلۇم بىر نەرسىنىڭ نەمەلى چوڭ- كىچىكلىكىنى ئىپادىلىگەندە small ئىشلىتىلسە مەلۇم بىر نەرسە ياكى ئادەم توغرىسىدىكى ئۇز ھېسسىياتى، ۋە كۆز قارىشىمىزنى ئىپادىلىگەندە little ئىشلىتىلىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا little نىڭ ئالدىدا very ،more ،most دېگەندەك سۆزلەر كەلمەيدۇ.

گەرچە be able to بىلەن can نىڭ ھەر ئىككىلىسى ئىقتىدار، قۇدرەت، ۋە ھوقۇق مەنىلىرىنى بىلدۈرۈپ ئۇيغۇر تىلىدا نوخشاشلا ئالماق بولغىنى بىلەن ئىپادىلىنىشىمۇ بىراق ئۇلار ئوتتۇرىسىدا قىسمەن پەرق بار. مەسىلەن: ئادەتتىكى ئەھۋالدا can كۆپرەك ئۇچرايدۇ. be able to بولسا كۆپىنچە قىلىش قىيىن بولغان ئىشلارنىڭ ماھارەت، ئىقتىدار شۇنداقلا قاتنىدە- قانۇنلارنىڭ ئۇخسەت ئىمتىيازلىنى بىلدۈرىدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا can پەقەت بىر نەچچە ئاماتلا كەلسە be able to ھەممە زامانلاردا كېلىدۇ.

ئۇ بوزۇۋاتاتتى.
ئۇ بوزۇۋاتامتى؟
ئۇ نېمىنى بوزۇۋاتاتتى؟

سىز ئاڭلاۋاتاتتىڭىز.
سىز ئاڭلاۋاتامتىڭىز؟
سىز قانداق ئاڭلاۋاتاتتىڭىز؟

ئۇلار كۆچۈۋاتاتتى.
ئۇلار كۆچۈۋاتامتى؟
ئۇلار قەيەرگە كۆچۈۋاتاتتى؟
ئۇلار نېمىشقا كۆچۈۋاتاتتى؟

(بېشى 203 ۋە 206- بەتتە رەدە)

ئىسىم = *adj* + *ness*

weakness	sickness
goodness	greatness
sadness	kindness
happiness	tiredness
badness	darkness

ئىسىم = *v* + *ment*

agreement	apartment
development	achievement
government	advertisement
department	argument
entertainment	arrangement

ئىسىم = *n* + *man*

policeman	workman
businessman	doorman
sportsman	mailman
fireman	chairman
snowman	yesman

ئىسىم = *v* + *er*

teacher	designer
loser	dancer
runner	learner
speaker	baker
cleaner	(قالغىنى 54- بەتتە)

ئىسىم = *v* + *ing*

building	listening
meaning	feeling
writing	teaching
fighting	boxing
fixing	(قالغىنى 46- بەتتە)

Word FACTORY

Why
How
Where
When

was I standing?
were we standing?

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

Zeal without knowledge is fire without light.

داۋاملىشىۋاتقان ئۆتكەن زامان ــ ئاددىي ۋە ئالاھىدە سوئال شەكلى

He was breaking.
Was he breaking?
What was he breaking?

You were listening.
Were you listening?
How were you listening?

They were moving.
Were they moving?
Where were they moving?
Why were they moving?

ئۇيغۇر تىلىدىكى بەزى ئۇزۇك تاۋۇشلار پېزىلىشتا ئەسلىي ھالىتى بويىچە پېزىلغىنى بىلەن، ئېيتىلىشتا ئۆز يېنىدىكى ئۇزۇك تاۋۇشلارنىڭ تەسىرى بىلەن ئاجىزلىشىپ باشقىچە تەلەپپۇز قىلىنغىنىدەك، ئىنگلىز تىلىدىكى بەزى ئۇزۇك تاۋۇشلارمۇ ئۆز يېنىدىكى ھەم ئۇزۇك تاۋۇشلارنىڭ، ھەم سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ تەسىرىدە قىسمەن ئاھالۇ ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىدۇ.

مەسىلەن:

ئۇيغۇر تىلىدا ــ ئۇچتى ــ ئۇشتى؛ نانغا ــ ناغا؛ ئۇنلۇك ــ ئۇللۇك؛ ئۇقتى ــ ئۇختى

bank, single, dream, train ــ ئىنگلىز تىلىدا

pleasure, picture, decision, nation, musician

Bilingual Bridge

سۆز مەنىسىنى يىلتىزىدىن ئىزدەك

ئىنگلىز تىلىنىڭ يىلتىزى بىر.
ئىنگلىز تىلىدىكى بارلىق سۆزلەرنىڭمۇ يىلتىزى بىر. ئۇ بولسىمۇ ھەرپ.
ھەرپ ـــ بوغۇملارنى ھاسىل قىلغۇچى بىردىنبىر تەركىب.
بوغۇم ـــ سۆزلەرگە مەنە بەرگۈچى ئاساسلىق تەركىب.
شۇڭا، سز يېڭى سۆزلەرنى ئۆچراتقىنىڭىزدا ئۇلارنى بوغۇملارغا ئاجرىتىپ بېقىك.
ئۇلارنى يىلتىزىدىن ئاجرىتىپ بېقىك.
ئۇلار بىلەن يىلتىزداش سۆزلەرنى ئىزدەپ بېقىك
ھەمدە ئۇلارنىڭ مەنە پەرقىگە قاراپ بېقىك.
ئاندىن ئۇلارنى خۇددى يېپقا ماردجان ئۇتۇكۇزگەنىدەك
پۇتۇن- پۇتۇن ھالەتتە باغلاپ، مېڭە خەزىنىگىگە ئەكىرىۋېلىك.

act → actually
sit → visit
go → ago
one → once
life → live
decide → decision
study → student
rest → interested
please → pleasure
stay → staition
special → especially

تۆۋەندىكىگە ئوخشاش تومۇرداش سۆزلەرنى سېلىشتۇرۇپ، ئۇلاردىكى مەنە ئورتاقلىقنى تېپىپ چىقىك.

سۆز تومۇرى ـــ al(l)؛ مەنىسى ـــ پەقەت، ھەممە.
alone, also, always, almost

سۆز تومۇرى ـــ part؛ مەنىسى ـــ بۆلەك، ئايرىلغان.
party, department, apartment

سۆز تومۇرى ـــ be؛ مەنىسى ـــ بار، بولماق.
before, behind, beside, between, become, because, maybe

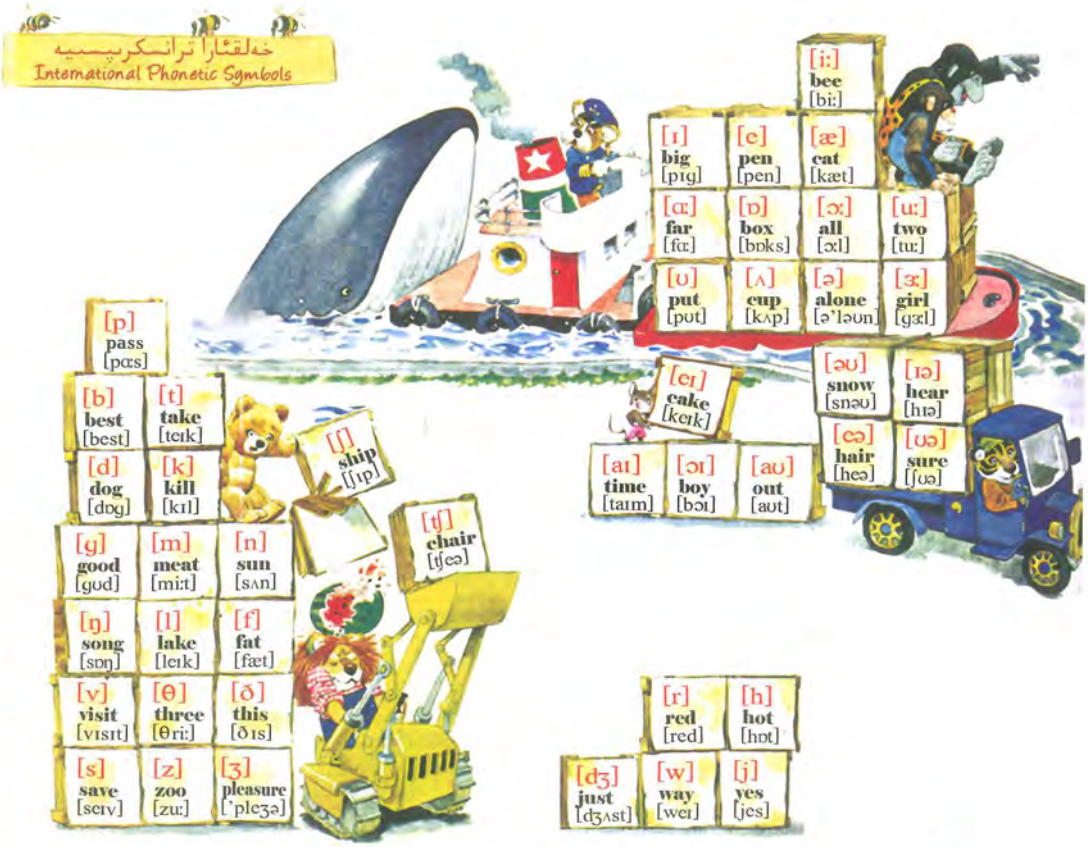

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى نادىرسى

ئىنگلىز تىلى ئەمدى سىزگە سىر ئەمەس

(ئاخىرقى سۆز)

ئەمدى سىز ئىنگلىز تىلىغا تولۇق كىرىشتىڭىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى ھەربىر ھەرپنىڭ بارلىق خۇسۇسىيەت- ئالاھىدىلىكلىرى ۋە ئاھاڭ ئۆزگىرىش سەۋەبلىرىنى تولۇق چۈشەندىڭىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى 100 نەچچە خىل بوغۇم شەكلىنىڭ ھەر خىل ئاھاڭ ئۆزگىرىشىنى «ئوقۇلۇش بەلگىسى» گە ئىلتىجا قىلمايلا بىۋاسىتە ئوقۇيالايدىغان بولدىڭىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى ئاچقۇچلۇق 600 سۆز ۋە شۇنىڭغا يانداش 500 نەچچە قوشۇمچە سۆزلەرنى ئىگىلەش بىلەن بىرگە، ئۇلارنى ۋاستە قىلىپ تۈرۈپ سۆزلەرنى ئەستە ساقلاشنىڭ 7 خىل ئەپچىل چارىسىنىمۇ ئۆگىنىۋالدىڭىز.

ئىنگلىز تىلىدىكى ئاساسلىق 6 زامان ۋە 170 نەچچە خىل ئاچقۇچلۇق جۈملە شەكلىنى ئۈيغۇر تىلى بىلەن سېلىشتۇرۇپ، ئەمەلىي مەشىق قىلىش ئارقىلىق ئىنگلىز تىلىنىڭ جۈملە قۇرۇلما قانۇنىيىتىنى تولۇق چۈشەندىڭىز.

ئەمدى سىز ئىنگلىز تىلىنى بىۋاسىتە ئىنگلىزلارنىڭ ئۆزىدىن ئۆگىنەلەيسىز، ئىنگلىزچە ئىزاھلىق لۇغەتلەردىن ئاساسەن پايدىلىنالايسىز.

ئەمدى سىز «ئىنگلىز تىلىنى تەتقىق قىلماي مەشىق قىلىپ ئۆگىنىڭ» دېگەن كىتاب ئۈسلۇبى بويىچە ئۆزىڭىزنىڭ سەۋىيىڭىزگە لايىق ئاۋازلىق ماتېرىياللاردىن بىرنى تۇتقا قىلىپ تۇرۇپ كۆپ ئاڭلاپ ئۆگەنسىڭىزمۇ بولىدۇ.

ئەمدى سىز «لىياڭ ئەسەبىي ئىنگلىز تىلى» ئۈسلۇبى بويىچە جۈملە قېلىپىنى چىڭ تۇتۇپ، ياخشى جۈملىلەرنى توپلاپ ئۈنلۈك ئوقۇپ، كۆپ ئوقۇپ، تېز ئوقۇپ مەشىق قىلسىڭىز بولىدۇ.

ئەمدى سىز «كەمبرىج ئىنگلىز تىلى» ياكى «SBS ئىنگلىز تىلى» ۋە ياكى «Go for it!» ... دېگەن دەرسلىكلەرنىڭ تۆنجى قىسىملىرىنى قويۇپ، كېيىنكى قىسىملىرىدىن باشلاپ ئۆگىنىشنى داۋاملاشتۇرسىڭىز بولىدۇ.

ئەمدى سىز يەنە «يېڭى ئوقۇم ئىنگلىز تىلى» گە ئوخشاش دەرسلىكلەردىكى جۈملىلەرنىڭ قايسى خىل جۈملە ئۆزگىرىش قانۇنىيىتىدىن شەكىللەنگەنلىكىنى، سۆزلەرنىڭ قايسى خىل ئەستە ساقلاش ئۇسۇلىغا ماس كېلىدىغانلىقىنى، سۆزلەردىكى ھەربىر بوغۇمنىڭ قايسى خىل ئوقۇلۇش قائىدىسى بويىچە ئوقۇلىدىغانلىقىنى، بوغۇم ئىچىدىكى ھەرپلەرنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق ئوقۇلىدىغانلىقىنى كاللىڭىزدىن ئۆتكۈزەلەيسىز ھەمدە ئىشەنچ بىلەن ھەقىقىي ئۇنۇملۇك ئۆگىنىش، مۇستەھكەم ئۆگىنىش ۋە سىستېمىلىق ئۆگىنىش قەدىمىنى باسالايسىز.

本书主要介绍速学英语的方法，语法规律，与维吾尔语相似点和不同点等知识。

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئابلاجان سىيىت
مەسئۇل كوررېكتورى: بەختىيار ئابلىمىت

ئىنگلىز تىلىنىڭ سىرى

ئاپتورى: مۇھەممەدئەزىز ساك

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(قەشقەر شەھىرى تاربوغۇز يولى 14- قورۇ، پوچتا نومۇرى: 844000)
جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا سېتىلىدۇ
قاراماي شەھىرى مايتاغ تېخنىكىلىق مەتبەئەچىلىك چەكلىك شىركىتىدە بېسىلدى
فورماتى: 1092×787 مم 1/16، باسما تاۋىقى 15.125، قىستۇرما ۋاراقى 4
2009 - يىل 11 - ئاي 1 - نەشرى
2015 - يىل 12 - ئاي 2 - بېسىلىشى
تىراژى: 1000 -1

ISBN 978 — 7 — 5373 — 1767 — 2
باھاسى: 58.00 يۈەن (1CD-ROM)
سۈپەتتە مەسىلە كۆرۈلسە ئالماشتۇرۇپ بېرىلىدۇ
ئالاقىلىشىش تېلېفونى: 13579098787